

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม
และการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

จัดทำโดย

นายภิรม ภคเมธาวิ และคณะ

โดยการสนับสนุนของ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

8 มกราคม 2552

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม และการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

ทีมวิจัยส่วนกลาง

สังกัด

นายทิม ภคเมธาวิ	หน่วยจัดการความรู้องค์การการเงินชุมชน ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.ทิพวัลย์ สัจจันทร์	ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
นางสาววรรณ นานนพคุณ	ผู้ช่วยอาจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน
นางสาวขวัญฤทัย ปันจันทร์	ผู้ช่วยอาจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน
นางสาวรัชณี สุขศรีวรรณ	หน่วยจัดการความรู้องค์การการเงินชุมชน ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
นางสาวหทัย เหมทานนท์	หน่วยจัดการความรู้องค์การการเงินชุมชน ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) และ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.และกระทรวงพม. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

ทีมวิจัยพื้นที่

จังหวัดลำปาง

สังกัด

ดร.ศรีสุกัร นิลกรรณ์
อาจารย์พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม
อาจารย์วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ

สถาบันวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยโยนก
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง

จังหวัดขอนแก่น

สังกัด

ผศ.ดร. อภิศักดิ์ ชีระวิเศษ
อาจารย์มานะ นาคำ
นายวิฑูรย์ มงคลอินทร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศูนย์อำนวยการปฏิบัติการจัดการความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงภาคประชาชน(ศจพ.ปชช.)จังหวัดขอนแก่น
ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น

นักวิจัยจังหวัดจันทบุรี

สังกัด

นายอาคม ภูดิภัทร์
นายชาญศักดิ์ บุญเรือง
นายณรรณณ ใจชื่น
นายสงกรานต์ สืบศิริพูนชัย
นางสรินยา พูลเวช
นางสาวปัทมา ปรารักษ์พันธ์

สถาบันทุนทางสังคมจังหวัดตราด
ศจพ.ปชช.จังหวัดจันทบุรี / สหกรณ์เครดิตยูเนียนจังหวัดจันทบุรี
สภามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี อำเภอแหลมสิงห์
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี
ศจพ.ปชช.จังหวัดจันทบุรี
สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตราด
และจันทบุรี
สถาบันทุนทางสังคมจังหวัดตราด
นักวิจัยอิสระ

นางสาวกชพร พิณไทย
นางสาวสุภารัตน์ ถักมณีวานิชย์

นักวิจัยจังหวัดพัทลุง

สังกัด

นายเทพรัตน์ จันทพันธ์
นายประยูร ชูทอง
นางจิระภา หนูชัย
นางอุบล ทองสถิตย์
นางสาวศรอนงค์ สงสมพันธ์
นางเบญจวรรณ เฟื่องหนู
นายสอ เสมือนใจ
นายวิเชียร มณีรัตน์โชติ

นักวิจัยอิสระ
เครือข่ายชุมพลสัมพันธ์ ตำบลชุมพล อำเภอศรีนครินทร์
สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพัทลุง
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง
สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดพัทลุง
สมาคมรักทะเลไทย
ศูนย์คุณธรรม อำเภอบางแก้ว
ศูนย์ประสานงานภาคีองค์กรเครือข่ายชุมชนจังหวัดพัทลุง

นายก้องพล มุลเมฆ
นายวิรุณ สุขนวล
นายเปลื้อง อ่อนศรีแก้ว
นายไพโรจน์ ราชเทพ
นายเพชร หนูลาย
นางสาวธิดา คงอาษา
นางสาวโสธรา คงแก้ว
นางสาวรัชณี สุขศรีวรรณ

อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดพัทลุง
ธนาคารหมู่บ้านคอนนูด ตำบลคอนนูด อำเภอควนขนุน
ธนาคารหมู่บ้านคอนนูด ตำบลคอนนูด อำเภอควนขนุน
คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง
กลุ่มทำนาทะเลน้อย ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน
กลุ่มบ้านนาสวนธรรมชาตินาปะขอ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว
ผู้ช่วยนักวิจัย
หน่วยจัดการความรู้องค์การการเงินชุมชน ศูนย์บริการวิชาการ ม.วลัยลักษณ์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. จินตนาการงานวิจัย

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ที่มีที่มาจากนโยบายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดจากภาคีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และได้เชื่อมโยงเข้ากับการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมลงสู่พื้นที่จังหวัด ซึ่งดำเนินการใน 5 จังหวัดนำร่อง คือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุง และกรุงเทพมหานคร โดยที่งานวิจัยได้ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะเข้ามาเสริมการดำเนินนโยบายของรัฐบาล โดยการสำรวจ และวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคชุมชนที่ดำเนินการอยู่ในจังหวัดผ่านการสืบค้นเอกสารรายงาน การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมสัมมนา และศึกษาดูงาน โดยมีแนวคิดเชิงเป้าหมายหรือจินตนาการอยู่ที่กองทุนสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่มาจากการประสานเชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนหรืองบประมาณจากโครงการอื่นๆ เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นตามที่ระบุไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

นอกจากนี้ ในกระบวนการค้นหาคำตอบเพื่อจัดทำข้อเสนอดังกล่าว ทีมวิจัยได้ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยจัดการทั้งในรูปองค์กร/หน่วยงาน คณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด รวมทั้งคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด ซึ่งต้องเสริมสร้างการเรียนรู้ผ่านการสำรวจ วิเคราะห์แนวคิด รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อความเข้าใจในภาพรวมของการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และการจัดสวัสดิการสังคมในจังหวัดทั้งระบบ

2. ผลการศึกษา

การศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาประเทศได้วางน้ำหนักสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ไว้ที่กลุ่มจังหวัด และพื้นที่ปฏิบัติการระดับจังหวัด โดยมีกลไกในการจัดทำแผนพัฒนา บูรณาการแผนงาน/โครงการ และกลไกปฏิบัติการในระดับต่างๆ ใช้เวทีประชาคมในการประชุมปรึกษาหารือกันตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ท้องถิ่นระดับตำบลและเทศบาล รวมทั้งในระดับจังหวัด โดยมีจังหวัดและอำเภอเป็นกลไกประสานเชื่อมโยงแผน และการดำเนินงานให้สอดคล้องประสานกันทั้งจังหวัด

3.2 แนวทางในการขยาย/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

งานวิจัยเสนอให้รัฐกำหนดตำแหน่งของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมอย่างจริงจัง โดยจัดสรรเงินกองทุนลงสู่จังหวัดใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับตำบล/เทศบาล และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้

(1)ระดับจังหวัด

จัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นระดับจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 1 ของงบจังหวัด ระบุให้องค์การสวัสดิการสังคมที่จะขอการสนับสนุนเฉพาะองค์กรสาธารณประโยชน์และเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนเท่านั้น

จากข้อมูลการจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัดในปี 2552 จำนวน 18,000 ล้านบาท คิดเป็นเงินกองทุนจำนวน 180 ล้านบาท โดยจะเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนจำนวนงบประมาณที่จังหวัดได้รับในแต่ละปี ดังตาราง

ตารางแสดงเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นในระดับจังหวัด

การจัดสรรงบกองทุน ตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (จังหวัด)			
	ปี2553	เป้าหมาย	ปี2554	เป้าหมาย
กองทุนสวัสดิการสังคม เชิงประเด็นในระดับจังหวัด	1% ของงบจังหวัด 180.0	75 จังหวัด	180.0 + ...%	75 จังหวัด

(2)ระดับตำบล/เทศบาล

จัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับตำบล/เทศบาล เพื่อสนับสนุนสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ดำเนินการโดยชุมชนและท้องถิ่นตามแนวทางของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น และกองทุนสวัสดิการชุมชนตามข้อเสนอของครุฑ ขอดแก้ว โดยการสมทบเงินทุนตามจำนวนประชากรคนละ 1 บาทต่อวัน หรือปีละ 365 บาท และนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ ซึ่งดำเนินการโดยท้องถิ่นมาผนวกเข้าด้วยกัน โดยเสนอให้ท้องถิ่นนำเงินดังกล่าวมาบริหารจัดการใหม่ ด้วยการสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่องค์กรสวัสดิการชุมชนจัดตั้งขึ้นในสัดส่วน 1 ต่อ 1 ต่อ 1 โดยใช้เงื่อนไขการจ่ายสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย รวม 9 เรื่อง ตามแนวทางของครุฑ ขอดแก้ว

แนวทางนี้จะเป็นเงื่อนไขให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้นประมาณ 7,000 ตำบล/เทศบาลทั่วประเทศ หากรัฐบาลตั้งเป้าหมายการจัดสรรเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปี 2553 ซึ่งคาดว่าจะสูงถึง 2 ล้านคนๆละ 6,000 บาทต่อปี คิดเป็นเงิน 12,000 ล้านบาท โดยให้ท้องถิ่นที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการนำเงินดังกล่าวมาบริหารจัดการใหม่โดยการปรึกษารื้อกับผู้บริหารประโยชน์และประชาชนในตำบล/เทศบาล ดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้น โดยให้สมาชิกตั้งสัจจะลดรายจ่าย

ทำบุญวันละ 1 บาท ท้องถิ่นสมทบเท่ากันเป็นรายเดือนหรือรายปี นั้นหมายถึงรัฐบาลต้องจัดสรรเงินเข้ากองทุนในส่วนนี้จำนวน 12,000 ล้านบาท เพื่อร่วมสมทบกับกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเป็นรายปีตามยอดเงินของสมาชิกที่สละจะครบ 1 ปี ซึ่งจะครอบคลุมประชากรจำนวน 32.9 ล้านคน

หากรัฐบาลดำเนินการตามแนวทางที่เสนอเพื่อให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ โดยใช้ฐานคิดการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งในปี 2554 จะมีจำนวนประมาณ 8 ล้านคนทั่วประเทศ ต้องใช้เงินสงเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 48,000 ล้านบาท หากตั้งกองทุนสมทบจะใช้เงิน 23,725 ล้านบาทครอบคลุมประชากรจำนวน 65 ล้านคน เงินที่เหลือจำนวน 24,275 ล้านบาท สามารถจัดสรรเข้ากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยไม่ต้องเพิ่มงบประมาณ และยังคงเหลืออีก 550 ล้านบาท

นอกจากนี้ โดยสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรในปีต่อไป จำนวนเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ใช้ดำเนินการตามแนวทางที่เสนอก็คงเหลือสำรองเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ตารางแสดงเป้าหมายการจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

หน่วย : ล้านบาท

การจัดสรรงบประมาณตามข้อเสนอ	งบประมาณ	เป้าหมายปี2553	งบประมาณ	เป้าหมายปี2554
งบท้องถิ่น สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ไม่รวมผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์) ตามแนวทางที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	12,000.0	ผู้สูงอายุจำนวน 2 ล้านคน	48,000.0	ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 8 ล้านคน
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล
รัฐจัดสรรสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน	12,000.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 32.9 ล้านคน	23,725.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 65.0 ล้านคน
รวมเงินสมทบกองทุนทั้งสิ้น	24,000.0	เพิ่มขึ้น 12,000.0	47,450.0	คงเหลือ 550

(3) ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

จัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน(ในเขตเทศบาล)ตามสัดส่วนจำนวนประชากร อาศัยแนวทางของกองทุนชุมชน(SIF) โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(SML) และยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด โดยดำเนินการผ่านทางกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านซึ่งรับผิดชอบโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเป็นกลไกหลักในการประสานเชื่อมโยง และพัฒนากองทุนอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มต่างๆในหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ โดยให้องค์กรสวัสดิการชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นผู้เสนอโครงการ งบประมาณในส่วนนี้สามารถดำเนินการโดยผันงบกลางที่ใช้ดำเนินโครงการSML มาใช้เป็นงบกองทุนและจัดสรรอย่างต่อเนื่องทุกปี

แนวทางดังกล่าว คือการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของชุมชนฐานรากจากนโยบายไปเป็นกฎหมาย โดยมองว่าโครงการSML หรือกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง คือกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่ยังไม่ได้พัฒนาเป็นกฎหมาย จึงไม่ต้องทำให้โครงการหรือกองทุนเหล่านี้มีความต่อเนื่องโดยจัดทำเป็นกฎหมายขึ้นมารองรับ หรือผูกไว้กับนโยบายของรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง แต่นำมาผนวกไว้ในกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความต่อเนื่อง และครอบคลุมสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ

งบโครงการSMLในปี 2552 มีจำนวนเท่ากับ 19,000 ล้านบาท สามารถดำเนินการครอบคลุมประเด็นสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ ซึ่งจะขยายขอบข่ายการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศตามที่นิยามไว้ในกฎหมาย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ดังตาราง

ตารางแสดงรูปแบบและวิธีการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

การจัดสรรงบประมาณตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (หมู่บ้าน/ชุมชน)			
	ปี2553	เป้าหมาย	ปี2554	เป้าหมาย
กองทุนสวัสดิการสังคมหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0	ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกมิติสวัสดิการ	19,000.0 + ..%	ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกมิติสวัสดิการ

งบกองทุนตามข้อเสนอในภาพรวม

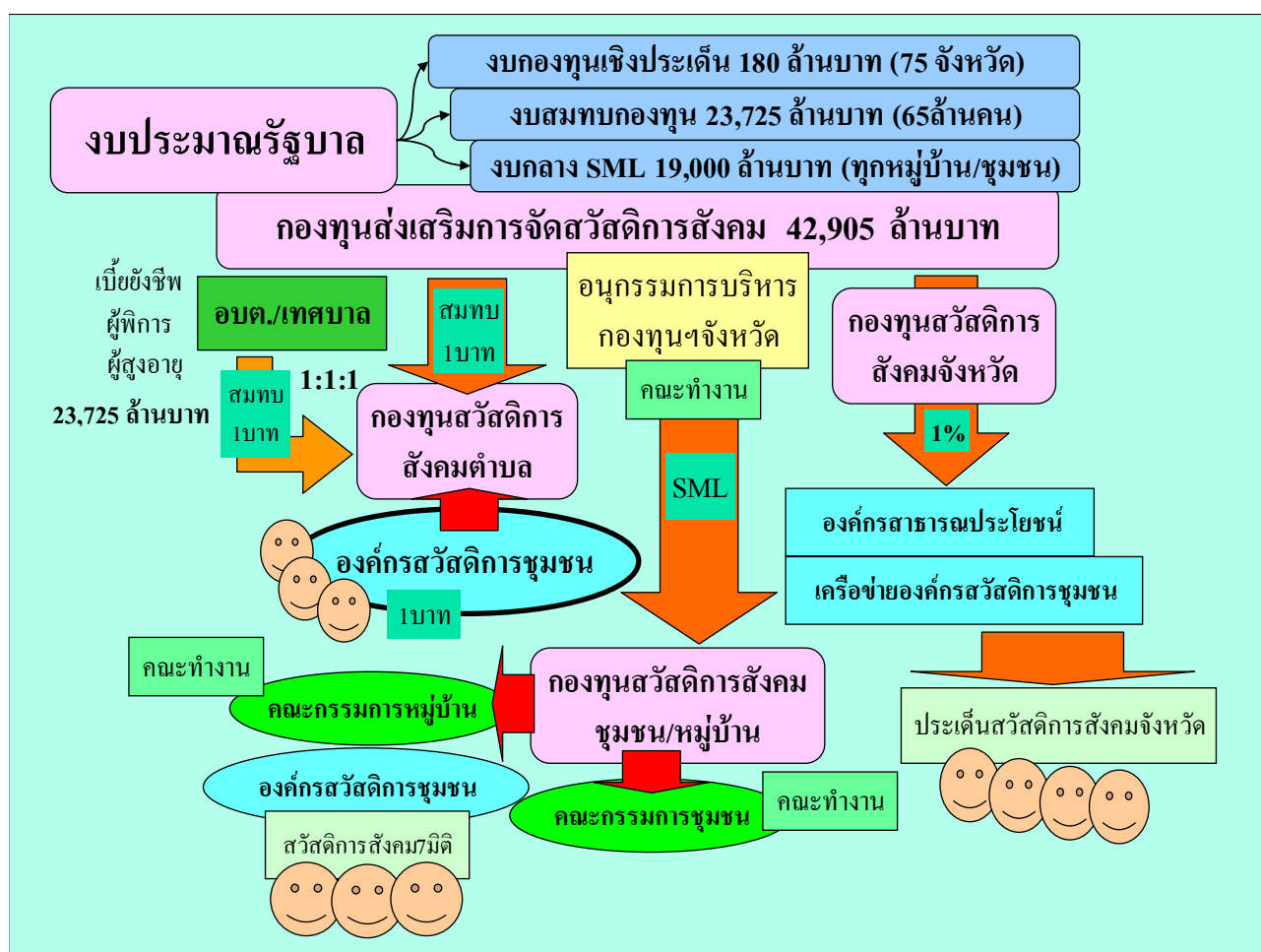
งบกองทุนที่ต้องจัดสรรเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นใน 3 ระดับ ตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550–2554 ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) แสดงดังตาราง

ตารางแสดงเป้าหมายและจำนวนเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมใน 3 ระดับ

การจัดสรรงบประมาณตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (จังหวัด/กองทุน/คน/หมู่บ้าน/ชุมชน)			
	ปี2553	เป้าหมาย	ปี2554	เป้าหมาย
1.กองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นระดับจังหวัด	180.0	75 จังหวัด	180.0 +...%	75 จังหวัด
2.สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 32.9 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 65.0 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย
3.กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0 +...%	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน
งบกองทุนฯเพื่อสวัสดิการสังคม 3 ระดับ	31,180.0		42,905.0	

งบบริหารจัดการ (พัฒนา กลั่นกรอง อนุมัติ ติดตามสนับสนุนโครงการ)				
1)งบบริหารจัดการ โครงการSML	xxx.x		xxx.x	
2)งบบริหารจัดการ 3 %ของกองทุนตำบลและจังหวัดในช่วงแรก(ปรับเปลี่ยนได้)	365.4		717.2	
รวมงบกองทุนฯ	31,545.4		43,622.2	
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	ผู้สูงอายุ 2.0 ล้านคนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพ บริหารจัดการให้ ครอบครัวประชากร 32.9 ล้านคน	23,725.0	ผู้สูงอายุ 8.0 ล้านคนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพบริหารครอบคลุม ประชากร 65.0 ล้านคน
รวมงบประมาณสวัสดิการทั้งสิ้น	43,545.4	-ประเด็น 75 จังหวัด -กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล -สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	67,347.2	-ประเด็น 75 จังหวัด -กองทุน7,000ตำบล/เทศบาล สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ประชากร 65.0 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

ภาพแสดง แบบจำลองการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อสร้างสวัสดิการสังคมในจังหวัด 3 ระดับโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

(1) ทำให้แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมลงสู่ชุมชนฐานรากมีความต่อเนื่อง โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนทุกปี จะเป็นผลงานโดดเด่นของรัฐบาล

(2) ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว และช่วยให้การทำงานมีความต่อเนื่อง เนื่องจากไม่ต้องขึ้นกับปีงบประมาณมากนัก

(3) ทำให้ความหมายของสวัสดิการสังคมตามที่ระบุไว้ในกฎหมายมีขอบข่ายกว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น เป็นไปตามแนวทางสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น

(4) ทำให้เศรษฐกิจฐานรากเติบโตและมีความมั่นคงขึ้น มีการบริหารจัดการเพื่อสร้างสวัสดิการครบวงจรชีวิต ครอบคลุมวิถีชีวิตเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยเฉพาะสวัสดิการบำนาญของประชาชนทุกคน นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการพัฒนาคน และสร้างทุนทางสังคมเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

3.3 สำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.)

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.) ทำหน้าที่เป็นกองเลขาของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ งานวิจัยเสนอให้ควรรวมสำนักงานเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(สศพ.)ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเข้ากับสำนักงานก.ส.ค.ภายใต้สำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามแนวทางการยุบรวมกองทุนหมู่บ้านฯ(กทบ.)องค์การมหาชน เข้ากับสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ(สทบ.)ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีโดยจัดตั้งเป็นสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ(สทบ.)องค์การมหาชนขึ้น สำนักงานก.ส.ค.ในรูปแบบใหม่จะมีโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกับสำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) ซึ่งมีงานด้านนโยบายว่าด้วยแผนสวัสดิการสังคมในระดับชาติ รวมทั้งงานสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด

3.4 คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

งานวิจัยเสนอให้เพิ่มอนุกรรมการบริหารกองทุนจังหวัดจาก 15 คน เป็น 17 คน มาจากผู้แทนภาครัฐ 5 หน่วยงาน/คน โดยให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง ผู้แทนภาคท้องถิ่น 3 คน ภาคประชาสังคม 2 คน ภาคธุรกิจเอกชน 1 คน และภาคชุมชน 6 คน ให้คณะอนุกรรมการคัดเลือกประธาน และรองประธานอนุกรรมการ 2 คน โดยการเลือกกันเอง และเสนอให้มีผู้ช่วยเลขานุการ 3 คน จาก 3 หน่วยงานหลัก โดยการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัด ดังตาราง

ตารางแสดงข้อเสนอองค์ประกอบ จำนวน และที่มาของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สังคมจังหวัด

องค์ประกอบเดิม	องค์ประกอบใหม่	ที่มา	ความสำคัญ
1. ภาครัฐ 4 คน		พมจ.สรรหาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง (ไม่ระบุหน่วยงาน)	ผู้ว่าราชการจังหวัดรับทราบเชื่อมโยงกับคณะกรรมการก.ส.จ.
	1.ภาครัฐ 4 คน	พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ระบุหน่วยงาน -ผู้แทนปกครองจังหวัด -ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด -ผู้แทนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด -ผู้แทนศูนย์พัฒนาสังคมจังหวัด	แผนสวัสดิการสังคมและแผนพัฒนาจังหวัด เป็นหน่วยงานสนับสนุนเชิงพื้นที่ที่มีอำนาจหน้าที่และกลไกเชื่อมโยงกับภาคชุมชนท้องถิ่น ครอบคลุมสวัสดิการสังคม 7 มิติ
2. ภาคท้องถิ่น 3 คน	2. ภาคท้องถิ่น 3 คน	1) ผู้แทนอบจ. 1 คน 2) ผู้แทนเทศบาล 1 คน โดยการเลือกกันเองของผู้บริหารเทศบาล 3) ผู้แทนอบต. 1 คนโดยการเลือกกันเองของผู้บริหารอบต.	เป็นหน่วยงานตามกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมสวัสดิการสังคม 7 มิติ
3. ภาคประชาสังคม 3 คน		สรรหาโดยคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	
	3. องค์กรสาธารณประโยชน์ 1 คน	โดยการเลือกกันเองขององค์กรสาธารณประโยชน์ที่แจ้งรับรองตามระเบียบกองทุนฯ	การมีส่วนร่วมขององค์กรสาธารณประโยชน์
	4. ภาคประชาสังคม 1 คน	โดยการเลือกกันเองของผู้แทนภาคประชาสังคมในคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกา	การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมเพื่อเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด
	5. ภาคธุรกิจเอกชน 1 คน	โดยการเลือกกันเองของผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนในคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกา	การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนเพื่อเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด
4. ภาคชุมชน 4 คน		ผู้แทนภาคชุมชนเลือกกันเอง	
	6. องค์กรสวัสดิการชุมชน 3 คน	โดยการเลือกกันเองขององค์กรสวัสดิการชุมชนที่แจ้งรับรองตามระเบียบกองทุน	การมีส่วนร่วมขององค์กรสวัสดิการชุมชนซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น(ทุกหมู่บ้าน)
	7. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน	โดยการเลือกกันเองของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จากข้อเสนอให้ตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านกลั่นกรองการแจ้งรับรององค์กรสวัสดิการชุมชนและโครงการสวัสดิการหมู่บ้าน(SMLเดิม)	การมีส่วนร่วมของกรรมการหมู่บ้านในฐานะคณะทำงาน -กฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่นฉบับที่11 -ระเบียบกรรมการหมู่บ้านฯ

	8. สภาองค์กรชุมชน 1 คน	ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนจังหวัด	-กฎหมายสภาองค์กรชุมชน -กฎหมายสภาพัฒนาการเมือง
	9. ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับจังหวัด 1 คน	ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับจังหวัด	ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์การชุมชน
5. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ 1 คน		พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการกสจ.เชื่อมโยงแผนสวัสดิการสังคมและแผนพัฒนาจังหวัด	
รวม 15 คน	รวม 17 คน	ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัด/สนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ที่ครอบคลุมสวัสดิการสังคม 7 มิติ พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	บูรณาการกลไกสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
ประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ		อนุกรรมการฯเลือกกันเอง พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	กระบวนการมีส่วนร่วมและฉันทามติ
	-ประธานอนุกรรมการบริหาร -รองประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ 2 คน	อนุกรรมการฯเลือกกันเอง พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ประธานอนุกรรมการบริหาร/ รองประธานอนุกรรมการบริหาร กองทุนฯ 2 คน	เพื่อการดำเนินงานกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด
	ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ 3 คน	เจ้าหน้าที่พมจ. 1 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาสังคม 1 คน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัด 1 คน	ทีมงานกองเลขานุการสนับสนุนการทำงานของคณะอนุกรรมการบริหารฯและคณะทำงาน
กำหนดให้มีการประชุมสามัญอนุกรรมการบริหารกองทุนฯทุกเดือน โดยกำหนดวันประชุมที่แน่นอนเป็นตารางรายปี			

สำหรับคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯควรสรรหาจากคนทำงานในภาคส่วนต่างๆ โดยที่กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนควรใช้กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนช่วยพิจารณาถ่วงดุลโครงการ โดยมีคณะทำงานติดตามสนับสนุนในระดับอำเภอละ 1 ชุด รวมทั้งคณะทำงานสื่อสาร สร้างความเข้าใจ เสริมสร้างการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในภาพรวมด้วย รายละเอียดดังตาราง

ตารางแสดงคณะทำงานภายใต้อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

กองทุนสวัสดิการสังคมในระดับต่างๆ	คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด
1. กองทุนสวัสดิการสังคมในภาพรวม	คณะทำงานสื่อสาร สร้างความเข้าใจ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม 1 ชุด
2. กองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นจังหวัด -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด	คณะทำงาน 1 ชุด -คณะทำงานพิจารณาถ่วงดุลและติดตามสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
3. สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (อปท./เทศบาล)	คณะทำงาน 2 ชุด -คณะทำงานพิจารณาถ่วงดุลโครงการ

นายกิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

-ทำงานเชื่อมโยงกับกองทุนสุขภาพท้องถิ่น	-คณะทำงานติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน
4. กองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนพัฒนาท้องถิ่น -กองทุนต่างๆในหมู่บ้าน	คณะทำงานทุกหมู่บ้าน -คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคณะทำงานพิจารณากลับกรองโครงการ
5. กองทุนสวัสดิการสังคมชุมชนในเขตเทศบาล -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาชุมชน/แผนพัฒนาท้องถิ่น -กองทุนต่างๆในชุมชน	คณะทำงานทุกชุมชน -คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลร่วมกับเทศบาลเป็นคณะทำงานพิจารณากลับกรองโครงการ
6. กองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	คณะทำงานติดตามสนับสนุนการดำเนินงานระดับอำเภอละ 1 ชุด

4. บทส่งท้าย

แนวทางในการบริหารจัดการเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดตามข้อเสนอมีใช้เรื่องใหม่ เป็นการสังเคราะห์ความรู้จากตัวอย่างที่เคยมีมา และที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการประสานเชื่อมโยง บูรณาการแนวคิดสวัสดิการสังคมเข้ากับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศที่มีหลายระดับและหลายช่องทาง จนขาดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลค่อนข้างน้อย

งานวิจัยเสนอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงพื้นที่ 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น(ตำบล/เทศบาล) และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆในทุกระดับ ทั้งการพิจารณากลับกรอง อนุมัติ และติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับองค์กรสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรสาธารณประโยชน์ในฐานะเจ้าภาพหลักที่จะช่วยสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่เขียนไว้ในกฎหมายคือการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม และเป็นธรรม

ข้อเสนอหลักของงานวิจัยนี้พุ่งเป้าไปที่บทบาทใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เพื่อสวัสดิการสังคมของประชาชนคนไทยทุกคนโดยเสนอให้รัฐเข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมสมทบ โดยใช้ตัวแบบเครือข่ายพระสงฆ์ที่เชื่อมโยงกลุ่มการเงินชุมชนเข้ากับการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตมาเป็นแนวทางในการสังเคราะห์รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคม

ข้อเสนอให้เครือข่ายพระสงฆ์จากฐานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตเข้ามามีบทบาทสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมใน 3 ระดับ คือ โจทย์สำคัญของการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ซึ่งเป็นโจทย์ที่ยากจะสำเร็จได้ง่ายเหมือนกับข้อเสนอในเชิงระบบและกลไกที่ได้จากการสังเคราะห์ความรู้ในงานวิจัยชิ้นนี้ (ในทางปฏิบัติข้อเสนอดังกล่าวก็ยังคงต้องการการตอบรับในเชิงนโยบายจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และรัฐบาล) จึงเป็นความท้าทายของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องที่จะสานต่อให้บรรลุผลในทางปฏิบัติในโอกาสต่อไป

“กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต

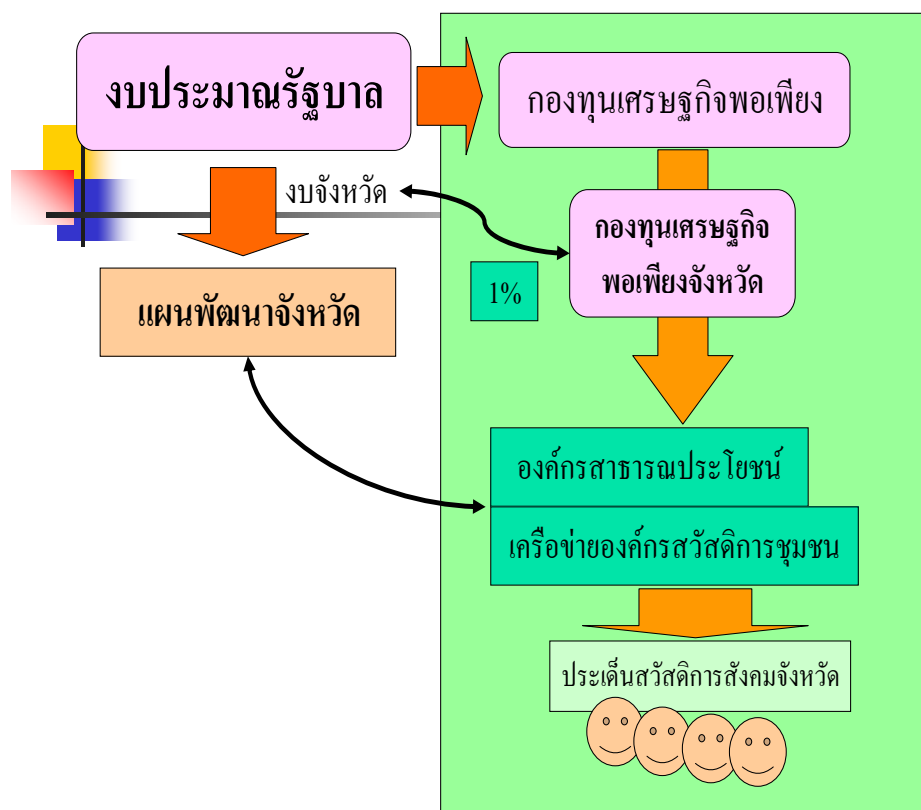
ข้อเสนอ การบริหารจัดการกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต

ข้อเสนอ การบริหารจัดการกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงที่จะจัดสรรลงสู่พื้นที่ มีดังนี้
เสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่จังหวัดใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด
ระดับตำบล/เทศบาล และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

1. กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด

รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 1 ของงบจังหวัด ระบุให้
องค์กรสาธารณประโยชน์และเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนเป็นผู้ขอรับการสนับสนุน เนื่องจาก
หน่วยงานภาครัฐมีช่องทางอื่นๆอยู่เป็นจำนวนมากแล้ว

จากข้อมูลการจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัดในปี 2552 จำนวน 18,000 ล้านบาท จะจัดสรร
เงินกองทุนในส่วนนี้จำนวน 180 ล้านบาท โดยจะเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนเงินงบประมาณที่จังหวัดได้รับในแต่ละปี
ดังภาพ

ภาพแสดง กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเชิงประเด็นจังหวัด

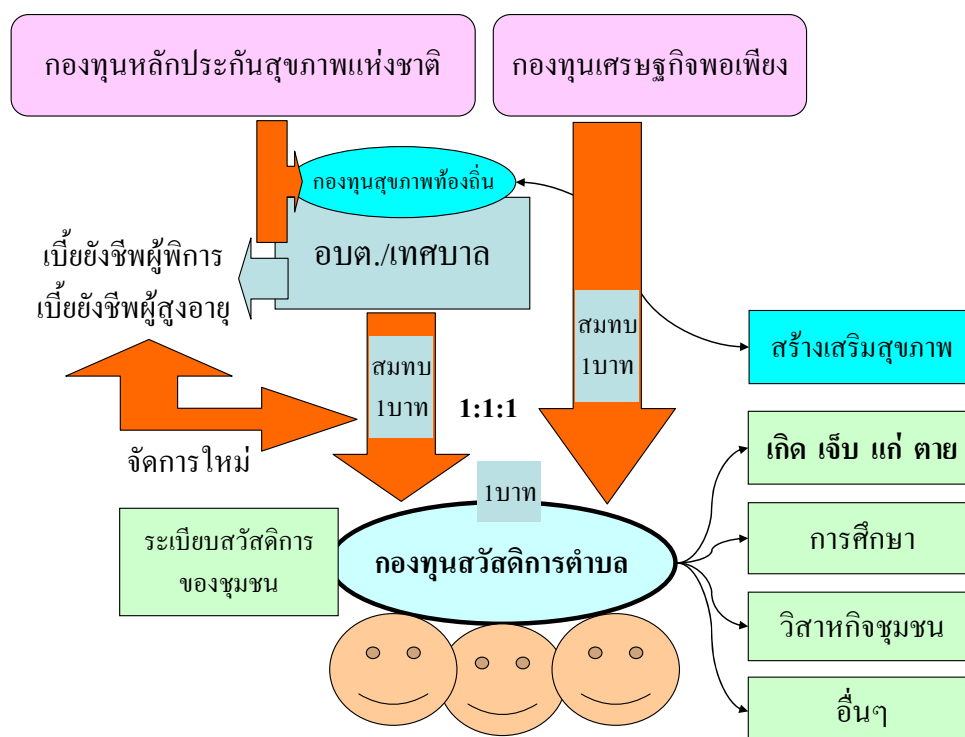

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

2. กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล/เทศบาล

รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการครบวงจรชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ดำเนินการโดยชุมชนและท้องถิ่นในระดับตำบล/เทศบาล ตามแนวทางของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น และกองทุนสวัสดิการชุมชนตามข้อเสนอของครุชบ ยอดแก้ว โดยสมทบกองทุนท้องถิ่นจัดสวัสดิการชุมชนร่วมกับท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามจำนวนสมาชิกคนละ 1 บาทต่อวันหรือปีละ 365 บาท ในสัดส่วน 1 ต่อ 1 ต่อ 1 โดยใช้เงื่อนไขการจ่ายสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ตามแนวทางของครุชบ ยอดแก้ว และสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา ดังแสดงในภาพ

ภาพแสดง การจัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงสมทบกองทุนสวัสดิการตำบล

สำหรับเงินทุนสมทบสมาชิกคนละ 365 บาทต่อปีของท้องถิ่น เสนอให้รัฐบาลแจ้งท้องถิ่นให้นำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์มาจัดการใหม่โดยการมีส่วนร่วมของผู้รับประโยชน์และสมาชิกในชุมชน

ข้อมูลการจัดสรรเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปี 2552 ประมาณ 2.0 ล้านคนๆละ 6,000 บาทต่อปี คิดเป็นเงิน 12,000 ล้านบาท ถ้าดำเนินการตามแนวทางที่ครุชบ ยอดแก้วเสนอ ให้ท้องถิ่นที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้น โดยให้สมาชิกตั้งสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท ท้องถิ่นร่วมสมทบเท่ากันเป็นรายเดือนหรือรายปี

แนวทางนี้จะเป็แรงจูงใจให้เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นทุกตำบล/เทศบาลทั่วประเทศประมาณ 7,000 กองทุน รัฐบาลต้องจัดสรรเงินเข้ากองทุนในส่วนนี้จำนวน 12,000 ล้านบาท เพื่อร่วมสมทบ

กับกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นรายปีตามยอดเงินของสมาชิกที่สั้จะครบ 1 ปี โดยใช้เลขประจำตัวประชาชนเป็นฐานข้อมูลเพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน ซึ่งจะครอบคลุมประชากรจำนวน 32.9 ล้านคน

หากรัฐบาลตั้งเป้าหมายดำเนินการให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศโดยใช้ฐานคิดการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งในปี 2553 จะมีจำนวนประมาณ 8.0 ล้านคนทั่วประเทศ ต้องใช้เงินสงเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 48,000 ล้านบาท หากเปลี่ยนมาใช้วิธีการตามข้อเสนอของครุฑ ขอดแก้ว โดยจัดสรรเงินทุนสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจะใช้เงิน 23,725 ล้านบาท ครอบคลุมประชากรจำนวน 65.0 ล้านคน

ตารางเปรียบเทียบเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามแนวทางที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันกับแนวทางสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพมาบริหารจัดการใหม่

การจัดสรรงบประมาณตามข้อเสนอ	งบประมาณ	เป้าหมายปี2552	งบประมาณ	เป้าหมายปี2553
งบท้องถิ่น สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ไม่รวมผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์) ตามแนวทางที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	12,000.0	ผู้สูงอายุจำนวน 2 ล้านคน	48,000.0	ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 8.0 ล้านคน
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล
รัฐจัดสรรสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน	12,000.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 32.9 ล้านคน	23,725.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 65.0 ล้านคน
รวมเงินสมทบกองทุนทั้งสิ้น	24,000.0	จัดสรรเพิ่มขึ้น 12,000.0	47,450.0	คงเหลือ 550

ตารางแสดงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมโดยใช้กลไกของชุมชนและท้องถิ่นผ่านกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล/เทศบาล

กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง	วัตถุประสงค์
กองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	เพื่อสวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตายทางด้านการเงิน โดยเฉพาะหลักประกันบำนาญยามชราภาพเดือนละ 300 บาท ถึง 1,200 บาท รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสร้างทุนทางสังคม
รัฐบาล	-จัดสรรให้กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล/เทศบาล อัตรา 1 ต่อ 1 ต่อ 1 -อุดหนุนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) ตามจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ (เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามแนวทางเดิม) จัดสรรให้กับประชาชนทุกคนวันละ 1 บาท โดยให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท ตามแนวทางของครุฑ ขอดแก้ว
อบจ.	สนับสนุนเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับจังหวัดในภาพรวม
อบต./เทศบาล	จัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ใหม่ โดยการสมทบกองทุนสวัสดิการตำบลอัตรา 1 ต่อ 1 บริหารจัดการกองทุนร่วมกับองค์กรสวัสดิการชุมชนในฐานะหุ้นส่วน
ชุมชน	รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยตั้งสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท

**สวัสดิการครบวงจรชีวิตตามแนวทางที่ครูชบ ยอดแก้วเสนอ มีตัวอย่างดำเนินการในจังหวัดสงขลา
ในนามสมาคมสวัสดิการภาคประชาชน จังหวัดสงขลา และจังหวัดอื่นๆทั่วประเทศ**

ข้อมูลจังหวัดสงขลา

ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2547 ข้อมูลถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 มีสมาชิกทั้งจังหวัดจำนวน 105 กลุ่มตำบล/เทศบาล จำนวน 107,617 คน เงินกองทุนหักค่าใช้จ่ายสวัสดิการแล้ว คงเหลือทั้งสิ้นจำนวน 44,295,710 บาท

สวัสดิการ 9 เรื่องของกลุ่มจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท

เกิด ให้ลูก 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน ปีละไม่เกิน 2,000 บาท

แก่ สักจะครบ 15 ปีขึ้นไป อายุ 60 ปี ได้บำนาญ

จำนวนปีที่ เป็นสมาชิก

จำนวนเงินบำนาญ(บาทต่อเดือน)

15 ปี	300
20 ปี	400
25 ปี	500
30 ปี	600
35 ปี	700
40 ปี	800
45 ปี	900
50 ปี	1,000
55 ปี	1,100
60 ปี	1,200

เจ็บ นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ปีละไม่เกิน 10 คืน

ตาย สักจะ 180 วันขึ้นไป หากเสียชีวิตได้รับค่าทำศพ

จำนวนวันที่ เป็นสมาชิก

จำนวนเงินค่าทำศพ

180 วัน	2,500 บาท
365 วัน	5,000 บาท
730 วัน	10,000 บาท
1,460 วัน	15,000 บาท
2,920 วัน	20,000 บาท
5,840 วัน	30,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการเงินยืมเพื่อการศึกษา ช่วยเหลือคนด้อยโอกาส(กองทุนจ่ายให้ นำฝากสักจะวันละ 1 บาท)

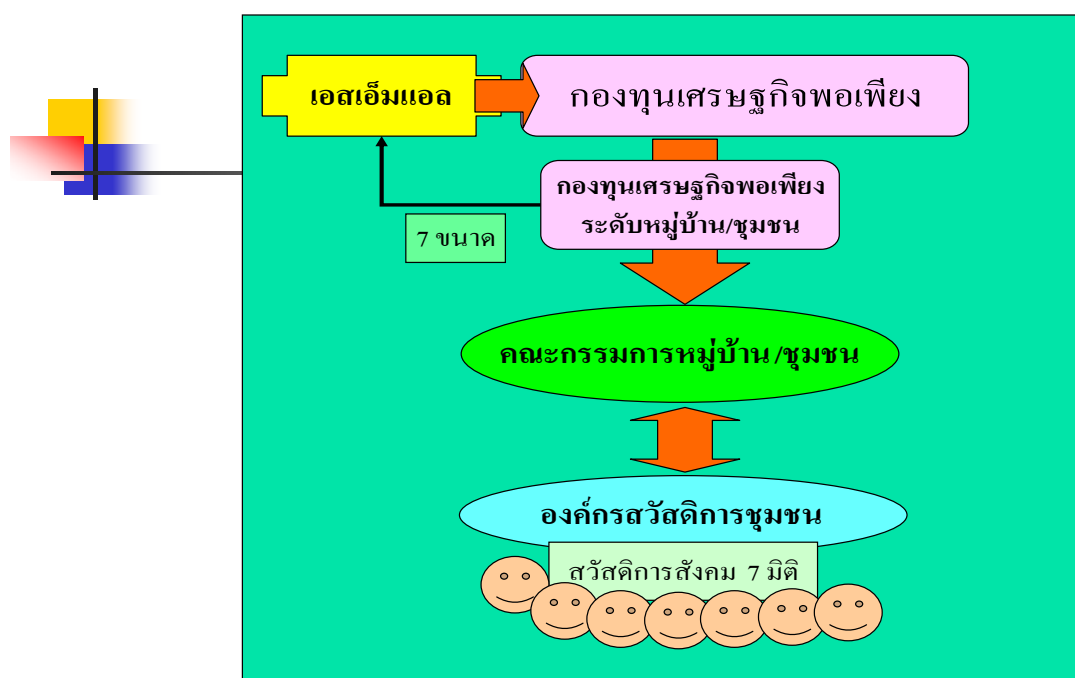
รวมทั้งสวัสดิการเงินกู้ และสวัสดิการเงินฝาก

โดยสรุป หลักการของข้อเสนอนี้มาจาก**ฐานคิดการจัดสวัสดิการสังคมเกิด แก่ เจ็บ ตาย**เพื่อเป็น**หลักประกันทางการเงินพื้นฐานของประชาชนคนไทยทุกคน** โดยใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมครบวงจรชีวิต โดยเฉพาะแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและท้องถิ่น

3. กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

จัดสรรเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหมู่บ้านและชุมชนตามสัดส่วนจำนวนประชากรอาศัยแนวทางของกองทุนชุมชน(SIF) ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(พพพ.) และ โครงการSML โดยให้องค์กรสวัสดิการชุมชนเป็นผู้เสนอโครงการผ่านทางคณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล

ภาพแสดง กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงระดับหมู่บ้าน/ชุมชนเชื่อมโยงกับคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน

งบประมาณในส่วนนี้สามารถดำเนินการโดยผั้บังคับกลางที่ใช้ดำเนินโครงการSML มาเป็นงบกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยส่งเสริมการจัดสวัสดิการครบวงจรชีวิตในระดับต่างๆ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นระดับจังหวัด 75 จังหวัดทั่วประเทศ

(2) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เกิด แก่ เจ็บ ตาย และอื่นๆ ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ

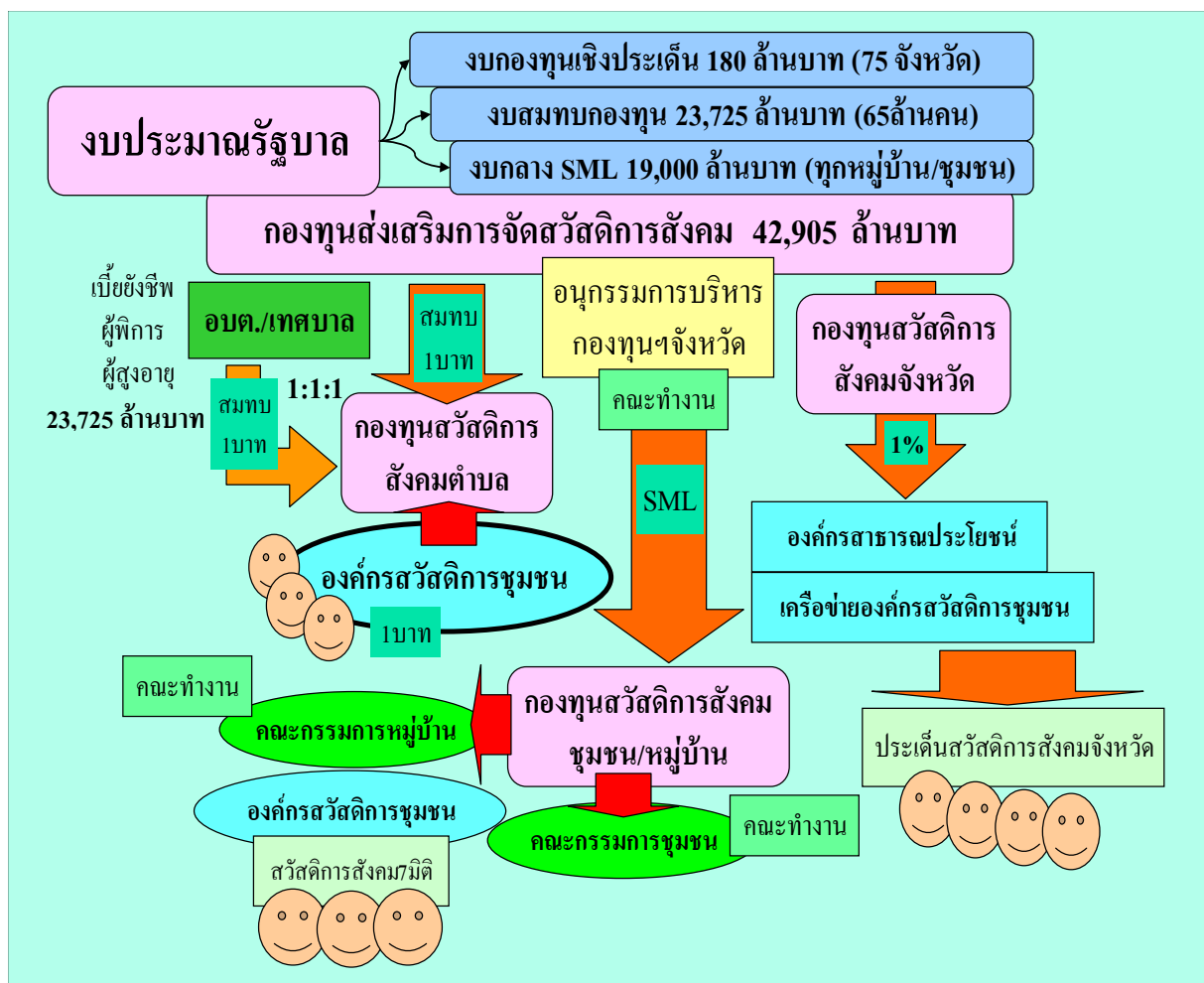
จำนวน 65 ล้านคน ผ่านกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น 7,000 ตำบล/เทศบาล

(3) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 มิติ(ทุกเรื่อง)ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

ตารางแสดงรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการเงินกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสวัสดิการครบวงจรชีวิตใน 3 ระดับ

ข้อเสนอการจัดการ กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง 3 ระดับ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (จังหวัด/กองทุน/คน/หมู่บ้าน/ชุมชน)			
	ปี2552	เป้าหมาย	ปี2553	เป้าหมาย
1.กองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นจังหวัด	180.0	75 จังหวัด	180.0 +...%	75 จังหวัด
2.สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 32.9 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 65.0 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย
3.กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0 +...%	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน
งบกองทุนฯเพื่อสวัสดิการสังคม 3 ระดับ	31,180.0		42,905.0	
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	ผู้สูงอายุ 2.0 ล้านคนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพ บริหารจัดการให้ ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน	23,725.0	ผู้สูงอายุ 8.0 ล้านคนที่ได้รับ เบี้ยยังชีพบริหารครอบคลุม ประชากร 65.0 ล้านคน
รวมงบประมาณสวัสดิการสังคมทั้งสิ้น	43,180.0	-สวัสดิการสังคม 75 จังหวัด -กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล -สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	66,630.0	-ประเด็น 75 จังหวัด -กองทุน7,000ตำบล/เทศบาล สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ประชากร 65.0 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

ภาพแสดง กองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิตจังหวัด 3 ระดับ

หากกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการตามข้อเสนอนี้ จะต้องใช้จัดสรรงบประมาณกลางปี
เข้ากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเพิ่มเติมเพียง 12,000 ล้านบาท ดังตาราง

ตารางแสดงการจัดสรรงบประมาณกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละระดับ

กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	ที่มาและรูปแบบการจัดการ
1. ระดับจังหวัด	180	งบกองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นปี 2551 จัดสรรไว้แล้ว
2. ระดับตำบล/เทศบาล	12,000	จัดสรรเพิ่มเติม 12,000 ล้านบาท
เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์	12,000	งบอุดหนุนปี 2551 จัดสรรไว้แล้ว บริหารจัดการใหม่(เชิงพัฒนา)
3. ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000	งบโครงการ SML จัดสรรไว้แล้ว
รวมทั้งสิ้น	43,180	จัดสรรเพิ่มเติมเพียง 12,000 ล้านบาท

วิธีบริหารจัดการ กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อก้าวนำในเชิงนโยบาย คือ

1. รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกฎหมายเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ด้วยการจัดสรรงบกลางปีเข้ากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจำนวน 12,000 ล้านบาทให้กลายเป็นกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสวัสดิการสังคมในจังหวัด 3 ระดับ จะเป็นผลงานโดดเด่นของรัฐบาล และกลายเป็น ก้าวใหม่ของนโยบายที่ล้ำหน้ากว่าประชานิยม ที่เป็นวาทกรรมกล่าวขานกันในปัจจุบัน

นโยบายนี้จะได้ประโยชน์ในทุกระดับ

1) ระดับจังหวัด ประโยชน์จะตกถึงองค์กรสาธารณประโยชน์และเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนทั้ง 75 จังหวัด

2) ระดับท้องถิ่น ประโยชน์จะตกถึงองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล รวมทั้งองค์กรสวัสดิการชุมชน และสมาชิกที่รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล ซึ่งจะได้รับเงินสมทบเป็นรายบุคคลคนละ 365 บาทต่อปี เพื่อเป็นสวัสดิการครอบครัวชีวิต ซึ่งมีบ้านอายุในชีวิตตั้งแต่เดือนละ 300 บาท ถึงเดือนละ 1,200 บาท

3) ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจำนวน 80,000 แห่ง เพื่อเป็นงบสวัสดิการสังคมตามความเดือนร้อนจำเป็น และการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

2. การดำเนินนโยบายดังกล่าว จะทำให้ความหมายของสวัสดิการสังคมตามที่นิยามไว้ในกฎหมายมีขอบข่ายกว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น เปลี่ยนจากการสงเคราะห์มาเป็นการพัฒนา เป็นไปตามแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น

3. ทำให้เศรษฐกิจฐานรากเติบโตและมีความมั่นคงขึ้น มีการบริหารจัดการเพื่อสร้างสวัสดิการครอบครัวชีวิต ครอบคลุมวิถีชีวิตเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยเฉพาะสวัสดิการบำนาญของประชาชนทุกคน นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการพัฒนาคน และสร้างทุนทางสังคมเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

แนวทางตามข้อเสนอดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ทันที โดยใช้พระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมตามแนวทางการกระจายเงินกองทุนลงสู่จังหวัดของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และได้รับการขานรับจากชุมชนและท้องถิ่นอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ด้วยตัวอย่างการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆที่มีมาก่อนหน้านี้ และที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นฐานข้อมูลให้ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอ แนวทางในการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงระบบอย่างบูรณาการ จึงขอขอบคุณตัวอย่างปฏิบัติการทั้งหลาย และบุคคลที่เกี่ยวข้องไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณทีมวิจัยใน 4 จังหวัดนำร่อง ประกอบด้วย อาจารย์พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม และอาจารย์วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง โดยเฉพาะดร.ศรีสุกัร นิลกรรม จากมหาวิทยาลัยโยนก ที่รับเป็นหัวหน้าทีมวิจัยจังหวัดลำปางในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ซึ่งเป็นความช่วยเหลือที่เสมือนยกหินออกจากอก

ขอบคุณพี่ทักษิณ อัครวิชัย อนุกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัดลำปางที่ให้ความสำคัญกับงานวิจัย และเป็นกำลังใจให้กับการทำงานของเรา ตัวอย่างการปฏิบัติด้วยการดูแลสุขภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ถือเป็นสวัสดิการสังคมที่อยากได้ก็ต้องสร้างเอง ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับทีมวิจัยทุกคน

ขอบคุณทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการนำของผศ.ดร.อภิศักดิ์ ชีระวิศิษฐ์ และอาจารย์มานะ นาคำ รวมทั้งทีมวิจัยในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทุกคน โดยเฉพาะพ่อวิฑูรย์ มงคลอินทร์ที่ดูแลทีมวิจัย ส่วนกลางด้วยข้าวยาปลาปิ้งเป็นอย่างดี

ขอบคุณพี่อากม ภูติภักดิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือโดยรับเป็นหัวหน้าทีมวิจัยจังหวัดจันทบุรี ซึ่งแม้จะบอกกับที่ประชุมเสมอว่า ไม่มีทักษะเรื่องงานวิจัย แต่ประสบการณ์การทำงานในฐานะนักจัดการความรู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ โดยเฉพาะจิตใจที่โอบอ้อมอารี และเสียสละเพื่อส่วนรวม ทำให้การได้ร่วมงานกับพี่เป็นพลังใจที่มีทั้งความสุข และสนุกกับการทำงานเสมอ รวมทั้งน้องไก่ และยูยี่ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอบคุณพี่กัญญ์ฐญาญ์(เฟื่องฟ้า) ภู่สวาสดี ที่ดูแลพวกเราเสมือนพี่สาวใจดี ความตั้งใจทำงานเพื่อชุมชนของพี่ทำให้น้องรัชนี้มีทัศนคติที่ดีต่อคนทำงานราชการ ซึ่งเป็นความดีที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานโดยรวม จึงขอชื่นชมพี่ไว้ในที่นี้ด้วย

สำหรับพื้นที่จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้อาศัยประสบการณ์การทำงานชุมชนของโด เทพรัตน์ จันทพันธ์ ที่รับเป็นหัวหน้าทีมวิจัย ร่วมกับนักวิจัยชุมชน ช่วยสร้างสีสันและมุมมองในการทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมจากฐานคิดของชุมชน จึงเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้มาก ขอขอบคุณทีมงานวิจัยทุกคนไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอบคุณคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯทั้ง 4 จังหวัด โดยเฉพาะทีมงานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่ให้ความอนุเคราะห์ทีมวิจัยเป็นอย่างดี ประกอบด้วย คุณปิ่นชาย ปิ่นแก้ว และคณะจากจังหวัดลำปาง คุณเวชยันต์ อรรถนพพรและคณะจากจังหวัดขอนแก่น คุณกัญญ์ฐญาญ์ (เฟื่องฟ้า) ภู่สวาสดี และคณะจากจังหวัดจันทบุรี คุณสุธีรา นุ้ยจันทร์และคณะจากจังหวัดพัทลุง รวมทั้ง

คณะกรรมการบริหารกองทุนฯจากจังหวัดใกล้เคียงที่สละเวลาเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยและทีมงานได้รับแรงใจจาก รศ.ดร.ปัทมาวดี ชูชุกิ กัลยาณมิตรที่ช่วยชี้แนะ ใต้ถามความ คืบหน้าของงานวิจัยด้วยความปรารถนาดีอยู่เสมอๆ ขอขอบคุณอาจารย์เป็นลายลักษณ์อักษรไว้อีกครั้งหนึ่ง

ในสวัสดิการบำนาญของชุมชนซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดระบบบำนาญผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้เรียนรู้ แนวคิดและภาพรวมของระบบจากพี่สุวัฒนา ศรีภิรมย์ และเพิ่มความชัดเจนจากงานวิจัยของผศ.ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา โดยที่อาจารย์ได้กรุณาให้ความรู้กับทีมวิจัยอย่างเต็มที่ จึงขอขอบคุณทั้งสองท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอบคุณพี่ทรรศิน สุขโต และน้องชายที่ช่วยอนุเคราะห์บ้านพักส่วนตัวเป็นที่ประชุมของทีมงาน รวมทั้งช่วยดูแล และบอกเล่าประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัย ขอขอบคุณส้ม อังคณา ใจเลี้ยง ที่เป็น ธุระประสานการจัดประชุม และดูแลในรายละเอียดของการบริหารจัดการงานวิจัยจนสิ้นสุดโครงการ

งานวิจัยชิ้นนี้นอกจากอาศัยประสบการณ์อันอุดม จากตัวอย่างการจัดสวัสดิการสังคมที่หลากหลาย ของภาคส่วนต่างๆ และการทำงานอย่างแข็งขันของทีมวิจัยใน 4 จังหวัดนำร่อง รวมทั้งความช่วยเหลือและ ข้อเสนอแนะจากเพื่อนพ้องน้องพี่ดังที่เอ่ยนามมา และที่ไม่อาจกล่าวนามได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยต้อง ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับทีมวิจัยส่วนกลาง โดยการนำของผศ.ดร.ทิพวัลย์ สีจันทร์(อาจารย์ผู้คุม) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ในฐานะพี่ใหญ่ที่มากด้วยประสบการณ์ ทั้งเชิงวิชาการ และทักษะกระบวนการจัดการความรู้ รวมทั้งจิตวิญญาณของการทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อบุณและ การปล่อยวาง(ที่จะมีมากขึ้น) ซึ่งเป็นครูให้กับทีมวิจัยทุกคน

ขอบคุณทีมงานน้องๆทุกคน ทั้งอาหงส์ หนูแอน โดยเฉพาะหนูเหม่ม และหนูรัชที่นอกจากเอาใจ ใส่ในงานที่รับผิดชอบแล้ว ยังใส่ใจชวนขวยเรียนรู้ และให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆที่มอบหมาย โดยเฉพาะรัชนี้ สุขศรีวรรณ ที่ต้องสนับสนุนการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และช่วยเขียนงานของบางพื้นที่ด้วย

ขอขอบคุณกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะผู้สนับสนุนทุนวิจัย รวมทั้งคุณชินชัย ชีเจริญ และผอ.สุวินัย วัตรธรรม รวมทั้งทีมงานในกระทรวงทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะด้วยดีเสมอมา

ขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะดร.สีลาภรณ์ บัวสายที่ให้ความไว้วางใจ มอบหมายให้ผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรการเงินชุมชนซึ่งมีความต่อเนื่อง ทำให้ ผู้วิจัยมีโอกาสสั่งสมความรู้จนเกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ทางสังคม(บางส่วน) แม้ว่าจะเป็นเพียงระบบ และกลไกทางการเมืองการปกครอง และการพัฒนาสังคมของภาครัฐซึ่งเป็นเรื่องชั่วคราว อยู่ไม่นาน แต่ก็ สร้างความปิติสุขเล็กๆน้อยๆให้กับผู้วิจัย

ท้ายสุดขอขอบคุณมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้ามาเรียนรู้ในวิถีทางของงานวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของงานบริการวิชาการอย่างเต็มที่ คุณูปการที่มีขอบอบแด่ ดร.กรูชบ ยอดแก้ว และพระอาจารย์สุบิน ปณีโต ในฐานะแกนนำด้านจิตวิญญาณที่ประยุกต์ศาสนาธรรมเข้ากับวิถีชีวิตประจำวันที่ต้องพึ่งพาเงินตราเป็นเครื่องมือ เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่ผู้วิจัยประมวลสังเคราะห์เป็นข้อเสนอในเชิงจินตนาการ (ที่มาจากข้อเท็จจริง) ไว้ในงานวิจัยชิ้นนี้

ขอให้พลังของการทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อความสวัสดิ์ของชุมชนและสังคม จงเป็นผลให้ทุกคนได้รับส่วนในอนิสงค์ที่จะพึงมีจากพลังแรงงานแรงใจที่ได้ทำร่วมกันโดยถ้วนทั่วทุกตัวคนเทอญ

กิม ภคเมธาวิ
หัวหน้าโครงการวิจัย
8 มกราคม 2552

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

โดย นายกิม ภคเมธาวิ และคณะ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มกราคม 2552

โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ มีเป้าหมายสนับสนุนการดำเนินนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมลงสู่จังหวัด โดยดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง คือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี และพัทลุง ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2550 - เดือนธันวาคม 2551

ทีมวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการทำงาน โดยศึกษาแนวคิด รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ภาคประชาสังคมและชุมชน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ผ่านการสืบค้นเอกสารรายงาน การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมสัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคนและองค์กรจากการทำงานโดยมีจินตนาการอยู่ที่ การประสานเชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนหรืองบประมาณโครงการต่างๆเข้ากับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดและกลไกการจัดสวัสดิการสังคม มาจาก 2 ฐานคิดสำคัญคือ (1) ฐานคิดทางศาสนาที่เน้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสร้างการเปลี่ยนแปลงจากภายในของบุคคล มีสถาบันศาสนาทำหน้าที่เป็น “หน่วยจัดการ” สวัสดิการสังคม และ (2) ฐานคิดทางการเมืองซึ่งให้ความสำคัญกับการจัดระบบภายนอกให้เหมาะสม โดยมีรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาประเทศ กฎหมาย และนโยบายของรัฐ เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนผ่านระบบราชการ

ผลเชิงกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโครงการวิจัยที่สำคัญ คือ (1) สร้างการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการกองทุนของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนและคณะทำงาน (2) สร้าง “ความสัมพันธ์ใหม่” ระหว่างหน่วยจัดการด้านการพัฒนาสังคมสู่การทำงานเชิงเครือข่ายมากขึ้น

ข้อเสนอหลักของงานวิจัยนี้พุ่งเป้าไปที่บทบาทใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ในการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เพื่อสวัสดิการสังคมของประชาชนคนไทยทุกคนโดยเสนอให้รัฐเข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมสมทบ

สำหรับการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เสนอให้มีการกำหนดตำแหน่งของกองทุนใน 3 ระดับ คือ (1) ระดับจังหวัด จัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นคิดเป็นร้อยละ 1 ของงบจังหวัด (2) ระดับตำบล/เทศบาล จัดสรรเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตามแนวทางของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น เพื่อสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย รวม 9 เรื่อง ตามข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้ว โดยสมทบเงินทุนตามจำนวนประชากรคนละ 1 บาทต่อวัน หรือปีละ 365 บาท ให้ท้องถิ่นนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ มาบริหารจัดการใหม่ ด้วยการสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการชุมชนในอัตราเดียวกัน และ (3) ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านทางกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งรับผิดชอบโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามแนวทางของโครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (SML)

ในส่วนของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ จังหวัด เสนอให้เพิ่ม จาก 15 คน เป็น 17 คน โดยมาจาก ผู้แทนภาครัฐ 5 คน ผู้แทนภาคท้องถิ่น 3 คน ภาคประชาสังคม 2 คน ภาคธุรกิจเอกชน 1 คน และภาคชุมชน 6 คน ให้คัดเลือกประธาน และรองประธานอนุกรรมการ 2 คน โดยการเลือกกันเอง และเสนอให้มีผู้ช่วยเลขานุการ 3 คน รวมทั้งกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

นอกจากนี้ยังเสนอให้นำพลังของศาสนาจากต้นแบบเครือข่ายพระสงฆ์ที่เชื่อมโยงแนวคิดสัจจะ สะสมทรัพย์เข้ากับการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตมาเสริมหนุน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

ABSTRACT**The research project “Mobilization of Social Strategy and Welfare Provision”**

By

Peem PAKAMETHAWEE and staff

Walailak University

Under Financial Support of

Thailand Research Fund (TRF) and Ministry of Social Development and Human Security

January, 2009

The research project “Mobilization of Social Strategy and Welfare Provision” was aimed to supporting the implementation of Ministry of Social Development and Human Security’s policy concerning the distribution of social welfare fund to provincial area. The research focused on the 4 pilot provinces: Lampang, Khonkaen, Chantaburi and Phatthalung, and was conducted during October 2008 - December 2009.

The concept and approach of “Participatory Action Research: PAR” and “Knowledge Management: KM” were jointly employed as the research tools. The project began with studying the philosophy, patterns and methods of social welfare activities from 3 sectors: government, civil society and community at all levels. Combined techniques of data collection were used, consisting of: document review, structured and in-depth interview, observations and analysis. In addition, the researchers organized a variety of activities such as exchange/reflection forum, small-group meeting, seminars/workshops and field trips which were aimed to create learning process to enhance the potentials of target individuals as well as of groups. The main trust of this research was on the integration or collaboration of other projects/funds with the social welfare fund which to form a mechanism supporting the efficiency of social welfare.

It was found that the concept and function of social welfare came from 2 sources with different underlying beliefs. The first is Buddhism paradigm which asserts that social problem could be solved by changing individual from inside out, relying on religious organizations as the “management units”

for social welfare. On the contrary, political paradigm focuses on systemization of external factors, using bureaucratic mechanism to enforce laws and regulations targeting at social problems.

As the result of the project action, two domains of change were observed. First, learning process and management of social welfare fund were developed. Secondly, a “new bond” among the management units of social development was created, leading to more networking activities.

The main recommendation of this research directs to a new role of the local government and community in enhancing local and community economy. This new role should be supported by the government in order to maximize the benefits on social welfare of all Thai people.

For the fund administration and management, suggestion is on positioning the social welfare fund into 3 levels. At provincial level; budget should be allocated for the issue-based funding, just only 1 percent from the provincial budget. At sub-district level; budget should be allocated for joining community welfare, in accordance with the Health Security Fund, for 9 topics of social welfare as proposed by Kru Chob Yodkaew. This could be estimated by head of population to come up with 1 baht per day per head or 365 baht per year per head. The municipality has to reorganize for the pension/revival fund of the senior citizens, the handicaps and aids patients. At village or community level; the social welfare fund should be allocated through the village development fund responsible by the village committee. The core concept of this funding level is in line with the SML project.

Concerning the Fund Administration Subcommittee, it is proposed that members of subcommittee should be increased from 15 to 17 persons; 5 representatives from government service, 3 representatives from municipality, 2 from civic society, 1 representative from private sector and 6 from community part. The subcommittee will then select 1 president, 2 vice-presidents and 3 secretary assistants. The subcommittee meeting should be organized at least once per month.

In addition, the research suggests mobilizing the power of Buddhism through the existing leading monk networks, linking the SAJJA financial community groups to ethical life development in order to fully achieve social security and quality of life for all.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร	(1)
ข้อเสนอการบริหารจัดการกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสวัสดิการชุมชนนครบวรจักรชีวิต	(11)
กิตติกรรมประกาศ	(19)
บทคัดย่อ	(22)
Abstract	(24)
สารบัญ	(26)
สารบัญตาราง	(30)
สารบัญภาพ	(34)
บทที่ 1 โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
3. คำถามวิจัย	2
4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
5. ระยะเวลาดำเนินการ	2
6. งบประมาณดำเนินการ	2
7. ผู้รับผิดชอบโครงการ	2
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
9. กระบวนการวิจัย/จัดการความรู้	3
9.1 ประเด็นและขอบเขตการศึกษา	3
9.2 บทบาทของนักวิจัย	4
บทที่ 2 ผลการศึกษา	5
1. แนวคิดและลักษณะการจัดสวัสดิการสังคม	5
1.1 แนวคิดสวัสดิการสังคมและกลไกขับเคลื่อนในภาพรวม	5
1.2 ลักษณะการจัดสวัสดิการของภาคส่วนต่างๆ	6
2. การจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ: การจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	7
2.1 แนวคิดสวัสดิการสังคม นิยามตามกฎหมาย	7
2.2 ยุทธศาสตร์ 5 ปีสร้างสวัสดิการสังคมไทย	8
2.3 เนื้อหาสวัสดิการสังคม และกลไกการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี	9

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

2.4 งบประมาณรายจ่ายประจำปี	11
2.5 กลไกจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ : แผนพัฒนาจังหวัด	18
2.5.1 แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	18
2.5.2 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	18
2.5.3 แผนพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดระดับต่างๆ	19
2.5.4 การประสานแผนพัฒนาจังหวัด กับแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆ	20
2.5.5 การขับเคลื่อนแผนหมู่บ้าน/ชุมชน และการประสานแผนพัฒนาหมู่บ้าน	21
2.5.6 สรุปภาพรวมกลไกขับเคลื่อนแผนพัฒนาในระดับต่างๆของจังหวัด	22
2.6 รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในระดับจังหวัด	24
2.6.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับจังหวัด	24
2.6.2 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	25
2.6.3 หน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดสวัสดิการสังคมเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและ ชุมชนในระดับจังหวัด	26
2.7 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม : กองทุนยุทธศาสตร์	30
2.8 กองทุน/เงินทุนหมุนเวียนและกิจกรรมโครงการของรัฐและของชุมชนที่ดำเนินการ สอดคล้องกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	36
2.8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	36
2.8.2 กองทุนสงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน(สสบ.)	38
2.8.3 กองทุนหมุนเวียนแก้ไขปัญหาคาความยากจน(กขจ.)	40
2.8.4 กองทุนชุมชน(SIF)	41
2.8.5 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	42
2.8.6 กองทุนแม่ของแผ่นดิน	44
2.8.7 โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(SML)	45
2.8.8 ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด	50
2.8.9 กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น	51
2.8.10 กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน	57
2.9 กองทุนสวัสดิการสังคมอื่นๆในระดับชาติที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	58
2.9.1 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	58

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

2.9.2 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น	59
2.9.3 กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน	59
2.9.4 กองทุนประกันสังคม	59
2.9.5 กองทุนเงินทดแทน	60
3. รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคประชาสังคมและชุมชนต้นแบบ	61
3.1 ตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมของภาคประชาสังคมและชุมชน	61
3.1.1 กลุ่มสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาทเพื่อทำสวัสดิการภาคประชาชน จังหวัดสงขลา และจังหวัดลำปาง	61
3.1.2 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดตราด	66
3.2 ข้อเสนอระบบบำนาญของนักวิชาการที่เชื่อมโยงกับสวัสดิการชุมชนต้นแบบ	68
3.3 นโยบายของพรรคการเมืองสำหรับหลักประกันด้านการเงินในยามชราภาพและอื่นๆ	69
4. นโยบายขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯในระดับจังหวัด	70
4.1 คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	70
4.2 สรุปผลการดำเนินงาน	72
บทที่ 3 สรุปผลการศึกษา	74
1. ความหมายของสวัสดิการสังคม	74
2. รูปแบบและวิธีการการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในระดับจังหวัด	75
2.1 กลไกขับเคลื่อนเชิงระบบ : แผนสวัสดิการสังคมและแผนพัฒนาจังหวัด	75
2.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	76
2.3 ต้นแบบสวัสดิการชุมชน หลักประกันด้านการเงินครบวงจรชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย ข้อเสนอของชุมชนต้นแบบ	80
2.4 ข้อเสนอบำนาญชราภาพของนักวิชาการและพรรคการเมือง	82
บทที่ 4 สังเคราะห์ความรู้และข้อเสนอ	85
1. แผนพัฒนาจังหวัด กลไกขับเคลื่อน ฐานข้อมูล และกระบวนการเรียนรู้ ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่: บทบาทของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	85
2. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	87
ข้อเสนอแนวทางในการบูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	87

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

2.1 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นระดับจังหวัด	90
2.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับตำบล/เทศบาล	91
สถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต	96
2.3 กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	100
3. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ก.ส.ค.)	103
4. คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	104
คณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯ	106
5. บทส่งท้าย	107
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	108
ภาคผนวก	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงลักษณะการจัดสวัสดิการสังคมโดยภาคส่วนต่างๆ	6
2	แสดงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (กสช.)	8
3	แสดงสาระสำคัญของเนื้อหาและกลไกการจัดการที่แสดงไว้ในรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฉบับที่ 10 กฎหมาย และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี	9
4	แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2551 จำแนกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ 32 แผนงบประมาณ	11
5	แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 จำแนกเป็น 8 ยุทธศาสตร์ 51 แผนงบประมาณ	12
6	แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำแนกตามลักษณะงานและลักษณะเศรษฐกิจ 4 ประเภท	12
7	แสดงการจัดสรรงบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในปี 2550 2551 และ 2552	13
8	แสดงรายละเอียดงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในมิติการบริการชุมชนและสังคม	13
9	แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550 2551 และ 2552 จำแนกตามกระทรวงและหน่วยงาน	14
10	แสดงการจัดสรรงบกลางปี 2550 2551 และ 2552 ในส่วนที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน	15
11	แสดงงบกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนปี 2550 2551 และ 2552	16
12	แสดงงบประมาณที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี 2550 2551 และ 2552	17
13	แสดงเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี 2549 และ 2550	18
14	แสดงกระบวนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	19
15	แสดงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในระดับต่างๆ	19
16	แสดงการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆกับแผนพัฒนาจังหวัด	21
17	แสดงกลไกจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และการประสานแผนพัฒนา	22
18	แสดงกลไกการประสาน/ขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่นกับแผนพัฒนาอำเภอ และจังหวัด	23
19	แสดงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดผ่านช่องทางต่างๆ	24
20	แสดงโครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	25
21	แสดงรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ: กลไกการทำงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน	26

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	แสดงรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ: กลไกการทำงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆในระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน	28
23	แสดงกลไกการจัดสรรเงินกองทุนในงบประมาณรายจ่ายประจำปี que เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัด	29
24	แสดงเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมอื่นๆในระดับจังหวัด	30
25	แสดงแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมตามแผนปฏิบัติการปี 2550 -2554	30
26	แสดงคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด	32
27	แสดงงบประมาณที่กระจายลงพื้นที่นาร่อง 4 จังหวัดในปี 2551	33
28	แสดงแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนในปี พ.ศ. 2551	34
29	แสดงจำนวนงบประมาณในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	34
30	สรุปจำนวนโครงการ/องค์กรและงบประมาณจำแนกตามประเภทกิจกรรมเชิงพื้นที่ปี 2550 และ2551	35
31	สรุปจำนวนโครงการ/องค์กรและงบประมาณจำแนกตามประเภทกิจกรรมเชิงประเด็นปี 2550 และ2551	35
32	แสดงแผนงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	36
33	แผนปฏิบัติการสนับสนุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นปี 2550	37
34	แสดงตัวอย่างโครงการเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดละ 200,000 บาท	37
35	แสดงเป้าหมายพื้นที่และงบประมาณใน 4 จังหวัดนาร่อง	38
36	แสดงกลไกและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการกขคจ.	41
37	แสดงกลไกการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของกองทุนชุมชน	42
38	แสดงกลไกการจัดการจากนโยบายกองทุนหมู่บ้าน มาเป็นกฎหมายกองทุนหมู่บ้าน	43
39	แสดงกรอบในการจัดสรรงบประมาณตามจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน	47
40	แสดงโครงการที่ควรดำเนินการในด้านต่างๆ	48
41	แสดงโครงการที่ไม่ควรดำเนินการ	48

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
42	แสดงตัวอย่างโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่ 4 จังหวัดน่าน	49
43	แสดงแผนสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสุขภาพท้องถิ่น	52
44	แสดงองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น	53
45	แสดงสัดส่วนการสมทบเงินเข้าร่วมกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกรายพื้นที่	55
46	แสดงตัวอย่างโครงการและกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น(ข้อมูลกลางปี 2550)	55
47	แสดงบทบาท/ภารกิจของหน่วยงาน/ภาคีขับเคลื่อนกองทุนในเรื่องต่างๆ	56
48	แสดงการสมทบกองทุนตามระเบียบเดิมและข้อเสนอให้รัฐบาลอุดหนุนการสมทบผ่าน ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น	57
49	แสดงการบริหารจัดการและข้อเสนอการสมทบงบประมาณจากรัฐ	62
50	แสดงแหล่งที่มาของเงินและการใช้เงินของแต่ละกองทุนสวัสดิการจังหวัดลำปางฯ	63
51	แสดงผลตอบแทนของเงินสัจจะ 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก	63
52	แสดงโครงสร้างอายุสมาชิกที่แตกต่างกันในแต่ละตำบล และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ประชากรของจังหวัดสงขลา	64
53	แสดงประเด็นและเหตุผลจากข้อเสนอของวอร์เควม สุวรรณระดาต่อระบบสวัสดิการภาคประชาชน	65
54	แสดงข้อเสนอการมีส่วนร่วมของรัฐบาลกับตำแหน่งของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชน	66
55	แสดงนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุของพรรคการเมือง	69
56	แสดงจำนวนคณะกรรมการ กิจกรรม และผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม 4 จังหวัด	72
57	แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 จำแนกเป็น 8 ยุทธศาสตร์ 51 แผนงบประมาณ	74
58	แสดงกลไกในการประสานขับเคลื่อนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด	75
59	แสดงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดผ่านช่องทางต่างๆของภาครัฐ	76
60	แสดงงบประมาณในภาพรวมและที่กระจายลงพื้นที่จังหวัดในปี พ.ศ. 2551	77
61	แสดงกองทุน/เงินทุนหมุนเวียน และโครงการที่กระจายลงสู่ท้องถิ่นและชุมชนใน ลักษณะเดียวกันในระดับจังหวัด	78
62	สรุปตัวแบบกองทุน/โครงการของภาครัฐในจังหวัดที่ใช้สังเคราะห์ข้อเสนอแยกตาม กลไกการจัดสรรงบประมาณ	79

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
63	แสดงสรุปรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการ โดยชุมชนต้นแบบจังหวัดสงขลาและจังหวัดตราด	81
64	เปรียบเทียบสวัสดิการสังคมที่เป็นการประกันทางการเงิน(บำนาญ)ของภาครัฐที่มีอยู่ และข้อเสนอของนักวิชาการ/นักพัฒนา พรรคการเมือง และผู้นำชุมชน	83
65	แสดงเป้าหมายและจำนวนเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมใน 3 ระดับ	88
66	แสดงเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นในระดับจังหวัด	90
67	ตัวแบบกองทุนและโครงการต่างๆ ที่ได้รับจากผลการศึกษาประกอบการสังเคราะห์ กองทุนสวัสดิการตำบล	93
68	แสดงผลตอบแทนของเงินสัจจะ 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการ บำนาญของสมาชิก	95
69	แสดงผลตอบแทนของเงินสัจจะ 2.50 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก	95
70	แสดงแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจ ชุมชนท้องถิ่นสร้างสวัสดิการครบวงจรชีวิต โดยสังเคราะห์เชื่อมโยงกับสถาบัน การเงินชุมชนท้องถิ่น	96
71	เป้าหมายการจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	98
72	แสดงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อเป็นหลักประกันทาง การเงินโดยใช้กลไกของชุมชนและท้องถิ่นผ่านกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สังคมเพื่อสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตายและอื่นๆ	99
73	แสดงแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของลำปางที่ควรนำมาปรับใช้	99
74	แสดงข้อเสนอการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจากตัวแบบต่างๆ	101
75	แสดงเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	102
76	แสดงข้อเสนอแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานก.ส.ค.เพื่อสนับสนุนงานนโยบายและแผน รวมทั้งงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจากตัวแบบหลัก	103
77	แสดงข้อเสนอองค์ประกอบ จำนวนและที่มาของคณะกรรมการบริหารกองทุน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	104
78	แสดงคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	106

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	3
2	แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ 1)พันธกิจแห่งรัฐและนโยบายของรัฐบาล 2)ระบบตลาดที่ขับเคลื่อนโดยพลังของธุรกิจเอกชน 3)ประชาสังคม และ4)พลังชุมชนบนรากฐานจิตวิญญาณทางศาสนา(พุทธ)	5
3	โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานของโครงการ SML	46
4	แสดงกลไกภาคประชาชนและกลไกภายนอกที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล	47
5	แสดงโครงสร้างการดำเนินงานและกรอบแผนงานยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข	50
6	แสดงกระบวนการพิจารณาโครงการ ประเด็นและกลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ	54
7	แสดงโครงสร้างประชากรในอนาคตของประเทศไทยใน 3 ช่วงอายุ	65
8	แสดงการดำเนินงานของเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดตราด	67
9	แสดงข้อเสนอระบบบำนาญแห่งชาติของนักวิชาการ	69
10	แสดง 3-5 เหลี่ยมพลังเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	70
11	แสดงแนวคิดการพัฒนาสังคมผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	71
12	แสดงระบบบำนาญที่มีอยู่เดิม ข้อเสนอของนักวิชาการ/นักพัฒนา นโยบายของพรรคการเมืองและข้อเสนอของผู้นำชุมชน	84
13	แสดงแผนพัฒนาจังหวัด กลไกขับเคลื่อน ฐานข้อมูล และกระบวนการเรียนรู้	86
14	แสดงแบบจำลองการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อสร้างสวัสดิการสังคมในจังหวัด 3 ระดับโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ	89
15	แสดงกองทุนสวัสดิการสังคมจังหวัดเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในเชิงประเด็นที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนสวัสดิการสังคมจังหวัด	91
16	แสดงการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน ตามแบบจำลองของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น และข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้ว โดยเสนอให้นำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพมาบริหารจัดการใหม่	92

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
17	แสดงแบบจำลองนโยบายเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต: พลังคู่ขนานของสถาบันการเงินและกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	97
18	แสดงการจัดสรรงบประมาณส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 มิติในระดับหมู่บ้าน โดยเชื่อมโยงกับคณะกรรมการหมู่บ้านและกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน	102

บทที่ 1 โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

1. หลักการและเหตุผล

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทยฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550-2554 ตามยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) มีแนวทางสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การใช้กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเป็นเครื่องมือในการกระจายอำนาจการจัดการสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น 2) การเพิ่มงบประมาณกองทุนและแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ และ 3) การเพิ่มกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเพื่อเข้ามาเสริมการทำงานส่งเสริมการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการท้องถิ่นและชุมชนโดยการสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม

การดำเนินงานดังกล่าว ส่วนหนึ่งเพื่อเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน สังคมเข้มแข็ง และสังคมคุณธรรมของรัฐบาล โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัดที่มาจากภาคีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินงานในทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยเชื่อมโยงกับการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมลงสู่พื้นที่จังหวัด ซึ่งดำเนินการใน 5 จังหวัดนำร่อง คือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุง และกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่มาของการสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม เช่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด เป็นต้นให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

2.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการโดยขบวนองค์กรชุมชนในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ในระดับตำบล/เทศบาล และจังหวัด รวมทั้งรูปแบบและวิธีการสนับสนุนและจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนของภาครัฐและภาคประชาสังคมในระดับจังหวัด

2.3 ศึกษาแนวทางในการขยาย/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆ ในจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. คำถามวิจัย

3.1 รูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชนในเชิงประเด็นและพื้นที่ในระดับตำบล/เทศบาลและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพที่สะท้อนการพึ่งตนเองของกลุ่มและขบวนการเป็นอย่างไร ?

3.2 รูปแบบและวิธีการในการสนับสนุนและจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนของภาครัฐและภาคประชาสังคมในระดับจังหวัดเป็นอย่างไร?

3.3 รูปแบบและวิธีการในการขยาย/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆในจังหวัดเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร? เช่น

3.3.1 วัตถุประสงค์ร่วม

3.3.2 โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการ

3.3.3 บทบาทหน้าที่/ระบบสนับสนุนการจัดการของชุมชน

(1) หน่วยจัดการเชิงพื้นที่และประเด็น

(2) กระบวนการกลั่นกรอง อนุมัติ ติดตามสนับสนุนและประเมินผล

(3) ฐานข้อมูลระดับตำบล/เทศบาลและจังหวัด

3.3.4 แหล่งเงินทุนและการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

3.3.5 สถานะภาพทางกฎหมาย

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเป็นการเสริมสร้างการทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมและการจัดสวัสดิการสังคมให้กับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด คณะทำงาน/คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่เครือข่ายเรียนรู้ในฐานนักรจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวต่อไป

5. ระยะเวลาดำเนินการ

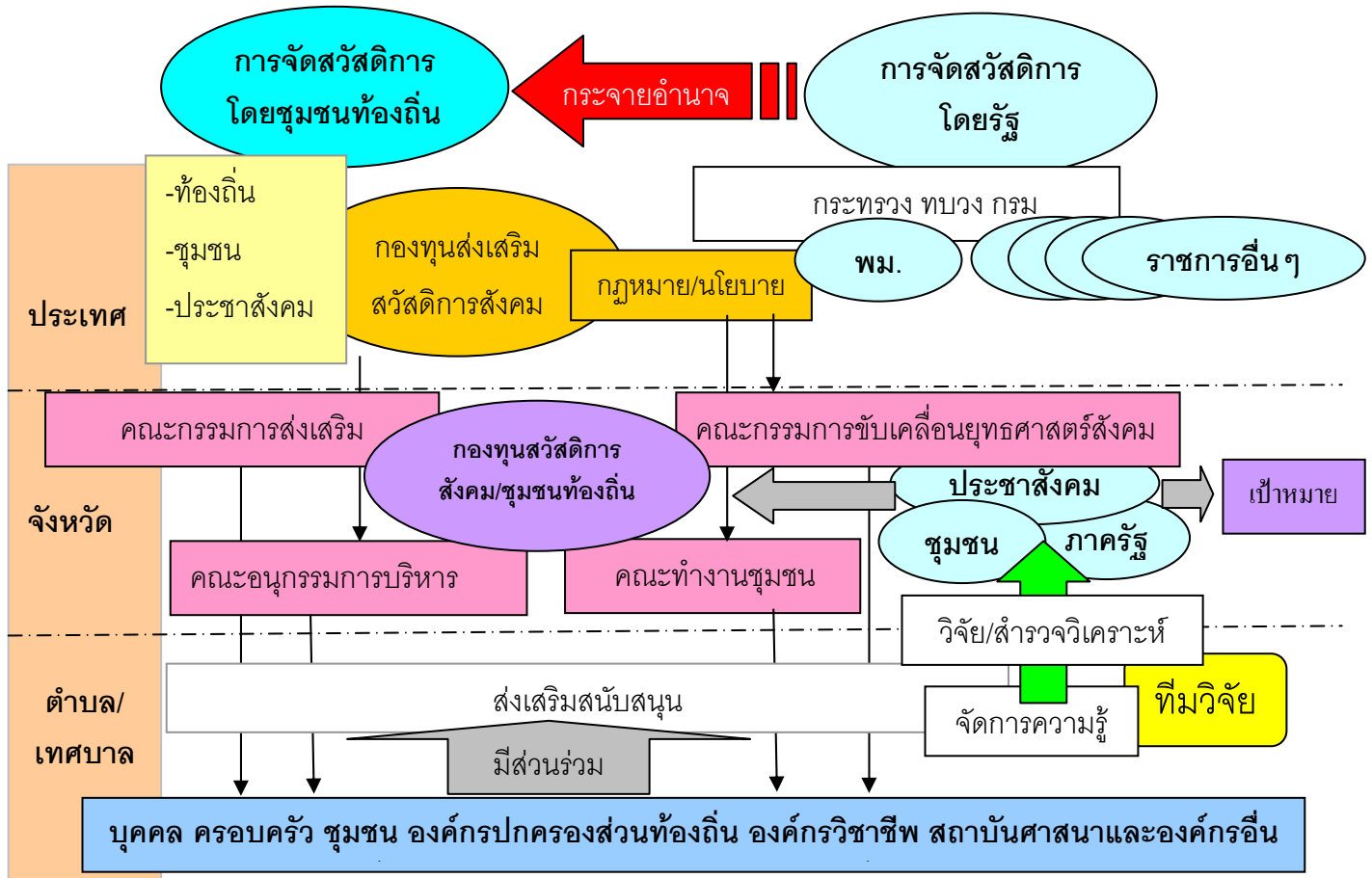
ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 – ธันวาคม 2551

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยนายภิม ภคเมธาวี และคณะจาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง มหาวิทยาลัยโยนก สถาบันทุนทางสังคมจังหวัดตราด และทีมวิจัยจากจังหวัดพัทลุง

8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

9. กระบวนการวิจัย/จัดการความรู้

9.1 ประเด็นและขอบเขตการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ คำถามวิจัย กรอบแนวคิด และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเป็นตัวกำหนดประเด็นและขอบเขตในการศึกษา โดยที่การขับเคลื่อนของภาครัฐ จะศึกษาเนื้อหาในกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม ที่เป็นหลักคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม แผนพัฒนาฯฉบับที่10 และนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกลไกขับเคลื่อนงานจะศึกษาผ่านการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล ซึ่งดำเนินการผ่าน 3 ระบบหลัก คือ ระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาลงลึกในพื้นที่จังหวัด โดยเฉพาะในส่วนของการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมใน 4 จังหวัดนำร่องคือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี และพัทลุง

นอกจากนี้ก็จะศึกษารูปแบบและวิธีการในการจัดสวัสดิการของภาคชุมชนและประชาสังคมในเชิงประเด็นและพื้นที่ในระดับตำบล/เทศบาลและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนการพึ่งพาตนเองของกลุ่มและขบวนการ โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงกับการจัดสวัสดิการของภาครัฐในรูปแบบต่างๆ เพื่อเสนอแนวทางในการขยาย/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมกับกองทุนอื่นๆ ในจังหวัดให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นคำถามวิจัยหลักของการศึกษาในครั้งนี้

9.2 บทบาทของนักวิจัย

นักวิจัยจะทำหน้าที่ 2 บทบาท คือ

9.2.1 การวิจัย โดยการสำรวจ วิเคราะห์แนวคิด รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย ภาคชุมชน ภาคประชาสังคม (องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรพัฒนาเอกชน) และภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในจังหวัดผ่าน การสืบค้นเอกสารรายงาน การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ ตลอดจนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมสัมมนา และศึกษาดูงาน โดยมีแนวคิดเชิงเป้าหมายหรือจินตนาการอยู่ที่ กองทุนสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดที่มาจากการประสาน/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดและกองทุนหรืองบประมาณโครงการอื่นๆ เข้าด้วยกันเพื่อเป็นกลไกกลางในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและองค์กรอื่นตามที่ระบุไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

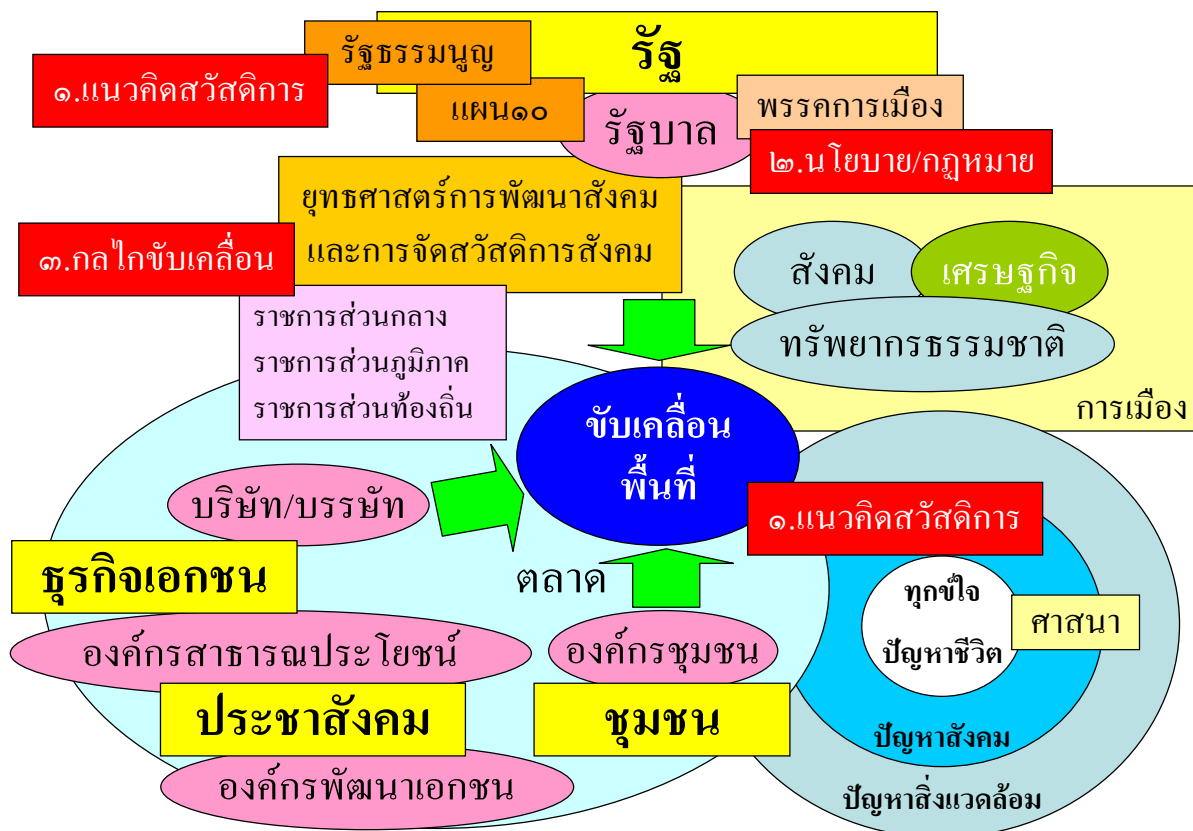
9.2.2 การจัดการความรู้ โดยทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยจัดการทั้งในรูปองค์กร/หน่วยงาน คณะกรรมการ/คณะทำงานต่างๆ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายตามหน้าที่หรือภารกิจของตนอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด รวมทั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะอนุกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งต้องเสริมสร้างการเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัย/สำรวจวิเคราะห์แนวคิด รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ ร่วมกันในข้อแรก และการสร้างความเข้าใจในภาพรวมของการขับเคลื่อนงานสวัสดิการสังคมทั้งระบบ

บทที่ 2 ผลการศึกษา

1. แนวคิดและลักษณะการจัดสวัสดิการสังคม

1.1 แนวคิดสวัสดิการสังคมและกลไกขับเคลื่อนในภาพรวม

ภาพที่ 2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

- 1) พันธกิจแห่งรัฐและนโยบายของรัฐบาล 2) ระบบตลาดที่ขับเคลื่อนโดยพลังของธุรกิจเอกชน 3) ภาคประชาสังคม และ 4) พลังชุมชนบนรากฐานจิตวิญญาณทางศาสนา(พุทธ)

แนวคิดการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมมาจาก 2 ฐานคิดสำคัญคือ ฐานคิดทางศาสนา (พุทธ) ที่มองชีวิตเป็นแกนกลางของปัญหา ส่งผลสู่ปัญหาที่แสดงออกมามีทั้งปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม¹ แนวคิดเหล่านี้แสดงออกทางประเพณีวัฒนธรรมและวัตรปฏิบัติทางศาสนาที่เน้นการแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงจากภายในของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในชุมชน โดยมีสถาบันศาสนาทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดสวัสดิการสังคมที่ใหญ่ที่สุดในชุมชน ขณะที่ฐานคิดทางการเมืองให้ความสำคัญกับการจัดระบบภายนอกให้เหมาะสม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมืองเพื่อเป็นกรอบให้ชีวิตอยู่รอดปลอดภัยและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างผาสุก

¹ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

ทั้งสองแนวคิดมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายไม่ต่างกัน คือ ต้องการสร้างสังคมที่ผาสุก มีความสามัคคี โดยมีการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เพื่อพัฒนาสู่คุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

การพัฒนาสังคมนอกจากจะมี 2 แนวคิดหลักซึ่งสะท้อนอยู่ในหน่วยจัดการภาครัฐคือรัฐบาลและสถาบันศาสนาโดยภาคชุมชนแล้ว การเชื่อมโยงด้วยระบบตลาดที่ทำให้โลกเป็นหนึ่งเดียวกันได้เปิดพื้นที่ให้กับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมซึ่งมาจากการแตกตัวของชุมชนและรัฐในสภาพใหม่ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมมากขึ้น โดยที่การศึกษาในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับภาครัฐ ภาคประชาสังคมและชุมชนเป็นสำคัญ ไม่ได้วิเคราะห์ห้วงอ้อมประกอบของภาคธุรกิจเอกชนซึ่งมีพลังในการเปลี่ยนแปลงสังคมค่อนข้างสูง จึงอาจจะเป็นข้อจำกัดในการทำความเข้าใจภาพรวมทั้งระบบ อย่างไรก็ตามองค์ประกอบดังกล่าวก็ไม่มีผลต่อการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยหลักของโครงการ

1.2 ลักษณะการจัดสวัสดิการของภาคส่วนต่างๆ

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะการจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ

สวัสดิการสังคม		การจัดสวัสดิการสังคมของภาคส่วนต่างๆ			
		รัฐ	เอกชน	ประชาสังคม	ชุมชน
ลักษณะการจัดสวัสดิการ	การผลิต/บริการสวัสดิการ	ผลิต/บริการ	ผลิต/บริการ	ผลิต/บริการ	ผลิต/บริการโดยร่วมกันทำหรือแลกเปลี่ยน
	การประกันทางการเงิน	สงเคราะห์/อุดหนุนหรือสมทบ / ให้สิทธิ	ประกันตนเองผ่านกลไกตลาด	สงเคราะห์/อุดหนุนหรือสมทบ / ประกัน	ประกัน/สงเคราะห์ผ่านระบบความสัมพันธ์/กระบวนการกลุ่ม

ที่มา : สถานการณ์ระบบสวัสดิการชุมชนและองค์กรการเงินชุมชนในประเทศไทย ประจำปี 2550 (ปีทมาดี โพนนกุล ชูชุก)

สวัสดิการสังคมที่เป็นการผลิตและบริการสวัสดิการโดยตรง ที่ดำเนินการโดยภาครัฐ และภาคเอกชน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล และที่ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม เช่น การดำเนินงานขององค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ สำหรับสวัสดิการสังคมที่จัดโดยภาคชุมชน เช่น การลงแรงสร้างบ้าน ลงแขกในกระบวนการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิต การแพทย์พื้นบ้าน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนอาหารและข้าวของเครื่องใช้จากงานหัตถกรรมผ่านระบบเครือข่ายและญาติมิตรในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีระบบสวัสดิการชุมชนที่มาจากฐานศาสนาซึ่งคนในชุมชนร่วมกันรักษาไว้ เช่น การทำบุญตักบาตร การจัดให้มีเขตอบถัยทานและร่วมกันดูแลรักษา รวมทั้งการถือศีลปฏิบัติธรรมร่วมกันในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

สวัสดิการสังคมที่เป็นการประกันทางการเงินเพื่อนำไปใช้ในการซื้อบริการจากหน่วยผลิตและบริการสวัสดิการสังคมอีกทีหนึ่ง ที่ดำเนินการโดยรัฐและเอกชน เช่น เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุ กองทุนประกันสังคม และการประกันชีวิตโดยบริษัทเอกชน เป็นต้น ที่ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม ส่วนใหญ่เป็นการรับบริจาคจากสังคมและขอการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อนำไปใช้ในการบริการสวัสดิการหรือเป็นเงินช่วยเหลือให้กับผู้เดือดร้อนเพื่อนำไปซื้อบริการสวัสดิการอีกทีหนึ่ง เช่น การดำเนินงานขององค์กรบรรเทาทุกข์/ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การดำเนินงานของสมาคมคนพิการ เป็นต้น สำหรับการประกันทางการเงินที่ดำเนินการโดยภาคชุมชนส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านระบบชีวิตวัฒนธรรมและศาสนาในชุมชน เช่น การทำบุญในประเพณีทอดกฐิน เงินช่วยเหลือในประเพณีการบวช การแต่งงาน การตาย ที่มักเรียกกันว่า “ภาษีสังคม” และที่พัฒนาขึ้นคือ การดำเนินงานขององค์กรการเงินชุมชนในรูปแบบต่างๆ ทั้งกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ และกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นต้น²

2. การจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ : การจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

การจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในภาพรวมปรากฏอยู่ในเจตนารมณ์ที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคสมัย ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อการพัฒนาประเทศ

งานศึกษาในครั้งนี้จะมุ่งประเด็นไปที่การจัดสวัสดิการสังคมโดยรูปแบบและวิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับแนวทางการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมลงสู่ภูมิภาคและชุมชนท้องถิ่น ในลักษณะการจัดสวัสดิการที่เป็นการประกันทางการเงินด้วยการให้สิทธิ สงเคราะห์ อุดหนุนหรือสมทบให้กับประชาชน โดยดำเนินการผ่านองค์กรสวัสดิการสังคม เพื่อเสนอแนวทางในการประสาน เชื่อมโยงและบูรณาการการจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติ และชุมชนท้องถิ่นในภาพรวมสูงสุด ซึ่งมีรายละเอียดจากผลการศึกษาดังนี้

2.1 แนวคิดสวัสดิการสังคม นิยามตามกฎหมาย

แนวคิดสวัสดิการสังคมของรัฐกำหนดอยู่ในนิยาม “สวัสดิการสังคม” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 (แก้ไข พ.ศ. 2550) มีความหมายว่า เป็น“ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไข ปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และเป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ”³

² คุรยละเอียดในเศรษฐกิจและสวัสดิการชุมชน การบริหารที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน (ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์ 2546)

³ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550)

2.2 ยุทธศาสตร์ 5 ปีสร้างสวัสดิการสังคมไทย

กฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมได้กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามแนวคิดสวัสดิการสังคมที่กำหนดไว้ ดังนี้

2.2.1 องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.)

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.)	อำนาจหน้าที่ (บางส่วน)
นายกรัฐมนตรี	-เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการจัดสวัสดิการสังคม -เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม -เสนอแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมต่อคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติเป็นแผนแม่บท -ให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เสนอต่อคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	
ปลัดกระทรวงการคลัง	
ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
ปลัดกระทรวงมหาดไทย	
ปลัดกระทรวงแรงงาน	
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	
ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการก.ส.ค.	
ผู้แทนองค์กรสาธารณประโยชน์	
ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน	
ผู้ทรงคุณวุฒิ	
สำนักงาน ก.ส.ค. (อยู่ในสำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)	จัดทำแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมเสนอต่อคณะกรรมการ

ที่มา : พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2550 สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย

2.2.2 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปีสร้างสวัสดิการสังคมไทย

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ 5 ปีสร้างสวัสดิการสังคมไทยฉบับที่ 1 และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550 – 2554 ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี โดยเสนอแนวทางการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน ดังนี้

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

- (1) ให้กระทรวง ทบวง กรม นำแผนปฏิบัติการไปจัดตั้งงบประมาณประจำปีรองรับ
- (2) คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำโครงการรองรับการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- (3) ส่งเสริมให้มีการระดมทุนจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม ได้แก่ การบริจาคเงินเข้ากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนของภาคประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และภาคธุรกิจในรูปแบบต่างๆ เช่น มูลนิธิชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมได้อย่างสะดวกและคล่องตัวขึ้น
- (4) การขอตั้งงบประมาณกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ตามแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 – 2554

2.3 เนื้อหาสวัสดิการสังคม และกลไกการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีกำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และนโยบายของรัฐบาล โดยสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งครอบคลุมสวัสดิการสังคมตามที่นิยามไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงสาระสำคัญของเนื้อหา และกลไกการจัดการที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาฉบับที่ 10 กฎหมาย และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

การจัดสวัสดิการสังคม		เนื้อหา	กลไกการจัดการ
รัฐธรรมนูญ	แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	-ด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม -ด้านเศรษฐกิจ -ด้านกฎหมายและการยุติธรรม	-ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน -ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ประเด็นสำคัญ	มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกัน (Green and Happiness Society) ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” -คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข -เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม -สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน	-พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาล -สร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ -กระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ทรัพยากร

		ของศาสนา มาใช้ในการเสริมสร้าง คุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต -ประสานเชื่อมโยงการค้าเงินงานและ ใช้ประโยชน์จากกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนพัฒนา ชุมชน และกองทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้เป็นพลังร่วมในการสร้างสรรค์ และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ -เตรียมความพร้อมให้แก่สังคม ผู้สูงอายุ โดยสร้างหลักประกันด้าน รายได้และระบบการออมในช่วงวัย ทำงานที่เพียงพอสำหรับช่วงวัยชรา	
งบประมาณ รายจ่ายประจำปี	กำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และนโยบายของรัฐบาล		

ที่มา : รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 แผนพัฒนาฉบับที่ 10 นโยบายของรัฐบาลนายสมัคร สุนทรเวช และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
(บางส่วน) สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย

2.4 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.4.1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี จำแนกตามยุทธศาสตร์และแผนงบประมาณมีความ
แตกต่างกันตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ละปี ในปี พ.ศ. 2551 มี 6 ยุทธศาสตร์ 32 แผนงบประมาณ
ปี พ.ศ. 2552 มี 8 ยุทธศาสตร์ 51 แผนงบประมาณ ดังตาราง

ตารางที่ 4 แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 จำแนกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ 32 แผนงบประมาณ หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาประเทศ	1,660,000.0
1.การส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีคุณธรรมนำความรู้ และสามารถปรับตัวสู่สังคมฐานความรู้ 6 แผน	563,262.0
2.การแก้ไขความยากจน กระจายความเจริญสู่ชนบทและลดช่องว่างของรายได้ 2 แผน	59,833.3
3.การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 8 แผน	182,875.5
4.การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็น ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม 5 แผน	50,744.3
5.การพัฒนาการเมือง และการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม 5 แผน	409,965.1
6.การรักษาความมั่นคงของชาติและความสงบสุขของสังคม 5 แผน	219,690.3
7.รายการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	173,629.5

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551)

ตารางที่ 5 แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 จำแนกเป็น 8 ยุทธศาสตร์ 51 แผนงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณและแผนงบประมาณ	งบประมาณ
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	1,835,000.0
1.การฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประเทศ 17 แผน	124,470.3
2.การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต 7 แผน	534,423.1
3.การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล 8 แผน	175,999.3
4.การบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 4 แผน	32,655.9
5.การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 1 แผนงบประมาณ	16,193.4
6.การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จำนวน 1 แผนงบประมาณ	8,977.5
7.การรักษาความมั่นคงของรัฐ จำนวน 5 แผนงบประมาณ	187,571.4
8.การบริหารจัดการที่ดี จำนวน 5 แผนงบประมาณ	301,585.9
9.รายการค่าดำเนินการภาครัฐ	453,123.2

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2552)

2.4.2 งบประมาณจำแนกตามลักษณะงาน และลักษณะเศรษฐกิจ 4 ประเภทคือ บริหารงานทั่วไป การบริการชุมชนและสังคม การเศรษฐกิจ และอื่นๆ ในแต่ละปีมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก ดังตาราง

ตารางที่ 6 แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำแนกตามลักษณะงานและลักษณะเศรษฐกิจ 4 ประเภท หน่วย : ล้านบาท

ลักษณะงาน	ปีงบประมาณ2550		ปีงบประมาณ2551		ปีงบประมาณ2552	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารทั่วไป	284,170.1	18.2	328,435.1	19.8	377,514.7	20.6
การบริการชุมชนและสังคม	655,123.2	41.8	693,976.6	41.8	765,981.9	41.7
การเศรษฐกิจ	332,282.9	21.2	320,416.4	19.3	317,592.9	17.3
อื่นๆ	294,623.8	18.8	317,171.9	19.1	373,910.5	20.4
รวม	1,566,200.0	100.0	1,660,000.0	100.0	1,835,000	100.0

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

2.4.3 งบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคมมีรายละเอียดสอดคล้องกับ 5 มิติสวัสดิการ (บางส่วน) ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2550-2552) งบประมาณโดยรวมมีสัดส่วนเท่าเดิมประมาณร้อยละ 41.8 ของงบประมาณทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 ร้อยละ 10.4 โดยเฉพาะงบด้านการเคหะและชุมชนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 35.3

สัดส่วนของงบประมาณในแต่ละด้านเทียบกับงบประมาณทั้งหมดไม่ต่างกันมากนัก (แสดงตัวอย่างในปี พ.ศ. 2551) เป็นงบด้านการศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 22 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด หรือประมาณร้อยละ 50 ของงบบริการชุมชนและสังคม ดังตาราง

ตารางที่ 7 แสดงการจัดสรรงบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2550 2551 และ 2552 หน่วย : ล้านบาท

งบบริการชุมชนและสังคม	งบประมาณ				เปรียบเทียบระหว่างปี ร้อยละ(เพิ่มขึ้น/ลดลง)
	2550	2551	สัดส่วนปี 51	2552	2551/2552
การศึกษา	355,341.1	364,634.2	22.0	397,860.1	9.1
การสาธารณสุข	148,704.5	154,140.4	9.3	165,768.9	7.5
การสังคมสงเคราะห์	112,398.8	115,086.4	6.9	125,280.5	8.9
การเคหะและชุมชน	25,689.4	46,386.0	2.8	62,765.3	35.3
การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	13,089.4	13,729.6	0.8	14,307.1	4.2
รวมทั้งสิ้น	655,123.2	693,976.6		765,981.9	
ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปี	41.8	41.8	41.8	41.7	10.4

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

ตารางที่ 8 แสดงรายละเอียดงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในมิติการบริการชุมชนและสังคม หน่วย : ล้านบาท

การบริการชุมชนและสังคม	ปีงบประมาณ		
	2550	2551	2552
1.การศึกษา	355,241.1	364,634.2	397,860.1
1.1 ระดับก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	245,488.8	253,509.4	279,583.2
1.2 ระดับอุดมศึกษา	58,444.3	67,011.2	71,892.9
1.3 การศึกษาไม่กำหนดระดับ	143.8	157.4	138.8
1.4 การบริการสนับสนุนการศึกษา	39,941.7	33,212.2	34,661.7
1.5 การศึกษาอื่น	11,222.5	10,744.0	11,583.5
2. การสาธารณสุข	148,704.5	154,140.4	165,768.9
2.1 โรงพยาบาล	57,962.8	60,111.0	65,486.7
2.2 การบริการสาธารณสุข	1,531.8	1,753.8	1,865.5
2.3 การวิจัยสาธารณสุข	6,463.8	7,889.2	8,662.1
2.4 งานสาธารณสุขอื่น	82,746.1	84,386.4	89,754.6
3. การสังคมสงเคราะห์	112,398.8	115,086.4	125,280.5
3.1 การประกันสังคม	91,174.7	94,734.7	105,248.3
3.2 สวัสดิการสังคม	5,431.3	6,216.6	7,234.4
3.3 การสังคมสงเคราะห์อื่น	15,792.8	14,135.1	12,797.8
4. การเคหะและชุมชน	25,689.4	46,386.0	62,765.3
4.1 การพัฒนาเคหะและชุมชน	15,616.3	33,648.0	50,636.7
4.2 การจัดหาน้ำอุปโภคและบริโภค	5,935.0	7,018.0	7,536.3
4.3 การสุขาภิบาล	3,844.7	5,341.0	4,230.6
4.4 การเคหะและชุมชนอื่น	293.4	379.0	361.7

5. การศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ	13,089.4	13,729.6	14,307.1
รวมการบริการชุมชนและสังคม	655,123.2	693,976.6	765,981.9
ร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปี	41.8	41.8	41.7

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

2.4.4 งบประมาณในแต่ละปี มีการจัดสรรจำแนกตามกระทรวงและหน่วยงานในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ในปี พ.ศ. 2552 จัดสรรงบกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.6 ส่วนหนึ่งเพื่อดำเนินนโยบายโครงการ SML ต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2551 ที่จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พพพ.) นอกจากนี้ยังมีงบจังหวัดเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ 7

สำหรับงบประมาณด้านการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านกระทรวงศึกษาธิการเป็นงบที่มีการเติบโตสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 18.1 และมีงบจัดสรรเพื่อเป็นรายจ่ายค่าใช้จ่ายคงคลังร้อยละ

7.5 ดังตาราง

ตารางที่ 9 แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2550 2551 และ 2552 จำแนกตามกระทรวงและหน่วยงาน หน่วย : ล้านบาท

กระทรวง	ปีงบประมาณ			ปีงบประมาณ
	2550	2551	51/52	2552
1. งบกลาง	197,650.7	242,774.6	14.6	249,565.7
2. สำนักนายกรัฐมนตรี	14,395.7	13,579.7	0.8	25,573.1
3. กระทรวงกลาโหม	115,024.0	143,518.9	8.6	169,092.0
4. กระทรวงการคลัง	172,907.1	180,496.5	10.9	202,523.2
5. กระทรวงการต่างประเทศ	7,321.3	7,587.3	0.5	8,212.1
6. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	3,413.3	3,656.9	0.2	4,082.2
7. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	8,632.2	9,129.8	0.5	9,576.5
8. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	64,972.8	65,193.3	3.9	69,670.3
9. กระทรวงคมนาคม	70,546.9	65,679.8	4.0	66,371.2
10. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17,515.5	18,819.3	1.1	21,332.3
11. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4,052.1	3,845.4	0.2	3,962.8
12. กระทรวงพลังงาน	2,199.3	2,465.3	0.1	2,523.0
13. กระทรวงพาณิชย์	5,826.1	6,152.7	0.4	6,504.1
14. กระทรวงมหาดไทย	179,115.8	190,930.1	11.5	195,574.7
15. กระทรวงยุติธรรม	13,934.9	14,451.6	0.9	16,550.1
16. กระทรวงแรงงาน	25,228.8	26,162.5	1.6	27,545.7
17. กระทรวงวัฒนธรรม	4,281.1	4,371.1	0.3	4,933.0
18. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9,803.8	8,350.0	0.5	8,352.8

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

19.กระทรวงศึกษาธิการ	282,254.3	301,085.2	18.1	330,069.2
20.กระทรวงสาธารณสุข	62,279.2	65,434.8	3.9	71,041.9
21.กระทรวงอุตสาหกรรม	4,528.4	5,081.0	0.3	5,843.7
22.ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	73,217.6	69,833.6	4.2	77,468.6
23.หน่วยงานของรัฐสภา		3,766.0	0.2	3,843.5
24.หน่วยงานของศาล		11,359.8	0.7	12,667.5
25.หน่วยงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ		13,326.8	0.8	10,339.9
26.จังหวัด		0.0	0.0	18,000.0
27.รัฐวิสาหกิจ		56,209.1	3.4	54,937.4
28.สภากาชาดไทย		1,910.0	0.1	3,097.0
29.กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน		124,828.9	7.5	128,020.6
30.รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง		0.0	0.0	27,540.2
รวมทั้งสิ้น	1,566,200.0	1,660,000.0	100.0	1,835,000.0

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

ตารางที่ 10 แสดงการจัดสรรงบกลางในปี พ.ศ. 2550 2551 และ 2552 ในส่วนที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน หน่วย : ล้านบาท

งบกลาง	ปีงบประมาณ		
	2550	2551	2552
1. ค่าใช้จ่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด	-	15,000.0	-
2. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(พพพ.)		3,000.0	-
3. ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-	-	19,000.0

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

2.4.5 งบกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 63 ของงบกองทุนทั้งหมด เพื่อนำไปใช้เป็นสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะหลักประกันด้านการรักษาพยาบาล รองลงมาคือ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำหรับงบกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม รัฐบาลจัดสรรเริ่มต้นเพียง 30 ล้านบาท และเพิ่มเป็น 60 ล้านบาท โดยได้รับการจัดสรรอย่างก้าวกระโดดในปี พ.ศ. 2551 สูงถึง 450 ล้านบาท ซึ่งเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สำหรับในปี 2552 คณะกรรมการได้ปรับลดลงเหลือเพียง 100 ล้านบาท

จะเห็นว่า กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมมีจำนวนเงินไม่มากนักเมื่อเทียบกับเงินกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนในรายการอื่นๆ และเมื่อเทียบกับเงินงบประมาณทั้งหมดก็เป็นสัดส่วนเพียงน้อยนิด ดังตาราง

ตารางที่ 11 แสดงงบกองทุนและเงินทุนหมุนเวียนปี พ.ศ. 2550 2551 และ 2552

หน่วย : ล้านบาท

กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	ปีงบประมาณ		
	2550	2551	2552
1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	13,158.0	11,300.0	9,950.0
2. เงินทุนหมุนเวียนโรงงานแบตเตอรี่	-	35.0	-
3. เงินทุนหมุนเวียนโรงงานแบตเตอรี่ทหาร	-	-	35.0
4. เงินทุนหมุนเวียนโรงงานฟอกหนัง	-	120.0	-
5. เงินทุนหมุนเวียนโรงงานเภสัชกรรมทหาร	-	1.0	-
6. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	31,328.8	24,218.6	25,675.4
7. กองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต	4,445.1	4,333.3	3,142.7
8. กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร	2,500.0	2,500.0	2,453.0
9. กองทุนบริหารเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ	-	-	1.0
10. กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย	200.0	50.0	-
11. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	60.0	450.0	⁴ 100.0
12. กองทุนคุ้มครองเด็ก	60.0	60.0	40.0
13. กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	60.0	60.0	60.0
14. กองทุนผู้สูงอายุ	60.0	60.0	40.0
15. กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์	-	-	10.0
16. กองทุนจัดรูปที่ดิน	100.0	130.0	200.0
17. กองทุนพัฒนาสหกรณ์	-	50.0	139.0
18. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	250.0	300.0	170.0
19. กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพิ่มความสามารถการแข่งขันประเทศ	100.0	100.0	140.0
20. กองทุนจัดการซากคอกค้าบรรพ์	-	-	30.0
21. กองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	200.0	450.0	550.0
22. กองทุนยุติธรรม	-	20.0	30.0
23. กองทุนเพื่อผู้ใช้แรงงาน	50.0	-	-
24. กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง	-	100.0	-
25. กองทุนส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	-	40.0	76.0
26. กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด	-	-	22.8
27. กองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย	-	-	10.0

⁴ งบกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมมีการปรับแก้ให้ตรงกับที่ได้จัดสรรจริงหลังจากผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว งบที่สำนักงานประมาณรายงานไว้คือ 400 ล้านบาท (ที่มา : ชินชัย ชีจริญ, ธันวาคม 2551)

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

28. กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน	600.0	600.0	-
29. กองทุนสงเคราะห์	-	-	900.0
30. เงินทุนหมุนเวียนวิทยาการสงเคราะห์โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้	50.0	50.0	-
31. กองทุนสงเคราะห์โรงเรียนในระบบ	-	-	50.0
32. กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ	-	-	57.8
32. กองทุนภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย	40.0	80.0	150.0
33. กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	75,125.9	76,598.8	80,597.7
34. กองทุนการแพทย์ฉุกเฉิน	-	-	390.2
35. กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	3,000.0	1,800.0	1,200.0
36. กองทุนเพื่อการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา	375.0	500.0	550.0
37. กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง	-	-	50.0
37. กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง	-	200.0	100.0
38. กองทุนพัฒนากิจการกีฬาแห่งชาติ	250.0	450.0	450.0
39. กองทุนกีฬามวย	-	32.2	30.0
40. กองทุนส่งเสริมกีฬาอาชีพ	-	-	100.0
41. กองทุนคุ้มครองธุรกิจนาเที่ยว	-	-	20.0
รวมทั้งสิ้น	132,107.8	124,828.9	128,020.6

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

2.4.6 งบประมาณที่รัฐกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย บางแห่งลดลง คือ กรุงเทพมหานคร งบประมาณในส่วนนี้ถูกนำไปสนับสนุนการบริการสาธารณะในส่วนของเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชราค่อนข้างสูง ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนใกล้เคียงกับการสนับสนุนการศึกษาภาคบังคับ ประมาณ 10,500 ล้านบาท ดังตาราง ตารางที่ 12 แสดงงบประมาณที่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี พ.ศ. 2550 2551 และ 2552 หน่วย : ล้านบาท

งบประมาณ	ปี2550	ปี2551	ปี2552
1.รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองและที่รัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้	218,050.2	228,900.0	249,838.8
2.เงินอุดหนุน	139,374.0	147,840.0	150,500.0
2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล	123,574.9	131,074.9	134,584.4
2.2 กรุงเทพมหานคร	14,195.3	15,064.9	14,420.8
2.3 เมืองพัทยา	1,603.8	1,700.2	1,494.8
รวมทั้งสิ้น	357,424.2	376,740.0	400,338.8

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2551 และ 2552)

ตารางที่ 13 แสดงเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปี พ.ศ. 2549 และ 2550 หน่วย: ล้านบาท

เงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนการบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม(บางส่วน)	ปี 2549	ปี 2550
สนับสนุนอาหารเสริม(นม)	6,499.2	6,583.5
สนับสนุนอาหารกลางวัน	9,276.1	9,420.6
สนับสนุนศูนย์เด็กเล็ก	3,710.1	4,248.1
สนับสนุนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชรา	3,863.5	10,531.6
เบี้ยยังชีพคนพิการ	231.6	1,379.9
เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์	142.8	165.6
ศูนย์บริการทางสังคม	2..3	8.6
สนับสนุนสถานสงเคราะห์คนชรา	55.3	80.3
การบำรุงรักษาด้านสิ่งแวดล้อม	298.4	150.8
การบริการสาธารณสุข	1,099.8	1,111.7
จัดการศึกษาเด็กปฐมวัย	971.6	1,168.2
จัดการศึกษาภาคบังคับ	9,368.3	10,967.4
รวม	35,463.7	45,816.3

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2550)

2.5 กลไกจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ : แผนพัฒนาจังหวัด

การบริหารจัดการของภาครัฐที่จัดแบ่งเป็นราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณโดยยึดแผนพัฒนาจังหวัดตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ 7 เป็นฐานในการพัฒนา ใช้กลไกคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการในการบูรณาการแผนงาน/โครงการของส่วนราชการต่างๆให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด มีรายละเอียด ดังนี้

2.5.1 แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

การจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดมีหัวข้อตามลำดับดังนี้

- (1) การจัดทำยุทธศาสตร์ : ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด
- (2) ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด
- (3) กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการและงบประมาณ
- (4) การติดตามและประเมินผล การประชาสัมพันธ์

2.5.2 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดมาจากกระบวนการปรึกษาหารือของผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดใน

จังหวัด ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับ
แผนพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด ดังตาราง
ตารางที่ 14 แสดงกระบวนการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดและองค์คณะที่เกี่ยวข้อง	หน่วยจัดการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นในระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด				
	กลุ่มจังหวัด	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด					
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัด(กกจ.)	จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด				
แผนพัฒนาจังหวัด					
ผู้ว่าราชการจังหวัดประชุมหารือ -หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด -ผู้บริหารอปท.ทั้งหมดในจังหวัด -ผู้แทนภาคประชาสังคม -ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน		จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด			
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบ บูรณาการ(กบจ.) -ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน -หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรรมการและ เลขานุการ		ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด			

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และแผนผังโครงสร้างและกลไกการ
บริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ กระทรวงมหาดไทย (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.5.3 แผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆ

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆ มีขั้นตอนและวิธีการสรุปดังตาราง
ตารางที่ 15 แสดงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดในระดับต่างๆ

แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดระดับต่างๆ	หน่วยจัดการ						
	จังหวัด	อบจ.	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.)							
1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 17 คน -ภาคอปท.8-10 คน(ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองนายกฯทุกคน สมาชิกสภาที่สภาคัดเลือก3คน ปลัดอปท.และหัวหน้าส่วนการ		ประชุมประชาคมท้องถิ่น					

⁵ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550

บริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน) -ภาคราชการและหรือรัฐวิสาหกิจ ไม่น้อยกว่า 3 คน (ผู้บริหาร ท้องถิ่นคัดเลือก) -ภาคประชาชน 6-9 คน (ประชาคม เลือกกันเอง 3-6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก 3 คน)		
2. คณะกรรมการสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 7 คน -ภาค อปท. ไม่น้อยกว่า 4 คน (ปลัดอปท. หน.ส่วนการบริหารที่มี หน้าที่จัดทำแผน จนท.วิเคราะห์ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ ผู้บริหารมอบหมาย) -ภาคประชาชน 3 คน (ประชาคม เลือกกันเอง)		รวบรวมแนวทาง ข้อมูล ร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น		พิจารณาร่างฯ เสนอผู้บริหารท้องถิ่น
4. ผู้บริหารท้องถิ่น		พิจารณาอนุมัติร่าง เสนอร่างฯ ต่อสภา ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น
-แผนพัฒนาตำบล		
-แผนพัฒนาเทศบาล		
-แผนพัฒนาองค์การบริหารจังหวัด		

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2551 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.5.4 การประสานแผนพัฒนาจังหวัด กับแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆ

การประสานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด มาเป็นแนวทางในการจัดทำ/ทบทวน
“กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด” โดยคำนึงถึง
พรบ.อบจ./เทศบาลและอบต. พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ เกณฑ์ความ
จำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลกชช.2ค ค่าชี้วัดเมืองน่าอยู่ ดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุข
ดัชนีชี้วัดการพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ เป็นต้น

การบูรณาการ โครงการที่เกี่ยกับสภาพของอปท. ในภาพรวมของจังหวัด จะนำไป
บรรจุไว้ในร่างแผนพัฒนาของอบจ. โดยจัดทำบัญชีโครงการที่เกี่ยกับสภาพของอบจ.
เสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

ตารางที่ 16 แสดงการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับต่างๆกับแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดระดับต่างๆ	หน่วยจัดการ						
	จังหวัด	อบจ.	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอและจังหวัด							
คณะกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ นายอำเภอแต่งตั้ง -ประธาน มาจากผู้บริหารท้องถิ่น ในเขตอำเภอคัดเลือกกันเอง -เลขานุการ มาจากปลัดอปท. ในเขตอำเภอที่ประธานคัดเลือก			-บูรณาการ โครงการที่เกินศักยภาพของอปท. ในภาพรวมของอำเภอ -จัดทำบัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอปท. ในเขตอำเภอเสนอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด -แจ้งผลการพิจารณาให้ออปท. ในเขตอำเภอทราบ				
โครงการที่เกินศักยภาพของอปท.			บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอปท. ในเขตอำเภอ				
คณะกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง -นายกอบจ. ประธานฯ -ปลัดอบจ. กรรมการและ เลขานุการ		-จัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนารวมของอปท. ในเขตจังหวัด -กำหนดขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกินศักยภาพของอปท. -บูรณาการ โครงการที่เกินศักยภาพของอปท. ในภาพรวมของจังหวัด และพิจารณาให้ อบจ.นำไปบรรจุไว้ในร่างแผนพัฒนาของอบจ.ตามอำนาจหน้าที่ -จัดทำบัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอบจ.เสนอต่อคณะกรรมการบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ -แจ้งผลการพิจารณาให้ออปท.และคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับ อำเภอทราบ					
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ		ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด					

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2551 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.5.5 การขับเคลื่อนแผนหมู่บ้าน/ชุมชน และการประสานแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน

นายอำเภอมียอำนาจหน้าที่ในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดและกระทรวง ทบวง กรม สำหรับกิจการในหมู่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ฉบับที่ 11 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน โดยมีคณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้านมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับคณะทำงานด้านต่างๆของหมู่บ้าน และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ตารางที่ 17 แสดงกลไกจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และการประสานแผนพัฒนา

การประสานแผนพัฒนา ระดับอำเภอ	หน่วยจัดการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่นในระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัด						
	กลุ่มจังหวัด	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
การประสานแผนพัฒนาระดับอำเภอ							
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการระดับอำเภอ(กบอ.) ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง			ประสานการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด กับแผนพัฒนาท้องถิ่น และ แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน				
องค์การบริหารส่วนตำบล						แผนพัฒนาอบต.	
คณะกรรมการหมู่บ้าน							แผนพัฒนาหมู่บ้าน
เทศบาล				แผนพัฒนาเทศบาล			
คณะกรรมการชุมชน					แผนพัฒนาชุมชน		

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ 11)

พ.ศ. 2551 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.5.6 สรุปภาพรวมกลไกขับเคลื่อนแผนพัฒนาในระดับต่างๆของจังหวัด

ภาพรวมของกลไกประสาน/ขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่นกับ
แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด ประกอบด้วย

(1) แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน

แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน จะมีคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นกลไก
หลักในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา
หมู่บ้าน/ชุมชน สำหรับในส่วนที่เกินความสามารถจะเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) แผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลจะเป็นกลไกหลักในการจัดทำ
และขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับ
ในส่วนที่เกินความสามารถจะเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมระดับ
จังหวัดซึ่งรับผิดชอบโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่เกินศักยภาพของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด จะนำเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

(3) แผนพัฒนาจังหวัด

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการถือเป็นกลไกหลักในการ
ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด โดยมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบ
บูรณาการระดับอำเภอเป็นกลไกสนับสนุน โดยการประสานแผนพัฒนาชุมชน/
หมู่บ้านกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่น
กับแผนพัฒนาจังหวัด

สรุปภาพรวมกลไกในการขับเคลื่อน/ประสานแผนพัฒนาจังหวัดในระดับต่างๆดังตาราง
ตารางที่ 18 แสดงกลไกในการประสาน/ขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่นกับแผนพัฒนาอำเภอ และจังหวัด

การประสานแผนชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด	หน่วยจัดการ						
	จังหวัด	อบจ.	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
แผนพัฒนาจังหวัด							
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ	ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด						
	บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอบจ.						
องค์การบริหารส่วนจังหวัด		ขับเคลื่อนแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยการบูรณาการโครงการที่ เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของจังหวัด					
อำเภอเป็นกลไกประสาน เชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กับท้องถิ่น และจังหวัด							
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการระดับอำเภอ			ประสานแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่น กับแผนพัฒนาจังหวัด				
-นายอำเภอเป็นประธาน			บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอปท.ในเขตอำเภอ				
แผนพัฒนาเทศบาล							
เทศบาล				ขับเคลื่อนแผนพัฒนาเทศบาล			
แผนพัฒนาชุมชน							
-คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล					แผนชุมชน		
แผนพัฒนาตำบล							
องค์การบริหารส่วนตำบล						ขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบล	
แผนพัฒนาหมู่บ้าน							
คณะกรรมการหมู่บ้าน						ขับเคลื่อนแผนพัฒนาหมู่บ้าน	

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่(ฉบับที่ 11)

พ.ศ. 2551 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มีรูปธรรมในทางปฏิบัติ คือ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ทุกส่วนราชการนำเอายุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการของกรมมาบูรณาการกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยให้หน่วยงานหลักในจังหวัดเป็นเจ้าภาพในแต่ละยุทธศาสตร์ ซึ่งคาดว่าในอนาคตแผนพัฒนาจังหวัดจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดที่ส่วนราชการทั้งหมดในจังหวัดต้องยึดถือเป็นแนวทาง⁶ โดยมีงบประมาณสนับสนุนแผนงาน/โครงการของจังหวัดในเชิงบูรณาการจัดสรรตรงมายังจังหวัด

⁶ เมื่อประกาศใช้แผนพัฒนาจังหวัดแล้ว การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการดำเนินกิจการของส่วนราชการและหน่วยงานอื่นของรัฐทั้งปวงที่กระทำในพื้นที่จังหวัดต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าวด้วย(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ 7 พ.ศ. 2550 มาตรา 53/1)

ตารางที่ 19 แสดงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดผ่านช่องทางต่างๆ

กระทรวง ทบวง กรม	ยุทธศาสตร์/แผนพัฒนา	หน่วยจัดการ
1.งบโครงสร้างหน้าที่ของ หน่วยงานกระทรวง ทบวง กรม	กระทรวง ทบวง กรม	หน่วยจัดการกลางตามภารกิจเชิงประเด็น หน่วยงานในจังหวัดเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงาน
2.งบท้องถิ่น	ท้องถิ่น	หน่วยจัดการท้องถิ่นตามภารกิจเชิงพื้นที่
3.งบกลางลงชุมชน	ชุมชน	หน่วยจัดการชุมชนตามความต้องการของพื้นที่ หน่วยงานรัฐสนับสนุน
4.กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	ผสมผสาน	ผสมผสานหน่วยจัดการทุกรูปแบบทั้งเชิงพื้นที่และประเด็น
5.งบหน่วยงานราชการในชื่ออื่น	ผสมผสาน	ผสมผสานหน่วยจัดการทุกรูปแบบทั้งเชิงพื้นที่และประเด็น
6.งบจังหวัด(บูรณาการ)	จังหวัด ถือเป็นแผนพัฒนาหลัก ที่หน่วยงานต้องใช้เป็น แนวทางในการดำเนิน กิจการ/โครงการ	คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ -มอบหมายหน่วยงานในจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในแต่ละยุทธศาสตร์ บูรณาการแผนงาน/โครงการเชิงประเด็นกับพื้นที่ ดำเนินการขับเคลื่อน แผนพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ระดับอำเภอ -สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาท้องถิ่น และประสานเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด

ที่มา : งบประมาณรายจ่ายประจำปี สำนักงบประมาณ (สรุปเป็นประเภทต่างๆและจัดทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.6 รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในระดับจังหวัด

เนื้อหาที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้แจกแจงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ตามแผนพัฒนาฉบับที่ 10 และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งส่งผ่านกลไกระบบราชการทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวทางการรวมบริการในพื้นที่ยุทธศาสตร์ระดับกลุ่มจังหวัด และพื้นที่ปฏิบัติการในระดับจังหวัด โดยมีคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการรวมบริการ และประสานเชื่อมโยงแผนพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการอยู่ภายในพื้นที่จังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด

ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะได้แจกแจงรูปแบบและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดในความหมายของการผลิตและบริการสวัสดิการสังคม รวมทั้งที่เป็นการประกันทางการเงิน โดยเฉพาะในส่วนที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน ซึ่งเป็นประเด็นที่กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมใช้เป็นแนวทางในการกระจายเงินกองทุนลงสู่พื้นที่จังหวัด ดังนี้

2.6.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับจังหวัด

องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดแสดงดังตาราง

ตารางที่ 20 แสดงโครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด(ก.ส.จ.)	อำนาจหน้าที่
ผู้ว่าราชการจังหวัด	1)เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดต่อคณะกรรมการระดับชาติ 2)ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัด 3)วางระเบียบเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนทั้งในด้านข้อมูล ทรัพยากร และการปฏิบัติงานในการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัด 4)วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของจังหวัดให้สอดคล้องกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด 5)กำกับดูแลหรือส่งเสริมและให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในเขตพื้นที่ของจังหวัดเพื่อให้เป็นไปตามแผนการจัดสวัสดิการสังคม
รองผู้ว่าราชการจังหวัด	
ปลัดจังหวัด	
แรงงานจังหวัด	
วัฒนธรรมจังหวัด	
ผอ.สนง.ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ(สสว.)	
ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด	
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด	
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ผู้แทนองค์กรสาธารณประโยชน์	
ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน	
ผู้ทรงคุณวุฒิ	

ที่มา : กฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2550 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.6.2 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการก.ส.จ. มีดังนี้

(1) จัดทำแผนการจัดสวัสดิการสังคมเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

(2) รวบรวมข้อมูล สถิติ แผนงานและโครงการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

(3) เป็นศูนย์กลางประสานงาน เผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

(4) ร่วมมือและประสานงานกับราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์กรสวัสดิการสังคม ตลอดจนองค์กรอื่นในการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรสวัสดิการสังคม แล้วรายงานต่อก.ส.จ.

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรสวัสดิการสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรอื่นให้มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ

(7) กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรสาธารณประโยชน์และองค์กรสวัสดิการชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้

(8) จัดทำทะเบียนเกี่ยวกับองค์กรสวัสดิการสังคม นักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัคร และผู้รับบริการสวัสดิการสังคม

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ก.ส.จ.มอบหมาย

สำนักงานพัฒนาสังคมฯ จังหวัดได้เสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการทำงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดต่างๆ ดังนี้

(1) วิเคราะห์สถานการณ์ เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม

(2) จัดทำข้อมูลและแผนสวัสดิการสังคม

(3) รับรองมูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรเอกชนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ และรับรององค์กรภาคประชาชนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน

2.6.3 หน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดสวัสดิการสังคมเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัด

หน่วยงานที่มีการจัดสวัสดิการสังคมเชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัดที่สำคัญมีดังนี้

(1) หน่วยงานตามโครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ดังตาราง

ตารางที่ 21 แสดงรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ : กลไกการทำงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน

หน่วยจัดสวัสดิการสังคม (นิติสวัสดิการสังคม)	กลไกการจัดสวัสดิการสังคมและบทบาทหน้าที่ในระดับต่างๆ					
	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด (ก.ส.จ.)						
1.ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธาน	ประธานคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ					
2.รองผู้ว่าราชการจังหวัด						
3.ปลัดจังหวัด (ผลิตและบริการสวัสดิการสังคม 7 มิติ)	เจ้าหน้าที่	-นายอำเภอ - เจ้าหน้าที่			กำนัน	-ผู้ใหญ่บ้าน -กม.
งบบกลางโครงการSML ผ่านทางปกครองจังหวัด				ประชาคม		ประชาคม
งบบกลางยุทธศาสตร์อยู่ที่มีสุขจังหวัดผ่านทางสำนักงานจังหวัด				ประชาคม		ประชาคม
4.แรงงานจังหวัด (บริการสวัสดิการสังคมด้านการ ทำงานและมีรายได้)	เจ้าหน้าที่					
5.วัฒนธรรมจังหวัด (บริการสวัสดิการสังคมด้าน	เจ้าหน้าที่					

นันทนาการ)						
-สภาวัฒนธรรม(ภาคีภาคส่วนต่างๆ)	สภาจังหวัด	สภาอำเภอ				
6.ผอ.สนง.ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ						
7.ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด	เจ้าหน้าที่					
8.นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุข (ผลิตและบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย) -สถานบริการสาธารณสุข -เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข -ชมรมผู้สูงอายุ - กลุ่มประเด็นสุขภาพ เช่น เบาหวาน	เจ้าหน้าที่ * เครือข่าย * *	เจ้าหน้าที่ * เครือข่าย *	เจ้าหน้าที่ * *		เจ้าหน้าที่ * เครือข่าย	อสม.
9.ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการ (ผลิตและบริการสวัสดิการด้านการศึกษา) -สถาบันการศึกษา -คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา(ภาคส่วนต่างๆ)	ครู/อาจารย์ เจ้าหน้าที่สนับสนุน * *					
10.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมฯ/หน่วยงานกระทรวงพม. (ผลิต/บริการสวัสดิการด้านบริการสังคมทั่วไป และสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย) -เครือข่ายอาสาสมัครพัฒนาสังคม -ศูนย์พัฒนาครอบครัว -สภาเด็กและเยาวชน	เจ้าหน้าที่ เครือข่าย เครือข่าย เครือข่าย				เครือข่าย เครือข่าย	อาสาสมัคร
11.ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ผลิตและบริการสวัสดิการสังคม 7 มิติ) เทศบาล (ผลิตและบริการสวัสดิการสังคม 7 มิติ) อบต. (ผลิตและบริการสวัสดิการสังคม 7 มิติ)	เจ้าหน้าที่		เจ้าหน้าที่	กรรมการ	เจ้าหน้าที่	
ผู้แทนองค์กรสาธารณประโยชน์ -องค์กรสาธารณประโยชน์	เครือข่ายระดับจังหวัด					
ผู้แทนองค์กรสวัสดิการชุมชน -องค์กรสวัสดิการชุมชน/เครือข่าย	เครือข่ายระดับจังหวัด					
ผู้ทรงคุณวุฒิ	ระดับจังหวัด					

ที่มา : ประสพการณ์การทำงานในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 20 ปี และข้อมูลใน 4 จังหวัดนำร่อง (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

(2) หน่วยงานสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคม
และชุมชนอื่นๆ

ตารางที่ 22 แสดงรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ : กลไกการทำงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน
อื่นๆในระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชน

หน่วยจัดสวัสดิการสังคม	กลไกจัดสวัสดิการสังคมในระดับต่างๆ					
	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
หน่วยสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมอื่นๆ						
1.สำนักงานพัฒนาชุมชน(สนับสนุนการบริการ สวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ในทุกประเด็น) ตัวอย่างงานในความรับผิดชอบ 1)งานมาตรฐานชุมชน 2)งานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 3)งานแผนชุมชน -อาสาสมัครพัฒนาชุมชน -กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต -กองทุนหมู่บ้านฯ -สตรี -เยาวชน -OTOP	เจ้าหน้าที่	เจ้าหน้าที่			เจ้าหน้าที่	
	เครือข่าย	เครือข่าย			อาสาพัฒนา	อาสาพัฒนา
	เครือข่าย	เครือข่าย			เครือข่าย	กลุ่ม
	เครือข่าย	เครือข่าย			เครือข่าย	กลุ่ม
	เครือข่าย	เครือข่าย			เครือข่าย	กลุ่ม
	เครือข่าย	เครือข่าย			เครือข่าย	
	เครือข่าย	เครือข่าย			กลุ่ม	กลุ่ม
2.สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ฯ/หน่วยงาน กระทรวงเกษตรฯในจังหวัด (ผลิตและบริการ สวัสดิการสังคมด้านการทำงานและมีรายได้) -ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีตำบล -กลุ่มแม่บ้าน -วิสาหกิจชุมชน -กลุ่มเกษตรกร -สหกรณ์ -ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน	เจ้าหน้าที่	เจ้าหน้าที่			เจ้าหน้าที่	
	เครือข่าย				ศูนย์	หมอดินอาสา
	เครือข่าย				เครือข่าย	เกษตรอาสา
	เครือข่าย				เครือข่าย	กลุ่ม
	เครือข่าย				เครือข่าย	กลุ่ม
	เครือข่าย				เครือข่าย	กลุ่ม
	ศูนย์/ เครือข่าย					
3.กระทรวงยุติธรรม (ผลิตและบริการสวัสดิการ สังคมด้านกระบวนการยุติธรรม) -โครงการนำร่องยุติธรรมชุมชน	เจ้าหน้าที่					
					เครือข่ายยุติธรรมชุมชน	
3.สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) (สนับสนุนการบริการสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ เกือบทุกประเด็น ประเด็นสวัสดิการสังคมสำคัญ คือ ด้านที่อยู่อาศัย)	เจ้าหน้าที่					

-สภาองค์กรชุมชน -ประเด็นปัญหาต่างๆ	สภาฯ เครือข่าย				สภาฯ	
-เงินทุนสมทบกองทุนสวัสดิการตำบล/เทศบาล			องค์กรสวัสดิการชุมชน/อปต.และเทศบาล			
4.สถาบันการเงินของรัฐ (บริการสวัสดิการสังคม ด้านการงานและมีรายได้ และด้านที่อยู่อาศัย) -ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร -ธนาคารออมสิน -ธนาคารกรุงไทย -ธนาคารอาคารสงเคราะห์	เจ้าหน้าที่ * * * *	* *				

ที่มา : ประสิทธิภาพการทำงานในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช 20 ปี และข้อมูลใน 4 จังหวัดนำร่อง (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

(3) กองทุนและเงินหมุนเวียนสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับ

ภาคประชาสังคมและชุมชนในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ตารางที่ 23 แสดงกลไกการจัดสรรเงินกองทุนในงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัด

กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	กลไกจัดสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับต่างๆ					
	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	เครือข่าย	เครือข่าย	เครือข่าย	ชุมชน	เครือข่าย	หมู่บ้าน
2. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	อนุกรรมการบริหารกองทุน 4 ภาคส่วน/องค์การสวัสดิการสังคม					
3. กองทุนคุ้มครองเด็ก	(กรรมการกองทุนชาติ-พมจ.)/องค์กรสาธารณประโยชน์/เด็ก					
4. กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	(กรรมการกองทุนชาติ-พมจ.)/องค์กรสาธารณประโยชน์/คนพิการ					
5. กองทุนผู้สูงอายุ	(กรรมการกองทุนชาติ-พมจ.)/องค์กรสาธารณประโยชน์/ผู้สูงอายุ					
6.กองทุนพัฒนาสหกรณ์	(กรรมการกองทุนชาติ-สหกรณ์จังหวัด)/เครือข่ายจังหวัด/สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร					
7. กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร	(กรรมการกองทุนชาติ-คณะกรรมการกองทุนฯจังหวัด)/กลุ่มเกษตรกร					
8. กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด	วัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ					
9. กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ -กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น			ภาคร่วมมือ 3 ฝ่าย สปสช./ท้องถิ่น/ชุมชน		ภาคร่วมมือ 3 ฝ่าย สปสช./ท้องถิ่น/ชุมชน	
10. กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง	กรรมการกองทุนฯชาติ/ภาคประชาสังคมและสภาองค์กรชุมชน					

ที่มา : กฎหมายกองทุน งบประมาณจัดสรรลงกองทุนในแต่ละปี และประสิทธิภาพของผู้วิจัย (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

(4) เงินทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับภาค
ประชาสังคมและชุมชนอื่นๆ

ตารางที่ 24 แสดงเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมอื่นๆในระดับจังหวัด

หน่วยจัดสวัสดิการสังคม	กลไกจัดสวัสดิการสังคมในระดับต่างๆ					
	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
1.กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 12,5000 บาท	จัดสรร/สนับสนุน					กรรมการ/ ผู้เดือดร้อน
2. โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน(กช.คจ.) หมู่บ้านตกเกณฑ์ จปฐ หมู่บ้านละ 280,000 บาท	จัดสรร/สนับสนุน					กรรมการ/ คนยากจน
3.กองทุนชุมชน(SIF)	(กรรมการกองทุนฯจังหวัด/ภาค)กับกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย					
4.กองทุนแม่ของแผ่นดิน	(กรรมการฯอำเภอ/จังหวัด)/กรรมการกองทุนฯในหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือก					

ที่มา : จากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.7 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม : กองทุนยุทธศาสตร์

กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเป็นกองทุนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี
สร้างสวัสดิการสังคมไทยฉบับที่ 1 โดยกำหนดมาตรการพัฒนากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
สังคมระดับชาติและพื้นที่ไว้ในแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง
พ.ศ. 2550 – 2554 ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของกองทุน
ให้สามารถกระจายการดำเนินงานลงสู่พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง โดยกำหนด
แนวทางในการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในปีงบประมาณ 2550 – 2554 ดังตาราง

ตารางที่ 25 แสดงแนวทางการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมตามแผนปฏิบัติการปี พ.ศ. 2550 -2554

แผนงานโครงการ	เป้าหมาย	งบประมาณ(ล้านบาท)					รวม
		2550	2551	2552	2553	2554	
1.แผนงานการจัดสวัสดิการสังคมเชิงรุก	ร้อยละ 50	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
1.1เชิงพื้นที่ 6,730 อบต. 1,145 เทศบาล							
1.2เชิงกลุ่มเป้าหมายและเชิงประเด็นนโยบาย		700	700	700	700	700	3,500
-กลุ่มผู้ถูกทอดทิ้ง.....ล้านคน(ระหว่างสำรวจ)	ร้อยละ 90						
-เยาวชนเล่นการพนัน2ล้านคน	ร้อยละ 50						
-คนจน9.0ล้านคน	ร้อยละ 50						
-หมู่บ้านยากจน 16,735ชุมชน	ร้อยละ 50						
2.แผนงานคุ้มครองสิทธิ สวัสดิการสังคมให้แก่	ทุกคนได้รับ	600	600	600	600	600	3,000
ประชาชน	หลักประกัน						
3.แผนงานพัฒนางาน การบูรณาการกลไกและการ	200	200	200	200	200	200	1,000
บริหารจัดการ							
4.แผนงานพัฒนาระบบการเงินการคลังและกฎหมายที่	1 กองทุน						

เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม	ส่วนกลางและ 76 กองทุนจังหวัด						
หมายเหตุ ขอรับการจัดสรรกองทุนเพิ่มเป็นรายปี ในวงเงินที่ใช้ไปในแต่ละปี ให้กองทุนมีวงเงินปีละ อย่างน้อย 3,000 ล้านบาททุกปี	รวม	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงการกระจายเงินกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ.2550 สำนักงานก.ส.ค. (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดตามแนวทางการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นเพื่อกระจายเงินกองทุนลงสู่จังหวัดในเชิงประเด็นและพื้นที่ระดับตำบล/เทศบาลตามแผนปฏิบัติการ มีรายละเอียดดังนี้

หลักการของโครงการ

- (1) กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น
- (2) ให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- (3) ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระดับพื้นที่ตำบล/เทศบาล
- (4) อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม และความเห็นของภาคประชาสังคมในระดับพื้นที่
- (5) ดำเนินงานกองทุนเชิงรุก โดยใช้กองทุนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา

สังคม การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม การบูรณาการงานและคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนระดับต่างๆ รวมทั้งแผนของท้องถิ่นและชุมชน

เงื่อนไขการเสนอโครงการ

(1) คำนึงถึงนโยบาย มาตรการ ยุทธศาสตร์ แผนระดับชาติ ระดับจังหวัด แผนของท้องถิ่นและชุมชน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมคุณธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาการลดละเลิกอบายมุข และการแก้ไขปัญหาความยากจน

(2) วิธีการดำเนินงานโครงการในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) ให้อปท.ประสานงานกับองค์กรต่างๆ ในพื้นที่เพื่อจัดทำโครงการ
- 2) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการโครงการที่เสนอขอจากกลไกด้านสวัสดิการสังคมที่มีอยู่ในระดับตำบลและท้องถิ่น และอาศัยกระบวนการประชาคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น

3) ให้อปท.พิจารณาสมทบงบประมาณในการดำเนินงานตามศักยภาพ

การบริหารจัดการ

คณะกรรมการบริหารกองทุนได้ออกประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่นในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยแต่งตั้ง

คณะกรรมการบริหารกองทุนระดับจังหวัดให้มีอำนาจหน้าที่บริหารกองทุนฯ ตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง โดยประสานนโยบาย แผนและทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมกับคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดเพื่อประกอบในการพิจารณาอนุมัติโครงการ

ตารางที่ 26 แสดงคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด

คณะกรรมการบริหารกองทุน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่ (บางส่วน)
ผู้ว่าราชการจังหวัด	ที่ปรึกษา	1.บริหารกองทุนตามกฎหมาย ระเบียบ
ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ 4 คน	อนุกรรมการ	ประกาศและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 คน -ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน -ผู้แทนเทศบาลเลือกกันเอง 1 คน -ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกันเอง 1 คน	อนุกรรมการ	2.อนุมัติการจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนโครงการขององค์กรสวัสดิการสังคมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่น และอนุมัติจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุนตามความ
ผู้แทนภาคประชาสังคมได้รับการเสนอชื่อและเลือกโดยคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด 3 คน	อนุกรรมการ	จำเป็น ตามวงเงินที่ได้รับจัดสรร
ผู้แทนภาคประชาชนได้รับการเสนอชื่อโดยองค์กรเครือข่ายการจัดสวัสดิการชุมชนในจังหวัดเลือกกันเอง 4 คน	อนุกรรมการ	3.ส่งเสริมการจัดทำโครงการ รวมทั้งการติดตามและประเมินการดำเนินงานที่ได้รับ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	อนุกรรมการ และเลขานุการ	ความเห็นชอบจากคณะกรรมการและ
อนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเลือกกันเอง	ประธาน อนุกรรมการ	คณะกรรมการ 4.ส่งเสริมให้เกิดการระดมทุนเพื่อใช้ในการจัดสวัสดิการสังคม 5.แต่งตั้งคณะทำงาน ที่ปรึกษา ผู้ช่วยเลขานุการ
วาระคณะกรรมการ 2 ปีนับแต่วันที่ได้แต่งตั้งตามคำสั่งลงวันที่ 27 มีนาคม 2550		

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงการกระจายเงินกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ.2550 สำนักงานก.ส.ค. (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

แนวทางในการพิจารณาโครงการ

- (1)ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่นในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
- (2)ตามประกาศหลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
- (3)ตามเอกสารงบประมาณปี2551 เป็นโครงการที่เน้นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่นและประชาสังคม
- (4)องค์กรที่สามารถเสนอโครงการคือ องค์กรสวัสดิการสังคม ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรสวัสดิการชุมชน

โครงการนำร่องปี พ.ศ. 2550 และการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2551

คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ได้ทดลองดำเนินการในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุงและกรุงเทพฯ จังหวัดละ 1 ล้านบาท ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม และในปีงบประมาณ 2551 ได้กระจายเงินกองทุนไปยังทุกจังหวัด โดยใช้เกณฑ์ในการจัดสรรเงินกองทุนทั้งเชิงรับและเชิงรุก เชิงประเพณี ในส่วนกลางและในพื้นที่ระดับจังหวัดและตำบล/เทศบาล โดยมีแนวทางสนับสนุนให้มีการบูรณาการโครงการในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของประชาคม และการสมทบงบประมาณจากท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาล ตามตาราง

ตารางที่ 27 แสดงงบประมาณที่กระจายลงพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่องในปี พ.ศ. 2551

การจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมปีงบประมาณ 2551 (ตัวอย่างในจังหวัด 4 จังหวัด นำร่อง)					
ลักษณะการจัดสรร	พัทลุง	จันทบุรี	ขอนแก่น	ลำปาง	รวม
เชิงรับ-โครงการสวัสดิการทั่วไป (องค์การสวัสดิการสังคมเสนอโครงการมาที่ส่วนกลางปีละ 3 ครั้ง และกรณีเร่งด่วน)					108.9
เชิงรุก					390.0
ส่วนกลาง(ร้อยละ25 สนับสนุนโครงการภาพรวมทั่วประเทศ)					90
ส่วนกลาง-กระจายลงพื้นที่ระดับจังหวัด(ร้อยละ75)					300.0
(ก) สนับสนุนโครงการเชิงประเพณีในจังหวัด(แบ่งเป็น 5 กลุ่มตามเกณฑ์ประชากร)					74.0
พัทลุง	750,000				
จันทบุรี		500,000			
ขอนแก่น			2,000,000		
ลำปาง				1,000,000	
(ข) สนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ระดับตำบล/เทศบาล					226.0
(ประมาณร้อยละ14ของจำนวนอปท./เทศบาล พื้นที่ละประมาณ 200,000 บาท)					
พัทลุง	2,065,952				
จันทบุรี		2,345,152			
ขอนแก่น			6,281,872		
ลำปาง				2,931,472	
รวม	2,815,952	2,845,152	8,281,872	3,931,472	499.0
งบบริหารของอนุกรรมการในแต่ละจังหวัดไม่เกินร้อยละ10	281,595	284,515	828,187	393,147	
งบบริหารส่วนกลาง					7.06
รวมทั้งสิ้น					505.96

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงการกระจายเงินกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ.2550 สำนักงานก.ส.ค. (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

แผนปฏิบัติการในปี พ.ศ. 2551

ตารางที่ 28 แสดงแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนในปี พ.ศ. 2551

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ
1.การสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมในภาพรวม ส่วนกลาง 1.1จัดประชุมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงการ 1.2ประชุมคณะกรรมการบริหารเพื่ออนุมัติโครงการ ทำสัญญา เบิกจ่ายเงิน	พ.ย. – ม.ค. 2550
2.การสนับสนุนงบประมาณระดับจังหวัด 2.1ชี้แจงพมจ.ทุกจังหวัด แจ้งวงเงินจัดสรร 2.2ประชุมคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด 2.3เสนอแผนการใช้จ่ายเงินบริหารจัดการ โอนเงินเข้าบัญชีจังหวัด 2.4จังหวัดดำเนินโครงการเชิงประเด็นและพื้นที่ 2.4.1เชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย -ประชุมภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงการเชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย -ประชุมคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯเพื่ออนุมัติ ทำสัญญา เบิกจ่ายเงิน 2.4.2เชิงพื้นที่ระดับตำบล และเทศบาล -ประชุมชี้แจงอบต.และเทศบาล -ประชุมเครือข่ายในพื้นที่ -จัดทำโครงการเสนอคณะอนุกรรมการ -ประชุมคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯเพื่ออนุมัติ ทำสัญญา เบิกจ่ายเงิน	พ.ย. 2550 – ก.ย. 2551 พ.ย. 2550 – ม.ค. 2551 ม.ค. – ก.พ. 2551 ก.พ. – ก.ย. 2551

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงการกระจายเงินกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ.2550 สำนักงานก.ส.ค. (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

ผลการดำเนินงานในพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง สรุปดังตาราง

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนงบประมาณในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

จังหวัด	เชิงประเด็น		เชิงพื้นที่		งบบริหาร	รวม		ท้องถิ่น สมทบ	ชุมชน/องค์กรอื่น สมทบ
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ		โครงการ	งบประมาณ		
พัทลุง ปี 2550	1	200,000	9 (5 พื้นที่)	484,760	50,000			-	-
งบ'50 ใช้ในปี'51	-	-	4 (4 พื้นที่)	265,240	-	14	1,000,000	-	-
ปี 2551	3 (2 องค์กร)	825,493	26 (22 พื้นที่)	1,708,864	281,595	29	2,815,952	91,810	7,500
จันทบุรี ปี 2550	8 (8 องค์กร)	305,000	9 (9 พื้นที่)	695,000	157,500 พมจ.37,500 ก.ส.จ.120,000	17	1,157,500	-	-
ปี 2551	6 (4 องค์กร)	453,300	17 (17 พื้นที่)	1,495,000	187,250 พมจ.87,250 ก.ส.จ.100,000	23	1,948,300	40,000	15,000

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

ขอนแก่น	2	200,000	7	700,000	100,000	9	1,000,000	-	-
ปี 2550									
ปี 2551	21 (17 องค์การ)	1,767,725	ล้าปาง ปี 2550	1	200,000	5 (5 พื้นที่)	729,000	230,000	6
ล้าปาง ปี 2550	1	200,000	5 (5 พื้นที่)	729,000	230,000	6	1,129,000	-	-
ปี 2551	1	884,581	17 (17 พื้นที่)	2,477,431 สมทบกองทุน 350,400	390,000	18	3,752,012	867,800	869,184 -ชุมชน 714,434 -สสส. 154,750

ที่มา : สรุปจากรายงานวิจัยใน 4 จังหวัดน่าน (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

ตารางที่ 30 สรุปจำนวนโครงการ/องค์กรและงบประมาณจำแนกตามประเภทกิจกรรม เชิงพื้นที่ ปี พ.ศ. 2550 และ 2551

ประเภทกิจกรรม	พัทลุง		จันทบุรี		ขอนแก่น		ล้าปาง	
	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)
พัฒนาสวัสดิการชุมชน	11/10	621,400	20/20	1,620,000	9/9	407,500	12/12	1,896,328
พัฒนาคุณภาพชีวิต	24/20	1,619,875	-	-	75/58	4,456,236	6/6	933,369
พัฒนาอาชีพ	3/3	200,579	3/3	240,000	16/16	684,390	3/2	374,175
สนับสนุนเงินประกอบอาชีพ	-	-	1/1	80,000	-	-	-	-
ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	-	-	-	-	1/1	188,800
รวม	38/33	2,441,854	24/24	1,940,000	100/83	5,548,126	22/21	3,392,672

ที่มา : สรุปจากรายงานวิจัยใน 4 จังหวัดน่าน (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

ตารางที่ 31 สรุปจำนวนโครงการ/องค์กรและงบประมาณจำแนกตามประเภทกิจกรรม เชิงประเด็น ปี พ.ศ. 2550 และ 2551

ประเภทกิจกรรม	พัทลุง		จันทบุรี		ขอนแก่น		ล้าปาง	
	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)	โครงการ/ องค์กร	งบประมาณ (บาท)
พัฒนาสวัสดิการชุมชน	1/1	100,000	-	-	1/1	208,075	2/2	1,084,581
พัฒนาคุณภาพชีวิต	2/2	725,493	5/4	393,300	21/17	1,759,379	-	-
พัฒนาอาชีพ	-	-	7/7	340,000	-	-	-	-
สนับสนุนเงินประกอบอาชีพ	-	-	3/3	115,000	-	-	-	-
ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	1/1	115,000	-	-	-	-
รณรงค์	1/1	200,000	-	-	-	-	-	-
รวม	4/4	1,025,493	16/15	963,300	22/18	1,967,454	2/2	1,084,581

ที่มา : สรุปจากรายงานวิจัยใน 4 จังหวัดน่าน (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

สรุปโครงการ/กิจกรรม และกระบวนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน รวมทั้งข้อเสนอแนะอยู่ใน
ภาคผนวก สำหรับรายละเอียดอยู่ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของ 4 จังหวัดน่าน

นายทิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยน่านขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

2.8 กองทุน/เงินทุนหมุนเวียนและกิจกรรมโครงการของรัฐและของชุมชนที่ดำเนินการสอดคล้องกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

2.8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ความเป็นมา

แนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยการขับเคลื่อนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.)มาจากข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้ว โดยศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติได้จัดสรรงบประมาณให้กับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการผ่านทางศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติภาคประชาชน (ศตจ.ปชช.)นำร่องในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 191 พื้นที่/ตำบล โดยจัดสรรเงินทุนสมทบให้กองทุนตำบล/เทศบาลละ 100,000 บาท และดำเนินการต่อเนื่องปี พ.ศ. 2549 จำนวน 600 พื้นที่/ตำบลโดยจัดสรรเป็นรายจังหวัดๆละ 700,000 บาท ให้จังหวัดนำไปบริหารจัดการเอง เป็นเงินสมทบกองทุนตำบลๆละ 55,000 บาท

ต่อมาสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ 3 ปี (2550-2552) โดยมติของที่ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ 7,000 ตำบล 76 จังหวัด งบประมาณดำเนินการทั้งสิ้น 480 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2550 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้สนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่เป้าหมายจำนวน 3,000 ตำบล วงเงิน 200 ล้านบาท รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 32 แสดงแผนงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

หมวดค่าใช้สอย	งบประมาณ			รวม	หมายเหตุ
	ปี2550	ปี2551	ปี2552		
1.งบเชื่อมโยงกลไกและ ขบวนการระดับจังหวัด	17,000,000	17,000,000	17,000,000	51,000,000	จังหวัดละ 200,000 บาท กรุงเทพฯ 2 ล้านบาท
2.งบสนับสนุนการจัดสวัสดิการ ชุมชนท้องถิ่นในตำบล	165,000,000	110,000,000	110,000,000	385,000,000	เฉลี่ยตำบลละ 55,000 บาท สัดส่วนเงินออม/ขนาดพื้นที่
3.งบบริหารจัดการ ประสานงาน ติดตามประเมินผล และ ประชาสัมพันธ์	18,000,000	13,000,000	13,000,000	44,000,000	ประมาณร้อยละ 10 ของ งบประมาณรวม
รวมทั้งสิ้น	200,000,000	140,000,000	140,000,000	480,000,000	

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นครั้งที่1/2551 วันที่ 30 มกราคม 2551

แผนปฏิบัติการปี 2550

แผนปฏิบัติการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นปี 2550 ที่ตั้งเป้าไว้จำนวน

3,000 ตำบล แสดงดังตาราง

ตารางที่ 33 แผนปฏิบัติการสนับสนุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นปี 2550

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ระยะเวลาดำเนินการ
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	
1.สมทบกองทุนตำบลจำนวน 3,000 ตำบลละ 55,000 บาท	160.0	80.0	ก.ย.2550 – เม.ย.2551
2.เชื่อมโยงขบวนสวัสดิการชุมชน 75 จังหวัดละ 200,000 บาท -สนับสนุนการเชื่อมขบวน/กลไกจังหวัดกับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน -สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบข้อมูล	15.0	7.5	พ.ค. - มิ.ย. 2550 ก.ค.2550 – เม.ย.2551
3.สื่อประชาสัมพันธ์ วิจัย คู่มือ	10.0	5.0	พ.ค. 2550 – เม.ย. 2551
4.การติดตามประเมินผล/รายงาน	5.0	2.5	ก.ย. 2550 – เม.ย. 2551
5.บริหารจัดการ โครงการ -การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน -การทำงานในพื้นที่ของคณะทำงาน/คณะประสานงานภาค -คณะอำนวยการกองเลขาส่วนกลาง	10.0 2.0 3.75 4.25	5.0 1.0 1.875 2.125	

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมครั้งที่ 1/2551 (งบประมาณปี พ.ศ. 2550 ยังดำเนินการต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2551 - ผู้วิจัย)

ตัวอย่างโครงการเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดละ

200,000 บาท แสดงดังตาราง

ตารางที่ 34 แสดงตัวอย่างโครงการเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดละ 200,000 บาท

จังหวัด	เป้าหมายเชิงพื้นที่	แผนงาน	งบ (บาท)
จันทบุรี	ตำบลขยายผลที่เกิดการจัดสวัสดิการ 10 ตำบล ตำบลใหม่ที่ขยายผลปี 2551 จำนวน 30 ตำบล	1.พัฒนาระดับพื้นที่รูปธรรมเดิม 10 พื้นที่ 2.เวทีสร้างความเข้าใจการพัฒนาสวัสดิการ 30 พื้นที่ 3.ประชุมประจำเดือน 4.พัฒนาคน กลไกเชื่อมโยงเครือข่าย รวม	20,000 60,000 100,000 20,000 200,000
สิงห์บุรี	ตำบลขยายผลที่เกิดการจัดสวัสดิการแล้ว 8 ตำบล ตำบลใหม่ที่ขยายผลปี 2551 จำนวน 19 ตำบล	1.จัดระบบข้อมูลตำบล ยกฐานะเป็นธนาคารข้อมูลจังหวัด 43 ตำบล 2.สร้างศูนย์การเรียนรู้ 2 ศูนย์ 3.เวทีประชุมสร้างความเข้าใจ 19 พื้นที่ 4.ฝึกอบรมพัฒนาพื้นที่เดิม 24 พื้นที่ 5.ประชุมอนุกรรมการ รวม	22,800 20,000 50,000 50,000 57,200 200,000
เลย	ปี 2550 จำนวน 27 ตำบล	1.ประชุมคณะทำงาน	60,000

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

	ปี2551 จำนวน 50 ตำบล	2.จัดเวทีสมัชชาสวัสดิการชุมชนจังหวัด	50,000
		3.ติดตามประเมินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล	60,000
		4.พัฒนาระบบข้อมูล	20,000
		5.สรุปผลการดำเนินงานวางแผนปี2552	10,000
		รวม	200,000

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นครั้งที่1/2551 วันที่ 30 มกราคม 2551

ผลการดำเนินงานเชิงปริมาณใน 4 จังหวัดนำร่อง ดังตาราง

ตารางที่ 35 แสดงเป้าหมายพื้นที่และงบประมาณใน 4 จังหวัดนำร่อง

งบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลในจังหวัดนำร่อง (ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด)						
เป้าหมาย (ตำบล)	ปี 2549 งบตจ. ปชช.	ปี 2550	ปี 2551	เป้าหมาย ปี 2552	รวม	
					พื้นที่	งบประมาณ
พัทลุง	(3) 300,000	(20) 1,100,000	(23) 1,265,000	27	(46)73	2,665,000
จันทบุรี	(20 วัด 121 กลุ่ม) 2,000,000	(10) 550,000	(30) 1,650,000	39	(40)79	5,450,000
ขอนแก่น	(14) 1,400,000	(80) 4,400,000	(38) 2,090,000	88	(132)220	7,890,000
ลำปาง	(10) 1,000,000	(30) 1,200,000	(18) 2,190,000	ไม่ได้ส่งข้อเสนอ โครงการให้พอช.	(58)	3,640,00

ที่มา : สรุปจากรายงานวิจัยใน 4 จังหวัดนำร่อง ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย

2.8.2 กองทุนสงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน(ศสพ.)

ความเป็นมา

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจัดตั้งครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ. 2527 ที่จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากมีปัญหาความรุนแรงจากกองกำลังต่างชาติดิบบริเวณเขตชายแดน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลความทุกข์สุขของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ประชาสงเคราะห์จังหวัดในสมัยนั้น (นายประพัฒน์ หงษ์ทอง) ได้พัฒนาผู้นำท้องถิ่น และเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มที่จะรวมตัวกันเป็นกลุ่มคณะเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ก่อนที่ทางราชการจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ

เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านโดยใช้อักษรย่อว่า “ศสพ.” เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรของประชาชนในระดับหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นในรูปของคณะกรรมการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนบนพื้นฐานการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในปีงบประมาณ 2537 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านศูนย์ละ 12,500 บาท
วิธีการจัดตั้ง ศสบ.

(1)เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต. เป็นผู้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศสบ.ให้คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ รับทราบในเบื้องต้น

(2)เมื่อประชาชนได้รับทราบความรู้เกี่ยวกับศสบ.ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่ายจัดประชุมเพื่อให้ประชาชนลงมติและคัดเลือกคณะกรรมการศสบ.(ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก รวมทั้งกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งอาจมาจาก อบต./พระสงฆ์/ผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 ปี ตามความเหมาะสม

(3)เมื่อได้จัดตั้งศสบ.แล้วให้จัดประชุมคณะกรรมการศสบ. จัดระเบียบศสบ. เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

(4)คัดเลือกสถานที่ทำการของ ศสบ.ที่เหมาะสม

(5)ให้ประธานคณะกรรมการศสบ.แจ้งเรื่องขอจัดตั้งศสบ. รายชื่อคณะกรรมการศสบ. พร้อมระเบียบศสบ. ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อบต./เทศบาล) ผ่านไปยังอำเภอ จังหวัด เพื่อลงนามคำสั่งจัดตั้ง/แต่งตั้ง
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

ในระดับจังหวัด มีคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ฯ ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดแนวทางการประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน ประสานการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการของหน่วยราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในเชิงบูรณาการเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและกระจายบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานและข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีโครงข่ายของผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ฯในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัดอีกด้วย

กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กำหนดให้มีกองทุนในศูนย์สงเคราะห์ฯ โดยมีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ ประจำหมู่บ้านเป็นผู้บริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยได้รับการสนับสนุนเป็นเงินประเดิมจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมผ่านทางสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดจำนวนหมู่บ้านละ 12,500 บาท

เงินกองทุนนี้อาจได้จากเงินอุดหนุนจากราชการ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและจากการกู้ยืมเงิน รวมทั้งการจัดกิจกรรม รณรงค์หาทุนจากการทำบุญทอดผ้าป่า หรือได้มาจากการขอรับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา

กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ ต้องมีการสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้ประสบความเดือดร้อน การช่วยเหลือต้องเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการ ศสพ.เพื่อลงมติเสียงส่วนใหญ่ จากนั้นเสนอแผนงานความต้องการและโครงการขอรับความช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาช่วยเหลือโดยการ

(1) ให้เปล่าสำหรับ

- 1) คนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตามความจำเป็น เช่น เด็กยากจน คนชรา ผู้ประสบภัย เป็นต้น
- 2) เป็นทุนสำหรับการศึกษาเด็กและเยาวชน
- 3) การจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะและชุมชน

(2) ให้กู้ยืมประกอบอาชีพ ตามที่คณะกรรมการ ศสพ. เห็นสมควร ซึ่งควรให้มีผู้ค้ำประกัน ระยะเวลาและอัตราดอกเบี้ยที่ชัดเจน (ตามกฎหมาย ประชาชนทั่วไปห้ามคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 บาท ต่อปี)

(3) ทดรองจ่ายหรือให้ยืม สำหรับบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ขอรับบริการผ่าน ศสพ.

(4) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นการระดมทุน สนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ที่คณะกรรมการเห็นว่าจะได้รับประโยชน์และเป็นผลดีต่อชุมชน

2.8.3 กองทุนหมุนเวียนแก้ไขปัญหาคความยากจน(กข.คจ.)

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2536 ให้กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการพัฒนาชุมชนดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน(กข.คจ.) ระยะที่ 1 (ปี 2536-2540) ให้ดำเนินการในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน(กชช..2ค.) จำนวน 11,608 หมู่บ้าน จากนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2540 เห็นชอบในหลักการ โครงการ กข.คจ.ระยะที่ 2 (ปี 2540-2545) จำนวน 28,038 หมู่บ้าน โดยดำเนินการในหมู่บ้านที่มีครัวเรือนยากจนมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 บาท/คน/ปี ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)ปี 2539

หลักการในการดำเนินงาน

สนับสนุนเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนยากจนเป้าหมายหมู่บ้านละ 280,000 บาท โดยไม่มีดอกเบี้ยเป็นกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านตลอดไป

วิธีการดำเนินการ

(1) ให้มีคณะกรรมการกองทุน กข.คจ. หมู่บ้าน 1 คณะ จำนวน 7 - 9 คน อยู่ในวาระ 3 ปี มีการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมแก่คณะกรรมการ 1 วัน อบรมแก่ครัวเรือนพร้อมกับคณะกรรมการ 2 วัน

(2) อำเภอและจังหวัดจัดทำบัญชีเรียงลำดับหมู่บ้านเป้าหมายให้ครัวเรือนยากจน เป้าหมายเสนอโครงการต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านยืมเงินตามประเภทอาชีพที่กำหนด ระยะเวลาคืนเงินไม่เกิน 5 ปี

โครงสร้าง กลไกและขั้นตอนการดำเนินงานแสดงดังตาราง

ตารางที่ 36 แสดงกลไกและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการกข.คจ.

1.รัฐบาล (กนภ.) ผ่านทางกรมการพัฒนาชุมชน
2.กลไกระดับจังหวัดโดยคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) ผ่านทางสำนักงานพัฒนาชุมชน
3.กลไกระดับจังหวัดโดยคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ผ่านทางสำนักงานพัฒนาชุมชน
4.อบต. คัดเลือก/จัดลำดับหมู่บ้านเป้าหมาย ประชากรมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/คน/ปี จำนวน 30 % ขึ้นไป (เกณฑ์จปฐ.)
5.หมู่บ้าน จัดตั้งกรรมการกองทุนกข.คจ. สํารวจรายได้ครัวเรือน จัดลำดับความยากจน ทำบัญชีแนบท้าย

-พัฒนาชุมชน จัดฝึกอบรมเตรียมความพร้อมคณะกรรมการ กข.คจ. 1 วัน ครัวเรือนยากจน+กรรมการกองทุน 2 วัน

-พัฒนาชุมชน สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคู่ขนานกับกองทุน กข.คจ.

-คณะกรรมการ กข.คจ.ดำเนินการให้สมาชิกยืมเงินหมุนเวียนโดยไม่มีดอกเบี้ย พัฒนาชุมชนติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน

ที่มา : กิม ภคเมธาวิ และคณะ, 2544⁷ (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.8.4 กองทุนชุมชน(SIF)

ความเป็นมา

การก่อเกิดกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund : SIF) หรือ ชื่อย่อว่า กองทุนชุมชน เกิดขึ้นท่ามกลางภาวะวิกฤติเศรษฐกิจฟองสบู่แตก มีผู้คนตกงาน กลับคืนถิ่นสู่ชนบทราว 2 ล้านคน เกิด NPL ภาวะหนี้สิน 2.8 ล้านล้านบาท การกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้วิกฤติเป็นโอกาส ซึ่งทำให้รัฐบาลตัดสินใจ กู้เงินจากธนาคารโลก (World Bank) กล่าวเฉพาะกองทุนชุมชน(SIF) กู้มา 120 ล้านบาท (ราว 4,800 ล้านบาท) ระยะเวลา 40 เดือน ตั้งแต่ มกราคม 2542 - เมษายน 2545

แนวความคิดของ SIF⁸ ต้องการแสวงหาทางออกใหม่ให้แก่สังคมเน้นการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน มุ่งช่วยเหลือกลุ่มคนว่างงาน ยากจนและด้อยโอกาส เสริมสร้างการพึ่งตนเองและความเข้มแข็งแก่ชุมชน หวังผลให้เกิดประชาคมและธรรมาภิบาล

⁷ รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชน

⁸ สมพันธ์ เตชะอธิก การก่อเกิดกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม 10 กค 2545 และ

<http://www.thaioctober.com/smf/index.php?topic=205.msg869>

กิจกรรม/โครงการที่กองทุนให้การสนับสนุนเป็นเมนูต่างๆจำนวน 5 เมนู ส่งตรงถึงกลุ่มองค์กรชุมชนและเครือข่ายโดยตรง มีกลไกสนับสนุนและบริหารจัดการดังนี้

ตารางที่ 37 แสดงกลไกการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของกองทุนชุมชน

กลไกการดำเนินงาน	บทบาทหน้าที่
คณะกรรมการระดับประเทศ มาจากภาคส่วนต่างๆ สำนักงานกองทุนฯ หน่วยงานอิสระภายใต้ธนาคารออมสิน	นโยบาย อนุมัติโครงการ
คณะกรรมการระดับภาค มาจากภาคส่วนต่างๆ สำนักงานภาค ภายใต้ธนาคารออมสิน	สนับสนุน กลั่นกรองโครงการ ในทางปฏิบัติ ถือเป็นกลไกอนุมัติโครงการระดับจังหวัด
คณะกรรมการระดับจังหวัด มาจากภาคส่วนต่างๆ -คณะทำงานขาขึ้น -คณะทำงานขาลง	พิจารณากลั่นกรองโครงการ สนับสนุนการพัฒนาโครงการ ติดตามสนับสนุนการดำเนินโครงการ
-องค์กรชุมชน -เครือข่ายองค์กรชุมชน	เสนอโครงการและดำเนินงาน

ที่มา : ประสพการณ์การทำงานในฐานะคณะกรรมการกองทุนชุมชนจังหวัดนครราชสีมาของผู้วิจัย

แนวทางในการสนับสนุนโครงการ

การดำเนินงานของ SIF สนับสนุนเงินให้เปล่ากับโครงการที่เสนอโดยองค์กรชุมชนและสมทบกับองค์กรท้องถิ่นที่จะต้องรับผิดชอบดำเนินการเองตามเกณฑ์สนับสนุนของกองทุนฯ โดยมีโครงการ 5 ประเภทหรือเมนูได้แก่

- (1) โครงการพัฒนาความสามารถและการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน
- (2) โครงการจัดสวัสดิการและความปลอดภัยของชุมชน
- (3) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- (4) โครงการพัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถและการสร้างเครือข่าย
- (5) โครงการจัดสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบากโดยเครือข่ายองค์กร

2.8.5 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติถือเป็นเป็นนวัตกรรมสำคัญของรัฐบาลพรรคไทยรักไทยที่กระจายเงินงบประมาณของรัฐบาลถึงหมู่บ้านโดยตรง มาจากตัวอย่างหลายรูปแบบ อาจนับได้ตั้งแต่เงินผันในสมัยรัฐบาล มรว.กึกกฤษ ปราโมช การสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือคนยากจนในหมู่บ้านที่มีรายได้ต่ำกว่าความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ในโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.)ของรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยให้ชุมชนจัดตั้งกลุ่มดำเนินการกันเองในหมู่บ้าน การสนับสนุนเงินทุนให้กับศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนตามระเบียบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยให้คณะกรรมการในหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง รวมทั้งตัวอย่างการ

ดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ที่ชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกันเองในชื่อต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปืะจังหวัดสงขลา กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตจังหวัดตราด โดยเฉพาะต้นแบบหลักที่นายสุวิทย์ คุณกิตติใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายคือ ธนาคารหมู่บ้านบ้านเสี้ยว ที่จังหวัดขอนแก่น

สาระสำคัญของกองทุนหมู่บ้านฯคือ สร้างสำนึกความเป็นชุมชน กระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสและเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ โดยกระจายงบประมาณให้กับหมู่บ้านและชุมชนโดยตรง ให้ภาคราชการและภาคความร่วมมือเป็นเพียงผู้สนับสนุน

รูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานสอดคล้องกับการจัดตั้งกลุ่มกองทุนแก้ไขปัญหาคความยากจนคือ สนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์คู่ขนานกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านซึ่งได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลจำนวนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท โดยมีการประเมินเพื่อเพิ่มเงินทุนให้หมู่บ้านละ 1 แสนบาทด้วย

ตารางที่ 38 แสดงกลไกการจัดการจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านมาเป็นกฎหมายกองทุนหมู่บ้านฯ

นโยบายกองทุนหมู่บ้านฯของรัฐบาลพรรคไทยรักไทย		พัฒนาเป็นกฎหมายกองทุนหมู่บ้านฯ
รัฐบาล -สำนักนายกรัฐมนตรี -ตั้งองค์การมหาชน กองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ	คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดระเบียบกลาง ตั้งสำนักงานกองทุนฯขับเคลื่อนงาน ดำเนินการ กู้เงินจากสถาบันการเงิน	-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กำหนดระเบียบกลาง -ยุบรวมสำนักงานกองทุนฯภายในสำนักนายกรัฐมนตรี และทบท.องค์การมหาชน จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามกฎหมาย -สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านฯจดทะเบียนนิติบุคคล -สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน
กลไกสนับสนุน การดำเนินงาน	อนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานระดับพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอเป็นประธาน พัฒนาชุมชนเป็นกำลังสำคัญ	-สำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯส่วนกลางและ 12 ภูมิภาค -อนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด/อำเภอ -เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านฯระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและภูมิภาค
ธนาคาร	โอนเงิน รับฝากถอน	สินเชื่อเงินกู้ สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชน
ชุมชน/หมู่บ้าน	จัดตั้งกลุ่ม/บริหารกองทุน	ตั้งกลุ่มออมทรัพย์คู่ขนาน(บางแห่ง)

ที่มา : ภิรม ฤกษ์เมธาวิ รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชน (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.8.6 กองทุนแม่ของแผ่นดิน

ความเป็นมาและพื้นที่เป้าหมาย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีการจัดพิธีรวมพลังมวลชน โดยทุกปีพระองค์จะทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อให้ราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติดใช้ทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน และพระองค์ทรงมีกระแสพระราชดำริส่วางเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดเป็นอย่างมากในช่วง 2 ปีหลังต่อเนื่องกัน ในปี 2547 สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.)ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันคิดที่จะขยายผลต่อยอดทรัพย์พระราชทานนี้ และเนื่องในวาระที่พระองค์ทรงมีพระชนม์มายุครบ 6 รอบ คือ 72 พรรษา สำนักงาน ป.ป.ส. จึงกำหนดชุมชน/หมู่บ้านนำร่องในปีนั้นขึ้นมาจำนวน 672 ชุมชน/หมู่บ้านโดยตั้งชื่อว่า “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” และขยายมาเป็นทั่วประเทศ โดยในปี 2548 ตั้งเป้าหมาย 1 อำเภอ 1 ชุมชน/หมู่บ้าน และในปี 2549 ตั้งเป้าหมายไว้ที่จังหวัดละไม่เกิน 10 ชุมชน/หมู่บ้าน โดยเน้นการขยายอย่างมีคุณภาพ

เกณฑ์การคัดเลือกชุมชน/หมู่บ้าน

กำหนดแนวทางในการคัดเลือกชุมชน/หมู่บ้านเพื่อเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินไว้จำนวน 13 ข้อ สาระสำคัญต้องเป็นหมู่บ้านที่มีความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีส่วนร่วมจากเยาวชน เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งวัดจากการได้รับรางวัลต่างๆ ที่แสดงถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และมีการบูรณาการอย่างเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน

แนวทางการใช้เงินกองทุน เมื่อได้รับเงินพระราชทานแล้วจะมีการระดมเพิ่มขึ้นจากชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการใช้เงินดังนี้

(1) ใช้จ่ายในกิจกรรมการเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชน เช่น สนับสนุนการเดินทางเฝ้าระวังจุดตรวจชุมชน ฯลฯ เพื่อป้องกันยาเสพติดในชุมชน

(2) ใช้จ่ายในกิจกรรมป้องกันกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพและกลุ่มที่เคยค้ายาเสพติดในชุมชนมิให้กลับไปมีพฤติกรรมนั้นอีก

(3) ใช้จ่ายในกิจกรรมเสริมสร้างที่ดีในชุมชนเพื่อให้เกิดเป็นแบบอย่างของชุมชน

(4) ใช้จ่ายในกิจกรรมการเสริมสร้างความคิด ความรู้การรวมกลุ่มการสร้างความคิดเห็นตัวของชุมชน การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชนในลักษณะของศูนย์เรียนรู้เพื่อให้เกิดกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

(5) ใช้จ่ายในกิจกรรมการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(6)ใช้จ่ายในกิจกรรมการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อนในชุมชนหรือผู้ทุกข์ยากในชุมชน เพื่อสามารถลดทอนหรือขจัดความเดือดร้อนตามหลักเมตตาธรรม เช่นอาจเป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือในรูปของตัวเงิน หรือวัตถุสิ่งของซึ่งผู้ได้รับการสงเคราะห์จะคืนกลับมาหรือไม่ แล้วแต่กรณีหรือตามข้อตกลงร่วมกัน

(7)โดยที่กองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นเจตนารมณ์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่จะสนับสนุนกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อสนองพระราชปณิธาน จึงไม่เป็นการสมควรที่จะนำกองทุนนี้ให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเช่นเดียวกับกองทุนอื่นๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน เว้นแต่การสนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์และผู้ได้รับการสงเคราะห์จะส่งคืนโดยการสมทบเงินจำนวนหนึ่งเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดินด้วยความสมัครใจ

2.8.7 โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(SML)

ความเป็นมา

เมื่อปี 2547 จากการตรวจราชการทั่วประเทศของนายกทักษิณได้พบว่าส่วนใหญ่สิ่งที่ประชาชนร้องเรียนและขอความช่วยเหลือ คือ เรื่องของงบประมาณไปใช้แก้ไขปัญหามือหมู่บ้าน/ชุมชน และปัญหาในชีวิตประจำวัน จึงได้ริเริ่มให้มี "โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (S M L)" ขึ้นโดยดำเนินการต่อเนื่องจากนโยบายกองทุนหมู่บ้านฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ปัญหาคือความยากจน โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืนให้แก่ประชาชน สร้างโอกาสให้หมู่บ้านและชุมชนสามารถแก้ไขปัญหามือหมู่บ้านและชุมชนด้วยตนเองและพัฒนาโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างยั่งยืน พัฒนาสินทรัพย์ของหมู่บ้านและชุมชน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านและชุมชนเพื่อการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่นและจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการสำคัญ

(1)เชื่อว่าประชาชนมีศักยภาพ มีความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

(2)มุ่งพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ ทำงานเป็นหมู่คณะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนในการมีส่วนร่วมตั้งแต่การตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากร งบประมาณ ตลอดจนแก้ไขปัญหามือหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

(3)เน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา

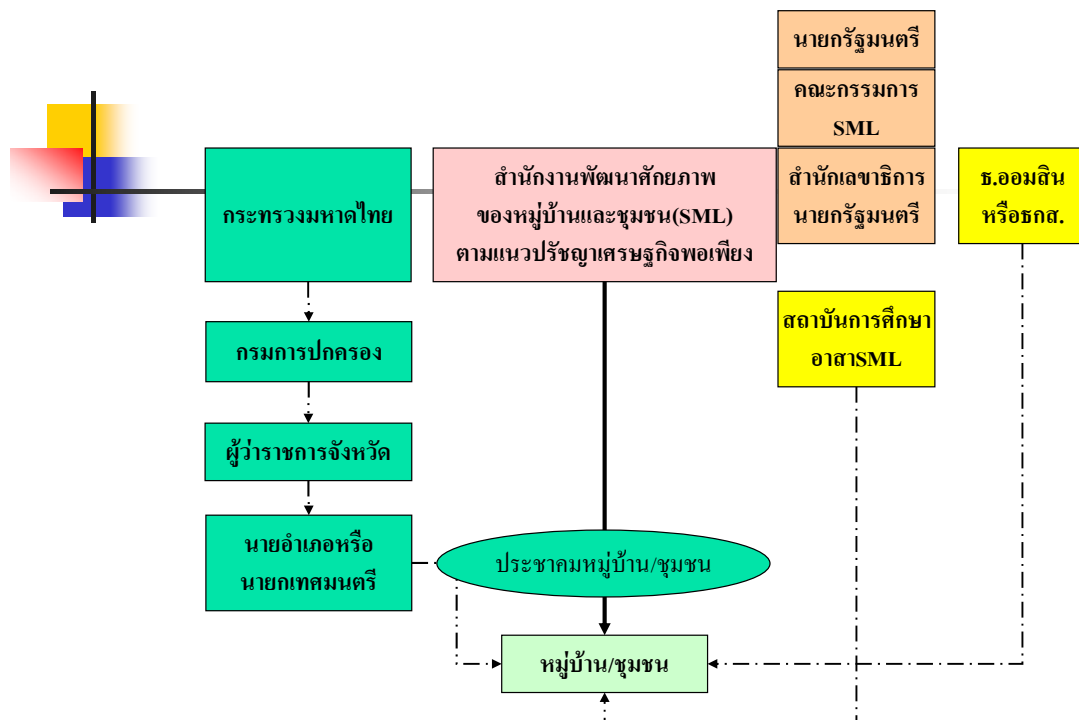

ทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน ให้คำแนะนำ โดยมอบอำนาจการตัดสินใจพิจารณาโครงการให้เป็นของประชาชน

(4) คำนึงถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินการไปในทางสายกลางที่สมดุล ยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์

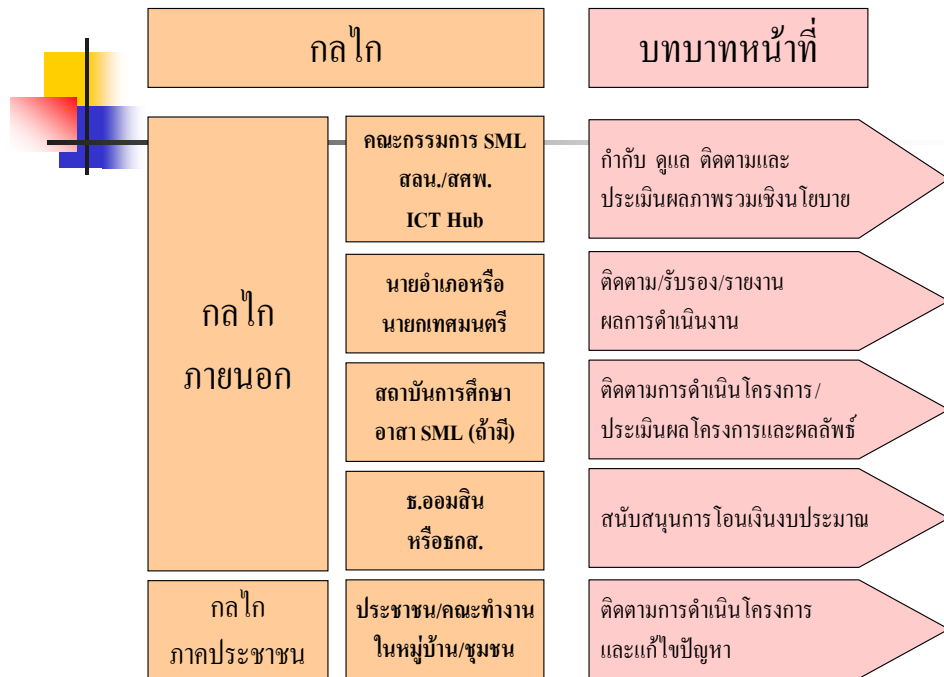
โครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน

โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(SML) ดำเนินการโดยคณะกรรมการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง⁹ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยจัดตั้งสำนักงานพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน(SML)ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(สศพ.)ขึ้นเป็นหน่วยงานภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ใช้กลไกของกระทรวงมหาดไทย เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาและเครือข่ายสถาบันการเงินของรัฐช่วยสนับสนุนการดำเนินงานและติดตามผล ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างและกลไกการดำเนินงานของโครงการ SML (ทำเป็นแผนภาพโดยผู้วิจัย)

⁹ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 41/2551

ภาพที่ 4 แสดงกลไกภาคประชาชนและกลไกภายนอกที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล(เอกสาร โครงการ SML)

ตารางที่ 39 แสดงกรอบในการจัดสรรงบประมาณตามจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชน

หมู่บ้าน/ชุมชน	จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ (คน)	งบประมาณที่ได้รับ
เล็กพิเศษ 1 (S1)	1 - 50	ไม่เกิน 50,000 บาท
เล็กพิเศษ 2 (S2)	51 - 150	ไม่เกิน 100,000 บาท
เล็กพิเศษ 3 (S3)	151 - 250	ไม่เกิน 150,000 บาท
เล็ก	251 - 500	ไม่เกิน 200,000 บาท
กลาง	501 - 1,000	ไม่เกิน 250,000 บาท
ใหญ่	1,001 - 1,500	ไม่เกิน 300,000 บาท
ใหญ่มาก	1,501 ขึ้นไป	ไม่เกิน 350,000 บาท

ที่มา : เอกสารโครงการ SML (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

แนวทางในการสนับสนุนโครงการ

ก. โครงการที่สมควรดำเนินการ

ต้องเป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพในการหารายได้ ลดรายจ่ายและสร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน และเพิ่มความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 40 แสดงโครงการที่ควรดำเนินการในด้านต่างๆ

ประเภทโครงการ	ตัวอย่างโครงการที่ควรดำเนินการ
1) ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน	- การก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ขยายเขตประปา (ผิวดิน ใต้ดิน ภูเขา) - การก่อสร้าง บ่อ บาดาล ขุดลอกสระ หนองน้ำ คลอง บึง ลำห้วย - การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงถนนลูกรัง/คอนกรีต ท่อ-ร่อง-รางระบายน้ำเพื่อวิสาหกิจชุมชน - การติดตั้งขยายเขตไฟฟ้า ไฟทางส่องสว่างเพื่อวิสาหกิจชุมชน - การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงสะพาน ทำเทียมเรือพร้อมทางขึ้นลงเพื่อวิสาหกิจชุมชน
2) ด้านการเกษตร	- การเลี้ยงสัตว์ ผลิตภัณฑ์สัตว์ - การจัดจำหน่ายวัสดุ อุปกรณ์การเกษตร ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ - การซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตรเพื่อใช้หรือให้บริการ - การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงยุ้งฉางกลาง ลานตาก เพื่อเก็บรักษาผลผลิตหรือให้บริการเก็บรักษาผลผลิต - การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงทำนบ เขื่อนฝาย สระ หนอง คลอง บึง ลำห้วย ท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร - การทำสวน ทำนา ทำไร่ ปลูกพืชผัก ผลไม้ ไม้เศรษฐกิจ
3) ด้านการส่งเสริมรายได้/อาชีพ	- การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ - อุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดย่อม ธุรกิจชุมชนขนาดย่อม - การจัดหาเพื่อให้บริการเครื่องเสียง เครื่องไฟ เครื่องดนตรี เครื่องปั่นไฟ ฯลฯ - การดำเนิน การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์หรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อให้บริการด้านการท่องเที่ยว
4) ด้านสวัสดิการชุมชน	- การก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงตลาดเพื่อให้บริการ - การก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงเพื่อดำเนินการกิจการร้านค้าชุมชน ร้านค้าสวัสดิการ ร้านค้าสหกรณ์
5) ด้านอื่น ๆ	- อนุรักษ์ และรักษาศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิพิธภัณฑสถานบ้าน - ศูนย์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ที่มา : เอกสาร โครงการ SML (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

ข. โครงการที่ไม่สมควรดำเนินการ

โครงการที่ไม่สมควรดำเนินการเพราะไม่สามารถเพิ่มศักยภาพในการหารายได้ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืน และเพิ่มความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (ยกเว้นในกรณีมีรายได้จากการดำเนินโครงการ SML แล้ว) หากหมู่บ้าน/ชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินโครงการดังกล่าว จะพิจารณาเป็นรายกรณีตามเหตุผลและความจำเป็น

ตารางที่ 41 แสดงโครงการที่ไม่ควรดำเนินการ

1. การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติม ศาลาเอนกประสงค์ ศาลากลางบ้าน ศาลาประจำหมู่บ้าน ศาลาที่ พักกรมทาง ที่ทำการหมู่บ้าน/ชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องเก็บของ โรงครัว ป้อมยาม-จุดตรวจ 2. การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติม ศาสนสถานทุกศาสนา 3. การสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติม สถานศึกษาและสถานอนามัย 4. การจัดซื้อเต็นท์โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องครัว โรงเย็น เครื่องใช้ในพิธีการต่าง ๆ 5. การจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องทำน้ำเย็น โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์ กล้องบันทึกภาพ อุปกรณ์การศึกษา เครื่องมือแพทย์ให้แก่สถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล

6. การจัดซื้อโถงน้ำ แท็งค์น้ำ เครื่องกรองน้ำสำหรับแจกจ่ายตามครัวเรือน
7. การสร้าง/จัดซื้อหอกระจายข่าว เสียงตามสาย
8. การปรับปรุงภูมิทัศน์ ตกแต่งสถานที่ ทำรั้วกำแพงสถานที่สาธารณะต่างๆ
9. การจัดทำซุ้มประตูหมู่บ้าน/ชุมชน ป้ายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน ป้ายชื่อเจ้าบ้าน/บ้านเลขที่
10. การจัดซื้อเครื่องแต่งกายของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทุนการศึกษา เบี้ยเลี้ยงคนชรา
11. การสมทบงบประมาณกับกองทุนสหกรณ์หมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อการกู้ยืม
12. การจัดอบรมศึกษาดูงาน ทักษะศึกษานอกสถานที่

ที่มา : เอกสาร โครงการ SML (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

ตารางที่ 42 แสดงตัวอย่างโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่ 4 จังหวัดนำร่อง

ชื่อหมู่บ้าน/ ชุมชน	หมู่	ตำบล	อำเภอ/ เทศบาล	จำนวน ประชากร	ขนาด	ชื่อโครงการ	ประเภท	งบประมาณ โครงการ	งบประมาณ พร้อมโอน
จังหวัดจันทบุรี									
ทุ่งสน	4	ราษีไศล	ท่าใหม่	572	M	1. ซ่อมแซมประปาหมู่บ้าน	1	150,000	250,000
						2. พัฒนาร้านค้าชุมชน	4	100,000	
บ้านต้นเลียบ	6	ราษีไศล	ท่าใหม่	238	S3	1. ขุดลอกคลองราษีไศลต้นเลียบ ด้วยแรงงานคน	1	70,000	150,000
						2. ถมที่ดินสำหรับเลี้ยงปศุสัตว์	2	80,000	
จังหวัดขอนแก่น									
นาโพธิ์	2	หนองบัว	บ้านฝาง	461	S	1. ขุดลอกห้วยแดงเจาะตอนบน	1	100,000	200,000
						2. ก่อสร้างท่อระบายน้ำเสีย ภายในหมู่บ้าน	1	100,000	
บะยาว	6	หนองบัว	บ้านฝาง	836	M	1. ขยายไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	1	180,000	250,000
นาดอกไม้	1	หนองบัว	บ้านฝาง	267	S	ปั้มน้ำมันชุมชน	3	200,000	200,000
จังหวัดพัทลุง									
บ้านเทพราช	6	เขาชัยสน	เขาชัยสน	927	M	ซื้อปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการเกษตร	2	250,000	250,000
ลานช้าง	7	เขาชัยสน	เขาชัยสน	1,253	L	สร้างประปาเพื่อน้ำดื่ม น้ำใช้	1	300,000	300,000
ทุ่งสลา	11	เขาชัยสน	เขาชัยสน	488	S	ปั้มน้ำมันหยอดเหรียญและ ระบบบำบัดภายในหมู่บ้าน	3	200,000	200,000
ทุ่งนุ่น	9	คลองใหญ่	ตะโหมด	641	M	ส่งเสริมการทำนา	2	250,000	250,000
จังหวัดลำปาง									
ป่าเหียง	3	ลำปาง หลวง	เกาะคา	703	M	โครงการสร้างถนนเข้าสู่ทุ่งนา เกษตรกร	1	250,000	250,000
นางเหลียว	4	ลำปาง หลวง	เกาะคา	1,331	L	1. โครงการจัดซื้อเครื่องจักรกล เพื่อใช้และบริการ	2	300,000	300,000
						2. โครงการจัดซื้อเครื่องขยายเสียง	3	113,000	

ที่มา : เอกสาร โครงการ SML (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

2.8.8 ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด

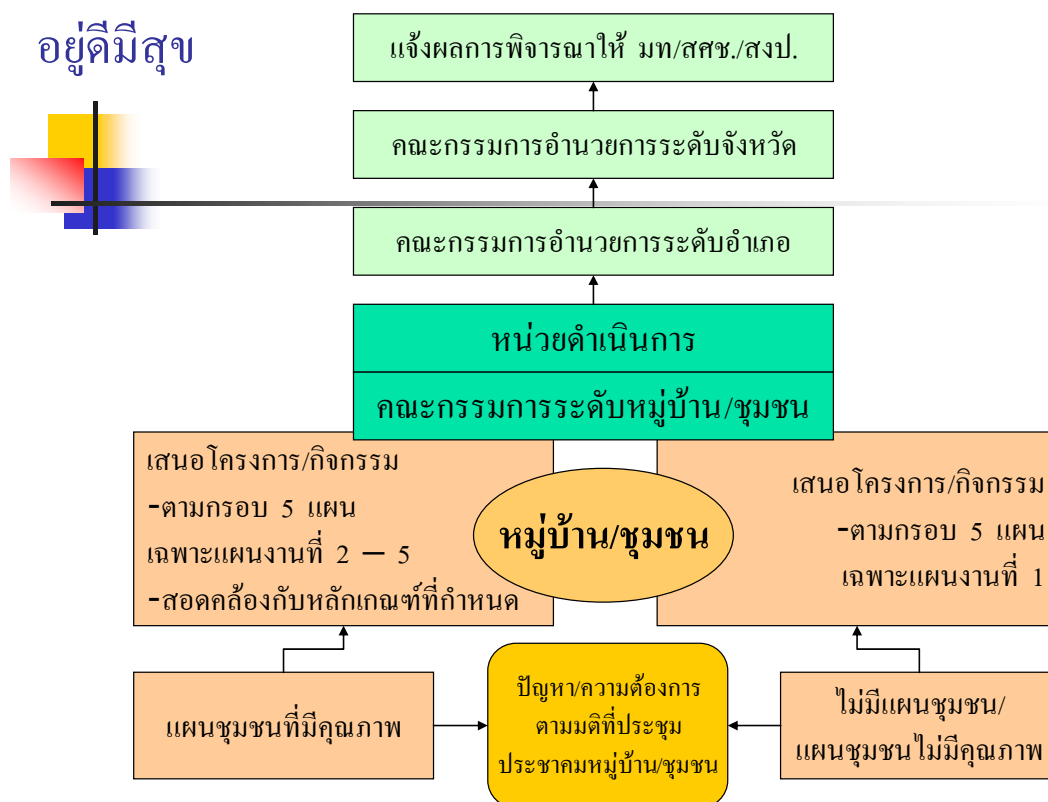
ความเป็นมา

ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขเป็นนโยบายของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ที่ดำเนินการตามเป้าประสงค์ในแผนพัฒนาฉบับที่ 10 โดยใช้แนวทางการตั้งบกลางโครงการSMLกับบชีอีไอจังหวัดในสมัยรัฐบาล พตท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรนำมาผสมผสานกัน ดำเนินการในนามของแผนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด และโครงการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(พพพ.) มีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์

พัฒนาหมู่บ้านและชุมชน สวัสดิการสังคม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาความยากจนเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนบนพื้นฐานแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการรวมพลังของทุกภาคส่วนในระดับท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

โครงสร้างและกลไกการดำเนินงาน

ภาพที่ 5 แสดงโครงสร้างการดำเนินงานและกรอบแผนงานยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข (ทำเป็นแผนภาพโดยผู้วิจัย)

กรอบแผนงานรวม 5 ด้าน ประกอบด้วย

(1) แผนงานสร้างการเรียนรู้ และความสามารถในการจัดการชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน เช่น การสนับสนุนวิทยากรกระบวนการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

(2) แผนงานกำหนดตำแหน่งการพัฒนาอาชีพของชุมชนภายใต้ระบบและกลไกการตลาด โดยสนับสนุนกิจกรรมประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งในและนอกภาคการเกษตร

(3) แผนงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สิ่งทอ เป็นต้น

(4) แผนงานสนับสนุนชุมชนให้มีบทบาทรองรับความอ่อนแอของระบบครอบครัวไทย เน้นการจัดบริการเสริมในชุมชนเพื่อการดูแลครอบครัวที่อ่อนแอ ผู้ที่ไร้ที่พึ่ง คนแก่ที่อยู่กับเด็กตามลำพังในรูปแบบหลากหลายตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

(5) แผนงานดูแลความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เน้นการป้องกันไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม รวมทั้งดูแลสิ่งแวดล้อม
งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณดำเนินการรวม 15,000 ล้านบาท จัดสรรเป็นค่าบริหารจัดการระดับจังหวัดและอำเภอจำนวน 1% และบางพื้นที่จัดสรรเพื่อขับเคลื่อนงานบูรณาการตามแผนพัฒนาจังหวัด 9% ที่เหลือจำนวน 90% จัดสรรลงพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวต้องหยุดชะงักลงเมื่อมีรัฐบาลใหม่จากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นทีมงานของพรรคไทยรักไทยเดิม โดยรัฐบาลของนายสมัคร สุนทรเวชได้ฟื้นคืนโครงการ SML กลับมาใหม่ ขณะเดียวกันงบซีอีโอก็ถูกจัดสรรเป็นงบพัฒนาจังหวัดตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฉบับที่ 7

2.8.9 กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

เจตนารมณ์ พรบ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545

กฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ทั้งในส่วนของ การเป็นผู้มีสิทธิในการเข้ารับบริการ การบริหารจัดการ การตรวจสอบและรับรองคุณภาพบริการ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน บริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นได้ตามความพร้อม โดยได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุน

นโยบาย

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.)ได้จัดพิธีลงนามบันทึกความร่วมมือเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2550¹⁰ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพและสวัสดิการชุมชนในระดับท้องถิ่นระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย โดยเน้นเรื่องการบริหารการแพทย์ฉุกเฉิน การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ตลอดจนส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยง กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรังที่อยู่ในเขตพื้นที่มีสวัสดิการชุมชนรองรับและสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง โดยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคลในพื้นที่

หลักเกณฑ์และเป้าหมายในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการโดยจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลขึ้น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อมของพื้นที่ ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ดังนี้

ตารางที่ 43 แสดงแผนสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสุขภาพท้องถิ่น

ปี	ท้องถิ่น	จำนวน
2549	องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล	นำร่อง800 (อำเภอละ 1 แห่งทั่วประเทศ)
2550	องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล	ที่มีความพร้อม
2551	องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล	ทุกแห่ง

ที่มา : ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์ และคณะ 2550 รายงานประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่น (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

แหล่งที่มาของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น(อบต./เทศบาล) ประกอบด้วย

- (1) เงินค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในส่วนของสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคจำนวนคนละ 37.50 บาท
- (2) เงินอุดหนุนหรืองบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามขนาด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล

¹⁰ เอกสารข้อตกลงความร่วมมือภาคร่วมมือสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและสวัสดิการสังคม

ขนาดใหญ่หรือเทศบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และขนาดเล็กไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(3) เงินสมทบจากชุมชนหรือกองทุนชุมชน

(4) รายได้อื่นๆ หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาในกิจการของระบบหลักประกันสุขภาพ

โครงสร้างคณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพ

ตารางที่ 44 แสดงองค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

ตำแหน่ง	ที่มา
ประธานกรรมการ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี
กรรมการ	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาเทศบาลที่สภามอบหมายจำนวน 2 คน
กรรมการ	ผู้แทนหน่วยบริการที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมอบหมายจำนวน 1 คน
กรรมการ	ผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่คัดเลือกกันเองจำนวน 2 คน
กรรมการ	ผู้แทนหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนคัดเลือกกันเองหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 คน
กรรมการและเลขานุการ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดเทศบาล
คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี	

ที่มา : ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ 2550 รายงานประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่น (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

คณะกรรมการบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำข้อมูลและแผนดำเนินการที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยบริการต่างๆที่เกี่ยวข้อง

(2) ดำเนินการให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆในความรับผิดชอบสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขทั้งที่บ้าน ในชุมชน หรือหน่วยบริการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

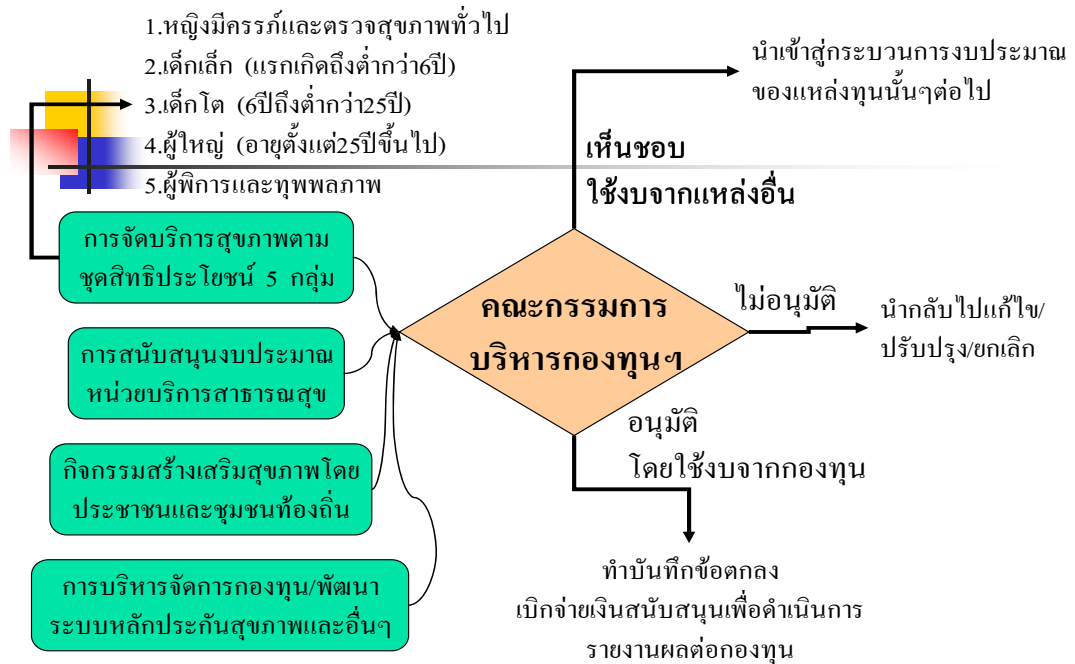
(3) บริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และจัดทำสรุปผลการดำเนินงานหรืองบดุลเมื่อสิ้นปีงบประมาณเพื่อเสนอสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลให้เป็นไปตามรูปแบบที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

(4) จัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามความจำเป็น การดำเนินงานกองทุนสุขภาพท้องถิ่น

การดำเนินงานในพื้นที่นำร่องในปี 2549 จำนวน 888 พื้นที่ ปี 2550 จำนวน 616 พื้นที่ และในปี 2551 จำนวน 2,689 พื้นที่ งบประมาณในปี 2551 จำนวนทั้งสิ้น 752,639,550 บาท (ประชากร 20,070,388คน)

ขั้นตอนการพิจารณาและสนับสนุนกิจกรรมแสดงศักยภาพ

ภาพที่ 6 แสดงกระบวนการพิจารณาโครงการ ประเด็นและกลุ่มเป้าหมายของกองทุนฯ

ที่มา : รายงานประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่น ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ 2550 (สรุปเป็นภาพโดยผู้วิจัย)

ข้อเสนอแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น¹¹

- (1) ควรมีการประชุมเป็นประจำ เช่น อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อประมวลข้อมูลสถานการณ์ด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา
- (2) ควรมีระเบียบวาระในการประชุมเพื่อการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และเป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ
- (3) การประชุมแต่ละครั้งควรมีคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง และใช้ฉันทามติ(ความเห็นพร้อม)เป็นเกณฑ์ มากกว่าการตัดสินใจโดยใช้เสียงข้างมากบังคับ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ
- (4) ในการประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง ให้ฝ่ายเลขานุการถือเป็นวาระประจำที่จะต้องมีการรายงานบัญชีรับ-จ่าย และสถานการณ์การเงินของกองทุนฯเพื่อที่ประชุมทราบร่วมกัน
- (5) การจัดทำบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร

¹¹ เอกสารกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ประกอบการประชุมชี้แจงอบต.ที่สมัครเข้าร่วมโครงการในปี 2551 ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็ได้ เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิงค้นคว้าโดยมอบให้ประธานและเลขานุการเป็นผู้ลงนามและรับผิดชอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ครบถ้วนของรายงานทุกครั้ง

ผลการดำเนินงาน

(1) สัดส่วนการสมทบเงินเข้าร่วมกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สัดส่วนการสมทบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสดงดังตาราง

ตารางที่ 45 แสดงสัดส่วนการสมทบเงินเข้าร่วมกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกรายพื้นที่

การสมทบจากท้องถิ่นทั่วประเทศ		ร้อยละ 20.25	
ภาคเหนือตอนบน	ร้อยละ 15.98	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	ร้อยละ 16.33
ภาคเหนือตอนล่าง	ร้อยละ 17.30	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ร้อยละ 18.67
ภาคตะวันออก	ร้อยละ 30.05	ภาคใต้ตอนบน	ร้อยละ 21.16
ภาคกลางตอนบน	ร้อยละ 20.30	ภาคใต้ตอนล่าง	ร้อยละ 23.81
ภาคกลางตอนล่าง	ร้อยละ 30.20		

ที่มา : อปท. 95 ตัวอย่าง รายงานประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่น ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ 2550 สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย

(2) ตัวอย่างโครงการและกิจกรรม

ตัวอย่างโครงการที่ให้การสนับสนุนแยกเป็นประเภทกิจกรรมต่างๆ ได้ดังตาราง

ตารางที่ 46 แสดงตัวอย่างโครงการและกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น(ข้อมูล กลางปี 2550)

ประเภทกิจกรรม	ตัวอย่างโครงการ
แนวส่งเสริมสุขภาพ	-ออกกำลังกาย -ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ -พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน -ลูกเกิดรอดแม่ปลอดภัย -อนามัยลูกดีชีวิตดี
แนวป้องกันโรค	-ตรวจคัดกรองโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน -รณรงค์ป้องกันโรคหัดคางทูมและอีสุกอีใส
แนวป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ	-หมอยาชุมชน -โครงการนวดเพื่อสุขภาพ -พัฒนาสุขภาพชุมชน
แนวจัดการความรู้	-อบรมฟื้นฟูความรู้อาสาสมัครสาธารณสุข -คู่มือนอกสถานที่ -พัฒนาระบบบริหารจัดการ

ที่มา : รายงานประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่น ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ 2550 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

(3) ข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง

จากรายงานการประเมินผลกองทุนสุขภาพท้องถิ่นของดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะมีข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องดังนี้

1) ผู้บริหารท้องถิ่นหลายคนแสดงความจำนง ต้องการเพิ่มงบประมาณด้านสวัสดิการในอนาคตเพื่อเชื่อมโยงกับกองทุนสวัสดิการการที่ช่วยเหลือด้านการเงินเมื่อยามเจ็บป่วย รวมทั้งการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคนโดยใช้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ควรแก้ไขระเบียบให้ความอิสระและความคล่องตัวแก่คณะกรรมการกองทุนฯ

3) ประเด็นประชากรแฝงที่ทะเบียนบ้านอยู่นอกพื้นที่

4) กังวลว่าจะผิดระเบียบ โดยเฉพาะความเห็นของสดง.ว่า อปท.ไม่ควรจัดสรรเงินอุดหนุนแก่หน่วยงานซึ่งมีงบประมาณประจำอยู่แล้ว แต่ควรอุดหนุนให้กับชุมชนซึ่งไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ

(4) ภาษีขับเคลื่อนกองทุนสุขภาพท้องถิ่น

ตารางที่ 47 แสดงบทบาท/ภารกิจของหน่วยงาน/ภาษีขับเคลื่อนกองทุนในระดับต่างๆ

หน่วยงาน/ภาษี	บทบาท/ภารกิจ
สปสข.ส่วนกลาง	กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง คู่มือ จัดสรรงบประมาณ ติดตามสนับสนุน ประเมินผล
สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา	จัดทำคู่มือ หลักสูตรอบรม จัดอบรมวิทยากรจังหวัด อบรมคณะกรรมการกองทุน ติดตาม ประเมินผล
สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล	ประสาน ชี้แจงอบต.จังหวัด คั่นหาอบต.นำร่อง ติดตามสนับสนุน
สปสข.สาขาเขต/จังหวัด	ประสานอบต.จังหวัด ส่วนกลาง จัดเวทีชี้แจง ร่วมอบรม ติดตามสนับสนุน
อบต.จังหวัด	ประสานสมาคมอบต.ฯ สปสข.สาขาเขต จังหวัด คั่นหาอบต.นำร่อง ร่วมอบรม
อบต.นำร่อง	จัดตั้งกองทุนฯ จัดงบประมาณ ตั้งคณะกรรมการกองทุนฯ ออกระเบียบกองทุนฯ ร่วมอบรม

ที่มา : เอกสารกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ประกอบการประชุมชี้แจงอบต.ที่สมัครเข้าร่วมโครงการในปี 2551 ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

(5) ข้อเสนอการจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในปี 2552

การประชุมหารือตามประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2551 เสนอให้พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นจำนวน 50% ซึ่งจะทำให้สามารถ

ส่งเสริมการจัดบริการด้านสุขภาพการป้องกันโรค โดยประชาชนมีส่วนร่วมตาม
เจตนารมณ์ของกองทุนฯ ดังตาราง

ตารางที่ 48 แสดงการสมทบกองทุนตามระเบียบเดิมและข้อเสนอให้รัฐบาลอุดหนุนการสมทบผ่านท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

ท้องถิ่น	จำนวน ประชากร	งบประมาณจากสำนักงานหลัก ประกันสุขภาพแห่งชาติ	อปท.สมทบ เดิม (บาท)	รวม (บาท)	อปท.สมทบ 50% (บาท)	รวม (บาท)
เทศบาล/อบต.ใหญ่	15,000 คน	(15,000x37.50 บาท) 562,500 บาท	(50%) 281,250	843,750	281,250	843,750
อบต.ขนาดกลาง	10,000 คน	(10,000x37.50 บาท) 375,000 บาท	(20%) 75,000	450,000	187,500	562,500
อบต.ขนาดเล็ก	8,000 คน	(8,000x37.50 บาท) 300,000 บาท	(10%) 30,000	330,000	150,000	450,000

ที่มา : เอกสารประชุมหารือตามประเด็นข้อสังเกตของคณะกรรมการการสาธารณสุขพิจารณาว่าพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี 2552 วันที่ 21 ตุลาคม 2551 (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

2.8.10 กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน

ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่(ฉบับที่ 11)พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโครงสร้าง
คณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วย

- (1) ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน โดยตำแหน่ง คณะกรรมการประกอบด้วย
- (2) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- (3) สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน
- (4) ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน

1) กลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอ

2) กลุ่มหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่งตั้งขึ้น
ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการตามที่
กระทรวงมหาดไทยประกาศ

3) กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือ
ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (สมาชิกไม่น้อยกว่า
20 คน ไม่น้อยกว่าถึงหนึ่งมีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน มีกิจกรรมดำเนินการต่อเนื่องไม่
น้อยกว่า 6 เดือน มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจนร่วมกันของสมาชิก)

(5) ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งน้อย 2 คนแต่ไม่เกิน 10 คน โดยการเลือกตั้งจากประชาคมหมู่บ้าน
กำหนดให้มีปลัดอำเภอประจำตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล/นายกเทศมนตรี
เป็นที่ปรึกษา และให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน¹²

คณะกรรมการหมู่บ้าน โดยความเห็นชอบของนายอำเภอ อาจมีมติจัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านขึ้น เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนกิจการอันเป็นประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้าน

รายได้ของกองทุน

- (1) เงินที่กลุ่มหรือองค์กรภายในหมู่บ้านจัดสรรให้
- (2) เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(4) รายได้จากการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านมีดังนี้

- (1) ค่าใช้จ่ายในการจัดการประชุม
- (2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- (3) การจัดสวัสดิการภายในหมู่บ้าน
- (4) การจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน
- (5) ค่าใช้จ่ายอื่นๆตามที่คณะกรรมการกำหนด

2.9 กองทุนสวัสดิการสังคมอื่นๆในระดับชาติที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

2.9.1 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ¹³

ระบบบำเหน็จบำนาญในประเทศ เริ่มขึ้นตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) โดยพระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า "ราชการบ้านเมืองมีมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แม้จะเพิ่มเงินเดือนให้มากขึ้นก็ตาม แต่ข้าราชการมีหน้าที่ต้องรับราชการเต็มเวลา ไม่ใคร่ได้มีโอกาที่จะสะสมทรัพย์ไว้เลี้ยงตนเองเมื่อยามแก่ชราหรือทุพพลภาพ" ด้วยเหตุนี้ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการตราพระราชบัญญัติเพื่อจ่ายเบี้ยบำนาญขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พุทธศักราช 2444 เรียกว่า พระราชบัญญัติเบี้ยบำนาญรัตนโกสินทร์ศก 120 ซึ่งภายหลังได้มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมตลอดมา ต่อมาปี พ.ศ. 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงการคลัง พิจารณาปรับปรุงระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้เป็นระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลาง (Central provident fund)

¹²ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

¹³ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. 2551. ข้อมูลองค์กร (Online). <http://www.gpf.or.th/index.asp>, 15 ธันวาคม 2551

โดยให้ใช้หลักการคำนวณมิให้ข้าราชการเสียสิทธิ และผลของการศึกษาในที่สุดออกมาเป็นการจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ(กบข.)

ผู้รับประโยชน์จากกองทุนฯคือ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการครู ข้าราชการรัฐสภา ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร

สมาชิกต้องจ่ายเงินสะสม และรัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน และกองทุนจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสุดสภาพของสมาชิก ได้แก่ อายุครบ 60 ปี ลาออกเมื่ออายุ 50 ปี เจ็บป่วยทุพพลภาพ ราชการเลิกหรือยุบตำแหน่ง

2.9.2 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น(ฉบับที่ 7)¹⁴พ.ศ. 2548 ให้มีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหักเงินจากประมาณการรายรับในงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อสมทบเข้าเป็นกองทุนในอัตราที่กำหนดโดยกฎกระทรวงไม่เกินร้อยละ 3 และตั้งประเภทเงินนี้ไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีของราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

สิทธิประโยชน์จากกองทุนฯคือ บำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุ ทุพพลภาพและบำเหน็จดำรงชีพแต่ต้องไม่เกิน 15 เท่าของบำนาญรายเดือนที่ผู้นั้นได้รับ

2.9.3 กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน¹⁵

กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน ก่อตั้งเมื่อปี 2525 กำหนดให้ครูสมทบอัตราร้อยละ 3 ของเงินเดือน ผู้รับใบอนุญาตออกเงินสมทบอัตราเท่ากับที่ครูสมทบรัฐสมทบ 2 เท่าของเงินสมทบครูเป็นรายคน การบริหารกองทุนกำหนดให้ใช้ 2 แนวทางคือ ฝากประจำในธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

ครูจะได้รับการสงเคราะห์ในกรณีเจ็บป่วย(ตนเอง คู่สมรส บุตร) และคลอดบุตร(ตนเอง คู่สมรส) และเงินทุนเลี้ยงชีพเมื่อออกจากงาน

2.9.4 กองทุนประกันสังคม

¹⁶เมื่อปี พ.ศ.2497 ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันสังคมขึ้น แต่รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าสภาพทางเศรษฐกิจในขณะนั้นยังไม่พร้อมที่จะนำพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2497 ออกใช้บังคับจึงมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาออกมาบังคับใช้

¹⁴ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2548. 2548. เล่ม 122 ตอนที่ 13 ก, 41-44.

¹⁵ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525. 2525. เล่ม 99 ตอนที่ 116,

¹⁶ สำนักงานประกันสังคม. 2551. เกี่ยวกับสำนักงาน (Online). <http://www.sso.go.th/index.php>, 15 ธันวาคม 2551.

ในปี พ.ศ. 2515 รัฐบาลโดยคณะปฏิวัติพิจารณาว่าลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือถึงแก่ความตาย เนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้าง ควรมีหลักประกันว่าจะได้รับเงินทดแทน จึงได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ให้จัดตั้งกองทุนเงินทดแทนขึ้นในกรมแรงงาน โดยมีเจตนารมณ์ที่จะให้หลักประกันแก่ลูกจ้างที่เจ็บป่วยประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้ส่งเงินสมทบให้แก่กองทุนเงินทดแทน เพื่อใช้ในการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทนการขาดรายได้รายเดือน ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทำศพ ทั้งนี้ นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเพียงฝ่ายเดียวตามความเสี่ยงของประเภทกิจการนั้นๆ ในอัตราร้อยละ 0.2 - 2.0 กองทุนเงินทดแทนได้เริ่มบริหารกองทุนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2517 เป็นต้นมาโดยขึ้นอยู่กับกรมแรงงาน นับได้ว่าเป็นก้าวแรกของการประกันสังคมอย่างแท้จริง

สำนักงานประกันสังคม สังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2533 และโอนมาอยู่ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในวันที่ 23 กันยายน 2536 มีการกำหนดพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ให้หลักประกันแก่ลูกจ้างผู้ประกันตนรวมทั้งสิ้น 7 กรณีคือ การเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ การทุพพลภาพ การตาย ที่มิใช่เนื่องจากการทำงาน การคลอดบุตร การชราภาพ การสงเคราะห์บุตร และการว่างงาน จะให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีจำนวนตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

ที่มาของเงินสมทบจากนายจ้าง และผู้ประกันตนในอัตราเท่ากันคือร้อยละ 5 ของค่าจ้าง และรัฐบาลสมทบในอัตราร้อยละ 2.75 ของค่าจ้าง ในปี 2550¹⁷ มีจำนวนผู้ประกอบการเข้าร่วมกองทุน จำนวน 381,506 แห่ง มีผู้ประกันตน จำนวน 9,182,170 คน เงินกองทุน 538,053 ล้านบาท

2.9.5 กองทุนเงินทดแทน

กองทุนเงินทดแทนจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2537 ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานประกันสังคม จัดเก็บเงินสมทบจากนายจ้างเพียงฝ่ายเดียวเพื่อนำมาจ่ายเงินทดแทนให้ลูกจ้างใน 3 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเป็นโรคจากการทำงาน กรณีทุพพลภาพเนื่องจากการทำงาน กรณีตายหรือสูญหายจากการทำงาน โดยอัตราเงินสมทบช่วง 4 ปีแรกนับแต่เริ่มขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทน อยู่ระหว่างร้อยละ 0.2-1.0 ของค่าจ้าง ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของแต่ละประเภทกิจการ และเมื่อขึ้นปีที่ 5 จะถูกปรับเพิ่มหรือลดอัตราเงินสมทบขึ้นอยู่กับสถิติการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นกับลูกจ้างในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ในปี

¹⁷ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2550. รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

2550 กิจการที่จ่ายเงินสมทบจำนวน 324,735 กิจการ มีเงินสมทบจากนายจ้างจำนวน 2,870.54 ล้านบาท มีการจ่ายเงินทดแทนจำนวน 198,652 ราย เป็นเงิน 1,734.90 ล้านบาท

3. รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาคประชาสังคมและชุมชนต้นแบบ

ผลการศึกษาข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐทั้งระบบ โดยแจกแจงผ่านการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อการพัฒนาประเทศของรัฐบาล

งบประมาณของรัฐเกือบทั้งหมด¹⁸ ถูกจัดสรรผ่านกลไกของระบบราชการในระดับต่างๆตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่าการจัดสวัสดิการสังคมตามที่นิยามไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะตัวแบบกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของงานศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ลำดับต่อไปจะนำเสนอตัวแบบของการจัดสวัสดิการสังคมโดยภาคประชาสังคมและชุมชนที่มีความเชื่อมโยงกับแนวทางการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด ดังนี้

3.1 ตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมของภาคประชาสังคมและชุมชน

3.1.1 กลุ่มสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาทเพื่อทำสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา และจังหวัดลำปาง¹⁹

ต้นแบบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

รูปแบบสวัสดิการสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทโดยการนำเสนอของครูชบ ยอดแก้ว ในนามมูลนิธิตร.ครูชบ-ปรางค์ ยอดแก้ว และแกนนำสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา ถือเป็นต้นแบบให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชน(ศจ.ปชช.)นำไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยมีองค์กรสวัสดิการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากที่ต่างุ้นำแนวคิดดังกล่าวไปขยายผลอย่างกว้างขวาง

แนวคิดสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท

แนวคิดสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทเพื่อทำสวัสดิการภาคประชาชนโดยสรุปคือ ใช้สวัสดิการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคม โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ “สังคมดี คนมีความสุข” โดยการรวมคนที่มีความคิดเดียวกันตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อมาทำสวัสดิการภาคประชาชน จัดแบ่งเป็น 3 กองคือ เพื่อสวัสดิการครบวงจรชีวิต 50% สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน30% และเป็นเงินทุนสำรอง 20% โดยมีสวัสดิการครบวงจรชีวิตตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ และตาย หลังจากสัจจะลดรายจ่ายครบ 180 วันขึ้นไป คือ

¹⁸ มีบางส่วนที่ไม่ปรากฏอยู่ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี เช่น งบดำเนินการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

¹⁹ รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน กิม ภคเมธาวิ และคณะ 2549

- (1) เกิด ให้ลูกและแม่ที่ต้องนอนค้างคืนที่โรงพยาบาล
- (2) แก่ สักจะครบ 15 ปีขึ้นไป อายุ 60 ปี ได้เงินบำนาญตามจำนวนปีที่ เป็นสมาชิก
- (3) เจ็บ นอนโรงพยาบาลได้ค่าดูแล เสียงาน
- (4) ตาย ได้รับค่าทำศพ

และสวัสดิการอื่นๆที่ต้องเกี่ยวข้องกับตัวเงินในการดำรงชีวิตรวมทั้งหมด 9 เรื่อง
การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการใช้ระบบกรรมการ 1 คนดูแลสมาชิก 50 คน รวมกันเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล โดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระดับจังหวัดในนามสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา นับถึงปัจจุบัน(กรกฎาคม 2551) มีสมาชิกทั้งจังหวัดจำนวน 105 กลุ่ม จำนวน 107,617 คน เงินกองทุนหักรายจ่ายสวัสดิการแล้วคงเหลือทั้งสิ้น จำนวน 44,295,710 บาท (สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา, 2551)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ครูชบ เสนอให้รัฐบาลสมทบเงินกองทุนของชุมชนจำนวนเท่ากัน ใน 3 ระดับคือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล 1 ส่วน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 ส่วน และรัฐบาลกลาง 1 ส่วนผ่านทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม และให้รัฐบาลออกพันธบัตรดอกเบี้ยสูงให้กองทุนสวัสดิการชุมชนฝากหรือซื้อเก็บไว้เป็นดอกผลในระยะยาว ดังตาราง

ตารางที่ 49 แสดงการบริหารจัดการและข้อเสนอการสมทบงบประมาณจากรัฐ

เงินสมาชิก	ค่าใช้จ่ายและสวัสดิการสมาชิก		ข้อเสนอต่อรัฐบาล
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า คนละ 20 บาท	ใช้จ่าย เอกสาร วัสดุอุปกรณ์		-รัฐบาลสมทบผ่านกองทุน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
50%ของเงินสัจจะ 1 บาท	สวัสดิการ 9 เรื่อง	เกิด แก่ เจ็บ ตาย	ให้กับสมาชิกทุกคนๆละ 1 บาท ปีละ 365 บาท
30%ของเงินสัจจะ 1 บาท		ยืมเป็นทุนประกอบอาชีพ การศึกษา อื่นๆ	
20%ของเงินสัจจะ 1 บาท	เงินทุนสำรอง		รัฐบาลออกพันธบัตรดอกเบี้ยสูง
ไม่มีที่มา เข้าใจว่าใช้เงินทุนสำรอง รวมค่าบริหารจัดการ 12%	สวัสดิการคนทำงาน	คนละ 130 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.67	ให้กองทุนฝาก/ซื้อ
	ค่าสมาชิกสมาคม	คนละ 1 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 3.33	-องค์การบริหารส่วนจังหวัด สมทบเท่ากัน
	จ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส		-องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ เทศบาลสมทบเท่ากัน

ที่มา : การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน (กิม ภคเมธาวิ และคณะ 2549)

นอกจากรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการชุมชนของกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทที่จังหวัดสงขลาแล้ว ยังมีตัวแบบกองทุนสวัสดิการวันละ 1 บาทของจังหวัดลำปาง ที่มีการบริหารจัดการแหล่งที่มาของเงิน โดยเก็บเงินสมทบรายปีของสมาชิกเพื่อเป็น

ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ และค่าธรรมเนียมแรกเข้าเพื่อเป็นเงินสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ควรนำมาปรับใช้ ดังตาราง(ในส่วนที่เป็นตัวเอนแรเงา)

ตารางที่ 50 แสดงแหล่งที่มาของเงินและการใช้เงินของแต่ละกองทุนสวัสดิการจังหวัดลำปาง โชนใต้

แหล่งที่มาของเงิน	กองทุน	หน้าที่
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	กองทุนทดแทน	นำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน จ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ เป็นต้น
เงินสมทบรายปีของสมาชิก	กองทุนสวัสดิการคนทำงาน	เงินสวัสดิการสำหรับคนทำงานให้กับกลุ่ม
50% ของเงินสมทบวันละ 1 บาท	กองทุนสวัสดิการครอบครัวชีวิต	จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกที่เกิด เจ็บ ตาย และด้อยโอกาส
30% ของเงินสมทบวันละ 1 บาท	กองทุนธุรกิจชุมชน	ใช้เป็นทุนในการทำธุรกิจ/วิสาหกิจชุมชน จัดการทุนชุมชนร่วมกัน เป็นต้น
5% ของเงินสมทบวันละ 1 บาท	กองทุนชราภาพ	เพื่อรองรับในการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ
5% ของเงินสมทบวันละ 1 บาท	กองทุนเพื่อการศึกษา	เพื่อเป็นทุนกับสมาชิกที่เป็นนักเรียนในการซื้ออุปกรณ์การเรียน ค่าเทอมตามความจำเป็น
10% ของเงินสมทบวันละ 1 บาท	กองทุนกลาง(กองทุนสำรอง)	เพื่อเป็นการช่วยเหลือกลุ่มที่มีเงินไม่เพียงพอสำหรับการจ่ายสวัสดิการให้กับสมาชิก โดยการให้ยืมไม่คิดดอกเบี้ย

ที่มา : ระบบสวัสดิการภาคประชาชน (วรเวช สุวรรณระดา 2550 หน้า110)

ข้อห่วงใยของนักวิชาการกรณีศึกษาระบบสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลาและลำปาง
วรเวช สุวรรณระดาได้ศึกษาระบบสวัสดิการภาคประชาชนกรณีจังหวัดสงขลาและลำปางและได้ให้ข้อมูลที่เป็นข้อห่วงใย รวมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้ดังนี้

(1) ข้อมูลผลตอบแทนของเงินสัจจะ 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก

วรเวช คำนวณให้เห็นว่ากลุ่มต้องหาผลตอบแทนภายในเพื่อจ่ายบำนาญให้กับสมาชิกในอัตราที่แตกต่างกัน ตั้งแต่ต่ำสุดในอัตรา 5.67% เมื่อเป็นสมาชิกแรกเกิด และสูงสุดในอัตรา 16.92% เมื่อเป็นสมาชิกตอนอายุ 45 ปี ซึ่งต่างกันประมาณ 3 เท่า โดยแสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนสุทธิที่สมาชิกจะได้รับจากกลุ่มเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกันใน 3 ระดับ คือ ร้อยละ 4 ร้อยละ 5 และร้อยละ 6 ดังตาราง

ตารางที่ 51 แสดงผลตอบแทนของเงินสัจจะ 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก

ปีเกิด/อายุ	2549	2544	2539	2534	2529	2524	2519	2514	2509	2504
ประเด็น	แรกเกิด	5ปี	10ปี	15ปี	20ปี	25ปี	30ปี	35ปี	40ปี	45ปี
จำนวนปีจ่ายเงินสมทบ	60	55	50	45	40	35	30	25	20	15
จำนวนปีรับผลตอบแทน	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
เงินสมทบตลอดชีพ(บาท)	21,900	20,075	18,250	16,425	14,600	12,775	10,950	9,125	7,300	5,475
ผลตอบแทนตลอดชีพ(บาท)	288,000	264,000	240,000	216,000	192,000	168,000	144,000	120,000	96,000	72,000
อัตราผลตอบแทนภายใน	5.67%	6.11%	6.63%	7.25%	7.99%	8.91%	10.08%	11.62%	13.75%	16.92%
อัตราดอกเบี้ย 4%										
เงินสัจจะตลอดชีพ	9,957	9,919	9,843	9,714	9,513	9,214	8,784	8,181	7,350	6,219

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ ์โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

เงินบำนาญตลอดชีพ	17,979	20,051	22,177	24,284	26,262	27,958	29,156	29,561	28,772	26,254
เงินบำนาญ/เงินสัจจะ	1.8	2.0	2.3	2.5	2.8	3.0	3.3	3.6	3.9	4.2
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	80.6	102.1	125.3	150.0	176.1	203.4	231.9	261.3	291.5	322.2
อัตราดอกเบี้ย 5%										
เงินสัจจะตลอดชีพ	8,026	8,043	8,043	8,014	7,940	7,798	7,557	7,173	6,585	5,710
เงินบำนาญตลอดชีพ	9,317	10,900	12,647	14,527	16,480	18,404	20,133	21,413	21,863	20,928
เงินบำนาญ/เงินสัจจะ	1.2	1.4	1.6	1.8	2.1	2.4	2.7	3.0	3.3	3.7
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	16.1	35.5	57.2	81.3	107.6	136	166.4	198.5	232.0	266.5
อัตราดอกเบี้ย 6%										
เงินสัจจะตลอดชีพ	6,689	6,722	6,750	6,764	6,755	6,702	6,579	6,344	5,934	5,260
เงินบำนาญตลอดชีพ	4,871	5,975	7,269	8,755	10,414	12,195	13,988	15,599	16,700	16,761
เงินบำนาญ/เงินสัจจะ	0.7	0.9	1.1	1.3	1.5	1.8	2.1	2.5	2.8	3.2
อัตราผลตอบแทนสุทธิ	-27.2	-11.1	7.7	29.4	54.2	82.0	112.6	145.9	181.4	218.7

หมายเหตุ (1)คำนวณโดยวิธีวิธี สุวรรณระดาโดยอิงกฎเกณฑ์ของกองทุนฯ (2)เงินสัจจะตลอดชีพและเงินบำนาญตลอดชีพคำนวณเป็นมูลค่าปัจจุบัน

(2) ข้อมูลช่วงอายุของสมาชิกที่แตกต่างกันในแต่ละตำบล และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุของจังหวัดสงขลา และประเทศไทย

นอกจากนี้ ได้เสนอข้อมูลความแตกต่างของโครงสร้างอายุสมาชิกในแต่ละตำบล ดังตัวอย่างในตำบลคลองเปียว และตำบลพังยาง รวมทั้งข้อมูลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของจังหวัดสงขลาที่มีแนวโน้มว่าจำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 6.6 ในปี พ.ศ. 2523 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 ในปี พ.ศ. 2543 ดังตารางที่ 52 ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2543 - 2573 ดังตารางที่ 53 โดยในรายงานยังชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่แตกต่างกันเป็นรายภาค และรายจังหวัดด้วย

ตารางที่ 52 แสดงโครงสร้างอายุสมาชิกที่แตกต่างกันในแต่ละตำบล และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของจังหวัดสงขลา

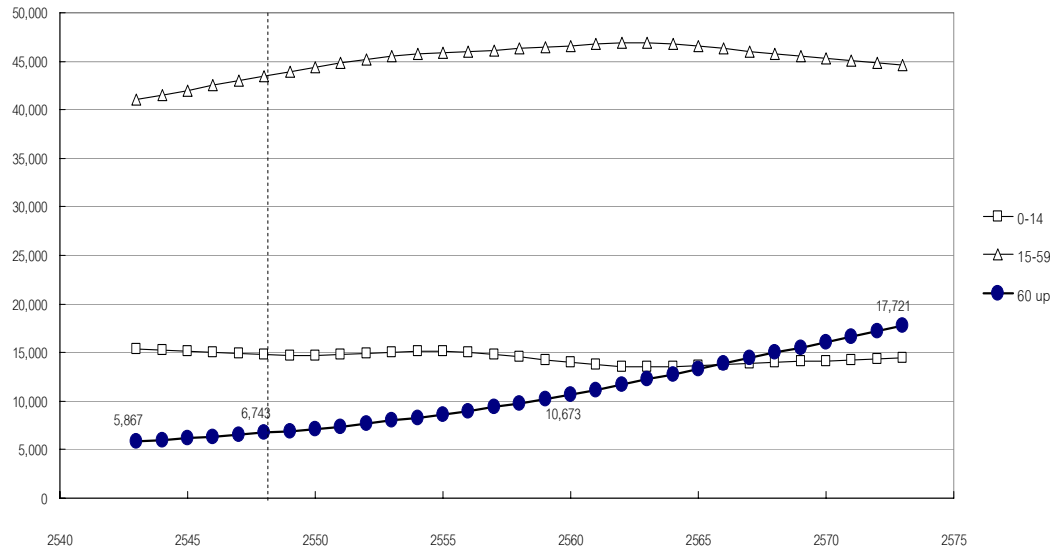
ช่วงอายุ	จำนวนสมาชิก ณ 16 พ.ย. 2549 (คน)		ลักษณะประชากรจังหวัดสงขลา (ร้อยละ)		
	ตำบลคลองเปียว	ตำบลพังยาง	ปี2523	ปี2533	ปี2543
0-14	433	84	314,192 (38.4)	336,792 (30.8)	325,792 (25.9)
15-59	1,358	265	450,258 (55.0)	670,815 (61.3)	808,464 (64.4)
60ปีขึ้นไป	352	191	53,877 (6.6)	86,716 (7.9)	121,406 (9.7)
	ไม่ทราบข้อมูล 5 ราย	ไม่ทราบข้อมูล 71 ราย			
สมาชิกรวม	2,148	611	818,327 (100)	1,094,323 (100)	1,255,662 (100)

ที่มา : ระบบสวัสดิการภาคประชาชน วรรณระดา (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย

(ที่มา-การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2543-2573, NESDB)

วรเวชม์ สุวรรณระดา (2551 อ้างอิง NESDB)

ภาพที่ 7 แสดงโครงสร้างประชากรในอนาคตของประเทศไทยใน 3 ช่วงอายุ

(3) ข้อเสนอของวรเวชม์ สุวรรณระดา

1) การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการของชุมชน

วรเวชม์ สุวรรณระดา เสนอว่า การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรใช้หน่วยพื้นที่ที่ใหญ่กว่าชุมชนหรือตำบล ปรับสมดุลระหว่างเงินรับกับเงินจ่าย และควรแยกส่วนระหว่างกองทุนบำนาญและเงินสวัสดิการประเภทอื่นออกจากกัน ดังตาราง

ตารางที่ 53 แสดงประเด็นและเหตุผลจากข้อเสนอของวรเวชม์ สุวรรณระดา ต่อระบบสวัสดิการภาคประชาชน

ประเด็น	เหตุผล
1.ระดับพื้นที่ควรใหญ่กว่าชุมชนหรือตำบล	โครงสร้างประชากร เป็นแบบสมัครใจ
2.การปรับความสอดคล้องและสมดุลระหว่างเงินสัจจะหรือเงินออมกับสิทธิประโยชน์	เงินจ่ายมากกว่าเงินรับ เป็นแบบสมัครใจ
3.การแยกส่วนระหว่างกองทุนบำนาญและเงินสวัสดิการประเภทอื่น	ความแตกต่างในความน่าจะเป็นของการเกิดสถานการณ์กับเงินบำนาญ เพื่อทราบสถานะทางการเงินที่ชัดเจนเป็นสัญญาณเตือนอันตราย

ที่มา : ระบบสวัสดิการภาคประชาชน วรเวชม์ สุวรรณระดา (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

2) การมีส่วนร่วมของรัฐบาลกับตำแหน่งของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชน แสดงดังตาราง

ตารางที่ 54 แสดงข้อเสนอการมีส่วนร่วมของรัฐบาลกับตำแหน่งของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชน

รัฐบาล	ประกันทางการเงิน	บาทบาทของรัฐบาลและท้องถิ่น	
ใช้กลไกพื้นที่	ขยายขอบเขตการมีหลักประกันรายได้หลังเกษียณของภาคไม่เป็นทางการ	-รัฐบาลจำเป็นต้องอย่างยิ่งต้องร่วมสมทบ -อปท.ควรมีส่วนร่วมด้วย -รัฐบาลผลักดันอย่างแข็งขันให้เกิดกองทุนทุกพื้นที่ -ป้องกันผู้มีสิทธิซ้ำซ้อนในโครงการช่วยเหลือทางสังคมอื่น	สนับสนุนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งด้านการบริหารจัดการ ความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือของกองทุน หลักคิดเกี่ยวกับการออมและบำนาญ คณิตศาสตร์ประกันภัย ความรู้ด้านการลงทุน ความเสี่ยง แบบจำลองศึกษาผลกระทบการ
ไม่ใช้กลไกพื้นที่	เป็นระบบสมัครใจที่เสริมขึ้นจากระบบที่มีอยู่ในพื้นที่ที่อปท.และชุมชนตระหนักช่วยคนไม่เคยมีได้มี และเสริมเงินบำนาญของคนที่มีอยู่แล้ว	-รัฐบาลไม่จำเป็นต้องร่วมสมทบ -อปท.ควรมีส่วนร่วมด้วย	เปลี่ยนแปลงตัวแปรต่างๆต่อสถานการณ์การเงินของกองทุน การจัดการ งานทะเบียนสมาชิก และบัญชีเป็นต้น

ที่มา : ระบบสวัสดิการภาคประชาชน วรเวศม์ สุวรรณระดา (ทำเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

3.1.2 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดตราด²⁰

แนวคิด

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต มีที่มาจากแนวคิดต้นแบบที่ตำบลน้ำขาว จังหวัดสงขลาโดยการจัดตั้งและเผยแพร่ของครูชบ ยอดแก้ว และได้รับการขยายผลอย่างกว้างขวางโดยเครือข่ายพระสงฆ์ นำโดยพระสุบิน ปณีโต จังหวัดตราด และพระอธิการมนัส ชันติธัมโม จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการจัดตั้งโดยการรวมกลุ่มสมาชิกที่สนใจสะสมเงินสัจจะเป็นจำนวนเท่ากันทุกเดือนในรอบปี โดยใช้ขอบเขตหมู่บ้านเป็นฐานดำเนินงาน ใช้วัดเป็นสถานที่ทำการ

การบริหารจัดการ

การทำงานเน้นการเรียนรู้จากง่ายไปหายากเพื่อฝึกฝนสมาชิกตามแนวทางมรรชาธรรม 4 ประการคือ สัจจะ ขันติ ทมะ และจาคะ ด้วยการสัจจะว่าจะสะสมเงินในแต่ละเดือน นำมารวมกันปล่อยให้กับสมาชิกที่เดือดร้อน/จำเป็นกู้ยืมตั้งแต่เริ่มดำเนินการโดยคิดค่าบำรุงตามที่กำหนด เมื่อสิ้นปีหักค่าใช้จ่ายแล้ว เงินกำไรหนึ่งปีส่งผลให้กับสมาชิก อีกครั้งหนึ่งตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกเช่นเดียวกับกองทุนสัจจะ

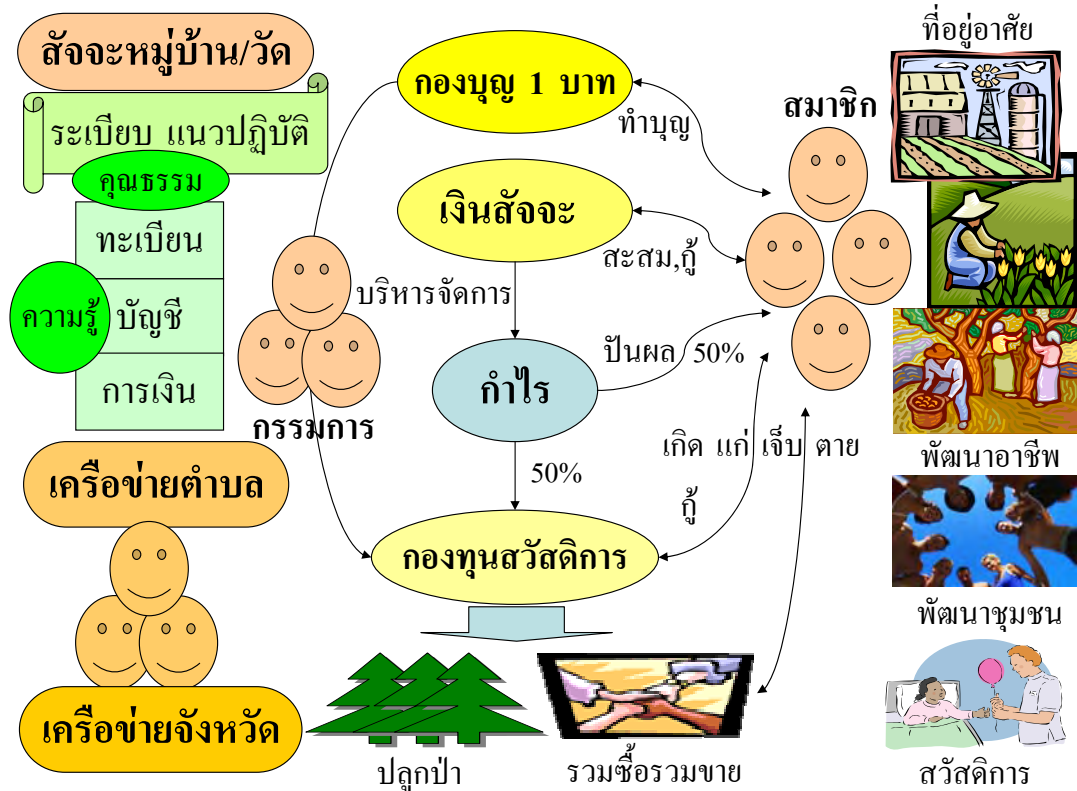
²⁰ รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน กิม ภคเมธาวิ และคณะ 2549

คิดค่าบำรุงเท่ากัน เงินค่าบำรุงที่ได้จะนำมาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกครบวงจรชีวิต ตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย โดยพิจารณาจากจำนวนเงินค่าบำรุงที่มี ไม่ให้ล่าช้าเข้ามาในกองทุนสวัสดิการ เป็นแนวคิด“เอาใจมาเกินโดยไม่กินแม่ไก่” ทุกสิ้นปีมีผลกำไรจากกองทุน สัจจะก็จะแบ่งเงินถึงหนึ่งสมทบกองทุนสวัสดิการ ทำให้กองทุนสวัสดิการเติบโตขึ้นทุกปี *เสริมความเข้มแข็งด้วยกองทุนสวัสดิการวันละ 1 บาท*

พระสุบิน ปณีโตได้นำแนวคิดสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทของครูชบ ยอดแก้ว ที่คิดค้นขึ้นในช่วงหลังมาประยุกต์เข้ากับการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะฯที่มีอยู่เดิม โดยใช้แนวคิดการทำบุญวันละ 1 บาททุกวัน เพื่อให้จิตติดอยู่ในบุญ โดยให้สมาชิกในกลุ่มสัจจะที่สนใจเข้าร่วมฝึกตนเพื่อลดความเห็นแก่ตัวด้วยการทำบุญวันละ 1 บาทเพื่อเป็นทาน บารมี รวมตัวกันตั้งกองทุนเมตตาธรรมทำบุญวันละ 1 บาทเสริมเข้ามาอีกชั้นหนึ่ง นำเงินกองทุนที่ได้ฝากไว้กับกองทุนสวัสดิการของกลุ่ม ทำให้กองทุนงอกเงยขึ้นทุกเดือน เป็นการเสริมเงินกองทุนสวัสดิการให้เข้มแข็ง มีความมั่นคงยิ่งขึ้น ผลประโยชน์โดยรวมก็ตกอยู่กับสมาชิกในชุมชน และตกถึงคนทำบุญด้วยเช่นกัน

นอกจากกิจกรรมสัจจะสะสมและกั๊ยืมภายในกลุ่มแล้ว ยังมีกิจกรรมปลูกป่าในที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน กิจกรรมร้านค้ารวม กิจกรรมสัจจะสะสมและกั๊ยืมระหว่างกลุ่ม และทำพรบ.รถยนต์ของเครือข่ายระดับจังหวัดด้วย ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 8 แสดงการดำเนินงานของเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณภาพชีวิต จังหวัดตราด

3.2 ข้อเสนอระบบบำนาญของนักวิชาการที่เชื่อมโยงกับสวัสดิการชุมชนต้นแบบ

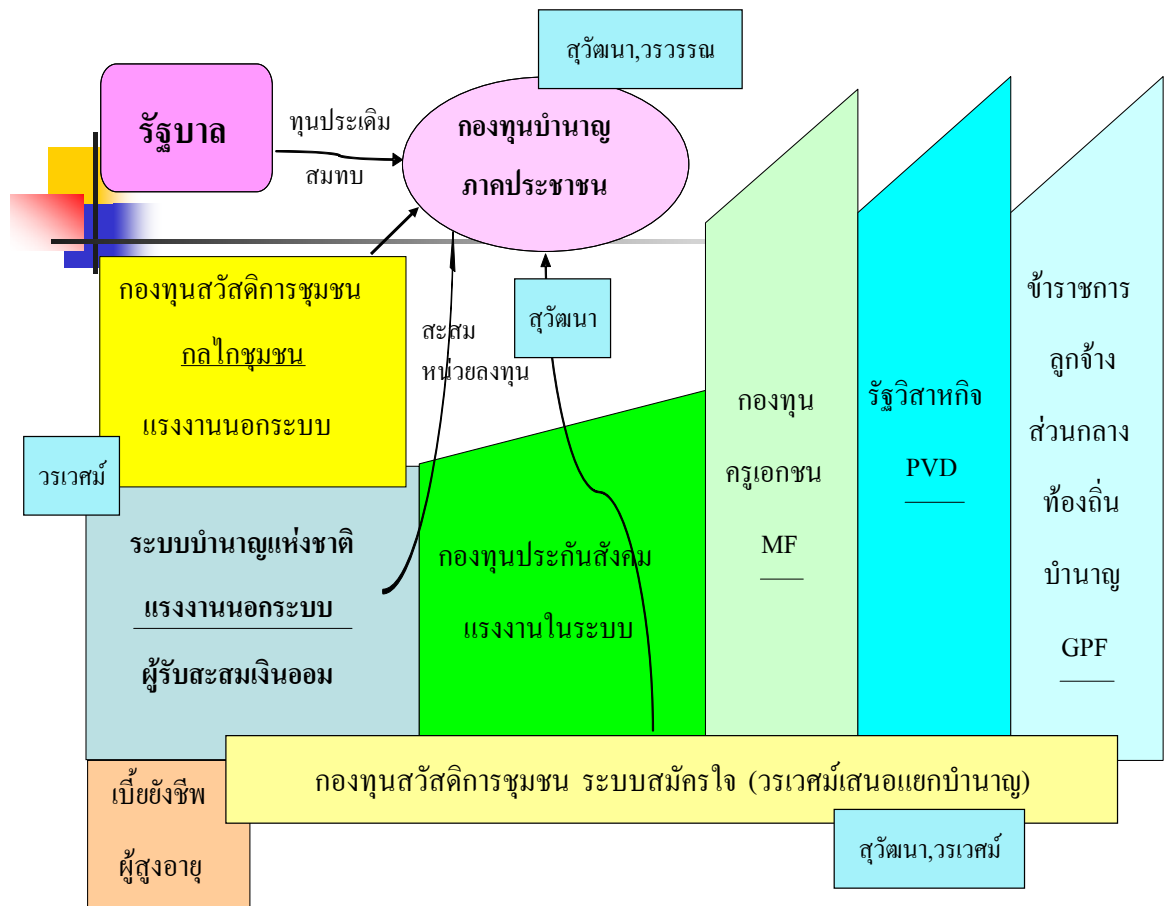
วรเวช สุวรรณระดา เห็นว่าการจัดการบำนาญในระดับพื้นที่ตำบล จังหวัดหรือกลุ่มอาชีพ นอกภาคทางการที่ยังเหลืออยู่ล้วนมีข้อจำกัด โดยเฉพาะในประเด็นความแตกต่างทางโครงสร้าง ผู้สูงอายุ ดังนั้น รัฐจึงควรจัดระบบบำนาญแห่งชาติเป็นระบบรวมที่ทำให้ประชาชนออมเงินคล้ายกับการดำเนินงานของกองทุนประกันสังคม ที่ขยายออกมารองรับแรงงานนอกภาคทางการทั้งหมด โดยมีระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับคนด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเก็บเงินออมได้รองรับอีกชั้นหนึ่ง

สำหรับรูปแบบการจัดการสามารถทำได้หลากหลาย และควรเชื่อมโยงกับระบบสวัสดิการภาคประชาชนที่มีอยู่ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเงินออมและบำนาญของแรงงานนอกภาคทางการที่เหลืออยู่ทั้งหมด รวมทั้งกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรใช้ให้เป็นประโยชน์ด้วย

วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์ (2551) นำเสนอรายละเอียดของการสะสมเงินออมเพื่อบำนาญในอัตราต่างๆ กันเพื่อให้เกิดสมดุลด้านรายรับและรายจ่าย โดยเสนอให้รัฐตั้งกองทุนประเดิมให้ เช่นเดียวกับสวีเดนที่เสนอให้จัดการบำนาญเป็นหน่วยลงทุนตามกำลังความสามารถของแรงงานนอกกระบบที่เหลืออยู่ทั้งหมด โดยรัฐจัดสรรเงินกองทุนประเดิมให้เรียกว่า กองทุนบำนาญภาคประชาชน และเสนอให้กองทุนสวัสดิการภาคประชาชนต่างๆ เป็นระบบเสริมโดยนำเงินที่สะสมมาฝากไว้กับกองทุนบำนาญภาคประชาชนเพื่อนำไปบริหารจัดการให้เกิดดอกผลสูงกว่าการฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐโดยทั่วไป

นอกจากข้อเสนอให้รัฐตั้งกองทุนประเดิมโดยให้สมาชิกออมเงินเป็นบัญชีรายคนเพื่อนำมาบริหารจัดการในระดับประเทศแล้ว ยังมีข้อเสนอของนักวิชาการให้รัฐร่วมสมทบเป็นสัดส่วนกับเงินสะสมของสมาชิกตามแนวทางของกองทุนประกันสังคมอีกด้วย

ข้อเสนอที่มาจากการศึกษาของนักวิชาการมีศูนย์รวมอยู่ที่กองทุนบำนาญภาคประชาชนในระดับชาติ แสดงดังภาพ

ภาพที่ 9 แสดงข้อเสนอระบบบำนาญแห่งชาติของนักวิชาการ

3.3 นโยบายของพรรคการเมืองสำหรับหลักประกันด้านการเงินในยามชราภาพและอื่นๆ

แนวทางในการสร้างหลักประกันทางด้านการเงินสำหรับประชาชนภายหลังเกษียณอายุของพรรคการเมือง ส่วนใหญ่เน้นการสงเคราะห์ด้วยระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับประชาชน ดังตารางตารางที่ 55 แสดงนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุของพรรคการเมือง

พรรคการเมือง	นโยบายที่เสนอในการบรรเทาความเสี่ยง
พลังประชาชน	ไม่ชัดเจน
ประชาธิปไตย	เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีหลักประกันอื่น
มหาชนไทย	เงินดำรงชีพ 1,500 บาทต่อคนต่อเดือน (ผู้สูงอายุไร้อาชีพ ไม่มีรายได้อื่นเสริม ไม่มีผู้เลี้ยงดู)
ชาติไทย	เบี้ยยังชีพคนชรา 500 บาทต่อคนต่อเดือนทุกคน บำนาญเกษียณอายุเกษตรกรทุกหมู่บ้าน 500 บาทต่อคนต่อเดือน
รวมใจไทยชาติพัฒนา	บำนาญประชาชน 2,000 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มค่าลดหย่อนเลี้ยงดูบิดามารดาเป็น 50,000 บาท
เพื่อแผ่นดิน	ศูนย์ความสุขผู้สูงอายุ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในที่สาธารณะ/ระบบขนส่งมวลชน

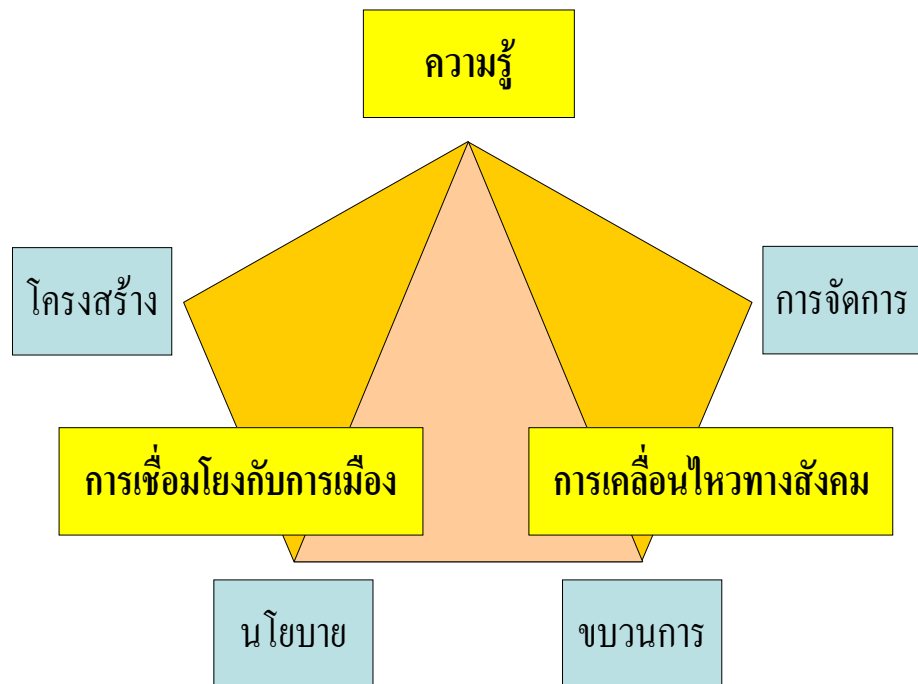
ที่มา : เอกสารนำเสนอของว.ร.ค. สุวรรณระดา 2551

4. นโยบายขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัด

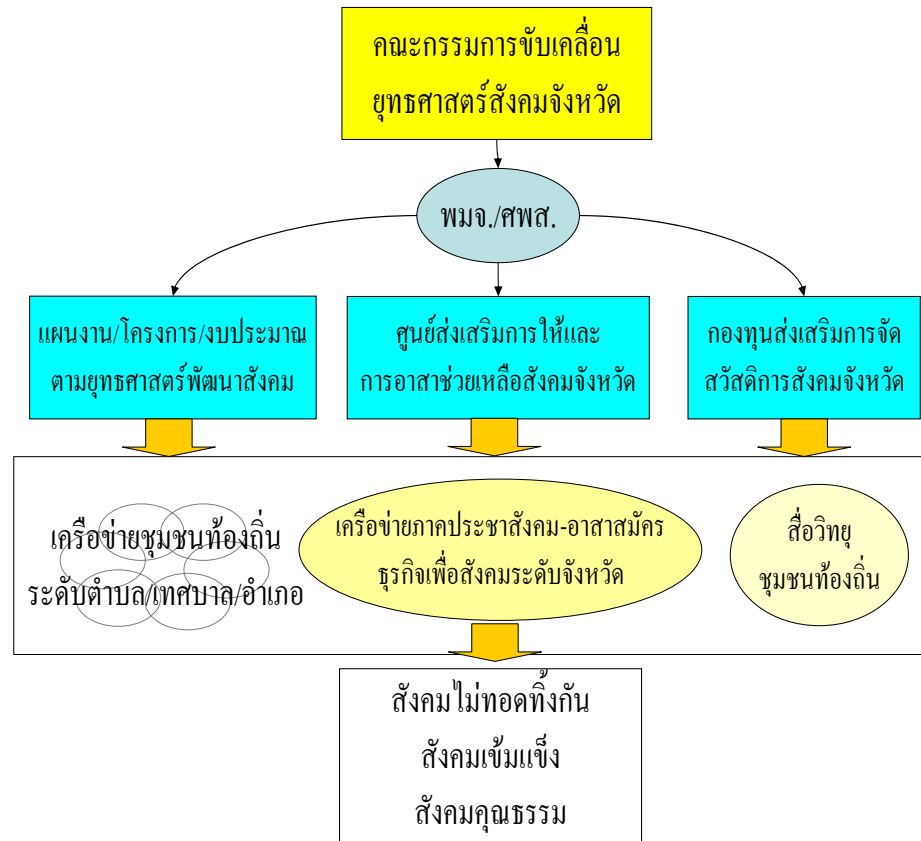
4.1 คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมระดับจังหวัดโดยการผลักดันของฝ่ายการเมืองมาจากแนวคิด 3 เเหลี่ยมเขื่อนภูเขา ซึ่งเสนอโดย ศ.นพ.ประเวศ วะสี คือ ความรู้ การเชื่อมโยงกับการเมือง และการเคลื่อนไหวทางสังคม และ 5 องค์ประกอบในการขับเคลื่อนสังคมซึ่งเสนอโดยนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม คือ ความรู้ โครงสร้าง นโยบาย ขบวนการ และการจัดการ เมื่อประกอบกันจะได้ 3-5 เเหลี่ยมพลังเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ดังภาพ

ภาพที่ 10 แสดง 3-5 เเหลี่ยมพลังเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เมื่อนายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมขึ้นเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเป็นรองนายกรัฐมนตรี โดยมีนายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีปเป็นรัฐมนตรีช่วยฯ ในรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ จึงมีโอกาสดำเนินการกำหนดนโยบายด้านสังคมของรัฐบาลค่อนข้างมาก โดยอาศัยขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจากฐานประชาสังคมและชุมชนที่ทั้งสองคนเคยทำงานเชื่อมโยงเครือข่ายมาก่อนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมเป็นหัวขบวนในการดำเนินการตามนโยบายยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน สังคมเข้มแข็ง และสังคมคุณธรรมของรัฐบาล โดยมีกรอบคิดเชิงระบบ ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 11 แสดงแนวคิดการพัฒนาสังคมผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด
(นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป 22-24 ธันวาคม 2549)

ในส่วนของกระทรวงฯ นอกจากจะจัดตั้งคณะกรรมการฯ เพื่อหนุนเสริมนโยบายทางด้านสังคมของรัฐบาลแล้ว ฝ่ายการเมืองได้สร้างความเข้าใจกับข้าราชการในกระทรวงให้ปรับบทบาทการทำงานจากที่เน้นการให้บริการกลุ่มเป้าหมายแบบตั้งรับมาเป็นการทำงานเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการประสานเชื่อมโยงกับส่วนราชการและสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมและชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาสังคม โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดและศูนย์พัฒนาสังคมพื้นที่จังหวัดเป็นหน่วยสนับสนุนหลัก ทั้งด้านการจัดทำแผนพัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ในบทบาทของนักจัดการความรู้

การดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ใน 4 จังหวัดนำร่องแสดงดังตาราง ตารางที่ 56 แสดงจำนวนคณะกรรมการ กิจกรรม และผลการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม 4 จังหวัด

จังหวัด	จำนวน (คน)	กิจกรรม		ผลการดำเนินงาน
		ประชุม	อื่นๆ	
พัทลุง	61	ประชุมคณะทำงาน 1 ครั้ง	-	1.มติเห็นชอบประเด็นปัญหาสังคมของจังหวัดคือ ลด ละ เลิก อบายมุข 2.แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนเชิง ประเด็น
จันทบุรี	73	1.ประชุม 2 ครั้ง 2.ประชุมคณะทำงานจัดระบบ สวัสดิการท้องถิ่นปี 2550 (ผู้ยากลำบาก) 2 ครั้ง	1.สำรวจข้อมูล ผู้ถูกทอดทิ้ง 2.รณรงค์สังคมแห่ง การดูแลกัน	ช่วยเหลือผู้ถูกทอดทิ้งในจังหวัด
ลำปาง	144	ประชุมคณะทำงาน 6 ครั้ง (คณะละ 2 ครั้ง) (มีคณะทำงาน 10 คณะ)	-	1.จัดทำแผนการวิจัยและพัฒนากิจกรรมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สังคมจังหวัด 2.ทำแผนงานโครงการด้านสวัสดิการสังคมเสนอ อปท. บรรจุลงในแผนพัฒนาของอปท. 3.จัดทำสื่อหนังสือ “นาบอน:ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ต้นแบบการระดมทุน”
ขอนแก่น	ไม่ระบุ	ประชุมกลุ่มเล็กในประเด็น ปัญหาหอพัก ตู้เกมส์	สำรวจข้อมูล ผู้ยากลำบาก	1.ไม่มีงบประมาณบริหารจัดการจึงไม่สามารถจัดประชุม คณะทำงาน ทำให้การจัดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่ง แนวทางและแผนงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ไม่สามารถดำเนินการได้ 2.การสำรวจข้อมูลผู้ยากลำบากไม่มีการดำเนินการอย่าง ชัดเจน จึงไม่สามารถเสนอแนวทางและแผนการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมได้

ที่มา : สรุปจากรายงานวิจัย 4 จังหวัดนำร่องโดยผู้วิจัย

4.2 สรุปผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีการขับเคลื่อนกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ค่อนข้างน้อย ไม่สามารถ จัดทำและให้ข้อเสนอแนะแนวทางและแผนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมใน ระดับจังหวัดเท่าใดนัก เนื่องจากเป็นนโยบายจากส่วนกลางในช่วงเปลี่ยนผ่านของรัฐบาลใน ช่วงเวลาสั้นๆ มีจำนวนคณะกรรมการมากเกินไป และไม่มียงบประมาณสนับสนุนการทำงานตาม อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้

นโยบายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมจังหวัดของกระทรวงฯตามแนวคิดของฝ่ายการเมือง แม้ว่าจะคาดหวังให้ภาคส่วนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและดำเนินการ แต่ก็ต้องอาศัยหน่วยงานของกระทรวงทำหน้าที่เป็นกองเลขาคือ สำนักงานพัฒนาสังคมฯจังหวัดและศูนย์พัฒนาสังคม ซึ่งยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมฯมีงานบริการสังคมที่อยู่ในความรับผิดชอบค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ยังไม่ถนัดกับการสนับสนุนงานพัฒนาสังคมเชิงระบบและกระบวนการในภาพรวม ขณะที่ศูนย์พัฒนาสังคมก็ยังใหม่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งขาดการประสานการทำงานร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม คนทำงานในภาคประชาสังคมและชุมชน รวมทั้งในส่วนของภาครัฐ และนักวิชาการในคณะทำงานชุดดังกล่าวก็มีส่วนช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งมาจากแผนงาน/กิจกรรมในยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมของกระทรวงฯ ที่สำคัญคือ การขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด โดยการสรรหาอนุกรรมการบริหารกองทุนในภาคประชาสังคมจำนวน 3 คน และเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการสังคมจังหวัดค่อนข้างมาก

นอกจากนี้ยังสนับสนุนการสำรวจข้อมูล และจัดทำแผนช่วยเหลือผู้ยากลำบากตกหล่น เพื่อให้การช่วยเหลือผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมอาสาสมัครเพื่อสังคม สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการในเชิงพื้นที่ รวมทั้งการจัดเวทีประชาธิปไตยระดับอำเภอ เป็นต้น

บทที่ 3 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนต้นแบบ เพื่อหาแนวทางในการขยาย/เชื่อมโยง/บูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่กระจายลงสู่พื้นที่ จังหวัด ให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม/ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง นโยบายและแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในเชิงพื้นที่ระดับจังหวัดของกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของสวัสดิการสังคม

พระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมได้ให้ความหมายของ “สวัสดิการสังคม” ไว้กว้างขวางมาก ทั้งเนื้อหาซึ่งครอบคลุมอย่างน้อย 7 มิติ และกระบวนการที่เป็นทั้งการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม ซึ่งต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ทุกระดับ โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม และเป็นธรรม เป็นไปตามมาตรฐานโดยคำนึงถึงสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

จากความหมายของสวัสดิการสังคมข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานของภาครัฐล้วนเป็นไปเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมเกือบทั้งสิ้น

แสดงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมของรัฐบาล

ตารางที่ 57 แสดงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 จำแนกเป็น 8 ยุทธศาสตร์ 51 แผนงบประมาณ หน่วย : ล้านบาท

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณและแผนงบประมาณ	งบประมาณ
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	1,835,000.0
1.การฟื้นฟูความเชื่อมั่นของประเทศ 17 แผน	124,470.3
2.การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต 7 แผน	534,423.1
3.การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล 8 แผน	175,999.3
4.การบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม 4 แผน	32,655.9
5.การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จำนวน 1 แผนงบประมาณ	16,193.4
6.การค้าต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จำนวน 1 แผนงบประมาณ	8,977.5
7.การรักษาความมั่นคงของรัฐ จำนวน 5 แผนงบประมาณ	187,571.4
8.การบริหารจัดการที่ดี จำนวน 5 แผนงบประมาณ	301,585.9
9.รายการค่าดำเนินการภาครัฐ	453,123.2

ที่มา : สำนักงบประมาณ (งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2552)

2. รูปแบบและวิธีการการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐในระดับจังหวัด

รูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ ประกอบด้วย การผลิต และบริการสวัสดิการสังคม รวมทั้งการประกันทางการเงินด้วยการสงเคราะห์ สมทบ และอุดหนุนในเชิงพัฒนา

สำหรับกลไกในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัดมีดังนี้

2.1 กลไกขับเคลื่อนในเชิงระบบ : แผนสวัสดิการสังคม และแผนพัฒนาจังหวัด

กลไกนโยบายและการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัดปรากฏอยู่ในโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดที่ต้องให้ความเห็นชอบแผนสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด เพื่อเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติพิจารณา

ขณะเดียวกันก็มีแผนพัฒนาจังหวัดที่ถือเป็นโครงสร้างหลักที่หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดต้องจัดทำแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกัน และเนื่องจากเนื้อหา กระบวนการและเป้าหมายของสวัสดิการสังคมมีขอบข่ายกว้างขวางมาก จึงกล่าวได้ว่า แผนสวัสดิการสังคมจังหวัดที่ครบถ้วนก็คือแผนพัฒนาจังหวัดที่มีคุณภาพนั่นเอง

แผนพัฒนาจังหวัด และกลไกขับเคลื่อนการพัฒนา

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของภาครัฐกำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่10 และนโยบายของรัฐบาล โดยพุ่งเป้าไปที่ยุทธศาสตร์พื้นที่ระดับกลุ่มจังหวัด และหน่วยจัดการระดับจังหวัด มีแผนพัฒนาจังหวัดที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยมีกลไกของคณะกรรมการ/อนุกรรมการ และหน่วยงานในจังหวัดในระดับต่างๆเป็นเจ้าภาพหลัก และดำเนินการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังตาราง

ตารางที่ 58 แสดงกลไกในการประสาน/ขับเคลื่อนแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด

การประสานแผนหมู่บ้าน/ชุมชน ท้องถิ่น กับแผนพัฒนาจังหวัด	หน่วยจัดการ						
	จังหวัด	อบจ.	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
แผนพัฒนาจังหวัด							
คณะกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการ	ขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด						
	บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอบจ.						
องค์การบริหารส่วนจังหวัด		ขับเคลื่อนแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยการบูรณาการโครงการ ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของจังหวัด					
อำเภอเป็นกลไกในการประสาน เชื่อมโยงแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กับแผนพัฒนาท้องถิ่น และจังหวัด							
คณะอนุกรรมการบริหารงานจังหวัด แบบบูรณาการระดับอำเภอ			ประสานแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ท้องถิ่น กับแผนพัฒนาจังหวัด				
-นายอำเภอเป็นประธาน			บัญชีโครงการที่เกินศักยภาพของอปท. ในเขตอำเภอ				

แผนพัฒนาเทศบาล							
เทศบาล				ขับเคลื่อนแผนพัฒนาเทศบาล			
-คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล					แผนชุมชน		
แผนพัฒนาตำบล							
องค์การบริหารส่วนตำบล						ขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบล	
แผนพัฒนาหมู่บ้าน							
คณะกรรมการหมู่บ้าน							ขับเคลื่อนแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

ตารางที่ 59 แสดงการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่จังหวัดผ่านช่องทางต่างๆของภาครัฐ

กระทรวง ทบวง กรม	ยุทธศาสตร์/แผนพัฒนา	หน่วยจัดการ
งบโครงสร้าง หน้าที่ของหน่วยงาน	กระทรวง ทบวง กรม	หน่วยจัดการอยู่ที่กระทรวง ทบวง กรมตามภารกิจเชิงประเด็น หน่วยงานในจังหวัดเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงาน
งบท้องถิ่น	ท้องถิ่น	หน่วยจัดการท้องถิ่นตามภารกิจเชิงพื้นที่
งบกลางลงชุมชน	ชุมชน	หน่วยจัดการชุมชนตามความต้องการของพื้นที่ หน่วยงานรัฐสนับสนุน
กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน	ผสมผสาน	ผ่านหน่วยจัดการในจังหวัดทุกรูปแบบทั้งเชิงพื้นที่และประเด็น
งบหน่วยงานราชการอื่นๆ	ผสมผสาน	ผ่านหน่วยจัดการในจังหวัดทุกรูปแบบทั้งเชิงพื้นที่และประเด็น
งบจังหวัด(บูรณาการ)	จังหวัด ถือเป็นแผนพัฒนาหลัก ที่หน่วยงานต้องใช้เป็น กรอบแนวทางในการ ดำเนินกิจการ/โครงการ ให้สอดคล้องกัน	คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ -มอบหมายหน่วยงานในจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในแต่ละยุทธศาสตร์ บูรณาการแผนงาน/โครงการเชิงประเด็นกับพื้นที่ ดำเนินการขับเคลื่อน แผนพัฒนาจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการระดับอำเภอ -สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน เชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาท้องถิ่น และประสานเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด

ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

2.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมถือเป็นกองทุนยุทธศาสตร์ที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติใช้แผนยุทธศาสตร์ 5 ปีสร้างสวัสดิการสังคมไทยฉบับที่ 1 เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อน โดยกำหนดมาตรการพัฒนากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับชาติให้กระจายการดำเนินงานลงสู่พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง

ในปี พ.ศ. 2550 คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ได้ทดลองกระจายเงินกองทุนลงพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง ขอนแก่น จันทบุรี พัทลุงและกรุงเทพฯ จังหวัดละ 1 ล้านบาท และในปีงบประมาณ 2551 ได้กระจายเงินกองทุนไปยังทุกจังหวัด โดยใช้เกณฑ์ในการจัดสรรเงินกองทุนทั้งเชิงรับและเชิงรุก เชิงประเด็นในส่วนกลางและในพื้นที่ระดับจังหวัดและตำบล/เทศบาล โดยมี

แนวทางสนับสนุนให้มีการบูรณาการโครงการในพื้นที่ การมีส่วนร่วมของประชาสังคม และการ
สมทบงบประมาณจากท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาล ดังตาราง

ตารางที่ 60 แสดงงบประมาณในภาพรวมและที่กระจายลงพื้นที่จังหวัดในปี พ.ศ. 2551 (ตัวอย่างใน 4 จังหวัด นาร่อง)

การจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมปีงบประมาณ 2551					
ลักษณะการจัดสรร	พัทลุง	จันทบุรี	ขอนแก่น	ลำปาง	รวม
เชิงรับ-โครงการสวัสดิการทั่วไป (องค์การสวัสดิการสังคมเสนอโครงการมาที่ส่วนกลางปีละ 3 ครั้ง และกรณีเร่งด่วน)					108.9
เชิงรุก					390.0
ส่วนกลาง(ร้อยละ25 สนับสนุนโครงการภาพรวมทั่วประเทศ)					90
ส่วนกลาง-กระจายลงพื้นที่ระดับจังหวัด(ร้อยละ75)					300.0
(ก) สนับสนุนโครงการเชิงประเด็นในจังหวัด(แบ่งเป็น 5 กลุ่มตามเกณฑ์ประชากร)					74.0
พัทลุง	750,000				
จันทบุรี		500,000			
ขอนแก่น			2,000,000		
ลำปาง				1,000,000	
(ข) สนับสนุนโครงการเชิงพื้นที่ระดับตำบล/เทศบาล					226.0
(ประมาณร้อยละ14ของจำนวนอบต./เทศบาล พื้นที่ละประมาณ 200,000 บาท)					
พัทลุง	2,065,952				
จันทบุรี		2,345,152			
ขอนแก่น			6,281,872		
ลำปาง				2,931,472	
รวม	2,815,952	2,845,152	8,281,872	3,931,472	499.0
งบบริหารของอนุกรรมการในแต่ละจังหวัดไม่เกินร้อยละ10	281,595	284,515	828,187	393,147	
งบบริหารส่วนกลาง					7.06
รวมทั้งสิ้น					505.96

ที่มา : เอกสารประชุมชี้แจงการกระจายเงินกองทุนสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น พ.ศ. 2550 สำนักงานก.ส.ค. (สรุปเป็นตารางโดยผู้วิจัย)

กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดและกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้ออกประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อกระจายอำนาจการบริหารจัดการกองทุนลงสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยคณะกรรมการบริหารกองทุนระดับชาติได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนระดับจังหวัดจาก 4 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ท้องถิ่น ประชาสังคม และชุมชนจำนวน 15 คนโดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่บริหารกองทุนฯ ตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้มีการประสานนโยบาย แผนและ

ทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมกับคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดเพื่อประกอบในการพิจารณาอนุมัติโครงการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ จังหวัดโดยสรุปคือ พิจารณาและอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนโครงการขององค์การสวัสดิการสังคม ส่งเสริมการจัดทำโครงการและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งการระดมทุนเพื่อใช้ในการจัดสวัสดิการสังคม

ผลการดำเนินงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดทั้งเชิงประเด็นและพื้นที่ใน 4 จังหวัดนำร่องสามารถอนุมัติโครงการได้มากกว่าจำนวนพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีแนวคิดต้องการกระจายเงินกองทุนให้ทั่วถึง โดยไม่ได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เท่าใดนัก

จากการศึกษากองทุน/เงินทุนหมุนเวียน และโครงการที่กระจายลงสู่ท้องถิ่นและชุมชนในลักษณะเดียวกันกับกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด สามารถสรุปแผนงาน/กิจกรรมสนับสนุนได้ดังตาราง

ตารางที่ 61 แสดงกองทุน/เงินทุนหมุนเวียน และโครงการที่กระจายลงสู่ท้องถิ่นและชุมชนในลักษณะเดียวกันในระดับจังหวัด

กองทุน/โครงการ	แผนงาน/กิจกรรมสนับสนุน	
1. กองทุนสวัสดิการสังคมจังหวัด	1) พัฒนา/สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน 2) พัฒนาคุณภาพชีวิต 3) พัฒนาอาชีพ	4) สนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ 5) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ 6) อนุรักษ์
2. กองทุนสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	1) เสริมสร้างการเรียนรู้ การบริหารจัดการจัดการกลุ่ม/เครือข่าย 2) สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	
3. กองทุนชุมชน(SIF)	1) พัฒนาความสามารถและการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพ 2) จัดสวัสดิการและความปลอดภัยของชุมชน 3) อนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) พัฒนาเสริมสร้างขีดความสามารถและการสร้างเครือข่าย 5) จัดสวัสดิการชุมชนเร่งด่วนเพื่อผู้ยากลำบากโดยเครือข่ายองค์กร	
4. โครงการSML	1) ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน 2) ด้านการเกษตร 3) ด้านการส่งเสริมรายได้/อาชีพ	4) ด้านสวัสดิการชุมชน 5) ด้านอื่น ๆ
5. ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด	1) สร้างการเรียนรู้ และการจัดการชุมชน 2) การพัฒนาอาชีพ 3) พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	4) สวัสดิการชุมชน 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. กองทุนสุขภาพท้องถิ่น	1) แนวส่งเสริมสุขภาพ 2) แนวป้องกันโรค	3) แนวป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ 4) แนวจัดการความรู้

ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

สรุปรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนที่เป็นตัวแบบสำคัญในการสังเคราะห์ข้อเสนอแนวทางในการบูรณาการกองทุน ดังตารางตารางที่ 62 สรุปตัวแบบกองทุน/โครงการของภาครัฐที่เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคมและชุมชนในระดับจังหวัดแยกตามกลไกการจัดสรรงบประมาณ

งบประมาณสนับสนุน การจัดสวัสดิการสังคม 7 มิติ		หน่วยบริหารจัดการและกลุ่มเป้าหมาย				
		จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล
งบกระทรวง หน่วยงานรัฐอื่นๆ						
-กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านๆละ 12,5000 บาท (คงเหลือ?) -สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด(เดิม)		ติดตามสนับสนุน				กรรมการ/ ผู้เดือดร้อน
-โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข คจ) หมู่บ้านตกเกณฑ์ จปฐ หมู่บ้านละ 280,000 บาท (เงินทุนหมุนเวียนคงเหลือ) -สำนักงานพัฒนาชุมชน		ติดตามสนับสนุน				กรรมการ/ คนยากจน
- กองทุนชุมชน(SIF) (เงินทุนหมุนเวียนคงเหลือ?) -ไม่มีหน่วยงานติดตามสนับสนุน(ปิด โครงการ)		(คณะกรรมการ)/กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย/ผู้รับประโยชน์				
-กองทุนแม่ของแผ่นดินหมู่บ้านละ10,000 บาท (คงเหลือ?) -สำนักงานปปส.		คัดเลือก/ติดตามสนับสนุน				กรรมการ/ กลุ่มเป้าหมาย
-เงินทุนสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (3,000 ตำบลๆละ55,000 บาท) -สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและคณะทำงานสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นจังหวัด			กรรมการจังหวัด/กองทุน (เทศบาล)/สมาชิก		กรรมการจังหวัด/กองทุน (อบต.)/สมาชิก	
งบท้องถิ่น(อบต./เทศบาล)						
-กองทุนสุขภาพท้องถิ่นสมทบ10 20 และ50% ตามขนาด			คณะกรรมการ/หน่วยงานสปสข.และชุมชน			
-เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ คนละ 500 บาทต่อเดือน		กำกับดูแล	(เทศบาล/อบต.)/ผู้รับประโยชน์			
กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน						
-กองทุนสุขภาพท้องถิ่น สปสข.สมทบประชากรท้องถิ่นคนละ 37.50 บาทต่อปี -สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติร่วมกับท้องถิ่น(เทศบาล/อบต.)			กรรมการ/หน่วยงานและชุมชน		กรรมการ/หน่วยงานและชุมชน	
-กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ1ล้านบาท สมทบกองทุนเข้มแข็ง 1 แสนบาท และเชื่อมโยงสถาบันการเงินรัฐ -สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ			กรรมการ/สมาชิก			กรรมการ/สมาชิก
-กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เชิงประเด็นจังหวัดตามจำนวนประชากร และเชิงพื้นที่จำนวน14% ตำบล/เทศบาล แห่งละ 100,000 – 200,000บาท -อนุกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด/สำนักงานพมจ.		อนุกรรมการบริหารกองทุนฯ/องค์กรสวัสดิการสังคม(เชิงประเด็น)				
				อนุกรรมการบริหารกองทุนฯ/(เทศบาล/อบต./องค์กรสาธารณประโยชน์)/ผู้รับประโยชน์ (เชิงพื้นที่)		
งบกลาง						

-โครงการเอสเอ็มแอลผ่านปกครอง และเวทีประชาคม หมู่บ้าน/ชุมชน 19,000.0 ล้านบาท	พิจารณา/ติดตามสนับสนุน	ชุมชน		หมู่บ้าน
-ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด	พิจารณา/ติดตามสนับสนุน	ชุมชน		หมู่บ้าน
งบจังหวัด	บูรณาการแผนงาน/โครงการทุกหน่วยงานตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด			

ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

นอกจากนี้ยังมีตัวแบบกองทุนที่มีหน่วยบริหารจัดการระดับชาติในส่วนที่เชื่อมโยงกับข้อเสนอกองทุนสวัสดิการชุมชนของชุมชนต้นแบบ ซึ่งนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ คือ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น เงินสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน รวมทั้งกองทุนประกันสังคม และกองทุนทดแทน ซึ่งมีหลักการสำคัญคือการเก็บเงินสะสมจากสมาชิก เงินสมทบของหน่วยงาน และเงินสมทบจากรัฐ บริหารจัดการโดยคณะกรรมการระดับชาติ

2.3 ต้นแบบสวัสดิการชุมชน หลักประกันด้านการเงินครบวงจรชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เป็นหลักประกันด้านการเงิน ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและชุมชนมาจากแนวคิดของครูชบ ยอดแก้ว จังหวัดสงขลา และขยายผลโดยพระสุบิน ปณีโต จังหวัดตราด เริ่มจากการตั้งสัจจะสะสมเงินของสมาชิก นำมารวมกันปล่อยกู้หมุนเวียนในกลุ่ม สิ้นปีนำเงินค่าบำรุงคงเหลือครึ่งหนึ่งมาตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการ ปล่อยกู้หมุนเวียนเช่นเดียวกัน เงินค่าบำรุงที่ได้จากกองทุนสวัสดิการจะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายเกิด แก่ เจ็บ ตายของสมาชิกตามระเบียบที่กำหนดไว้

เงินค่าบำรุงคงเหลือ(กำไร)ของกองทุนสัจจะสะสมครึ่งหนึ่งจะสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการทุกสิ้นปี ทำให้กองทุนสวัสดิการโตขึ้นทุกปี เนื่องจากกลุ่มจะจ่ายสวัสดิการจากเงินค่าบำรุงที่ได้เท่านั้น

ต่อมาครูชบได้ตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทเพื่อนำมาจัดสวัสดิการครบวงจรชีวิต โดยไม่ต้องนำเงินค่าบำรุงคงเหลือตอนสิ้นปีมาใช้ แนวคิดดังกล่าวมีรูปธรรมแห่งแรกที่จังหวัดลำปาง โดยคุณสามารถ พุทธา ได้ใช้หลักคิดออมเงินหรือวัสดุสิ่งของอื่นๆ เช่น มูลวัว เพื่อนำมาจัดสวัสดิการโดยตรง เมื่อทราบถึงพระสุบิน ปณีโต ท่านได้ใช้หลักธรรมว่าด้วยจาคะในพระวาจาธรรม 4 เชิญชวนสมาชิกจัดตั้งกองทุนวันละ 1 บาทเพื่อเป็นทานบารมีสมทบเข้ามาในกองทุนสวัสดิการอีกชั้นหนึ่ง ต่อมาภายหลังครูชบได้ใช้แนวคิดดังกล่าวเผยแพร่ขยายผล เนื่องจากเป็นหลักการที่สอดคล้องกันหรือตรงใจ จึงเป็นที่มาของต้นแบบการจัดสวัสดิการครบวงจรชีวิตที่ผสมผสานแนวคิดต่างๆเข้าด้วยกัน โดยสรุปคือ เป็นแนวคิดในการพัฒนาคน ด้วยการตั้งสัจจะลดรายจ่ายเพื่อนำมาทำบุญวันละ 1 บาท

สรุปต้นแบบหลัก 2 แห่งจากจังหวัดสงขลา และจังหวัดตราด ดังตาราง

ตารางที่ 63 แสดงสรุปรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการโดยชุมชนต้นแบบจังหวัดสงขลา และจังหวัดตราด

การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน	หน่วยบริหารจัดการและกลุ่มเป้าหมาย					
	จังหวัด	อำเภอ	เทศบาล	ชุมชน	ตำบล	หมู่บ้าน
กลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ทำสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา	เครือข่าย/สมาคมฯ/ มูลนิธิฯ		(องค์กรสวัสดิการชุมชน/ เทศบาล)/สมาชิก		(องค์กรสวัสดิการ ชุมชน/อบต.)/สมาชิก	
กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบ วงจรชีวิต/กองทุนวันละ 1 บาทจังหวัดตราด	เครือข่าย				เครือข่าย	กรรมการ/ สมาชิก

ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย

ข้อเสนอของชุมชนต้นแบบ

การจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบของการประกันทางการเงินของภาครัฐในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนประกันสังคม ถือเป็นรูปแบบสำคัญที่ชุมชนยึดแก้ไข้เป็นฐานคิดในการเสนอให้รัฐและท้องถิ่นร่วมสมทบกับกองทุนสวัสดิการของชุมชน ซึ่งหากพิจารณาในเชิงหลักการของข้อเสนอนี้ ก็เปรียบเสมือนประชาชนทุกคนคือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นนายจ้างก็ต้องดูแลประชาชนในเขตบริการของตนโดยการร่วมสมทบกับประชาชนที่ร่วมตัวกันสะสมเงินจัดตั้งกองทุนสวัสดิการขึ้นมา โดยมีรัฐบาลกลางร่วมสมทบในอัตราเท่ากันผ่านทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เป็นข้อเสนอของชุมชน ยึดแก้ไข้มีความแตกต่างจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนประกันสังคมใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ

(1) แนวคิด

รูปแบบสวัสดิการของกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทของชุมชนให้ความสำคัญกับหลักประกันทางการเงินในยามชราภาพค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ฐานคิดเดิมของครูยังยึดติดกับระบบสวัสดิการครบวงจรชีวิตที่ริเริ่มดำเนินการมาก่อนหน้านี้ อีกทั้งยังมีแนวคิดหลักอยู่ที่การพัฒนาคนและความเข้มแข็งชุมชนด้วยการใช้กิจกรรมลดรายจ่ายทำสวัสดิการภาคประชาชนเป็นเครื่องมือให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเลือกกิจกรรมที่เป็นความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้น กิจกรรมที่สะท้อนแนวคิดดังกล่าวจึงผูกโยงเข้ากับสวัสดิการด้านอื่นๆ รวม 9 เรื่อง ไม่ได้แยกกิจกรรมเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินในยามชราภาพออกมาต่างหาก

(2) หน่วยบริหารจัดการ

ชุมชนเสนอให้หน่วยจัดการอยู่ที่ตำบลหรือเทศบาล โดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนแนวคิดการพึ่งพาตนเอง

เสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการชุมชนใน 3 ระดับ คือ รัฐบาลกลางส่งผ่านมาทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม รัฐบาลท้องถิ่น ผ่านมาทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

นอกจากนี้ยังเสนอให้รัฐบาลนำเงินที่กลุ่มสะสมไว้ไปบริหารจัดการโดย ออกเป็นพันธบัตรดอกเบี้ยสูงให้กองทุนสวัสดิการชุมชนนำมาฝากหรือซื้อ เพราะ เห็นว่าการลงทุนให้เกิดดอกผลที่สูงและมีความมั่นคงเป็นสิ่งที่เกินความสามารถของชุมชน

2.4 ข้อเสนอบำนาญชราภาพของนักวิชาการและพรการเมือง

นักวิชาการและนักพัฒนาล้วนเห็นด้วยกับแนวทางการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของชุมชน แต่มีข้อห่วงใยเรื่องความสมดุลของเงินออมและรายจ่าย จึงเสนอให้ทบทวนและเห็นว่าการดำเนินงานของชุมชนควรเป็นระบบเสริมแบบสมัครใจ ซึ่งท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมสมทบ เช่นเดียวกับระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของบริษัทเอกชน ทั้งนี้ควรแยกกองทุนสวัสดิการบำนาญ ออกจากสวัสดิการด้านอื่นๆ และหากรัฐจะใช้กลไกชุมชนดำเนินการสร้างหลักประกันบำนาญให้กับ ประชาชนที่ยังไม่ได้รับ รัฐก็ควรสมทบด้วย โดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน โดยป้องกันความซ้ำซ้อนของผู้รับประโยชน์ซึ่งรัฐได้อุดหนุนผ่านช่องทางอื่นๆ แล้ว(วรเวศม์)

สำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยความสมัครใจระหว่างท้องถิ่นกับชุมชนในรูปแบบ เสริมนั้น สุวัฒนาเสนอให้รัฐอุดหนุนด้วยกองทุนประเดิม ที่เรียกว่า กองทุนบำนาญภาคประชาชน โดยตั้งหน่วยบริหารจัดการเงินกองทุนที่รับฝากเงินจากกองทุนสวัสดิการชุมชน(แบบสมัครใจ) เพื่อให้ชุมชนเกิดความมั่นใจและเพื่อให้เกิดดอกผลจากการบริหารจัดการ และเสนอให้รัฐสร้าง หลักประกันให้กับแรงงานนอกระบบทั้งหมดโดยการสะสมเงินออมเป็นหน่วยลงทุน นำมาฝากไว้ ที่กองทุนบำนาญภาคประชาชน โดยอาจจะดำเนินการผ่านระบบใดๆก็ได้ตามบริบทที่สอดคล้อง กับวิถีชีวิตของประชาชน

โดยสรุป ข้อเสนอของนักวิชาการและนักพัฒนาล้วนพุ่งเป้าไปที่หลักประกันด้านการเงินของ แรงงานนอกระบบทางการหลังเกษียณอายุ โดยเสนอให้รัฐบาลอุดหนุนทุนประเดิมหรือสมทบโดย จัดตั้งเป็นกองทุนบำนาญภาคประชาชนขึ้นในระดับชาติ ให้สมาชิกสะสมเงินออมเป็นหน่วยลงทุน ตามฐานอาชีพหรือกำลังความสามารถ นำมาบริหารจัดการด้วยมืออาชีพเพื่อสร้างผลกำไรให้กับ กองทุน โดยมีระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รองรับคนด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบใดระบบหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพรวมของข้อเสนอระบบบำนาญแห่งชาติของประเทศไทย (สุวัฒนา,วรเวศม์ และคณะ)

สำหรับนโยบายสวัสดิการชราภาพของพรการเมืองส่วนใหญ่เน้นการสงเคราะห์ด้วย ระบบเบี้ยยังชีพ ซึ่งเป็นการขยายระบบเดิมที่มีอยู่ โดยบางพรรคการเมืองเสนอขยายให้ ครอบคลุมประชาชนทุกคนด้วย

แสดงภาพรวมของข้อเสนอต่าง ๆ ดังตารางที่ 64 และภาพที่ 12

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบสวัสดิการสังคมที่เป็นการประกันทางการเงิน(บำนาญ)ของภาครัฐที่มีอยู่ และข้อเสนอของ
นักวิชาการ/นักพัฒนา พรรคการเมือง และผู้นำชุมชน

กองทุน	ลูกจ้าง	นายจ้าง	รัฐ	การบริหารจัดการ และผลตอบแทน	
1.กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ/ข้าราชการท้องถิ่น	อุดหนุนสมาชิกสะสม	สมทบ		ระดับชาติ	เอกชนบริหาร ผลกำไรกองทุน/สมาชิก
2.กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน	สมาชิกสะสม	โรงเรียน สมทบ	สมทบ		ไม่มีข้อมูล
3.กองทุนประกันสังคม/ลูกจ้างในระบบ	สมาชิกสะสม	สมทบ	สมทบ	ระดับชาติ	เอกชนบริหาร ผลกำไรกองทุน/เงินสมาชิก
4.เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ(ด้อยโอกาส)		สงเคราะห์	ท้องถิ่น	อุดหนุนผ่านท้องถิ่น	จ่ายหมดไปตามปีงบประมาณ
5.กองทุนบำนาญ/แรงงานภาคไม่เป็นทางการ (สุวีณา,วรวรรณ)	สมาชิกสะสม เป็นหน่วยลงทุน		กองทุน ประเดิม	ระดับชาติ	เงินทุนประเดิม/เงินสมาชิก เอกชนบริหาร
6.กองทุนสวัสดิการภาคประชาชน/แรงงานภาคไม่เป็นทางการ (วรเวศม์)	สมาชิกสะสม	ท้องถิ่น สมทบ	สมทบ	รัฐบาลผลักดันอย่างแข็งขันให้เกิดกองทุนทุกพื้นที่ เสริมความแข็งแกร่งด้านการบริหารจัดการและอื่นๆ ป้องกันผู้มีสิทธิเข้าซ้อนกับแรงงานภาคไม่เป็นทางการ	
7.กองทุนบำนาญ/แรงงานภาคไม่เป็นทางการ (นักวิชาการอื่นๆ)	สมาชิกสะสม		สมทบ	ระดับชาติ	ไม่ชัดเจน
8.กองทุนสวัสดิการชุมชน/สมาชิกสมัครใจ/รัฐสนับสนุน (สุวีณา)	สมาชิก สะสมวันละ1บาท	ท้องถิ่น สมทบ	กองทุน ประเดิม	ระดับชาติ กองทุนบำนาญภาค ประชาชน	เงินทุนประเดิม/กองทุน สวัสดิการชุมชนนำมาฝาก เอกชนบริหาร
9.กองทุนสวัสดิการชุมชน/สมาชิกสมัครใจ/รัฐสนับสนุน ระบบเสริม ทุนสังคมเข้มแข็ง (วรเวศม์)	สมาชิกสะสม	ท้องถิ่น สมทบ		ทบทุนสมมูลเงินออมกับรายจ่าย หน่วยจัดการควรใหญ่กว่าพื้นที่ชุมชนหรือตำบล แยกสวัสดิการบำนาญออกจากสวัสดิการอื่นๆ	
10.เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้อยโอกาส/ เกษตรกร (พรรคการเมือง)		สงเคราะห์	ท้องถิ่น	อุดหนุนผ่านท้องถิ่น เพิ่มเติม	จ่ายหมดไปตามปีงบประมาณ
11.กองทุนสวัสดิการชุมชน/ประชาชนทุกคน (ครูชบ ยอดแก้ว)	สมาชิกสัจจะ ลดรายจ่าย/ทำบุญ วันละ 1 บาท	ท้องถิ่น สมทบ	สมทบ เท่ากันทุก ปี	ชุมชนดำเนินการ ท้องถิ่นสนับสนุน	รัฐออกพันธบัตรดอกเบี้ยสูง กองทุนสวัสดิการชุมชนนำมา ฝากหรือซื้อ

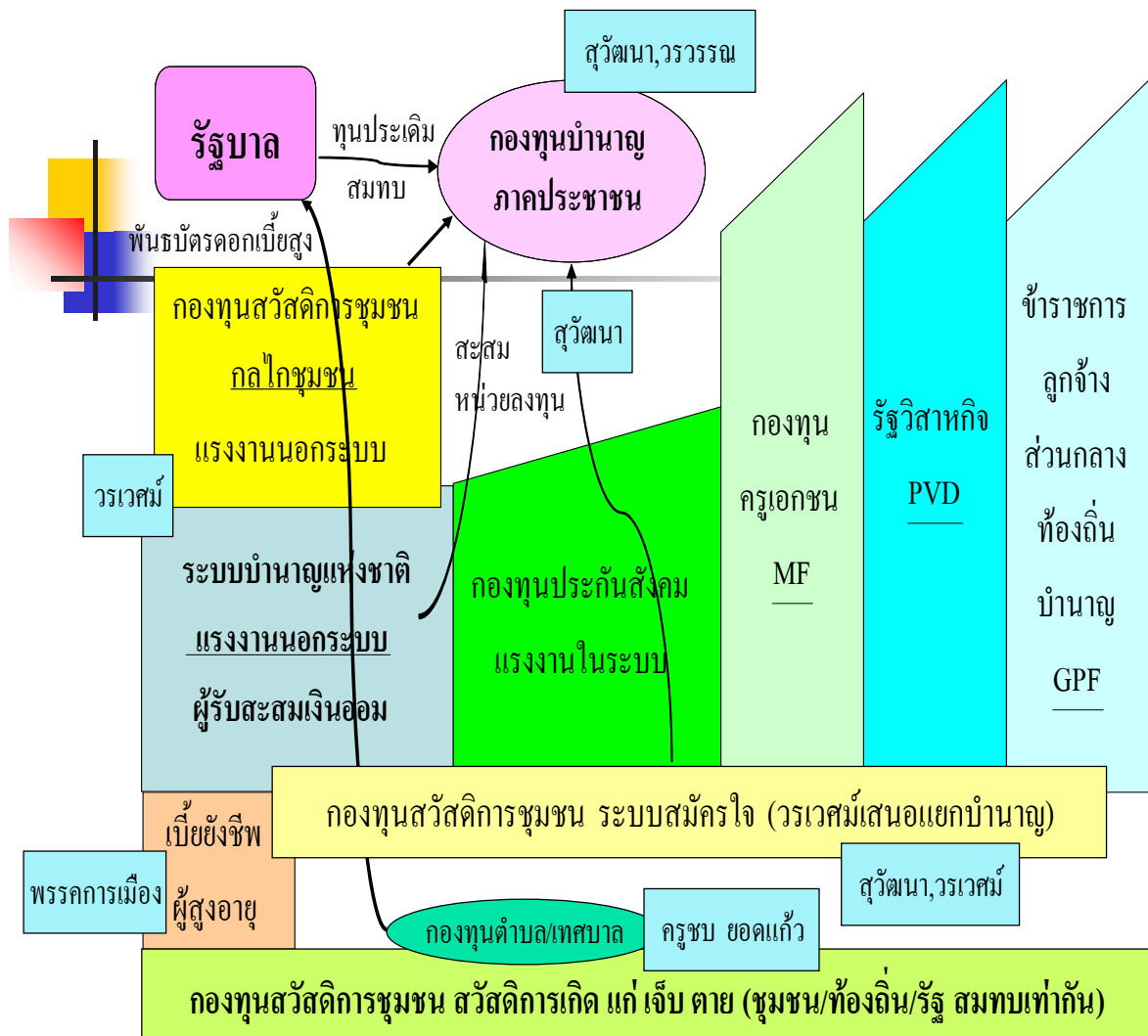
ที่มา : สรุปจากผลการศึกษาโดยผู้วิจัย ข้อ1-4 เป็นระบบที่มีอยู่เดิม ข้อ5-9 เป็นระบบที่เสนอโดยนักวิชาการและนักพัฒนา

ข้อ10 เป็นนโยบายของพรรคการเมือง ข้อ11 เป็นข้อเสนอของผู้นำชุมชน

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

ภาพที่ 12 แสดงระบบบำนาญที่มีอยู่เดิม ข้อเสนอของนักวิชาการ/นักพัฒนา นโยบายของพรรคการเมือง และข้อเสนอของผู้นำชุมชน

บทที่ 4 สังเคราะห์ความรู้และข้อเสนองานวิจัย

1. แผนพัฒนาจังหวัด กลไกขับเคลื่อน ฐานข้อมูล และกระบวนการเรียนรู้

การศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาประเทศได้วางน้ำหนักสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ไว้ที่กลุ่มจังหวัด และพื้นที่ปฏิบัติการระดับจังหวัด โดยมีกลไกการจัดทำแผนพัฒนา บูรณาการแผนงาน/โครงการ และกลไกปฏิบัติการในระดับต่างๆ โดยใช้เวทีประชาคมในการประชุมปรึกษาหารือกันตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ท้องถิ่นระดับตำบลและเทศบาล รวมทั้งในระดับจังหวัด โดยมีจังหวัดและอำเภอเป็นกลไกประสาน เชื่อมโยงแผน และการดำเนินงานให้สอดคล้องประสานกันทั้งจังหวัด

เป้าหมายหลักของการพัฒนาคือ ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสวัสดิการสังคมที่มุ่งตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างความมั่นคงทางสังคม

กลไกอำนวยการหลักคือ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ และคณะอนุกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการระดับอำเภอ โดยมีราชการทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งได้เชื่อมโยงกับภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจเอกชน และภาคชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น

ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ :
บทบาทของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดควรทำหน้าที่ประสาน และเชื่อมโยงแผนสวัสดิการสังคม กับแผนพัฒนาจังหวัดร่วมกับสำนักงานจังหวัดอย่างใกล้ชิด โดยสนับสนุนกระบวนการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลในประเด็นสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ เพื่อรายงานสถานการณ์ในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ และประชาสังคมจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เป็นเครื่องมือเรียนรู้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคม ชุมชนและประชาชน

กระบวนการจัดทำข้อมูลเพื่อให้ทราบสถานการณ์สวัสดิการสังคมในภาพรวมของจังหวัดควรดำเนินการผ่านคณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดที่มีอยู่อย่างจริงจังมากขึ้น ด้วยกระบวนการวิจัย และการจัดการความรู้ในกลุ่มเป้าหมายและประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพ

2. กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

ข้อเสนอแนวทางในการบูรณาการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด

โดยสรุป งานวิจัยเสนอให้รัฐกำหนดตำแหน่งของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับจังหวัด ด้วยเจตนารมณ์ที่ต้องการสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมอย่างจริงจัง โดยจัดสรรเงินกองทุนลงสู่จังหวัดใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับตำบล/เทศบาล และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

2.1 ระดับจังหวัด

จัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นโดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนสวัสดิการสังคมจังหวัด เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม และเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชน

2.2 ระดับตำบล/เทศบาล

จัดสรรเงินกองทุนฯ สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบลและเทศบาล เพื่อเป็นหลักประกันด้านการเงินสำหรับสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตายของสมาชิกทุกคน มีองค์กรสวัสดิการชุมชนและท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก โดยเชื่อมโยงกับสวัสดิการบำนาญผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ รวมทั้งกองทุนสุขภาพท้องถิ่น

2.3 ระดับหมู่บ้านและชุมชน

จัดสรรเงินกองทุนฯ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 มิติโดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน และกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน และองค์กรสวัสดิการชุมชน

เป้าหมายเชิงปริมาณในปี 2552 จำนวน 31,180.0 ล้านบาท โดยใช้เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุร่วมสมทบจำนวน 12,000 ล้านบาท (คิดจากจำนวนผู้สูงอายุ 2 ล้านคน ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน) และในปี 2553 จำนวน 42,905.0 ล้านบาท โดยท้องถิ่นร่วมสมทบจำนวน 23,725 ล้านบาท (คิดจากจำนวนผู้สูงอายุ 8 ล้านคน ครอบคลุมประชากร 65.0 ล้านคน) ทั้งนี้หากนับรวมงบบริหารจัดการจำนวน 3 % ในส่วนของเงินสมทบกองทุนสวัสดิการสังคมระดับจังหวัดและตำบล ก็ต้องจัดสรรเงินกองทุนทั้งสิ้นจำนวน 43,55.4 ล้านบาท ในปี 2553 และจำนวน 67,347.2 ล้านบาทในปี 2554 ตามลำดับ (เงินทุนสำหรับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจัดสรรอยู่ในโครงการ SML ในยอดเงินจำนวน 19,000 ล้านบาทแล้ว) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นระดับจังหวัด 75 จังหวัดทั่วประเทศ

(2) สมทบสมาชิกกองทุนสวัสดิการสังคมระดับตำบลในมิติสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศจำนวน 65 ล้านคน

(3) ส่งเสริมสวัสดิการสังคม 7 มิติในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ

งบกองทุนที่ต้องจัดสรรเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นใน 3 ระดับ

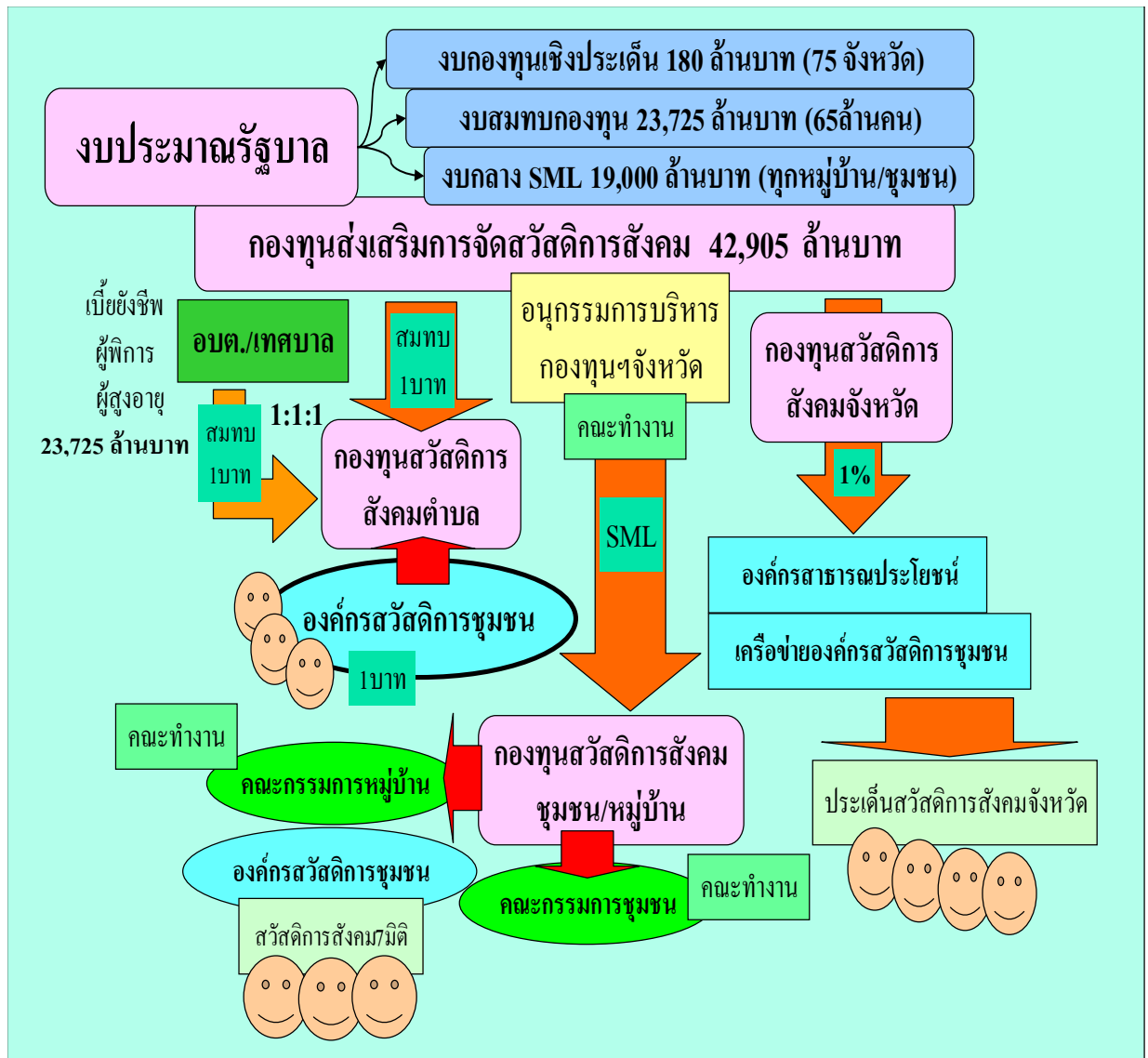

ตามเจตนารมณ์ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ. 2550–2554 ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทยฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550 - 2554) ดังตารางที่ 65 และภาพที่ 14

ตารางที่ 65 แสดงเป้าหมายและจำนวนเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมใน 3 ระดับ

การจัดสรรงบประมาณตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (จังหวัด/คน/หมู่บ้าน/ชุมชน)			
	ปี2552	เป้าหมาย	ปี2553	เป้าหมาย
1.กองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นระดับจังหวัด	180.0	75 จังหวัด	180.0 +...%	75 จังหวัด
2.สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 32.9 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล ประชากร 65.0 ล้านคน สวัสดิการ เกิด เจ็บ แก่ ตาย
3.กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0 +...%	สวัสดิการสังคมทุกมิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน
งบกองทุนฯเพื่อสวัสดิการสังคม 3 ระดับรวมทั้งสิ้น	31,180.0		42,905.0	
งบบริหารจัดการ (พัฒนา กลั่นกรอง อนุมัติ ติดตามสนับสนุนโครงการ)				
1)งบบริหารจัดการโครงการSML	xxx.x		xxx.x	
2)งบบริหารจัดการ 3 %ของกองทุนตำบลและจังหวัดในช่วงแรก(ปรับเพิ่มลดได้)	365.4		717.2	
รวมงบกองทุนฯ	31,545.4		43,622.2	
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	ผู้สูงอายุ 2.0 ล้านคนที่ได้รับเบี้ยยังชีพ บริหารจัดการให้ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน	23,725.0	ผู้สูงอายุ 8.0 ล้านคนที่ได้รับเบี้ยยังชีพบริหารครอบคลุมประชากร 65.0 ล้านคน
รวมงบประมาณสวัสดิการทั้งสิ้น	43,545.4	-ประเด็น 75 จังหวัด -กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล -สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ครอบคลุมประชากร 32.9 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน	67,347.2	-ประเด็น 75 จังหวัด -กองทุน 7,000ตำบล/เทศบาล สวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย ประชากร 65.0 ล้านคน -สวัสดิการสังคม 7 มิติ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน

ภาพที่ 14 แสดงแบบจำลองการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อสร้างสวัสดิการสังคมในจังหวัด 3 ระดับโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากนโยบายกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

(1) ทำให้แนวทางกระจายอำนาจการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ลงสู่ชุมชนฐานรากมีความต่อเนื่อง โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนทุกปี จะเป็นผลงาน โดดเด่นของรัฐบาล

(2) ทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัว และช่วยให้การทำงานมีความต่อเนื่อง เนื่องจากไม่ต้องขึ้นกับปีงบประมาณมากนัก

(3) ทำให้ความหมายของสวัสดิการสังคมตามที่ระบุไว้ในกฎหมายมีขอบข่ายกว้างขวาง และครอบคลุมมากขึ้น เป็นไปตามแนวทางสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆตั้งแต่ระดับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น

(4) ทำให้เศรษฐกิจฐานรากเติบโตและมีความมั่นคงขึ้น มีการบริหารจัดการเพื่อสร้างสวัสดิการครบวงจรชีวิต ครอบคลุมวิถีชีวิตเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยเฉพาะสวัสดิการบำนาญของประชาชนทุกคน นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการพัฒนาคน และสร้างทุนทางสังคมเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนด้วย

รายละเอียดของข้อเสนอ

2.1 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นระดับจังหวัด

ข้อเสนอให้รัฐจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด มาจากรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่กระจายเงินกองทุนลงสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นในเชิงประเด็นระดับจังหวัด โดยเชื่อมโยงกับแผนสวัสดิการสังคมที่เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดที่รับผิดชอบโดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

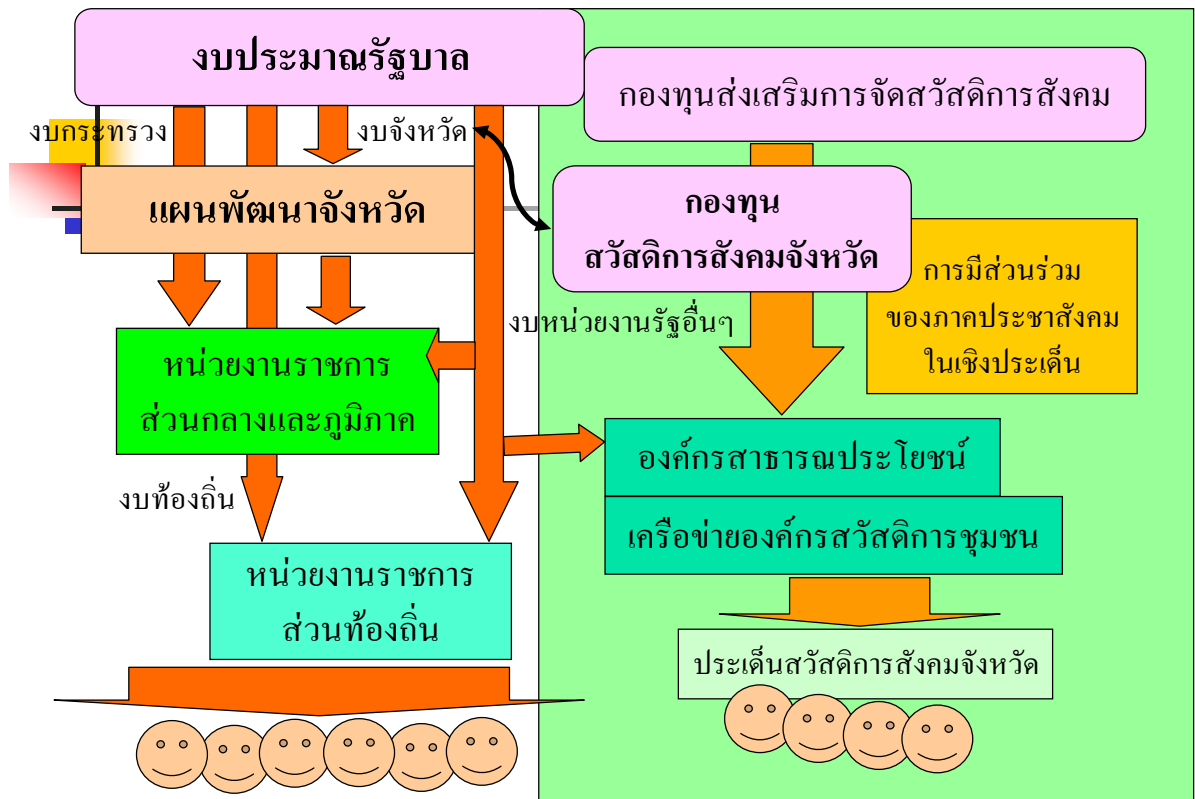
ทีมวิจัยเสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงประเด็นระดับจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 1 ของงบจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนสวัสดิการสังคมจังหวัด โดยระบุให้สนับสนุนเฉพาะองค์การสวัสดิการสังคมที่เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ และเครือข่ายขององค์กรสวัสดิการชุมชนเท่านั้น เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดมีช่องทางการใช้งบประมาณอยู่หลายช่องทางแล้ว

จากข้อมูลการจัดสรรงบประมาณลงสู่จังหวัดในปี 2552 จำนวน 18,000 ล้านบาท หากดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าว คิดเป็นเงินกองทุนสวัสดิการสังคมจังหวัดจำนวน 180 ล้านบาท โดยจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามสัดส่วนจำนวนงบประมาณที่จังหวัดได้รับในแต่ละปี ดังตาราง

ตารางที่ 66 แสดงเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นในระดับจังหวัด

การจัดสรรงบประมาณ ตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (จังหวัด)			
	ปี 2552	เป้าหมาย	ปี 2553	เป้าหมาย
กองทุนสวัสดิการสังคม เชิงประเด็นในระดับจังหวัด	1% ของงบจังหวัด 180.0	75 จังหวัด	180.0 + ...%	75 จังหวัด

ภาพที่ 15 แสดงกองทุนสวัสดิการสังคมจังหวัดเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
ในเชิงประเด็นที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนสวัสดิการสังคมจังหวัด

2.2 กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับตำบล/เทศบาล

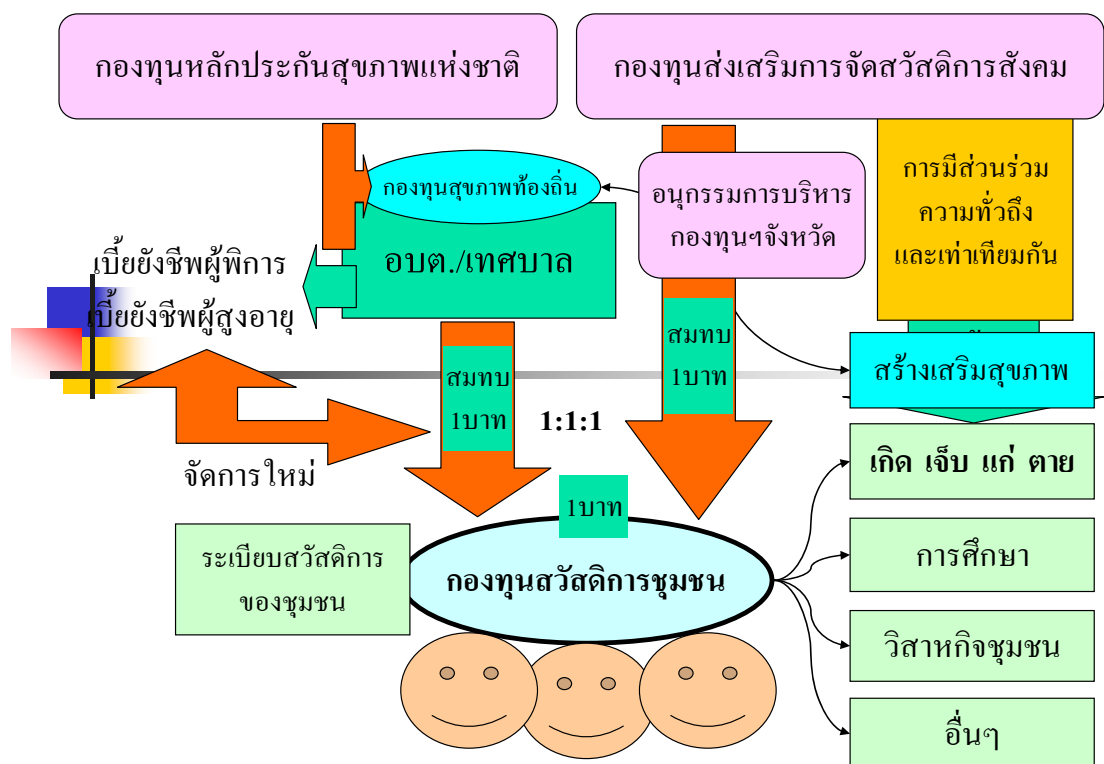
ข้อเสนอให้มีการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคมในระดับตำบล/เทศบาล มาจากรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ที่จัดสรรเงินทุนสมทบเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเฉลี่ยให้กับประชาชนทุกคนในตำบล/เทศบาล โดยความร่วมมือ 3 ฝ่าย คือ กองทุนสปช. เทศบาล/อบต. และชุมชน รวมทั้งข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้วที่ให้รัฐบาลจัดสรรเงินทุนสมทบกองทุนสวัสดิการของชุมชนตามจำนวนสมาชิกคนละ 1 บาทต่อวันหรือปีละ 365 บาท ร่วมกับท้องถิ่น²¹ ในสัดส่วน 1 ต่อ 1 ต่อ 1 โดยเสนอให้รัฐบาล จัดสรรผ่านกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ใช้ระเบียนสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตายที่ชุมชน กำหนด ซึ่งมีการนำร่องดำเนินการ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และได้รับการขานรับจาก ชุมชนและท้องถิ่นทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ทีมวิจัยยังใช้แนวทางการจัดสรรเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ซึ่งดำเนินการโดยท้องถิ่นมาผนวกเข้าด้วยกัน โดยเสนอให้ท้องถิ่นนำเงินดังกล่าว

²¹ ครูชบเสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมสมทบด้วย แต่ทีมวิจัยเห็นว่าเป็นการอุดหนุนซ้ำซ้อนเกินความจำเป็น

มาบริหารจัดการใหม่²² ด้วยการสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่องค์กรสวัสดิการชุมชนจัดตั้งขึ้น หรือร่วมกันดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้น ดังตัวอย่างการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลห้วยฉัตร อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง และตัวอย่างอื่นๆที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดเพื่อสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล และเทศบาล

แสดงการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการของชุมชน ตามแบบจำลองของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น และข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้ว โดยนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์มาบริหารจัดการใหม่ ดังภาพ

ภาพที่ 16 แสดงการจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการชุมชน ตามแบบจำลองของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น และข้อเสนอของครูชบ ยอดแก้ว โดยนำเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพมาบริหารจัดการใหม่

ตัวแบบกองทุนและโครงการต่างๆที่ได้จากผลการศึกษา ซึ่งนำมาประกอบการสังเคราะห์ ข้อเสนอในงานวิจัย แสดงดังตาราง

²² งานประเมินกองทุนสุขภาพท้องถิ่นของดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ แสดงให้เห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการดำเนินงานในรูปแบบการร่วมสมทบ และมีตัวอย่างการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพื่อนำมาสมทบ เข้ากับกองทุนสวัสดิการของชุมชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 67 ตัวแบบกองทุนและโครงการต่างๆที่ได้จากผลการศึกษา ประกอบการสังเคราะห์ข้อเสนอกองทุนสวัสดิการตำบล

กองทุน/โครงการ	กลไกดำเนินการ	งบประมาณสนับสนุน	ตัวแบบ/ข้อเสนองานวิจัย
1.กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น/พื้นที่	คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ท้องถิ่น/องค์กรสาธารณประโยชน์ /ผู้รับประโยชน์ สวัสดิการหลายมิติ	งบเชิงประเด็นจังหวัดตามประชากร งบพื้นที่14%ตำบล/เทศบาลฯละ 100,000-200,000 บาท การเรียนรู้ ให้เปล่า คุ้มหมื่นเวียน	รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุน ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม สมทบเข้ากับกองทุนสวัสดิการ ชุมชนที่ชุมชนร่วมกับท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นในสัดส่วน1 ต่อ1 ต่อ1 ใช้เกณฑ์สมทบสมาชิกกองทุน วันละ 1 บาทหรือ คนละ 365
2.โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	คณะกรรมการจังหวัด/ กองทุนสวัสดิการชุมชน สวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย	สมทบกองทุนละ 55,000-100,000บาท อปท./เทศบาลสมทบตามความสมัครใจ	บาทต่อปีตามระเบียบการจ่าย สวัสดิการของชุมชนโดยอาศัย แนวทางสวัสดิการ 9 เรื่องซึ่ง
3.กองทุนชุมชน(SIF)	คณะกรรมการ/องค์กรชุมชนและ เครือข่าย/สมาชิกและผู้ด้อยโอกาส สวัสดิการหลายมิติ	องค์กรชุมชน/เครือข่ายจัดสวัสดิการ พัฒนาการเรียนรู้และสงเคราะห์ตัวเงิน ให้เปล่า คุ้ม	เสนอโดยครูจบ ยอดแก้วและ ดำเนินการอยู่ในพื้นที่จังหวัด สงขลาเป็นต้นแบบ ถือเป็นหลักประกันด้าน
4.กองทุนสุขภาพท้องถิ่น	คณะกรรมการ 3 ฝ่าย จาก สปสข./อปท.หรือเทศบาล/ชุมชน สวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ	สมทบกองทุนฯตามจำนวนประชากร ท้องถิ่น คนละ37.50 บาท/ปี ท้องถิ่น(อปท./เทศบาล)สมทบตามขนาด ร้อยละ10 20และ 50	การเงินพื้นฐานเพื่อสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตายของประชาชน คนไทยทุกคน
5.กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ/ท้องถิ่นและครูโรงเรียนเอกชน	คณะกรรมการระดับชาติ สวัสดิการหลักประกันด้านการเงิน การทำงานและมีรายได้	รัฐบาลอุดหนุน/สมทบกองทุนฯ ข้าราชการ/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชนสมทบ	-การบริหารจัดการเงินสัจจะ ของแต่ละพื้นที่ควรเชื่อมโยง กับสถาบันการเงินของชุมชน
6.กองทุนประกันสังคม/ กองทุนทดแทน	คณะกรรมการระดับชาติ รัฐบาล/นายจ้าง/ลูกจ้าง สวัสดิการสุขภาพอนามัย การทำงานและมีรายได้	รัฐบาลสมทบ นายจ้างสมทบ ลูกจ้างในระบบสมทบ	
7.กลุ่มสัจจะลดรายจ่าย ทำบุญวันละ 1 บาท กองทุนสวัสดิการชุมชน จังหวัดสงขลา	คณะกรรมการ/สมาชิก1ต่อ50 คณะกรรมการกองทุนตำบล/ เทศบาล/เครือข่าย-สมาคมจังหวัด -ท้องถิ่นสนับสนุน -รัฐบาลสนับสนุน สวัสดิการครบวงจรชีวิต	สมาชิกสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เสนอให้อปท.หรือเทศบาลสมทบเท่ากัน อปท.สมทบเท่ากัน รัฐบาลสมทบเท่ากัน	
8.กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ พัฒนาคุณธรรมครบวงจร ชีวิตจังหวัดตราด กองทุนสวัสดิการชุมชน ครบวงจรชีวิต	กรรมการกลุ่มสัจจะฯ/เครือข่าย ตำบล/เครือข่ายจังหวัด สวัสดิการด้านการเงิน พัฒนาคน สังคมและสิ่งแวดล้อม	สมาชิกสัจจะสะสมรายเดือน สมาชิกทำบุญวันละ 1 บาทสมทบ รายเดือน เสนอรัฐบาลจัดสรรลงหมู่บ้านหมื่นเวียน ในกองทุนสวัสดิการชุมชนของกลุ่ม	
9.กองทุนบำนาญ ภาคประชาชน	คณะกรรมการระดับชาติ -ใช้กลไกชุมชน เป็นระบบเสริม	รัฐบาลตั้งกองทุนประเดิม สมทบรายคน/แรงงานนอกภาคทางการ	ข้อเสนอของสุวัฒนา, วรเวศม์ และคณะ

สำหรับข้อห่วงใยของนักวิชาการในความแตกต่างทางโครงสร้างของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่นั้น หากดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว ก็เสมือนว่ารัฐบาลได้อุดหนุนงบประมาณให้กับท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางโครงสร้างผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์จากเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในแต่ละตำบล/เทศบาลแล้ว ความแตกต่างในส่วนนี้ถือว่ารัฐบาลได้ชดเชยให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านทางอบต.และเทศบาลซึ่งสามารถนำมาบริหารจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อรองรับภาระการจ่ายเงินบำนาญให้กับผู้สูงอายุในอนาคต

ข้อเสนอให้แยกบำนาญออกจากสวัสดิการด้านอื่นๆ และให้ทำเป็นบัญชีรายคนนั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ต้องการให้สมาชิกช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งแม้ว่าสวัสดิการบำนาญจะมีความได้เปรียบเสียเปรียบกันชัดเจนในแต่ละช่วงอายุของการเป็นสมาชิก ตั้งแต่ 1 ถึง 3 เท่า แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ได้เสียของคนในชุมชนที่เป็นเครือญาติกัน

นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนคือ การปลูกฝังความคิดเรื่องการทำบุญที่ได้จากการลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องการให้คนในชุมชนมองไกลไปถึงประโยชน์ในบั้นปลายของชีวิตในพลังของการทำบุญผ่านผลประโยชน์ได้เสียในระยะสั้นที่มองเพียงตัวเงินเท่านั้น ดังนั้น การผูกโยงสวัสดิการบำนาญซึ่งค่อนข้างแน่นอนเข้ากับสวัสดิการที่ไม่แน่นอนในการเกิด เจ็บ และตาย จึงมีความสำคัญ และเป็นเหตุเป็นผลกัน เพราะความเจ็บและความตายเป็นเรื่องแน่นอนที่ไม่แน่นอน จึงเป็นชุดสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ไม่อาจคาดหมายความได้เปรียบเสียเปรียบในความไม่แน่นอนของชีวิตได้ นอกจากการทำบุญ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในทางจิตใจขึ้นทันที

ทุกคนจึงควรทำบุญจากประโยชน์ที่พึงได้ด้วยการลดรายจ่ายวันละ 1 บาทเพื่อเป็นทานบารมี เป็นการฝึกฝนการลดความเห็นแก่ตัว ด้วยกิจกรรมง่ายๆ ที่ทุกคนทำได้ จึงไม่ควรแยกสวัสดิการบำนาญออกจากสวัสดิการด้านอื่นๆ และไม่ควรจัดทำเป็นบัญชีรายคน ซึ่งน่าจะเป็นอีกระบบหนึ่ง

สำหรับประเด็นความสมดุลด้านเงินออมของสมาชิกกับรายจ่ายที่กองทุนต้องรับภาระในอนาคต จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนของเงินสะสม 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิกในระบบสวัสดิการภาคประชาชนของจังหวัดสงขลา ตามที่รวบรวมได้คำนวณผลตอบแทนภายในของกองทุนไว้แล้ว หากรัฐบาลจัดสรรเงินทุนสมทบ และท้องถิ่นนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพมาบริหารจัดการใหม่โดยร่วมสมทบกับกองทุนตามแนวทางที่เสนอ ก็จะมีเงินทุนสุทธิของสมาชิกคนละ 2.50 บาท²³ เพื่อเป็นเงินบำนาญให้กับสมาชิกในยามชราภาพ ซึ่งจะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนต้องการผลตอบแทนภายในในแต่ละช่วงอายุโดยเฉลี่ยในอัตราที่ไม่สูงเกินไปนัก(สูงสุดประมาณ 8% เฉลี่ยประมาณ 4%) ดังตารางที่ 68 และ 69

²³ เงินทุนรวม 3 บาท จัดสรร 50 สตางค์จ่ายในระเบียบสวัสดิการด้านอื่นๆ

ตารางที่ 68 แสดงอัตราผลตอบแทนภายในของเงินสัจจะ 1 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก

ปีเกิด/อายุ ประเด็น	2549 แรกเกิด	2544 5ปี	2539 10ปี	2534 15ปี	2529 20ปี	2524 25ปี	2519 30ปี	2514 35ปี	2509 40ปี	2504 45ปี
จำนวนปีจ่ายเงินสมทบ	60	55	50	45	40	35	30	25	20	15
จำนวนปีรับผลตอบแทน	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
เงินสมทบตลอดชีพ(บาท)	21,900	20,075	18,250	16,425	14,600	12,775	10,950	9,125	7,300	5,475
ผลตอบแทนตลอดชีพ(บาท)	288,000	264,000	240,000	216,000	192,000	168,000	144,000	120,000	96,000	72,000
อัตราผลตอบแทนภายใน	5.67%	6.11%	6.63%	7.25%	7.99%	8.91%	10.08%	11.62%	13.75%	16.92%

ที่มา : วรเวศม์ สุวรรณระดา

ตารางที่ 69 แสดงอัตราผลตอบแทนภายในของเงินสัจจะ 2.50 บาทเพื่อเป็นสวัสดิการบำนาญของสมาชิก

ปีเกิด/อายุ ประเด็น	2549 แรกเกิด	2544 5ปี	2539 10ปี	2534 15ปี	2529 20ปี	2524 25ปี	2519 30ปี	2514 35ปี	2509 40ปี	2504 45ปี
จำนวนปีจ่ายเงินสมทบ	60	55	50	45	40	35	30	25	20	15
จำนวนปีรับผลตอบแทน	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
เงินสมทบตลอดชีพ(บาท)	54,750	50,187.5	45,625	41,062.5	36,500	31,937.5	27,375	22,812.5	18,250	13,687.5
ผลตอบแทนตลอดชีพ(บาท)	288,000	264,000	240,000	216,000	192,000	168,000	144,000	120,000	96,000	72,000
อัตราผลตอบแทนภายใน	←							5.67%	← → 7.99%	
เงินสมทบตลอดชีพ(บาท)								21,900.0		14,600.0

ที่มา : ประมาณการโดยผู้วิจัย

ในกรณีนี้กองทุนอาจดำเนินการหาผลตอบแทนภายในเพื่อให้เพียงพอกับรายจ่ายที่ต้องรับภาระในอนาคตได้หลายทาง ทั้งแนวทางตามข้อเสนอของครูชบ ที่ให้รัฐบาลออกพันธบัตรชุมชนท้องถิ่นดอกเบี้ยสูงโดยให้กองทุนสวัสดิการชุมชนซื้อ หรือกองทุนจะฝากไว้กับสถาบันการเงินของรัฐ หรือนำมาฝากไว้กับกองทุนบำนาญภาคประชาชนตามข้อเสนอของสุวัฒนา (หากรัฐบาลมีนโยบายให้มีการจัดตั้งขึ้น) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของงานวิจัยนี้เห็นว่า การเพิ่มอัตราผลตอบแทนภายในของกองทุนสวัสดิการชุมชนควรใช้แนวทางของเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตจังหวัดตราดโดยการกู้ยืมกันในกลุ่มชน เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนภายในชุมชนมากขึ้น แทนการนำเงินออกไปภายนอกโดยการส่งคืนกลับไปยังรัฐบาลด้วยการซื้อพันธบัตรหรือฝากไว้กับสถาบันการเงิน รวมทั้งฝากไว้กับกองทุนบำนาญภาคประชาชนเพื่อหาผลกำไรในตลาดทุน

สถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต

ข้อเสนอดังกล่าวมาจากแบบจำลองการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต จากต้นแบบเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตจังหวัดตราด และจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งสถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี โดยสนับสนุนให้ชุมชนร่วมกับท้องถิ่นจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล/เทศบาล เพื่อเป็นธนาคารกลางของตำบล/เทศบาล เปิดรับเงินหุ้นสะสมและเงินออมของสมาชิกทั้งบุคคล และกลุ่มองค์กรต่างๆภายในตำบล/เทศบาล เพื่อดำเนินธุรกรรมทางการเงินในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการครบวงจรชีวิต เกื้อกูลหมุนเวียนอยู่ภายในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น เช่นเดียวกับการสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

ทีมวิจัยเห็นว่าการเติมเงินทุนลงไปสมทบกับเงินออมของชุมชนที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างสวัสดิการครบวงจรชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ และตาย โดยจัดการให้หมุนเวียนงอกเงยอยู่ภายในจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากกว่าการนำเงินออมออกมาจากชุมชน

หลักการของข้อเสนอนี้มาจากฐานคิดการจัดสวัสดิการสังคมเกิด แก่ เจ็บ ตายเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินพื้นฐานของประชาชนคนไทยทุกคน โดยใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะแนวทางในการสร้างพลังความร่วมมือระหว่างชุมชนและท้องถิ่นในรูปแบบสถาบันการเงินและกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นพลังชุมชนที่จะช่วยหนุนเสริมซึ่งกันและกัน

ศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการตามข้อเสนอดังกล่าวมีอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นต้นแบบหลายแห่ง เพียงแต่ต้องการการสนับสนุนในเชิงนโยบายและการหนุนเสริมจากรัฐ โดยเฉพาะการจัดสรรเงินทุนสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล/เทศบาล และมาตรการหนุนเสริมเพื่อบูรณาการเงินทุนต่างๆที่รัฐจัดสรรลงสู่ชุมชนอย่างเป็นระบบในรูปแบบสถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุน

ข้อเสนอดังกล่าวมาจากการสังเคราะห์ความรู้จากตัวแบบและโครงการสวัสดิการสังคมต่างๆของภาครัฐที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่จังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 70 และภาพที่ 17

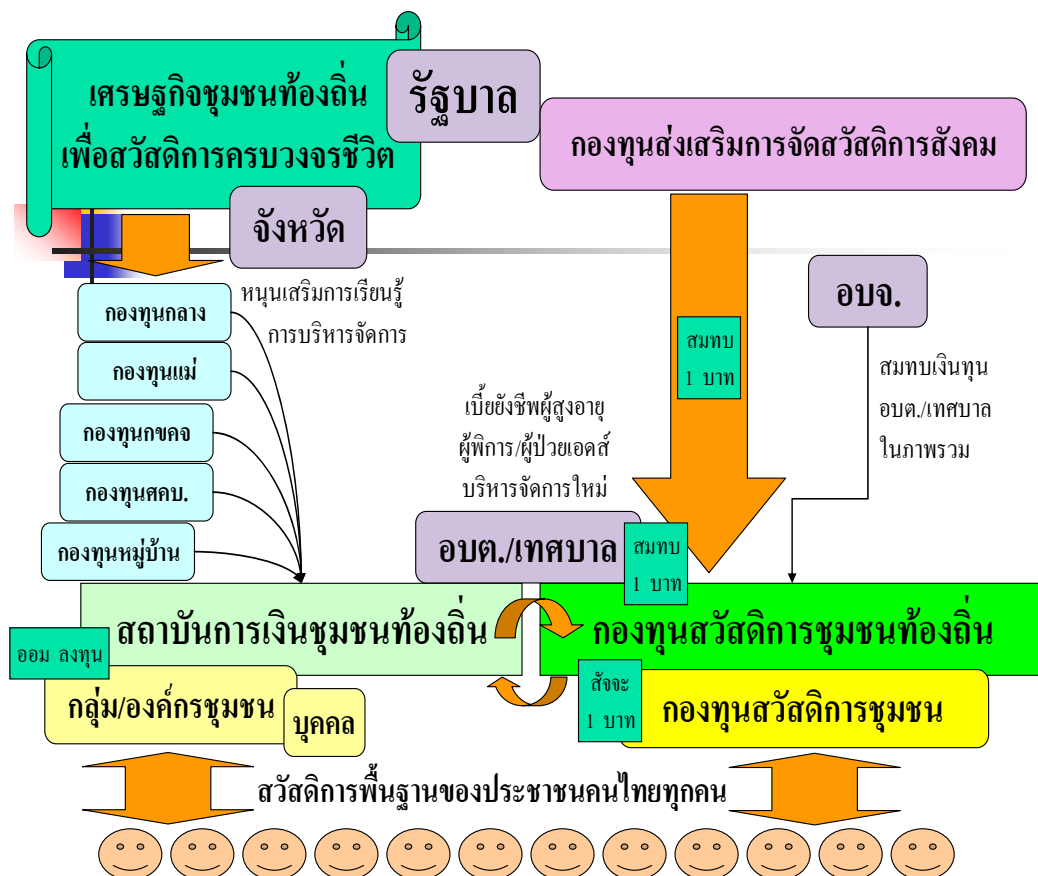
ตารางที่ 70 แสดงแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อหนุนเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นสร้าง

สวัสดิการครบวงจรชีวิต โดยสังเคราะห์เชื่อมโยงกับสถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่น

กองทุน	สมาชิก	ท้องถิ่น	รัฐ	การบริหารจัดการ และผลตอบแทน
สถาบันการเงินชุมชน ท้องถิ่น(เทศบาล/ตำบล)	บุคคล กลุ่มองค์กรต่างๆ ในตำบล/เทศบาล	สนับสนุน ร่วมทุน	สนับสนุน	ตัวแบบเครือข่ายสัจจะฯพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตจังหวัดตราด จันทบุรี และนครศรีธรรมราช สถาบันการเงินตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี

กองทุนสวัสดิการชุมชน	สมาชิก ประชาชนทุกคน ลดรายจ่าย/ทำบุญ วันละ 1 บาท	ท้องถิ่น สมทบ	สมทบ	กรรมการกองทุน สวัสดิการชุมชน ร่วมกับท้องถิ่น	ฝากสถาบันการเงินชุมชนท้องถิ่น หนุนเสริมเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น สร้างสวัสดิการครบวงจรชีวิต ผลตอบแทนหมุนเวียนอยู่ภายใน
กองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง	สมาชิกกลวงหุ้น ออมสมทบ	สนับสนุน	อุดหนุน	กรรมการกองทุนฯ	สร้างเศรษฐกิจชุมชน สมทบสวัสดิการชุมชน
กองทุนกขจ.	คนยากจน		อุดหนุน	กรรมการกองทุนฯ	บริหารเอง/หมุนเวียน (สงเคราะห์)
กองทุนสงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน	ผู้เดือดร้อน		อุดหนุน	กรรมการศูนย์ฯ	บริหารเอง (สงเคราะห์)
กองทุนแม่ของแผ่นดิน	ป้องกันยาเสพติด		อุดหนุน	กรรมการกองทุน	บริหารเอง (พัฒนา)
กองทุนกลางพัฒนา หมู่บ้าน	สาธารณประโยชน์	สนับสนุน	อุดหนุน	กรรมการหมู่บ้าน	บริหารเอง (พัฒนา)
กลุ่ม/องค์กรอื่นๆ	สมาชิก	สนับสนุน	สนับสนุน	กรรมการ	บริหารเอง (สงเคราะห์และพัฒนา)

ภาพที่ 17 แสดงแบบจำลองนโยบายเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการชุมชนครบวงจรชีวิต
: พลังคู่ขนานของสถาบันการเงินและกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอเชิงเป้าหมาย

ข้อมูลการจัดสรรเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปี 2552 ที่คาดว่าจะสูงถึง 2 ล้านคน คนละ 6,000 บาทต่อปี คิดเป็นเงิน 12,000 ล้านบาท หากรัฐบาลดำเนินการตามแนวทางที่เสนอ โดยตั้งเป้าหมายการสนับสนุนตามจำนวนเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังกล่าว โดยให้ท้องถิ่นที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการนำเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์มาบริหารจัดการใหม่โดยการปรึกษารื้อกับผู้รับประโยชน์และประชาชนในตำบล/เทศบาลร่วมกับองค์กรสวัสดิการชุมชน ดำเนินการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นขึ้นตามแนวทางของชุมชน ยกเว้น โดยให้สมาชิกตั้งสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท ท้องถิ่นสมทบเท่ากันเป็นรายเดือนหรือรายปี นั้นหมายถึงรัฐบาลต้องจัดสรรเงินเข้ากองทุนในส่วนนี้จำนวน 12,000 ล้านบาท เพื่อร่วมสมทบกับ กองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นเป็นรายปีตามยอดเงินของสมาชิกที่สัจจะครบ 1 ปี โดยใช้เลข ประจำตัวประชาชนเป็นฐานข้อมูลเพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในกรณีเป็นสมาชิกกองทุนมากกว่า 1 แห่ง ซึ่งจะครอบคลุมประชากรจำนวน 32.9 ล้านคน

หากรัฐบาลดำเนินการตามแนวทางที่เสนอเพื่อให้ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศโดยใช้ ฐานคิดการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งในปี 2553 จะมีจำนวนประมาณ 8 ล้านคน ทั่วประเทศ ต้องใช้เงินสงเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 48,000 ล้านบาท หากตั้งกองทุนสมทบจะใช้เงิน 23,725 ล้านบาทครอบคลุมประชากรจำนวน 65 ล้านคน เงินที่เหลือจำนวน 24,275 ล้านบาทสามารถ จัดสรรเข้ากองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยไม่ต้องเพิ่มเติมงบประมาณเลย ดังนั้น โดยสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรในปีต่อไป จำนวนเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ใช้ดำเนินการตามแนวทางที่เสนอก็คงเหลือสำรองเพิ่ม มากขึ้นทุกปี ดังตาราง

ตารางที่ 71 แสดงเป้าหมายการจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น หน่วย: ล้านบาท

การจัดสรรงบกองทุนตามข้อเสนอ	งบประมาณ	เป้าหมายปี 2552	งบประมาณ	เป้าหมายปี 2553
งบท้องถิ่น สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ไม่รวมผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์) ตามแนวทางที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	12,000.0	ผู้สูงอายุจำนวน 2 ล้านคน	48,000.0	ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 8 ล้านคน
งบท้องถิ่นสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน (จัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพใหม่)	12,000.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล	23,725.0	กองทุน 7,000 ตำบล/เทศบาล
รัฐจัดสรรสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน	12,000.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 32.9 ล้านคน	23,725.0	ครอบคลุมประชากร จำนวน 65.0 ล้านคน
รวมเงินสมทบกองทุนทั้งสิ้น	24,000.0	เพิ่มขึ้น 12,000.0	47,450.0	คงเหลือ 550

ตารางที่ 72 แสดงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินโดยใช้กลไกของชุมชนและท้องถิ่น ผ่านกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อสวัสดิการ เกิด แก่ เจ็บ ตายและอื่นๆ

บทบาท	วัตถุประสงค์ในการจัดสรรงบประมาณ	
องค์กรสวัสดิการชุมชนร่วมกับเทศบาลหรือ อบต. เป็นหน่วยจัดการ	เพื่อเป็นหลักประกันทางการเงินสำหรับสวัสดิการเกิด เจ็บ แก่ ตาย และอื่นๆ ให้กับประชาชนทุกคน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสร้างทุนทางสังคม	
รัฐบาลเป็นหุ้นส่วนร่วมสมทบงบประมาณ	อุดหนุนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลและอบต.) ตามสัดส่วนจำนวนประชากร ถ่วงน้ำหนักจำนวนผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ (เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเดิม) จัดสรรให้กับประชาชนทุกคนวันละ 1 บาท โดยให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท ตามแนวทางของจังหวัดสงขลาและลำปาง ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	
อบจ.	สมทบกองทุนตำบล/เทศบาล หรือผ่านทางเครือข่าย/สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดในภาพรวม	
อบต./เทศบาล	เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (ถ่วงน้ำหนัก) บริหารจัดการใหม่/สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน	คนพิการ ผู้ป่วยเอดส์ (ถ่วงน้ำหนัก) บริหารจัดการใหม่/สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน
ชุมชน	รวมตัวกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น โดยตั้งสัจจะลดรายจ่ายทำบุญวันละ 1 บาท	

แนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดสงขลาถือว่ามีความครบถ้วน และเป็นนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการในระบบเครือข่ายตั้งแต่การเชื่อมโยงสมาชิกกับกรรมการในสัดส่วน 50 ต่อ 1 การสรรหาคณะกรรมการกองทุนระดับตำบล รวมทั้งการเชื่อมโยงกองทุนตำบลสู่เครือข่ายระดับจังหวัดในรูปสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดที่มาจากการพึ่งพาตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทั้งระบบ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเปรียบเทียบกับจังหวัดลำปาง ทีมวิจัยเห็นว่าควรนำการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดลำปางมาประยุกต์เพิ่มเติม ด้วยการเก็บเงินค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิกเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาสที่กลุ่มสัญญาว่าจะให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการเก็บเงินสมทบรายปีของสมาชิกเพื่อเป็นสวัสดิการคนทำงานและการเป็นสมาชิกของสมาคมสวัสดิการภาคประชาชนระดับจังหวัด รวมเงินทุนในส่วนนี้จำนวน 12% ของเงินสัจจะ 1 บาท ดังตาราง

ตารางที่ 73 แสดงแนวทางการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของลำปางที่ควรนำมาปรับใช้

การจัดสรรเงินรับของสมาชิก	ค่าใช้จ่าย และสวัสดิการสมาชิก	
จังหวัดสงขลา		
ค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 20 บาท	ใช้จ่าย เอกสาร วัสดุอุปกรณ์	
50%ของเงินสัจจะ 1 บาท	สวัสดิการ 9 เรื่อง	เกิด แก่ เจ็บ ตาย
30%ของเงินสัจจะ 1 บาท		ยืมเป็นทุนประกอบอาชีพ การศึกษา อื่นๆ
20%ของเงินสัจจะ 1 บาท	เงินทุนสำรอง	
ค่าใช้จ่ายสวัสดิการคนทำงานและ	สวัสดิการคนทำงาน	คนละ 130 บาทต่อเดือน คิดเป็น 8.67%

ค่าสมาชิกสมาคมฯจังหวัดคิดเป็น12%	สมาชิกสมาคมฯจังหวัด	คนละ 1 บาทต่อเดือน คิดเป็น 3.33%
ไม่รวมจ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส	จ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส	ตามจำนวน คนละ 1 บาทต่อวัน
จังหวัดลำปาง (โซนใต้)		
ค่าธรรมเนียมแรกเข้าปรับให้พอเพียงกับค่าใช้จ่าย	กองทุนทดแทน	นำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน จ่ายสมทบให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ เป็นต้น
เงินสมทบรายปีของสมาชิกปรับให้พอเพียงกับค่าใช้จ่าย	กองทุนสวัสดิการคนทำงาน	เงินสวัสดิการสำหรับคนทำงานให้กับกลุ่ม

2.3 กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

ข้อเสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับหมู่บ้านและชุมชน(ในเขตเทศบาล)ตามสัดส่วนจำนวนประชากร มาจากผลการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดในเชิงพื้นที่และประเด็น ซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนใน 4 จังหวัดนำร่องมีแนวทางในการอนุมัติโครงการ โดยเน้นการกระจายเงินกองทุนให้กว้างขวางเพื่อความทั่วถึง ทั้งเชิงพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

รูปแบบและวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งกรอบแนวทางในการสนับสนุนมีความสอดคล้องกับกองทุนชุมชน(SIF)ที่มีมาก่อน โดยที่ประเภทและกิจกรรมการดำเนินงานก็มีความหลากหลาย ทำนองเดียวกันกับการสนับสนุนของกองทุนสุขภาพท้องถิ่น โครงการเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง(SML) และแผนกิจกรรมในยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด

งานวิจัยจึงเสนอให้บูรณาการ โครงการ/กิจกรรมทั้งหมดที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน โดยคำนึงถึงกลไกและงบประมาณสนับสนุนที่มีอยู่ของภาครัฐทั้งระบบ กล่าวคือ เสนอให้ใช้หน่วยหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นกลไกพื้นฐานของการจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมทั้ง 7 มิติ โดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน และกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ฉบับที่ 11 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้านฯ พ.ศ. 2551 รวมทั้งคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล ตามแนวทางจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อการพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาลของกระทรวงมหาดไทย

ข้อเสนอโดยสรุปคือ

(1) สนับสนุนให้กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านซึ่งรับผิดชอบโดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการประสานเชื่อมโยง/พัฒนากองทุน/กลุ่มต่างๆในหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ

(2) จัดสรรเงินทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านทางกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมโดยอุดหนุนผ่านกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน(ที่เพิ่มเติมใหม่)

โดยแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคณะทำงานกลั่นกรองโครงการที่เสนอโดยองค์กรสวัสดิการชุมชนในหมู่บ้านนั้นๆ สำหรับชุมชนในเขตเทศบาลก็ดำเนินการในทำนองเดียวกัน

การสังเคราะห์ความรู้เพื่อจัดทำข้อเสนอจากตัวแบบกองทุน/โครงการต่างๆที่ได้จากการศึกษา แสดงดังตาราง

ตารางที่ 74 แสดงข้อเสนอการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจากตัวแบบต่างๆ

กองทุน/โครงการ	นโยบาย	กฎหมาย	ตัวแบบ/ข้อเสนอ
1.กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สังคมเชิงประเด็น/พื้นที่	ท้องถิ่น/องค์กรสาธารณประโยชน์/ผู้รับประโยชน์/สวัสดิการหลายมิติ	งบเชิงประเด็นจังหวัดตามประชากร งบพื้นที่14%ตำบล/เทศบาลฯละ 100,000-200,000 บาท การเรียนรู้ ให้เปล่า คุ้มหมื่นเวียน	-กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน เป็นกลไกประสานเชื่อมโยง/พัฒนากองทุน/กลุ่มต่างๆในหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ
2.กองทุนสงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	คณะกรรมการ/ผู้เดือดร้อน/สวัสดิการหลายมิติ	หมู่บ้านละ 12,500บาท ให้เปล่า คุ้ม	-กองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน
3.กองทุนหมื่นเวียน แก้ไขปัญหาความยากจน (กช.คจ.)	คณะกรรมการ/ผู้รับประโยชน์ (ยากจน) /สวัสดิการหลายมิติ	หมู่บ้านตกละ 280,000บาท คุ้มหมื่นเวียน ไม่มีดอกเบี้ย 5 ปี	เป็นเงินทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชนในทุกมิติ
4.กองทุนชุมชน(SIF)	คณะกรรมการ/องค์กรชุมชนและเครือข่าย/สมาชิกและผู้ด้อยโอกาส/สวัสดิการหลายมิติ	องค์กรชุมชน/เครือข่ายจัดสวัสดิการ พัฒนาการเรียนรู้และสงเคราะห์ตัวเงิน ให้เปล่า คุ้ม	ส่งผ่านไปทางกองทุนกลาง พัฒนาหมู่บ้านให้กับองค์กรสวัสดิการชุมชนในหมู่บ้าน
5.กองทุนหมู่บ้าน	คณะกรรมการ/สมาชิก/สวัสดิการการทำงานและมีรายได้/บริการสังคมทั่วไป	หมู่บ้านละ 1,000,000 บาท เพิ่มเติมผ่าน ประเมิน 100,000 บาท คุ้ม	เป็นผู้ดำเนินการโดยให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็น คณะทำงานกลั่นกรองเสนอ
6.กองทุนแม่ของแผ่นดิน	คณะกรรมการ/ผู้รับประโยชน์/สวัสดิการหลายมิติ เน้นป้องกันยาเสพติด	หมู่บ้านละ 10,000 บาท ให้เปล่า สมทบค่าบำรุงตามสมัครใจ	คณะอนุกรรมการบริหาร กองทุนฯจังหวัดพิจารณา -สำหรับในชุมชนเขตเทศบาล
7.โครงการ SML	กรรมการโครงการ/หมู่บ้าน/ชุมชน/สวัสดิการการทำงานและมีรายได้	งบตามประชากรในหมู่บ้าน 7 ขนาด กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ	ให้คณะกรรมการชุมชนเป็น คณะทำงานกลั่นกรอง
8.ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข	กรรมการโครงการ/หมู่บ้าน/ชุมชน/สวัสดิการหลายมิติ	งบตามขนาดหมู่บ้าน 5 แผนงาน	โครงการ -สนับสนุนให้กองทุน/กลุ่ม
9.กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน	คณะกรรมการหมู่บ้าน/หมู่บ้าน/สวัสดิการหลายมิติ	อยู่ระหว่างดำเนินการ พัฒนาการเรียนรู้/สาธารณะประโยชน์ ในหมู่บ้าน	องค์กรต่างๆในหมู่บ้านจัดตั้ง เป็นองค์กรสวัสดิการชุมชน

งบประมาณในส่วนนี้สามารถดำเนินการโดยผังบกลางที่ใช้ดำเนินโครงการSML มาไว้ เป็นงบกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนอย่างต่อเนื่องทุกปี

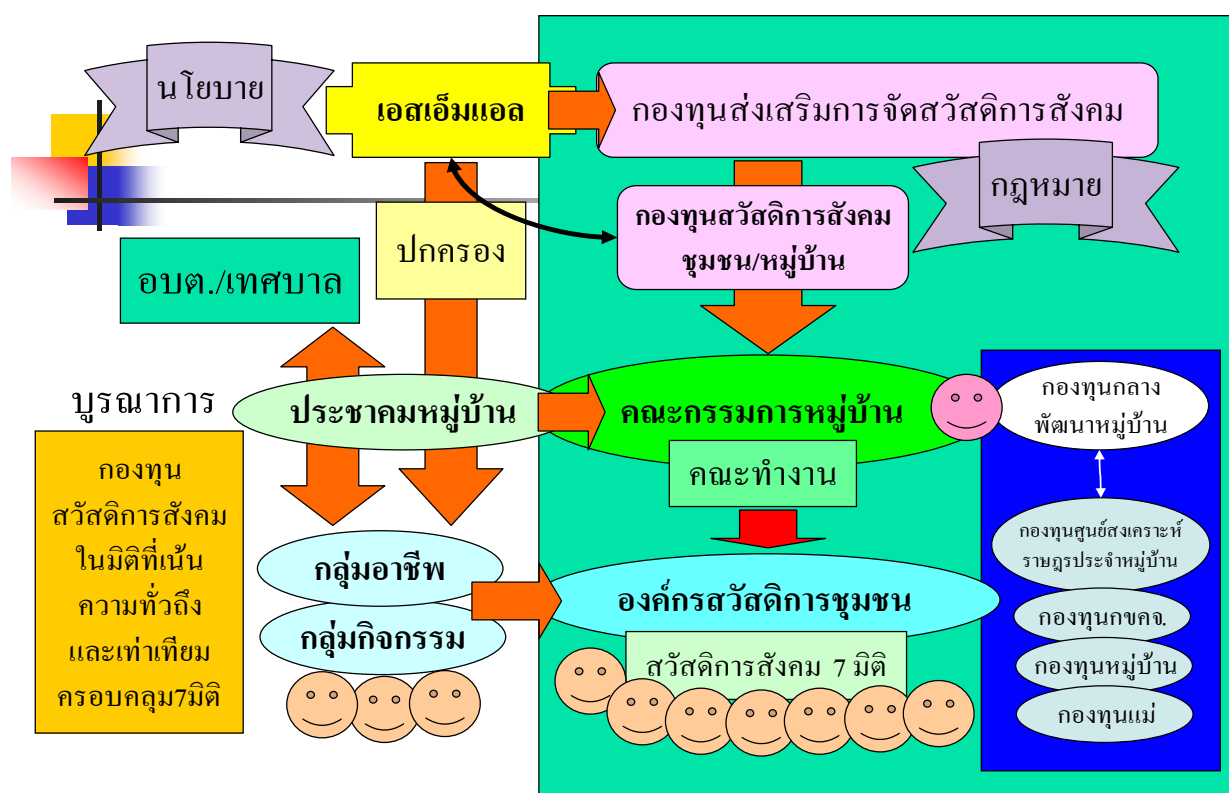

งบโครงการSMLในปี 2552 มีจำนวนเท่ากับ 19,000 ล้านบาท สามารถดำเนินโครงการครอบคลุมประเด็นสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ ซึ่งจะขยายขอบข่ายการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศตามนิยามที่กำหนดไว้ในกฎหมายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคชุมชนฐานรากอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ

ข้อเสนอดังกล่าว คือการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของชุมชนฐานรากจากนโยบายไปเป็นกฎหมาย โดยมองว่าโครงการSML คือ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (หรือกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงที่พรรคประชาธิปัตย์เสนอเป็นนโยบาย)ที่ยังไม่ได้พัฒนาเป็นกฎหมาย จึงไม่ต้องทำให้โครงการSML หรือกองทุนเศรษฐกิจพอเพียงมีความต่อเนื่องโดยจัดทำเป็นกฎหมายขึ้นมารองรับ แต่นำมาผนวกไว้ในกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานของโครงการSMLและกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง โดยครอบคลุมสวัสดิการสังคมทั้ง 7 มิติ

ตารางที่ 75 แสดงเป้าหมายการจัดสรรเงินกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

การจัดสรรงบกองทุนตามข้อเสนอ	งบประมาณ (ล้านบาท) และเป้าหมาย (หมู่บ้าน/ชุมชน)			
	ปี2552	เป้าหมาย	ปี2553	เป้าหมาย
กองทุนสวัสดิการสังคมหมู่บ้าน/ชุมชน	19,000.0	ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกมิติสวัสดิการ	19,000.0 + ..%	ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ทุกมิติสวัสดิการ

ภาพที่ 18 แสดงการจัดสรรงบประมาณส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 7 มิติในระดับหมู่บ้านโดยเชื่อมโยงกับคณะกรรมการหมู่บ้านและกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน

3. สำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.)

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ(ก.ส.ค.) มีหน้าที่จัดทำแผนสวัสดิการสังคมเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติพิจารณา และเป็นกองเลขานุการสนับสนุนงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกับส่วนงานอื่นๆในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

งานวิจัยเสนอให้ควรรวมสำนักงานเสริมศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(สพพ.)ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเข้ากับสำนักงานก.ส.ค.ภายในสำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อดำเนินการด้านนโยบายและแผนสวัสดิการสังคม รวมทั้งสนับสนุนงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดใน 3 ระดับตามข้อเสนอในงานวิจัย โดยอาจตั้งเป็นองค์การมหาชนตามแนวทางการยุบรวมกองทุนหมู่บ้านฯ(กทบ.-กองทุน)องค์การมหาชน กับสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ(สทบ.-สนับสนุนกระบวนการ)ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดตั้งเป็นสำนักงานกองทุนหมู่บ้านฯ(สทบ.)องค์การมหาชนตามกฎหมายกองทุนหมู่บ้านฯ โดยมีโครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกับสำนักงานกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.)ซึ่งมีทั้งงานนโยบายด้วยแผนสวัสดิการสังคมในระดับชาติ และระดับจังหวัด รวมทั้งงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในระดับจังหวัด

การสังเคราะห์ความรู้เพื่อจัดทำข้อเสนอการจัดองค์กรของสำนักงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ จากตัวแบบกองทุน/โครงการต่างๆที่ได้การศึกษา แสดงดังตาราง ตารางที่ 76 แสดงข้อเสนอแนวทางในการจัดตั้งสำนักงานก.ส.ค.เพื่อสนับสนุนงานนโยบายและแผน รวมทั้งงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจากตัวแบบหลัก

ตัวแบบ	นโยบาย	กฎหมาย	ตัวแบบ/ข้อเสนอ
กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม		-คณะกรรมการนโยบายชาติ -คณะกรรมการบริหารกองทุนฯชาติ - สำนักงานก.ส.ค.อยู่ภายใน - สำนักปลัดกระทรวงพม. - ระดับจังหวัด - คณะกรรมการนโยบาย(ก.ส.จ.) - คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ - สำนักงานพมจ.เลขานุการ - กองทุน3ระดับ ปีละ30-450ล้านบาท -ส่วนกลาง -เชิงประเด็นจังหวัด -เชิงพื้นที่ตำบล/เทศบาล	(ก)กองทุนสวัสดิการสังคม จัดสรรกองทุน 3 ระดับ 1.เชิงประเด็นจังหวัด งบ1%ของงบจังหวัด 2.เชิงพื้นที่ อบต./เทศบาล สมทบกองทุนสวัสดิการ ชุมชนท้องถิ่น(ตำบล/ เทศบาล)เท่ากันในอัตรา 1:1:1 3.เชิงพื้นที่ระดับหมู่บ้าน/ ชุมชน จัดสรรเงินทุนส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม 7 มิติ ตาม
กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ		-คณะกรรมการนโยบายชาติ -คณะกรรมการกองทุนฯชาติ - สำนักงานสปสช.ชาติ/เขต/จังหวัด	แนวทางของโครงการSML (ข)สำนักงานก.ส.ค. ควรรวมสำนักงานโครงการ

		องค์การมหาชนตามกฎหมาย -กองทุนปีละกว่า 80,000 ล้านบาท กองทุนสุขภาพท้องถิ่น(เทศบาล อบต./ชุมชน)คนละ37.50 บาท/ปี	SML(สศพ.) ภายในสำนัก เลขาธิการนายกรัฐมนตรี (สสน.)กับสำนักงานก.ส.ค. สำนักปลัด พม. อาจตั้งเป็น
กองทุนหมู่บ้าน	-กองทุนหมู่บ้าน(องค์การมหาชน) กู้เงินจากออมสิน ธกส.และกรุงไทย -สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน(สทพ.) ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สนับสนุนการขับเคลื่อน -คณะกรรมการกองทุนมาจากภาคีภาค ส่วนต่างๆ	-คณะกรรมการกองทุนฯชาติ สำนักงานสทพ.ชาติ/ภูมิภาค องค์การมหาชนตามกฎหมาย (ยุบรวม กทพ.และสทพ.เดิม) กองทุนมากกว่า 80,000 ล้านบาท หมู่บ้าน/ชุมชนละ 1-1.1 ล้านบาท	สำนักงานก.ส.ค. องค์การ มหาชนภายใต้กฎหมาย กองทุนฯ ดำเนินการลักษณะ เดียวกับกองทุนหมู่บ้านฯและ สำนักงานสทพ.
โครงการSML	-คณะกรรมการโครงการชาติ -สำนักงาน โครงการ SML(สศพ.) ภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี -งบโครงการสวัสดิการชุมชน/หมู่บ้าน ทั้งสิ้น 190,000 ล้านบาท/ปี อุดหนุนหมู่บ้าน/ชุมชนตามจำนวน ประชากร 7 ขนาด		

4. คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมควรมีจำนวน 17 คน

การสังเคราะห์ความรู้จากผลการศึกษาเพื่อเสนอองค์ประกอบ ที่มา และความสำคัญของ
คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด แสดงดังตาราง
ตารางที่ 77 แสดงข้อเสนอองค์ประกอบ จำนวน และที่มาของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
สังคมจังหวัด

องค์ประกอบเดิม	องค์ประกอบใหม่	ที่มา	ความสำคัญ
1. ภาครัฐ 4 คน		พมจ.สรรหาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้ง (ไม่ระบุหน่วยงาน)	ผู้ว่าราชการจังหวัดรับทราบ เชื่อมโยงกับคณะกรรมการก.ส.จ.
	1.ภาครัฐ 4 คน	พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ระบุหน่วยงาน -ผู้แทนปกครองจังหวัด -ผู้แทนท้องถิ่นจังหวัด -ผู้แทนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด -ผู้แทนศูนย์พัฒนาสังคมจังหวัด	แผนสวัสดิการสังคมและ แผนพัฒนาจังหวัด เป็นหน่วยงานสนับสนุนเชิงพื้นที่ ที่มีอำนาจหน้าที่และกลไก เชื่อมโยงกับภาคชุมชนท้องถิ่น ครอบคลุมสวัสดิการสังคม 7 มิติ

2. ภาคท้องถิ่น 3 คน	2. ภาคท้องถิ่น 3 คน	1) ผู้แทนอบจ. 1 คน 2) ผู้แทนเทศบาล 1 คน โดยการเลือก กันเองของผู้บริหารเทศบาล 3) ผู้แทนอบต. 1 คน โดยการเลือกกันเอง ของผู้บริหารอบต.	เป็นหน่วยงานตามกฎหมาย การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุม สวัสดิการสังคม 7 มิติ
3. ภาคประชาสังคม 3 คน		สรรหาโดยคณะทำงานขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	
	3. ภาคประชาสังคม 1 คน	โดยการเลือกกันเองของผู้แทนภาค ประชาสังคมในคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกา	การมีส่วนร่วมของภาคประชา สังคมเพื่อเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาจังหวัด
	4. องค์กรสาธารณประโยชน์ 1 คน	โดยการเลือกกันเองขององค์กร สาธารณะประโยชน์ที่แจ้งรับรอง ตามระเบียบกองทุนฯ	การมีส่วนร่วมขององค์กร สาธารณประโยชน์
	5. ภาคธุรกิจเอกชน 1 คน	โดยการเลือกกันเองของผู้แทนภาค ธุรกิจเอกชนในคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกา	การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ เอกชนเพื่อเชื่อมโยงกับ แผนพัฒนาจังหวัด
4. ภาคชุมชน 4 คน		ผู้แทนภาคชุมชนเลือกกันเอง	
	6. องค์กรสวัสดิการชุมชน 3 คน	โดยการเลือกกันเองขององค์กร สวัสดิการชุมชนที่แจ้งรับรองตาม ระเบียบกองทุน	การมีส่วนร่วมขององค์กร สวัสดิการชุมชนซึ่งคาดว่าจะมี จำนวนเพิ่มมากขึ้น(ทุกหมู่บ้าน)
	7. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน	โดยการเลือกกันเองของกำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน จากข้อเสนอให้ตั้ง คณะกรรมการหมู่บ้านกลั่นกรองการ แจ้งรับรององค์กรสวัสดิการชุมชนและ โครงการสวัสดิการหมู่บ้าน(SMLเดิม)	การมีส่วนร่วมของกรรมการ หมู่บ้านในฐานะคณะทำงาน หมู่บ้านในฐานะคณะทำงาน -กฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ ฉบับที่ 11 -ระเบียบกรรมการหมู่บ้านฯ
	8. สภาองค์กรชุมชน 1 คน	ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนจังหวัด	-กฎหมายสภาองค์กรชุมชน -กฎหมายสภาพัฒนาการเมือง
	9. ศูนย์ประสานงานองค์กร ชุมชนระดับจังหวัด 1 คน	ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์ ประสานงานองค์กรชุมชนระดับ จังหวัด	ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ ประสานงานองค์กรชุมชน
5. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็น กรรมการและเลขานุการ 1 คน		พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการกสช.เชื่อมโยงแผนสวัสดิการสังคมและแผนพัฒนาจังหวัด	
รวม 15 คน	รวม 17 คน	ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัด/สนับสนุนการ จัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ครอบคลุม สวัสดิการสังคม 7 มิติ พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	บูรณาการกลไกสนับสนุนและ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบ

ประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ		อนุกรรมการฯเลือกกันเอง พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง	กระบวนการมีส่วนร่วมและ ฉันทานุมัติ เพื่อการดำเนินงานกองทุนอย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สูงสุด
	-ประธานอนุกรรมการบริหารฯ -รองประธานคณะ อนุกรรมการบริหาร กองทุนฯ 2 คน	อนุกรรมการเลือกกันเอง พมจ.เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ประธานอนุกรรมการบริหาร/ รองประธานอนุกรรมการบริหาร กองทุนฯ 2 คน	
	ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการ บริหารกองทุนฯ 3 คน	เจ้าหน้าที่พมจ. 1 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาสังคม 1 คน เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัด 1 คน	ทีมงานกองเลขาสนับสนุนการ ทำงานของคณะอนุกรรมการ บริหารฯและคณะทำงาน
กำหนดให้มีการประชุมสามัญอนุกรรมการบริหารกองทุนฯทุกเดือน โดยกำหนดวันประชุมที่แน่นอนเป็นตารางรายปี			

คณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯ

คณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯควรสรรหาจากคนทำงานในภาคส่วนต่างๆ สำหรับกองทุนสวัสดิการสังคมระดับหมู่บ้าน/ชุมชนควรใช้กลไกคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยพิจารณากลับกรองโครงการ และควรมีคณะทำงานติดตามสนับสนุนในระดับอำเภอ รวมทั้ง คณะทำงานสื่อสาร สร้างความเข้าใจ เสริมสร้างการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในภาพรวมด้วย

ตารางที่ 78 แสดงคณะทำงานภายใต้อนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด

กองทุนสวัสดิการสังคมในระดับต่างๆ	คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด
1. กองทุนสวัสดิการสังคมในภาพรวม	คณะทำงานสื่อสาร สร้างความเข้าใจ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม 1 ชุด
2. กองทุนสวัสดิการสังคมเชิงประเด็นจังหวัด -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด	คณะทำงาน 1 ชุด -คณะทำงานพิจารณากลับกรองและติดตามสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ
3. สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) -ทำงานเชื่อมโยงกับกองทุนสุขภาพท้องถิ่น	คณะทำงาน 2 ชุด -คณะทำงานพิจารณากลับกรองโครงการ -คณะทำงานติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน
4. กองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนพัฒนาท้องถิ่น -กองทุนต่างๆในหมู่บ้าน	คณะทำงานทุกหมู่บ้าน -คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคณะทำงานพิจารณากลับกรองโครงการ
5. กองทุนสวัสดิการสังคมชุมชนในเขตเทศบาล -เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาชุมชน/แผนพัฒนาท้องถิ่น -กองทุนต่างๆในชุมชน	คณะทำงานทุกชุมชน -คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลร่วมกับเทศบาลเป็นคณะทำงานพิจารณากลับกรองโครงการ
6. กองทุนสวัสดิการระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	คณะทำงานติดตามสนับสนุนการดำเนินงานระดับอำเภอละ 1 ชุด

5. บทส่งท้าย

แนวทางในการบริหารจัดการเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดตามข้อเสนอมีใช้เรื่องใหม่ เป็นการสังเคราะห์ความรู้จากตัวอย่างที่เคยมีมา และที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการประสานเชื่อมโยง บูรณาการแนวความคิดสวัสดิการสังคมเข้ากับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศที่มีหลายระดับและหลายช่องทาง จนขาดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลค่อนข้างน้อย

งานวิจัยเสนอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมในเชิงพื้นที่ 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น(ตำบล/เทศบาล) และระดับหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆในทุกระดับ ทั้งการพิจารณาก่อนการอนุมัติ และติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน โดยให้ความสำคัญกับองค์กรสวัสดิการชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรสาธารณประโยชน์ในฐานะเจ้าภาพหลักที่จะช่วยสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่เขียนไว้ในกฎหมายคือการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม และเป็นธรรม

ข้อเสนอหลักของงานวิจัยนี้พุ่งเป้าไปที่บทบาทใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นเพื่อสวัสดิการสังคมของประชาชนคนไทยทุกคนโดยเสนอให้รัฐเข้ามาเป็นหุ้นส่วนร่วมสมทบ นอกจากนี้ยังเสนอให้นำพลังของศาสนามาเสริมหนุนจากต้นแบบของเครือข่ายพระสงฆ์ที่เชื่อมโยงกลุ่มการเงินชุมชนเข้ากับการพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต

ข้อเสนอให้เครือข่ายพระสงฆ์จากฐานกลุ่มสังฆะสมถะพัฒนาคูณธรรมครบวงจรชีวิตเข้ามามีบทบาทสนับสนุนการขับเคลื่อนกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมใน 3 ระดับ คือ โจทย์สำคัญของการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ซึ่งเป็นโจทย์ที่ยากจะสำเร็จได้ง่ายเหมือนกับข้อเสนอในเชิงระบบและกลไกที่ได้จากการสังเคราะห์ความรู้ในงานวิจัยชิ้นนี้ (ในทางปฏิบัติข้อเสนอดังกล่าวก็ยังคงต้องการการตอบรับในเชิงนโยบายจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และรัฐบาล) จึงเป็นความท้าทายของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องที่จะสานต่อให้บรรลุผลในทางปฏิบัติในโอกาสต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2530. การจัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล. 27 ธันวาคม 2530.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2551. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.) (Online). <http://www.cdd.go.th/cddoc/poor/poor4809.htm>, 28 ตุลาคม 2551.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2551. การสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนในเขตเทศบาลนครและเทศบาลเมือง. 3 เมษายน 2551.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สมาคมนักศึกษาเก่าสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย และมูลนิธิสร้างสรรค์สถาบันครอบครัว. 2551. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดทำแผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมอย่างมีส่วนร่วม วันที่ 3 วันที่ 25-26 สิงหาคม 2551 ณ โรงแรมภูเก็ตออริคัล รีสอร์ท แอนด์ สปา ภูเก็ต. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (อัดสำเนา).

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. 2551. ข้อมูลองค์กร (Online). <http://www.gpf.or.th/index.asp>, 15 ธันวาคม 2551

คณะกรรมการกระจายรายได้ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. สวัสดิการพื้นฐาน (Social Safety Net): รากฐานความเป็นธรรมทางรายได้. กรุงเทพฯ: สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เทพรัตน์ จันทพันธ์ และคณะ. 2551. โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่จังหวัดพัทลุง. รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. พฤศจิกายน 2551.

ปีทมาวดี ชูชุกิ. 2551. วรรณกรรมปริทรรศน์และการสังเคราะห์ความรู้เรื่องสวัสดิการชุมชนในประเทศไทย. รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. สิงหาคม 2551.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, 16-21.

พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541. 2541. เล่ม 115 ตอนที่ 15 ก, 16-31.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.2539. 2539. เล่ม 113 ตอนที่ 42 ก, 1-21.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2542. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 25 ก, 8-9.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 113 ก, 4-6.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2549. 2549. เล่ม 123 ตอนที่ 4 ก, 8-12.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2550. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 5 ก, 1-7.

พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 33 ก, 6-8.

พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ.2542. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 39 ก, 13-24.

- พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544. 2544. เล่ม 118 ตอนที่ 102 ก, 6-18.
- พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2547. 2547. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 85 ก, 114.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, 48-66.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 2 ก, 1-3.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก, 1-29.
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537. 2537. เล่ม 111 ตอนที่ 28 ก, 3-21.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500. 2500. เล่ม 74 ตอนที่ 99, 1-30.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2508. 2508. เล่ม 82 ตอนที่ 114, 63-73.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2518. 2518. เล่ม 92 ตอนที่ 238, 1-13.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2520. 2520. เล่ม 94 ตอนที่ 17, 23-30.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2530. 2530. เล่ม 104 ตอนที่ 254, 40-47.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543. 2543. เล่ม 117 ตอนที่ 105 ก, 1-6.
- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2548. 2548. เล่ม 122 ตอนที่ 13 ก, 41-44.
- พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533. 2533. เล่ม 107 ตอนที่ 161, 1-47.
- พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2537. 2537. เล่ม 111 ตอนที่ 63 ก, 3-15.
- พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 22 ก, 1-6.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก, 1-8.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2550. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 55, 1-10.
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525. เล่ม 99 ตอนที่ 116, 1-47.
- พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก, 96-105.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 94 ก, 6-20.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 100 ก, 12-20.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548. 2548. เล่ม 122 ตอนที่ 6 ก, 1-13.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550. 2550. เล่ม 124 ตอนที่ 61 ก, 8-24.
- พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 24 ก, 1-14.
- พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 31 ก, 26-38.
- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 30 ก, 1-33.
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545. 2545. เล่ม 119 ตอนที่ 116 ก, 1-28.

- กิม ภคเมธาวิ, ทิพวัลย์ สีจันทร์, ปัทมาวดี ชูชุกิ, หทัย เหมทานนท์, และ จิรา กาญจนภักดิ์. 2549. โครงการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน. รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กันยายน 2549. นครศรีธรรมราช: ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- กิม ภคเมธาวิ, อัมพร แก้วหนู, และ ยินดี เจ้าแก้ว. 2544. โครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชน. รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. สิงหาคม 2544. นครศรีธรรมราช: ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2550. การประชุมระดับชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุเรื่องระบบบำนาญแห่งชาติสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนพิเศษ 42 ง, 6-15.
- ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ.2544. 2544. เล่ม 118 ตอนพิเศษ 46 ง, 3-10.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548. 2548. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 115 ง, 46-57.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.2551. 2551. เล่ม 125 ตอนพิเศษ 107 ง, 6-19.
- วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์. 2551. “คนไทยพร้อมจะจ่ายค่ารัฐสวัสดิการหรือ.” รายงานที่ตีพิมพ์ฉบับที่ 54 เดือนมกราคม 2551 (ฉบับพิเศษ) จะแก้ปัญหาค่าความยากจนกันอย่างไร: แข่งขัน แจกจ่าย หรือสวัสดิการ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา. 2550ก. กรณีศึกษาจังหวัดสงขลาและลำปาง ระบบสวัสดิการภาคประชาชน นโยบายการแบ่งงานกันทำระหว่างภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐบาล. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- _____. 2550ข. ระบบบำนาญแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2550. การวิจัยนโยบายสาธารณะ กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.อี. จำกัด.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ศอ.ปส.). 2551. “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”. ศตส.ภาคประชาชน (Online). www.nccd.go.th/index.php, 15 ธันวาคม 2551.
- ศรีสุกัร นิลกรรณ, พิมพ์ฉัตร รสสุธรรม และวิไลลักษณ์ อยู่สำราญ. 2551. โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่จังหวัดลำปาง. รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ตุลาคม 2551.

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. 2551. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ครั้งที่ 1/2551 วันที่ 30 มกราคม 2551. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- สำนักงานประมาณ. 2549. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2550. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2551ก. งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ: สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2551ข. ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551. 9 กันยายน 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. มปป. แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554) และแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมไทยเพื่อชีวิตมั่นคง พ.ศ.2550-2554 ตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี สร้างสวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- _____. 2549. ประมวลข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- _____. 2550. คู่มือการกระจายเงินกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (อัครา).
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2551. ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ..... มกราคม 2551.
- สำนักงานประกันสังคม. 2550. รายงานประจำปี 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- _____. 2551. เกี่ยวกับสำนักงาน (Online). <http://www.sso.go.th/index.php>, 15 ธันวาคม 2551.

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. มปป. **สรุปงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2551 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.** สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (อัครา).

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย. 2549. **การบริหารงานจังหวัด.**

_____. 2551. **คู่มือการดำเนินโครงการภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัด ประจำปี**

2551. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. สำนักงานพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน(SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(สพพ.). 2551. **ที่มาและหลักการ** (Online). <http://www.sml.go.th/index2.php>, 15 ธันวาคม 2551.

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550. **กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล.** สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (อัครา).

สำนักงานรัฐมนตรี. 2551ก. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

_____. 2551ข. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันอังคารที่ 7 ตุลาคม 2551.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2551ก. **เอกสารประกอบการประชุมเวทีขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น (ครั้งที่ 5) วันที่ 17-19 มิถุนายน 2551 ณ มาริไทม์ปาร์ก แอนด์ สปา รีสอร์ท กระบี่.** สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (อัครา).

_____. 2551ข. **เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง องค์ความรู้งานวิจัย: การสร้างหลักประกันความมั่นคงและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ วันที่ 14-16 กรกฎาคม 2551 ณ ห้องปรีณซ์ บอลรูม 3 โรงแรมปรีณซ์ พาเลซ มหานาค กรุงเทพฯ.** สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (อัครา).

อัครา ภูติภัทร์ และคณะ. 2551. **โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่จังหวัดจันทบุรี.** รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ธันวาคม 2551.

อภิศักดิ์ ธีระวิศิษฐ์ และคณะ. 2551. **โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่จังหวัดขอนแก่น.** รายงานเสนอสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ธันวาคม 2551.

ภาคผนวก

สรุปจากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของ 4 จังหวัดนำร่อง

1. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จังหวัดพัทลุง โดยนายเทพรัตน์ จันทพันธ์ และคณะ
2. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จังหวัดจันทบุรี โดยนายอาคม ภูติภักดิ์ และคณะ
3. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จังหวัดขอนแก่น โดย ผศ.ดร.อภิศักดิ์ ธีระวิศิษฐ์ และคณะ
4. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ จังหวัดลำปาง โดย ดร.ศรีศุภกร นิลกรรณ์ และคณะ

สารบัญ	หน้า
1. กระบวนการได้มาของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนใน 4 จังหวัด	114
2. บทบาทของคณะทำงานภายใต้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนฯ จังหวัด	115
3. โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัด ประจำปีงบประมาณ 2550 และ 2551 ใน 4 จังหวัด	116
3.1 จังหวัดพัทลุง	116
(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่	116
(2) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น	122
(3) รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท	123
3.2 จังหวัดจันทบุรี	125
(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่	125
(2) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น	128
(3) รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท	131
3.3 จังหวัดขอนแก่น	134
(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่	134
(2) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น	135
3.4 จังหวัดลำปาง	135
(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่	135
(2) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น	140
(3) รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท	140

1. กระบวนการได้มาของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด

ตารางสรุปกระบวนการได้มาของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดใน 4 จังหวัด

ภาคส่วน	พัทลุง	จันทบุรี	ลำปาง	ขอนแก่น
ภาครัฐ	แต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 4 คน	แต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 4 คน	แต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 4 คน	แต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 4 คน
ภาคท้องถิ่น	สำนักงานพมจ. ส่งหนังสือถึงนายก อบท.ทุกตำบล และนายก อบจ. ให้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม ตำบลละ 1 คน จากนั้นจัดประชุมคัดเลือกผู้แทนเทศบาล/อบต. มีตัวแทนที่ถูกเสนอชื่อจาก อบต. เข้าร่วม 20 คน ตัวแทนจากเทศบาล 4 คน แบ่งกลุ่มย่อยให้มีการคัดเลือกกันเอง ได้ตัวแทนรวม 3 คน	ไม่มีข้อมูล	สนง.พมจ.ส่งหนังสือแจ้งนายก อบท.และ อบจ.ในจังหวัด มีการเสนอชื่อตัวแทนที่เป็นคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมจังหวัด	จัดประชุมคัดเลือกผู้แทน
ภาคประชาสังคม	สำนักงานพมจ.ส่งหนังสือถึงองค์กรสาธารณประโยชน์ให้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม เป็นผู้แทนภาคประชาสังคม องค์กรละ 1 คน คัดเลือกโดยเวทีของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน	ไม่มีข้อมูล	คัดเลือกจากเวทีคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	จัดประชุมคัดเลือกผู้แทน
ภาคประชาชน	สำนักงานพมจ. ส่งหนังสือถึงประชาชน เครือข่าย ให้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม เป็นผู้แทนภาคประชาชน จากนั้นจัดประชุมคัดเลือกผู้แทน มีตัวแทนจากภาคประชาชนที่ถูกเสนอชื่อเข้าร่วม 17 คน แบ่งกลุ่มย่อยคัดเลือกกันเอง ได้ตัวแทน 4 คน	ไม่มีข้อมูล	คัดเลือกจากเวทีคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมจังหวัด	ประสานงานองค์กรเครือข่ายเสนอชื่อตนเอง 4 คน

2. บทบาทของคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯจังหวัด

ตารางสรุปบทบาทของคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดใน 4 จังหวัด

การทำงาน	พัทลุง	จันทบุรี	ลำปาง	ขอนแก่น
คณะทำงาน	1.คณะทำงานกลั่นกรอง โครงการฯ 9 คน 2.คณะทำงานติดตาม และประเมินผล โครงการฯ 18 คน + ตัวแทนจากองค์กร ที่ได้รับการอนุมัติ โครงการในปีนั้น	1.คณะทำงานกลั่นกรอง โครงการ 2.คณะทำงานส่งเสริม โครงการและติดตาม ประเมินผล 9 คน 3.คณะทำงานส่งเสริม การระดมทุน	1.คณะพิจารณากลั่นกรอง อนุมัติโครงการ 3 คน 2.คณะจัดการความรู้ 2 คน 3.คณะติดตามประเมินผล 3 คน	คณะทำงาน พิจารณากลั่นกรอง โครงการ
ประชาสัมพันธ์	1)ส่งหนังสือถึงอปท. ช่องทางนี้ไม่ได้รับตอบ รับจากพื้นที่ 2)ประสานผ่านเครือข่าย ของพมจ. และพอช. ที่ทำงานร่วมกันและมี พื้นที่ในการจัดสวัสดิการ สังคมมาก่อน	1)เวทีทำความเข้าใจ ร่วมกับอปท. 2)เวทีทำความเข้าใจ ร่วมกับหน่วยงาน ราชการในจังหวัด 3)ติดต่อโดยตรงไปยัง องค์กรที่มีการจัด สวัสดิการสังคมใน จังหวัด	1)เวทีทำความเข้าใจ ร่วมกับ อปท. องค์กร สาธารณประโยชน์ หน่วยงานรัฐ เครือข่ายภาค ประชาชนในจังหวัด 2)สื่อวิทยุชุมชน แผ่นพับ	
กลั่นกรองโครงการ	คณะทำงานกลั่นกรอง โครงการฯ พิจารณา โครงการโดยมีตัวแทน องค์กรที่เสนอขอ เข้าร่วม ชี้แจงรายละเอียด	คณะทำงานกลั่นกรอง โครงการฯ (สำนักงาน พมจ.)พิจารณาโครงการ	คณะพิจารณากลั่นกรองฯ พิจารณาโครงการโดยมี ตัวแทนองค์กรที่เสนอขอ เข้าร่วมชี้แจงรายละเอียด	
อนุมัติโครงการ	โครงการที่ผ่านการ เห็นชอบจากคณะทำงาน กลั่นกรองฯ เสนอเพื่อขอ อนุมัติจาก คณะกรรมการ บริหารกองทุนฯ	โครงการที่ผ่านการ เห็นชอบจากคณะทำงาน กลั่นกรองฯ เสนอเพื่อขอ อนุมัติจาก คณะกรรมการ บริหารฯ มีตัวแทน องค์กรที่เสนอ เข้าร่วม ชี้แจง	โครงการที่ผ่านการ เห็นชอบจากคณะพิจารณา กลั่นกรองฯ เสนอเพื่อขอ อนุมัติจาก คณะกรรมการบริหารฯ	
พัฒนาโครงการที่ไม่ ผ่านการอนุมัติ	โครงการที่ไม่ผ่านการ อนุมัติ ส่งต่อคณะติดตาม และประเมินผลโครงการ	โครงการที่ไม่ผ่านการ อนุมัติ ส่งต่อคณะทำงาน กลั่นกรอง โครงการฯ	คณะพิจารณากลั่นกรองฯ ปรับปรุงโครงการร่วมกับ องค์กรที่เสนอขอ	

การทำงาน	พัสดุ	จันทบุรี	ลำปาง	ขอนแก่น
	พัฒนาฯ โครงการร่วมกับ องค์กรที่เสนอขอ และ นำเสนอต่อคณะทำงาน กลั่นกรองฯอีกครั้ง	(สำนักงาน พมจ.) ปรับปรุงตามความเห็น คณะอนุกรรมการบริหาร กองทุนฯ		
ติดตามประเมินผล	คณะทำงานติดตาม ประเมินผลฯ ใช้การ ประเมินแบบเสริมพลัง ติดตามการดำเนิน กิจกรรม 3 ระยะ ก่อนจัด กิจกรรม ระหว่างจัด กิจกรรม หลังกิจกรรม คืนกลับข้อมูลเป็นระยะ ระหว่างการติดตาม ประเมินผล	คณะทำงานติดตามและ ประเมินผลฯ ติดตาม โครงการ 2 ระยะ ระยะแรกเมื่อดำเนิน โครงการผ่านไป 6 เดือน และระยะที่สองห่างจาก ระยะแรก 5 เดือน	คณะทำงานติดตามและ ประเมินผลฯ ลงพื้นที่ ติดตาม และให้คำแนะนำ แก่พื้นที่	คณะทำงานติดตาม และประเมินผลฯ

3. โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดประจำปีงบประมาณ 2550 และ 2551 ใน 4 จังหวัด

3.1 จังหวัดพัสดุ

(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่

1) พัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชน

รวม 10 ตำบล 11 โครงการ เงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน 621,400 บาท อบต.ร่วมสมทบจำนวน 22,610 บาท รวมทั้งสิ้น 644,010 บาท มีผู้รับประโยชน์จำนวน 2,574 คน รายละเอียดดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดพัสดุปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.กองทุนสวัสดิการ ชุมชนเครือข่าย สินธุ์แพทอง ต.ลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์	การส่งเสริมพัฒนาและ ยกระดับขีดความสามารถ การจัดการสวัสดิการ ชุมชนท้องถิ่น ต.ลำสินธุ์	100,000	จัดเวทีทบทวนการจัดสวัสดิการ ชุมชนท้องถิ่นที่ผ่านมา จัดทำ ฐานข้อมูล การส่งเสริมสวัสดิการ และฝึกอบรมการ แปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน	651 (สมาชิกกองทุน สวัสดิการฯ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ภาคิ หนุนเสริมกลุ่มแปรรูปฯ)
2.กองทุนสวัสดิการ ชุมชนเครือข่ายชุม พลสัมพันธ์ ต.ชุมพล	1)พัฒนาฐานข้อมูล องค์กรเครือข่าย	47,900	พัฒนาฐานข้อมูลองค์กรเครือข่าย	50 (ประชาคม 40 คน กรรมการเครือข่าย จาก 11 หมู่บ้าน)

นายภูมิ ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
อ.ศรีนครินทร์	2)อบรมการจัดสวัสดิการ ชุมชนและการทำบัญชี	53,300	ฝึกอบรมบัญชีแก่คณะกรรมการ และสมาชิกเครือข่าย ทัศนศึกษา จังหวัดสตูล	120 (คณะกรรมการแต่ละ องค์กร และองค์กรสมาชิก เครือข่าย)
3.องค์การบริหาร ส่วนตำบลทะเลน้อย ต.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน	โครงการขับเคลื่อนการ จัดสวัสดิการชุมชน	54,200	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง	250 (คณะกรรมการและ สมาชิกกองทุน 10 หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ)
4.เทศบาลตำบล ป่าบอน ต.ป่าบอน อ.ป่าบอน	โครงการพัฒนาศักยภาพ แกนนำชุมชนด้าน สวัสดิการชุมชน	40,000	อบรมแกนนำ ศึกษางาน ณ กลุ่ม สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาทจังหวัด สงขลา 1 วัน	70 (คณะกรรมการ สวัสดิการเทศบาล คณะ เจ้าหน้าที่ฯ และที่ปรึกษา)
5.เทศบาลตำบล ปากพะยูน	1)พัฒนาศักยภาพผู้นำ ชุมชนเพื่อส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม	50,000	อบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน	85 (คณะกรรมการกองทุน สวัสดิการ คณะกรรมการ ชุมชนและเจ้าหน้าที่)
6.องค์การบริหาร ส่วนตำบลพนมวังค์	ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน สวัสดิการสังคมตำบล พนมวังค์	76,500	จัดเวทีประชุมหมู่บ้าน ระดับตำบล ศึกษางาน ณ เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ต.ลำสินธุ์ แก่สมาชิกศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชน ผู้นำชุมชน และ ประชาชน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์	280 (สมาชิกศูนย์พัฒนา ครอบครัวในชุมชน ของแต่ละหมู่บ้าน ผู้นำ ชุมชน กลุ่มองค์กรต่างๆ)
7.องค์การบริหาร ส่วนตำบลอ่างทอง	ส่งเสริมการจัดสวัสดิการ ชุมชน	50,000	จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน คัดเลือก ตัวแทนไปศึกษาดูงาน จัดเวที ประชาคมระดับตำบล จัดตั้งกองทุนฯ	848 (สมาชิกศูนย์พัฒนา ครอบครัว)
8.องค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาเจ็ยก	เสริมสร้างความรู้ การจัด สวัสดิการสังคมระดับ ตำบล	17,500	อบรมให้ความรู้ด้านสวัสดิการสังคม จำนวน 1 วัน	70 (กลุ่มผลิตข้าวซ้อมมือ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอสม. กลุ่มสัจจะในตำบล กลุ่ม อุตสาหกรรมในครัวเรือน)
9.องค์การบริหาร ส่วนตำบลปรางหมู	เสริมสร้างความรู้ การจัด สวัสดิการสังคมระดับ ตำบล	32,000	อบรมให้ความรู้ความรู้ด้านสวัสดิการ สังคม จำนวน 1 วัน	150 (คณะกรรมการกลุ่ม/ องค์กรต่าง ๆ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ อบต.)
10.เทศบาลตำบล โคกชะงาย	การส่งเสริมพัฒนาและ ยกระดับ ขีดความสามารถการจัด สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น	100,000 (อบต.) 22,610	เวทีทบทวน เรียนรู้การจัดสวัสดิการ ท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูลการส่งเสริม สวัสดิการและการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นตำบลโคกชะงาย คูงาน จังหวัดนครศรีฯ	สมาชิกกลุ่มกองทุน สวัสดิการชุมชน กองทุน หมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ ภาคีหุ้นส่วนเสริม
รวม 10 ตำบล	11 โครงการ	621,400		2,574

2)พัฒนาคุณภาพชีวิต

รวม 20 ตำบล 24 โครงการ เงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 1,619,875 บาท อปท.สมทบ 69,200 บาท ชุมชน สมทบ 7,500 บาท รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,696,575 บาท ผู้รับประโยชน์ 6,556 คน รายละเอียดดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดพัทลุงปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย ด.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน	โครงการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนห่างไกลอบายมุข	99,400	จัดประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับทราบปัญหาความต้องการแนวทางแก้ไขปัญหามาของเด็และเยาวชน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ	200 (เด็ก เยาวชนอายุ 15-25 ปี)
2.เทศบาลตำบลป่าบอน ด.ป่าบอน อ.ป่าบอน	โครงการฝึกอบรมเข้าค่ายเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาล	56,100	เข้าค่ายอบรมจำนวน 2 วัน	80 (เด็กและเยาวชนในเขตเทศบาล.ป่าบอน จำนวน 6 ชุมชน และเจ้าหน้าที่)
3.รวมมิตรสมาคมพัทลุง ด.ท่าแค	พัฒนาศักยภาพแกนนำผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากตำบลท่าแค	32,690	จัดอบรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ 1 วัน	72(แกนนำผู้สูงอายุ 12 หมู่บ้านละๆละ 6 คน
4.องค์การบริหารส่วนตำบลพญาขัน	ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลพญาขัน	99,400		
5.องค์การบริหารส่วนตำบลคอนประดู่	โจอาสาพัฒนาผู้สูงอายุ	50,000	ประชุมทำความเข้าใจกับอาสาสมัคร อสม. นักเรียน ม.4 ทำสมุดบันทึกประจำตัวของผู้สูงอายุ ออกเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่บ้าน ให้คำปรึกษาและตรวจสุขภาพ จัดงานวันเอื้ออาทรแก่ผู้สูงอายุ	500 (ผู้สูงอายุ 400 คน อาสาสมัคร 80 คน นักเรียนมัธยม 4 จำนวน 20 คน)
	ครอบครัวใส่ใจเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด	50,000	อบรมเชิงปฏิบัติการครอบครัวใส่ใจเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด ทำสมุดบันทึกความดี จำนวน 50 เล่ม ทักษะศึกษาสถานบำบัดวัดไม้เลียบ จ.นครศรีฯ ประกวดเรียงความและมอบรางวัล	100 (เยาวชนและผู้ปกครองในเขตตำบลคอนประดู่)
	เพื่อน้องผู้ยากไร้	50,000	ประชุมทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในอาสาสมัครและผู้ปกครอง ทำสมุดบันทึกประจำตัวเด็กด้อยโอกาส	250(อาสาสมัครและผู้ปกครอง 100 คน เด็กด้อยโอกาส 150 คน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
			โอกาส ออกเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษา กิจกรรมพบปะสังสรรค์เด็กด้อย โอกาส อาสาสมัครและผู้ปกครอง	
6.เทศบาลตำบล ปากพะยูน	ค่ายเยาวชนต้นกล้า เรียนรู้ พัฒนาเพื่อการ มีส่วนร่วมในชุมชน	99,400	เข้าค่ายฝึกอบรมวิชาการระดมสมอง กิจกรรมสร้างสรรค์ และกิจกรรม นอกบทเรียน(ความรู้เรื่องกฎหมาย เยาวชน โรคเอดส์ ภัยยาเสพติด)	130 (นักเรียน/นักศึกษา ของสถานศึกษาใน/นอก เขตเทศบาลและเจ้าหน้าที่)
7.เทศบาลตำบล เขาชัยสน	ให้ความรู้เรื่องการดูแล สุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ/ ผู้พิการ	38,000	อบรมเรื่องวิธีการดูแลสุขภาพตัวเอง สำหรับผู้สูงอายุ/ผู้พิการที่เข้าร่วม ประชุมได้ ลงพื้นที่เยี่ยมผู้พิการ ที่มาร่วมประชุมไม่ได้	265 (ผู้สูงอายุและผู้พิการ ในเขตเทศบาล 5 ชุมชน)
8.องค์การบริหาร ส่วนตำบลป่าพะยอม	ฝึกอบรมสัมมนาเพิ่ม ศักยภาพคณะกรรมการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน	32,700	อบรมความรู้เพิ่มเติมแก่ คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน 2 วัน คณะกรรมการ ศูนย์ฯดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบ ปัญหาความเดือดร้อนในสังคม ตามระเบียบ	70(คณะกรรมการศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำ หมู่บ้านในตำบลป่าพะยอม 7 หมู่บ้าน เจ้าหน้าที่)
	ดูแลผู้สูงอายุตำบล ป่าพะยอม	65,200 (อบต.) 45,000	ประชุมชี้แจง ให้ความรู้ การดูแล ผู้สูงอายุแก่อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ที่บ้าน(อผส.) ผู้นำชุมชน ออกเยี่ยม ผู้สูงอายุอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ประชุมเพื่อติดตามและสรุปผลการ ดำเนินงานประจำเดือน	240 (อาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุตำบลป่าพะยอม จำนวน 40 คน ผู้สูงอายุ จำนวน 200 คน จำนวน 7 หมู่บ้าน)
9.องค์การบริหาร ส่วนตำบลปรางหมู่	เสริมสร้างศักยภาพเด็ก และเยาวชน	49,800	อบรมให้ความรู้ เสนอโครงการที่สามารถดำเนินการ โดยกลุ่มตนเองได้	60 (กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลปรางหมู่ เจ้าหน้าที่ และพี่เลี้ยง)
10.องค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกสัก	ออกเยี่ยมผู้สูงอายุ คน พิการ ผู้ด้อยโอกาสและ ผู้ป่วยเรื้อรัง	99,000	อบรมอาสาสมัครดูแล และเยี่ยม ครอบครัว 13 หมู่บ้าน หน่วย เคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพ เบื้องต้น ตรวจฟัน ผู้สูงอายุ ปีละ 2 ครั้ง ออกเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ป่วยเรื้อรัง จำนวน 300 คน รักษาพยาบาล เบื้องต้น พร้อมมอบของที่ระลึก	365 (อาสาสมัคร 65 คน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยเรื้อรัง 300 คน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
11.องค์การบริหาร ส่วนตำบลคอนทราย อ.ปากพะยูน	ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ แบบองค์รวม	28,100	อบรมเรื่องสุขภาพกายสุขภาพใจ ตรวจสุขภาพ สาธิตการออกกำลังกาย ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน ออกเยี่ยม ผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป	250 (ผู้สูงอายุในตำบล)
12.องค์การบริหาร ส่วนตำบลคอนทราย อ.ควนขนุน	สุขภาพแจ่มใส ห่วงใยผู้สูงวัย	99,810	อบรมเรื่องการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัย ผู้สูงอายุ แนะนำเรื่องการออกกำลังกาย ปฏิบัติธรรม กิจกรรมการ ประกวดการรำไม้พอง	350 (ผู้สูงอายุในตำบล)
13.เทศบาลตำบล ท่ามะเดื่อ	ปฏิบัติธรรมสัจใจ เกิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว	100,000 (ชมรมฯ) 7,500	จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมร่วมกันของ ผู้สูงอายุ ได้แก่ ฟังธรรม ถวาย ภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์ นั่งสมาธิ และสันทนาการ มีการพบกลุ่มผู้สูงอายุทุก 3 เดือน	100 (สมาชิกในชมรม ผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลท่ามะเดื่อ และ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง)
14.องค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกม่วง	อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ บูรณาการงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด	100,000	อบรมให้ความรู้เยาวชน ประชาชน ทุกหมู่บ้าน ตรวจลาดตะเวนโดย ผู้นำจนท.ตำรวจ อปพร. เจ้าหน้าที่ อบต. 1 ครั้ง/อาทิตย์	50(ผู้บริหาร ผู้นำฝ่าย ปกครอง ข้าราชการใน พื้นที่ อาสาสมัคร ประชาชน เยาวชน)
15.เทศบาลตำบล บ้านสวน	ค่ายเยาวชนเสริมสร้าง ความสามัคคี ส่งเสริมคนดีสู่สังคม	100,000 (อปท.) 20,000	ประชุมหน่วยงาน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ โครงการฯ/อนุกรรมการ ประสานงาน ฝึกอบรมเพื่อเตรียม ความพร้อม 8 วัน ค่ายเยาวชน 3 วัน	120 (นักเรียน ป.6 และ ม.3 ของสถานศึกษาในพื้นที่ รับผิดชอบของเทศบาล ตำบลบ้านสวน)
16.เทศบาลตำบล บางแก้ว	เสริมสร้างสุขภาพและ พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาล ตำบลบางแก้ว	39,000	อบรม/ศึกษาดูงาน จัดกิจกรรม ร่วมกันของผู้สูงอายุ ได้แก่ ส่งเสริม ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พาลูก หลานไหว้พระ แข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ	120 (ผู้สูงอายุในพื้นที่ เทศบาลตำบลบางแก้ว หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 7)
17.องค์การบริหาร ส่วนตำบลนาท่อม	พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ แบบองค์รวม	100,000 (อบต.) 4,200	อบรมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ 1 รุ่น อบรมการดูแลสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ทุกหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน เข้าวัดฟังธรรม ประมวลผู้สูงอายุที่มี สุขภาพดี ประกวดปิ่นโตเพื่อสุขภาพ	677 (ผู้สูงอายุในตำบล 637 คน อาสาสมัครใน ระดับหมู่บ้าน 40 คน)
18.เทศบาลตำบล อ่าวพะยูน	อบรมให้ความรู้และ ส่งเสริมโภชนาการเด็ก	100,000	อบรมการปฏิบัติตนผู้ปกครอง 1 วัน จัดหาและส่งมอบอาหารเสริม (นม) แก่เด็ก ติดตามประเมินผลโครงการ	140 (เด็กแรกเกิด ถึง 5 ปี ผู้ปกครอง(มีรายได้น้อย) จำนวน 70 ครอบครัว)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
19.องค์การบริหาร ส่วนตำบลร่มเมือง	ส่งเสริมสุขภาพะผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเรื้อรัง	100,000	ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วย ไม่สะดวกในการเดินทาง ตรวจ สุขภาพ มอบผ้าห่ม ยาตำราหลวง เวชภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ในผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเรื้อรังที่สามารถ เดินทางได้สะดวก ทักษะศึกษา ศาสนสถานและแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง	270 (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเรื้อรังที่ไม่สะดวกใน การเดินทาง 70 คน ผู้สูงอายุผู้พิการและผู้ป่วย เรื้อรังที่สามารถเดินทางได้ 200 คน)
20.องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านพร้าว	ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพเทศบาล ตำบลบ้านพร้าว	31,275	อบรมเรื่องการออกกำลังกายแบบ โยคะแก่แกนนำชมรม และแกนนำ อบรมต่อเนื่องกับสมาชิก 2 รุ่น กิจกรรมออกกำลังกายแบบแอโรบิก	90(นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนใน ตำบลบ้านพร้าว)
รวม 20 ตำบล	24 โครงการ	1,696,575		6,556

3)พัฒนาอาชีพ

รวม 3 ตำบล 3 โครงการ เงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัด

สวัสดิการสังคม 200,579 บาท ผู้รับประโยชน์ 360 คน รายละเอียดดังนี้

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดพัทลุงปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาการอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.เทศบาลตำบล ปากพะยูน	โครงการสนับสนุนอาชีพ ผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมการ จัดสวัสดิการสังคม	50,000	ฝึกอบรมการเลี้ยงปลาในกระชัง ศึกษางานปลาทัตทิมในกระชังและ โรงงานผลิตอาหารปลา จัดหาพันธุ์ปลาทัตทิมพร้อมอาหาร	50 (ผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลปากพะยูน 4 ชุมชน)
2.องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านนา	ฝึกอบรมอาชีพอิสระ ลดปัญหาสังคม	50,000	จัดเวทีประชาคม เพื่อรับทราบปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาฝึกอบรม อาชีพการทำเทียนเจล พิมเสนน้ำ/ ชาสมุนไพร การกัศลายกระจก การเพ้นท์สีเล็บ เทียนหอมไล่ยุง	100 (เด็ก เยาวชน และ ผู้ที่สนใจ)
3.เทศบาลตำบล มะกอกเหนือ	ส่งเสริมทักษะอาชีพเสริม ของคนในชุมชน	71,300	ทัศนศึกษางานอาชีพเสริม ณ หมู่บ้าน ศิวิ่ง อ. ลานสกา จ. นครฯ และ ศึกษาการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมัน เหลือใช้ ณ วัดป่ายาง จ. นครศรีฯ	60 (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน เยาวชน และเจ้าหน้าที่)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
4.องค์การบริหาร ส่วนตำบลคอนทราย อ.ปากพะยูน	ฝึกอบรมอาชีพมีงานทำ นำชุมชนเข้มแข็ง	29,279	อบรม- สาธิตการประกอบอาหาร หมู พะโล้แดดเดียว กว๊ายเดี่ยว ข้าวเหนียว หมูย่าง หมูสะเต๊ะ บะหมี่กึ่งหมูแดง ผัดไทยกุ้งสด	150 (ประชาชนที่ไม่มี งานทำ)
รวม 3 ตำบล	3 โครงการ	200,579		360

(2)โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น

1)กระจายการรับรู้ ธรรมรงค์

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดพัทลุงปี พ.ศ. 2550 – 2551(กระจายการรับรู้ ธรรมรงค์)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
สำนักงานพมจ. พัทลุง	ขับเคลื่อนลดละ เลิก อบายมุข	200,000	ประกาศเพื่อรับรู้ผ่านสื่อป้าย ประชาสัมพันธ์ รายการวิทยุ ขอความ ร่วมมือหน่วยงานให้ช่วยกันธรรมรงค์	ประชาชนทั่วไป
รวม 1 องค์กร	1 โครงการ	200,000		ประชาชนทั่วไป

2)พัฒนาคุณภาพชีวิต

รวมทั้งสิ้น 2 องค์กร 2 โครงการ เงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
สังคม 725,493 บาท ผู้รับประโยชน์ 770 คน รายละเอียดดังนี้

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดพัทลุงปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1. สำนักงานพมจ. พัทลุง	พัฒนาสถาบันครอบครัว	399,900	จัดประชุมร่วมนักวิชาการครอบครัว จัดทำ เวทีประชาคมยุทธศาสตร์ครอบครัว จัดทำ หนังสือคู่มือเสริมสร้างชีวิตคู่ 6,000 เล่ม แรลลี่จักรยานเชื่อมโยงสายใยครอบครัว อบรมเพิ่มศักยภาพครอบครัว ตามโครงการ "ครอบครัวอบอุ่น" 3 รุ่น	250(ครอบครัวใน จังหวัดพัทลุง180 คน คณะทำงานร่าง ยุทธศาสตร์ครอบครัว 20 คน ประชาชนร่วม ทำยุทธศาสตร์ 50 คน)
2. สำนักงานพมจ. พัทลุง ร่วมกับศูนย์ ประสานงานองค์กร เอกชนจังหวัดพัทลุง	โครงการเอื้ออาทรชาว พัทลุงครอบครัวเดียวกัน	325,593	ประชุมคณะทำงาน ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพิ่มศักยภาพองค์กรเครือข่ายด้าน สวัสดิการสังคม องค์กรธุรกิจ และ อาสาสมัคร ผ่าต่อกระฉกแก่ผู้ด้อยโอกาส กิจกรรมวัน "แบ่งปันน้ำใจ พัทลุง ครอบครัวเดียวกัน"	520 (คณะกรรมการ ศูนย์ประสานงาน ผู้แทนองค์กรภาครัฐ เอกชน/สื่อมวลชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ)
รวม 2 องค์กร	2 โครงการ	725,493		770

นายกิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

3)พัฒนาสวัสดิการชุมชน

รวม 1 องค์กร งบประมาณ 100,000 บาท ผู้รับประโยชน์ 70 คน

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดพัทลุงปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
กองทุนสวัสดิการ ชุมชนเครือข่าย สินธุ์แพรทอง	โครงการส่งเสริมการจัด สวัสดิการชุมชน อย่างยั่งยืน	100,000	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีวิเคราะห์ สถานการณ์จัดสวัสดิการสังคม การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ เวทีถอดบทเรียน	70(แกนนำกองทุน สวัสดิการชุมชน ท้องถิ่นที่ได้รับงบ สนับสนุน 20 พื้นที่ ภาคีหนุนเสริม ได้แก่ พอช.,พม. , ศพส.34
รวม 1 องค์กร	1 โครงการ	100,000		70

(3)รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภทมีดังนี้

1)พัฒนาสวัสดิการชุมชน

โครงการที่จัดกิจกรรมประเภทนี้พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ สำหรับเชิงประเด็นมี 1 โครงการเป็นการต่อยอดกิจกรรมจากโครงการเชิงพื้นที่ในปี 2550 ได้แก่ตำบลลำสินธุ์ได้รับงบประมาณจากกองทุนฯในปี 2550 สำหรับโครงการเชิงพื้นที่ทำกิจกรรมพัฒนาการจัดสวัสดิการในตำบล และในปี 2551 ได้รับงบประมาณเชิงประเด็นเพื่อขยายผลการพัฒนาสวัสดิการในตำบลเพื่อเป็นต้นแบบของพื้นที่อื่นในการจัดสวัสดิการชุมชนในจังหวัดพัทลุง

คุณลักษณะของพื้นที่ที่จัดกิจกรรมพัฒนาสวัสดิการชุมชนมี 3 ประเภทคือ 1)พื้นที่ที่มีกองทุนสวัสดิการตำบลอยู่ก่อนต้องการขยายผลจำนวนสมาชิกและพัฒนาศักยภาพกองทุน เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายสินธุ์แพรทอง ต.ลำสินธุ์ กองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายชุมพลสัมพันธ์ ต.ชุมพล 2)พื้นที่ที่ยังไม่มีกองทุนสวัสดิการตำบลต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนในเบื้องต้น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย 3)พื้นที่ที่ยังไม่มีกองทุนสวัสดิการตำบลต้องการสร้างความเข้าใจจนถึงการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง

ลำดับการดำเนินการที่สำคัญของกิจกรรมประเภทที่ 1) คือ (1) จัดเวทีทบทวนการจัดสวัสดิการชุมชนที่ผ่านมาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (2) การจัดทำฐานข้อมูลส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน (3) การอบรมความรู้แก่คณะกรรมการ สมาชิก เช่น การจัดทำบัญชี และในบางพื้นที่มีการศึกษางานในพื้นที่ต้นแบบเพิ่มเติม เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายชุมพลสัมพันธ์ มีการศึกษางานเพิ่มเติมที่จังหวัดสตูล เป็นต้น

กิจกรรมประเภทที่ 2) มีลำดับการดำเนินการที่สำคัญคือ (1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชน ในบางพื้นที่เป็นการจัดอบรมเพียง 1 ครั้ง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ยก (2) การศึกษางานในพื้นที่ต้นแบบทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

กิจกรรมประเภทที่ 3) มีลำดับการดำเนินการที่สำคัญคือ (1) จัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน (2) ศึกษางานในพื้นที่ต้นแบบ (3) จัดเวทีประชาคมระดับตำบล (4) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล โครงการประเภทนี้เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง

2) พัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการที่จัดกิจกรรมประเภทนี้พบทั้งในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น เป็นการจัดกิจกรรมอบรม เสริมสร้างสุขภาพแก่กลุ่มเป้าหมายเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเรื้อรัง ในกลุ่มเป้าหมายเด็ก และเยาวชนมักเป็นการอบรมเพื่อรู้เท่าทันภัยสังคมต่างๆ เช่น ยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับเยาวชน โรคเอดส์ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ป่วยเป็นการให้ความรู้ด้านสุขภาพและให้กำลังใจ

ลักษณะกิจกรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) อบรมให้ความรู้ ศึกษางาน และจัดกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเป้าหมาย 2) อบรมให้ความรู้แก่ผู้ดูแลกลุ่มเป้าหมายและจัดหาสิ่งของเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย

ลำดับการดำเนินการที่สำคัญของกิจกรรมประเภทที่ 1) คือ (1) จัดอบรมแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น การอบรมเรื่องวิธีการดูแลสุขภาพ การออกกำลังกายที่ถูกวิธีแก่ผู้สูงอายุหรือผู้พิการและอาสาสมัคร (2) นำกลุ่มเป้าหมายพร้อมอาสาสมัครศึกษางานร่วมกัน เช่น โครงการครอบครัวใส่ใจเยาวชนไทยห่างไกลยาเสพติด นำเยาวชนศึกษางาน ณ สถานบำบัดวัดไม้เสียบ จ.นครศรีฯ (3) จัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น การปฏิบัติธรรมร่วมกันของผู้สูงอายุ กิจกรรมประกวดเรียงความแก่เยาวชน

กิจกรรมประเภทที่ 2) มีลำดับการดำเนินการที่สำคัญคือ (1) จัดอบรมผู้ปกครองหรืออาสาสมัคร เช่น (2) จัดหาสิ่งของ เช่น จัดซื้ออาหารเสริม(นม) แก่เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี (โครงการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมโภชนาการเด็ก ทบต.อ่าวพะยูน) การผ่าตัดต่อกระดูกในผู้สูงอายุ(โครงการเอื้ออาทรชาวพัทลุงครอบครัวเดียวกัน สำนักงานพมจ.) เป็นต้น

3) พัฒนาอาชีพ

พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ เป็นการจัดอบรมอาชีพ ศึกษางานจากพื้นที่ต้นแบบเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และนำกลับมาเป็นอาชีพเสริมแก่กลุ่ม ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็กและเยาวชน และผู้ที่ว่างงานในพื้นที่ ลักษณะสำคัญของการ ดำเนินการคือ 1) อบรมอาชีพ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การทำเทียนเจล พิมพ์น้ำ การประกอบอาหารหมูพะโล้แคดเดียว 2) พาไปศึกษางานในพื้นที่ต้นแบบ เช่น ศึกษางาน การประกอบอาชีพเสริม ณ หมู่บ้านศิรีวง และการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันเหลือใช้ ณ วัดป่ายาง จ.นครศรีฯ 3) อุดหนุนอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น พันธุ์ปลาพร้อมอาหาร

4) การกระจายการรับรู้

พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น เพียง 1 โครงการ คือ โครงการขับเคลื่อน ลด ละ เลิก อบายมุข ลักษณะกิจกรรมเป็นการค้นหาประเด็นปัญหาที่เป็นวาระของกระทรวงพม. ประกาศเป็นวาระของจังหวัดผ่านทางหน่วยงานต่างๆ ด้วยการ บันทึบความร่วมมือร่วมกัน มีการกระจายการรับรู้ในวงกว้างด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่าน ช่องทางต่างๆ คือ สื่อวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ติดตั้งทุกมุมเมือง

3.2 จังหวัดจันทบุรี

(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

โครงการเชิงพื้นที่ที่จัดกิจกรรมประเภทพัฒนาสวัสดิการชุมชน มีจำนวน 20 ตำบล จำนวนโครงการ 20 โครงการ งบกองทุนฯ จำนวน 1,620,000 บาท มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 6,446 คน จากจำนวนโครงการ 20 โครงการ(ตำบล)นั้นเป็นโครงการที่ดำเนินการโดย เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดจันทบุรีจำนวน 15 โครงการ(ตำบล) เป็นกิจกรรม การขยายผลการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนโดยกระบวนการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.เทศบาลตำบล บางกะจะ	โครงการส่งเสริมเครือข่ายองค์กร ชุมชนเทศบาลตำบลบางกะจะในการ จัดสวัสดิการสังคมอย่างยั่งยืน	80,000	จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาล ตำบลบางกะจะ กำหนดให้สมาชิกออม ปีละ 200 บาท/คน	340 (สมาชิกในชุมชน1-6)
2.เทศบาลตำบล โป่งน้ำร้อน	โครงการ สวัสดิการ ชุมชน ท้องถิ่นเทศบาลตำบล โป่งน้ำร้อน	55,000	จัดอบรมให้ความรู้กับพนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน สมทบกองทุนตำบล โป่งน้ำร้อน 17,500 บาท มีสวัสดิการ เกิด เจ็บป่วย เสียชีวิต สนับสนุนเครื่อง กรองน้ำแร่แก่กลุ่มชมรมสุขภาพ	101(เจ้าหน้าที่เทศบาล แกนนำกลุ่ม จักรยานยนต์รับจ้าง บุคคลทั่วไป)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
3.อบต. อ่างศิรี	โครงการจัดสวัสดิการชุมชน ตำบลอ่างศิรี	80,000	เวทีสร้างความเข้าใจ ศึกษาในกลุ่ม สัจจะวันละบาทในจังหวัด ชื้อวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานสำหรับการ ดำเนินงานกองทุน รับสมาชิก 2 รุ่น ออมวันละ 1 บาท ทุกวันที่ 9 ของเดือน	931(กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มกองทุนสัจจะฯ กลุ่มอปพร. กลุ่มอสม. กลุ่มเยาวชน)
4.อบต. วังใหม่	โครงการสวัสดิการชุมชน ตำบลวังใหม่	80,000	ยังไม่ดำเนินการ มีแนวคิดจะบูรณาการ กองทุนสวัสดิการตำบลเป็นกองทุน สุขภาพตำบล โดยร่วมกับกองทุน หลักประกันสุขภาพตำบล และให้ สมาชิกทุกคนในตำบลสมทบคนละ 2 บาท/เดือน ครอบคลุมไม่เกิน 100บาท/ปี	
5.อบต. เกาะขวาง	โครงการกลุ่มสวัสดิการชุมชน ตำบลเกาะขวาง	80,000	เวทีให้ความรู้/ทำความเข้าใจประชาชน เรื่องสวัสดิการสังคม จัดตั้งกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบล จัดซื้ออุปกรณ์ การจัดตั้งกลุ่ม สมาชิกร่วมออมคนละ 50 บาท/เดือน งบประมาณที่เหลือ 59,000 บาทสมทบเข้ากองทุนฯ	74 (ประชาชนในตำบล)
6.เทศบาลตำบล เขาบายศรี	โครงการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง ผ่านเครือข่าย สัจจะสะสมทรัพย์พัฒนา คุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัด จันทบุรี	83,000	ขยายผลการจัดสวัสดิการชุมชนโดยใช้ กระบวนการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	5,000 (รวมโครงการ จัดสวัสดิการชุมชน เพื่อการพึ่งตนเองฯ ทั้ง 15 โครงการ)
7.เทศบาลตำบล เนินสูง		83,000		
8.อบต.แสง		83,000		
9.อบต.คลองขุด		83,000		
10.อบต. เทพนิมิต		83,000		
11.อบต. ช้างข้าม		83,000		
12.เทศบาล ตำบลท่าใหม่		83,000		
13.อบต. ตะกาดเจ้า		83,000		
14.อบต.โขมง		83,000		
15.เทศบาล ตำบลอ่างศิรี		83,000		

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
16.อบต.รำพัน		83,000		
17.อบต.วังแซ้ม		83,000		
18.อบต.ทับไทร		83,000		
19.อบต.เซ้ง		83,000		
20.อบต. สี่พญา – บ่อพุ		83,000		
รวม 20 ตำบล	20 โครงการ	1,620,000		6,446

2)พัฒนาอาชีพ

โครงการเชิงพื้นที่ที่จัดกิจกรรมประเภทการพัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย
มีจำนวน 3 ตำบล จำนวนโครงการ 3 โครงการ งบประมาณกองทุนฯทั้งสิ้น 240,000 บาท
ผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 149 คน ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.อบต. บางสระเก้า	โครงการจัดสวัสดิการเลี้ยงไก่ ไข่เพื่อบริโภคในครัวเรือน	80,000	อบรมและให้ความรู้กับสมาชิกในการ เลี้ยงไก่ ผู้สูงอายุในชุมชนจัดทำกรง เลี้ยงไก่ให้กับสมาชิก อาหารไก่ได้รับ การสนับสนุนจาก “ธนาคาร” และ สมาชิกร่วมสมทบโดยนำไข่ไก่มาคั้นใน อัตราการออกไข่ 4 ฟอง คั้นให้กับ ธนาคาร 1 ฟอง	25 (ครัวเรือนนำร่อง ใน 5 หมู่บ้าน)
2.เทศบาลเมือง จันทบุรี	โครงการธนาคารขยะบ้าน ล่างพุนทรัพย์	80,000	จัดตั้งเป็นกองทุนรับซื้อขยะอูมิเนียม รวมกันเป็นปริมาณมากแล้วนำไป จำหน่าย เงินกองทุนฯ 40,000 บาท สมทบกับผลกำไรที่ได้จากการบริหาร จัดการรับซื้อขยะ ตั้งเป็นกองทุน สวัสดิการให้สมาชิกกู้ยืมลงทุนซื้อขยะ อัตราดอกเบี้ย 12 บาท/ปี	124(สมาชิกในชุมชน)
3.อบต. พลับพลา	โครงการส่งเสริมการจัด สวัสดิการเครือข่ายสวัสดิการ ตำบลพลับพลา	80,000	จัดตั้งธนาคารกองทุนปุ๋ยหมักอินทรีย์ จัดซื้อวัสดุเพื่อใช้ผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ กลุ่มผลิตและจัดจำหน่ายปุ๋ยในราคาถูก ให้กับสมาชิก	
รวม 3 ตำบล	3 โครงการ	240,000		149

3)สนับสนุนเงินเพื่อประกอบอาชีพ

โครงการเชิงพื้นที่ที่จัดกิจกรรมประเภทสนับสนุนเงินแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อประกอบอาชีพมีจำนวน 1 ตำบล 1 โครงการ งบประมาณจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 80,000 บาท ผู้รับประโยชน์ 28 คน ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(สนับสนุนเงินประกอบอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.อบต. บางกะไชย	โครงการสวัสดิการชุมชน เพื่อพัฒนาชีวิต (เลี้ยงปู-ปลา ยังชีพ)	80,000	จัดตั้งกองทุนสวัสดิการกู้ยืมให้กับ สมาชิก 28 คน(ยากจนหรือพิการ) เพื่อ ไปประกอบอาชีพเลี้ยงปู เลี้ยงปลา และค้าขาย อัตราดอกเบี้ยร้อยละ3ต่อปี กำหนดส่งคืนภายใน 1 ปี และให้ สมาชิกร่วมออมจำนวนออมขึ้นอยู่กับ ความสมัครใจ	28 (ผู้ยากจน และ ผู้พิการในตำบล)
รวม 1 อบต.	1 โครงการ	80,000		28

(2)โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น

1) พัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการเชิงประเด็นที่จัดกิจกรรมประเภทพัฒนาคุณภาพชีวิต มีจำนวน 4 องค์กร
จำนวน 5 โครงการ งบจากกองทุนฯ 393,300 บาท มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 1,105 คน ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.เทศบาลเมือง จันทบุรี	โครงการจัดประกวดร้องเพลง ไทยสากลสำหรับเด็กและเยาวชน	100,000	ประกวดร้องเพลงลูกกรุงประเภทเยาวชน คัดเลือกประเภทหญิง-ชายอย่างละ 1คน	นำร่องประมาณ 8 โรงเรียน
	โครงการฝึกสอนอบรมกีฬา เพื่อช่วยลดปัญหาทางสังคม สร้างสมสุขภาพและคุณธรรม ให้กับเด็กและเยาวชน	115,100	ฝึกสอนบาสเกตบอล สอนกีฬา มารยาท วินัย คุณธรรม(การสมาธิการระแวง)แก่เด็ก เยาวชน	500 (เด็ก เยาวชนใน จังหวัด)
2.อบจ.จันทบุรี	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติ ศิลปะเพื่อเด็กเยาวชนและ ครอบครัว	50,000	กำหนดให้มีกิจกรรมการปั้น วาด ฯ 3 เดือน จำนวนเดือนละ 4 ครั้ง ณ ร้านค้าหน้าจวน	545 (เด็ก เยาวชน และ ผู้ปกครองในจังหวัด)
3.สำนักงานพัฒนา ชุมชน อำเภอ แหลมสิงห์	โครงการเยาวชนนักพัฒนา	58,200	จัดกิจกรรมให้ความรู้ เช่น ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง การป้องกันภัยจาก การมีเพศสัมพันธ์ 2 วัน ณ วัดคมบาง	50 (นักเรียนของ โรงเรียนมัธยมใน พื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ อายุ 14-16 ปี)

นายทิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
4.เทศบาลตำบล โป่งน้ำร้อน	โครงการอบรมเยาวชน รีไซเคิล	70,000		10 (แกนนำเยาวชนใน ตำบล)
รวม 4 องค์กร	5 โครงการ	393,300		1,105

2)พัฒนาอาชีพ

โครงการเชิงประเด็นที่จัดกิจกรรมประเภทพัฒนาอาชีพ มีจำนวน 7 องค์กร
จำนวน 7 โครงการ ใช้งบกองทุนฯจำนวน 340,000 บาท มีผู้รับประโยชน์จำนวน 910 คน
ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1. กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลโป่งน้ำร้อน	โครงการส่งเสริมอาชีพกลุ่ม ผู้สูงอายุตำบลโป่งน้ำร้อน (อบต.โป่งน้ำร้อน)	40,000	ฝึกอบรมการทำขนมพุดหม่นไฟรน้ำผึ้ง สบู่ก้อนน้ำผึ้งยาหม่องไข่ผึ้ง ครีมบำรุง ผิวเกสรผึ้ง โลชั่นบำรุงผิวนมผึ้ง ลิป ปาล์ม จำหน่ายแก่ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิก ในราคาถูก นำกำไรมาจัดเป็นกองทุน สวัสดิการ	30 (สมาชิกกลุ่มผู้สูง อายุตำบลโป่งน้ำร้อน)
2.เครือข่ายผู้สูงอายุ อำเภอสอยดาว	โครงการส่งเสริมอาชีพ เครือข่ายผู้สูงอายุอ.สอยดาว (เทศบาลตำบลทรายขาว)	40,000	อบรมการทำของชำร่วย จัดซื้ออุปกรณ์ และวัสดุ กำไรจากการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์นำมาเป็นกองทุนสวัสดิการ เพื่อซื้อข้าวสาร ไปเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่ ด้อยโอกาส และเป็นค่าใช้จ่ายในการ เดินทางร่วมงานศพของสมาชิก สนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุตำบลสะตอน 15,000 บาท เพื่อเป็นเงินประกอบอาชีพ	60 (สมาชิกเครือข่าย ผู้สูงอายุอำเภอ สอยดาว)
3.โรงเรียนวัดโขมง	โครงการคุณธรรมนำวิถีชีวิต สู่เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน วัดโขมง (อบต.โขมง)	40,000	ครู การโรง นักเรียน ภูมิปัญญาชาวบ้าน จัดกิจกรรมการทำนา การปลูกผักปลอด สารพิษ เพาะเห็ดฟางกองเตี้ย ธนาคาร ขยะ ทุกกิจกรรมบรรจุเป็นหลักสูตรการ เรียนการสอนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 นำผลผลิตทางการ เกษตรมาใช้ในโครงการอาหารกลางวัน	50 (นักเรียน)
4.องค์กรบริหาร ส่วนตำบลวังใหม่	โครงการธนาคารขยะ โรงเรียนวัดหนองสีงา (อบต.วังใหม่)	35,000	อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกโดยสำนักงาน สิ่งแวดล้อมจังหวัด จัดซื้อตะแกรงเหล็ก สำหรับเก็บขยะ มีการรับซื้อขยะทุกวันพุธมา	140 (นักเรียน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
			เก็บไว้ ยังไม่มีการวางแผนถึงรูปแบบการจัดการจำหน่ายและการจัดการกองทุน	
5.โรงเรียนวัดหนองคัน	โครงการชูเกษตรน้อยตามรอยเท้าพ่ออย่างพอเพียงโรงเรียนวัดหนองคัน (อบต.ตะกาดเง้า)	35,000	นักเรียนแต่ละชั้นปีทำแผนกิจกรรมเสนอของบประมาณตามมติของห้องเรียน สนับสนุนงบแก่นักเรียนจัดกิจกรรมผลิตภัณฑ์น้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ น้ำมันหอม ไข่เค็ม ดอกไม้จัน ปลาแดดเดียว ขนมหิงขิง ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ถูหอม งบบางส่วนต่อยอดกิจกรรมธนาคารขยะ ปลุกผักปลอดสารพิษ และเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก	330 (นักเรียน ป.1-ม.3)
6.เทศบาลเมืองจันทบุรี	โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาส่งเสริมเยาวชนบ้านมั่นคง – บ้านล่างพุนทรัพย์ (คาร์แคร์)	80,000	ปรับปรุงปั๊มเก่าที่ทิ้งร้างเป็น Car Care จัดซื้ออุปกรณ์ อบรมให้เยาวชนที่ว่างงานประมาณ 200 คนเป็นผู้บริหารงาน ทำให้เยาวชนห่างไกลปัญหาเสพติด และอบายมุข	200 (เยาวชนที่ว่างงานในชุมชน)
7.เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน	โครงการจัดตั้งธนาคารขยะ	70,000		100 (ประชาชนในตำบล)
รวม 7 องค์กร	7 โครงการ	340,000		910

3)สนับสนุนเงินเพื่อประกอบอาชีพ

โครงการเชิงประเด็นที่จัดกิจกรรมประเภทสนับสนุนเงินแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อประกอบอาชีพ มีจำนวน 3 องค์กร จำนวนโครงการ 3 โครงการ ใช้งบอุดหนุนจากกองทุนฯ จำนวน 115,000 บาท มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 98 คน ดังตาราง

ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551(สนับสนุนเงินประกอบอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.สมาคมคนตาบอดจังหวัดจันทบุรี	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนเนื้อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลทุ่งขนาน (อบต.ทุ่งขนาน)	40,000	สนับสนุนงบให้สมาชิกคนละ 4,400 บาท เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงหมู 1 ครอบครัพลี้นปลา 3 ครอบครัว โคนเนื้อ 1 ครอบครัวกักพื้นเมืองและเลี้ยงเป็ดปักกิ่ง 4 ครอบครัวจินส่วนที่เหลือ 4,000 บาท จัดเป็นเงินออมหมุนเวียนของกลุ่มผู้พิการ	9 (ผู้พิการที่ยากจน)
2.คณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวเข้มแข็งตำบล	โครงการเงินกองทุนประกอบอาชีพผู้ด้อยโอกาสฐานะยากจน	40,000	สมทบกับงบประมาณของศูนย์พัฒนาสังคม เกิดเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน ต.ปากน้ำแหลมสิงห์ ให้กู้ยืมประกอบ	89 (ผู้ด้อยโอกาสในตำบล)

นายกิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

ปากน้ำแหลมสิงห์	(ทต.ปากน้ำแหลมสิงห์)		อาชีพ สมาชิกออมคนละ 50 บาท/เดือน	
3. ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง อบต.สองพี่น้อง	โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดจันทบุรี	35,000	จัดตั้งธนาคารกองทุนปยุ่นน้ำหมักชีวภาพ จัดซื้อวัสดุ กลุ่มผลิตและจัดจำหน่ายปุ๋ย ในราคาถูกลงให้กับสมาชิก	(ผู้ด้อยโอกาสในตำบล)
รวม 3 องค์การ	3 โครงการ	115,000		98

4) พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

โครงการประเภทพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติมีจำนวน 1 โครงการ จำนวนเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมจังหวัดจันทบุรีจำนวน 220,000 บาท ดังตาราง ตารางสรุปโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดจันทบุรีปี พ.ศ. 2550 – 2551 (พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

องค์กร	โครงการ	งบกองทุน (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์
เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน	โครงการปลูกป่าสวัสดิการ	220,000	ปลูกป่าสวัสดิการในพื้นที่สาธารณะ 300 ไร่	ประชาชนในพื้นที่
รวม 1 องค์การ	1 โครงการ	220,000		ประชาชนในพื้นที่

(3) รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

การจัดกิจกรรมด้านพัฒนาสวัสดิการชุมชนในจังหวัดจันทบุรีพบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ เป็นลักษณะการให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับจัดสวัสดิการและนำมาสู่การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบลในรูปแบบของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มสัจจะวันละหนึ่งบาท จัดสวัสดิการเกิด แก่ เจ็บ ตาย แก่สมาชิก การดำเนินการกิจกรรมประเภทนี้มีลำดับขั้นตอนที่สำคัญคือ 1)การจัดเวทีประชาคมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และมีการแลกเปลี่ยนนำไปสู่การค้นหาค้นหาประเด็นปัญหาและความต้องการของพื้นที่ 2)จากนั้นนำไปศึกษางานการจัดสวัสดิการชุมชนของพื้นที่ต้นแบบ และ3)เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล โดยยึดแบบอย่างเงื่อนไข กติกากองทุนจากพื้นที่ต้นแบบที่ได้ศึกษามาปฏิบัติในเบื้องต้น

คุณลักษณะพื้นที่ที่เลือกจัดกิจกรรมประเภทนี้มีปัจจัยมาจาก 2 ส่วนสำคัญคือ 1)มีฐานการรวมกลุ่มจัดสวัสดิการในพื้นที่อยู่ก่อน อันได้แก่โครงการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่จัดโดยเครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี ครอบคลุม 15 ตำบล เป็นการคัดเลือกตำบลที่มีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่ก่อนเพื่อมาขยายผลให้มีสมาชิกครอบคลุมมากยิ่งขึ้น 2)ผู้นำมีความเข้าใจต่อเรื่อง

สวัสดิการชุมชนและเห็นความจำเป็นในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อครอบคลุมสมาชิกทุกคนในตำบล เช่น เทศบาลตำบลโป่งน้ำร้อน นายกเทศมนตรีมีความเข้าใจต่อกองทุนสวัสดิการสังคมและต้องการให้เกิดการจัดสวัสดิการสังคมแก่สมาชิกทุกคนในตำบล มีการวางแผนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบลโดยระยะแรกเริ่มต้นจากพนักงานของเทศบาล ระยะที่สองจะมีการขยายสู่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และระยะที่สามขยายต่อไปยังองค์กรเครือข่ายชุมชน เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิระ นักพัฒนากรซึ่งรับผิดชอบงานด้านพัฒนาชุมชนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญจึงได้นำเสนอต่อนายกอบต.ถึงความสำคัญจึงเกิดการสนับสนุนจากนายกอบต.ให้ดำเนินการโดยใช้กลไกของอบต.ในการเชิญประชาชนในตำบลร่วมประชุมรับทราบและให้ความร่วมมือในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล

2) พัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในจังหวัดจันทบุรี พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเพณี เป็นการจัดกิจกรรมในกลุ่มเป้าหมายคือ เด็ก เยาวชน และครอบครัวได้ใช้เวลาว่าง ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การร้องเพลง ศิลปะ เล่นกีฬา

องค์กรที่เสนอโครงการประเภทนี้เป็นองค์กร หรือบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมในกลุ่มเด็ก เยาวชนอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นจิตอาสา และเป็นไปเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น โครงการฝึกสอนอบรมกีฬา(บาสเกตบอล)เพื่อช่วยลดปัญหาทางสังคมสร้างสมรรถภาพและคุณธรรมให้กับเด็กและเยาวชน เสนอโครงการผ่านเทศบาลเมืองจันทบุรี โดยการดำเนินการของกลุ่มบุคคล 3 คน นำโดยคุณชัชวาล ประวาลปัทมกุล เป็นกลุ่มบุคคลที่มีใจรักในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ใช้เวลาว่างหลังงานประจำในตอนเย็นของทุกวัน มาฝึกสอนบาสเกตบอลแก่เด็ก เยาวชนที่สนใจโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ใช้สนามของสมาคมกีฬาซึ่งเดิมที่เป็นที่จอดรถของอบจ. งบประมาณที่ใช้มาจากการลงทุนกันเอง ดำเนินการมา 4 ปี มีเด็ก เยาวชนหมื่นเวียนใช้บริการจำนวน 300-500 คน เห็นเป็นช่องทางการสอนคุณธรรมให้แก่เด็ก เยาวชนจากการเล่นกีฬาซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจเด็กได้อย่างหนึ่งจึงเสนอโครงการเพื่อให้เกิดการขยายแนวคิดและจำนวนกลุ่มเป้าหมายให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงมากขึ้น

3) พัฒนาอาชีพ

เป็นโครงการที่พบทั้งในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่และเชิงประเพณี มีลักษณะการจัดกิจกรรมไม่ต่างกันคือเป็นการให้ความรู้ เงินทุนในการประกอบอาชีพ ทั้งเพื่อเป็นอาชีพหลัก เช่น กิจกรรม Car Care แก่เยาวชนที่ว่างงานในพื้นที่บ้านล่างพุนทรัพย์ หรือเพื่อเป็นอาชีพเสริม เช่น การผลิตแชมพูสมุนไพร แก่ผู้สูงอายุ การปลูกผัก

ปลอดสารพิษ ผลิตน้ำมันหอมแก่นักเรียน หรือเป็นไปเพื่อส่งเสริมอาชีพหลัก เช่น กิจกรรมผลิตปุ๋ยหมัก ต.พลับพลา หรือเป็นอาชีพเพื่อตอบสนองการแก้ปัญหาของชุมชน เช่น การเลี้ยงไก่ไข่เพื่อบริโภคในต.บางสระแก้ว และนำผลกำไรจากการจำหน่ายผลผลิตมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนต่อไป

มีลำดับการดำเนินการที่สำคัญคือ 1)อบรมให้ความรู้โดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญจากภายนอก หรือจากปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน กระทั่งผู้เข้าอบรมมีความรู้ความสามารถในการนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ 2) จากนั้นให้เงินอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพ 3)กำหนดให้นำกำไรจากการจำหน่ายผลผลิต ผลผลิตบางส่วน หรือดอกเบี๊ยมาสมทบเป็นกองทุนหมุนเวียนเพื่อขยายสมาชิกให้ครอบคลุมมากขึ้น ตัวอย่างของกลุ่มที่คืบเป็นผลผลิต เช่น ตำบลบางสระแก้ว ให้นำไข่ไก่ของสมาชิกรวมมาคืบในกองทุนอัตรา 4 ฟองคืบ 1 ฟอง เพื่อเป็นกองทุนซื้ออาหารไก่

4) สนับสนุนเงินเพื่อประกอบอาชีพ

เป็นโครงการที่พบทั้งในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น การสนับสนุนเงินเป็นการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุที่ยากจน ทั้งลักษณะของการให้กู้และให้เปล่าเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ไม่มีการฝึกอบรมเนื่องจากให้กลุ่มเป้าหมายเสนออาชีพที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว เช่น การเลี้ยงไก่ ปลา มีลำดับการดำเนินการคล้ายคลึงโครงการประเภทพัฒนาอาชีพแต่ไม่มีขั้นตอนการฝึกอบรม มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1)คัดเลือกผู้พิการ หรือผู้สูงอายุที่ยากจนต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน 2)ให้กลุ่มเป้าหมายนำเสนออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถในการดำเนินการได้ 3)ให้เงินอุดหนุน หรือให้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพที่นำเสนอ ตัวอย่างการอุดหนุนเงิน เช่น ต.ทุ่งขนาน ให้เงินอุดหนุนแก่ผู้พิการที่ยากจน 9 ราย ๆ ละ 4,400 บาท เพื่อเลี้ยงปลา ไก่ เป็นต้น ตัวอย่างการให้กู้เงิน เช่น ต.บางกะไชย ให้สมาชิกกู้ยืมเงิน 7 ราย ๆ ละ 5,000-10,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี กำหนดส่งคืนใน 1 ปี โดยจัดสรรให้นำดอกเบี๊ยมหรือกำไรจากการประกอบอาชีพมาเป็นทุนหมุนเวียนกองทุนต่อไป

5) พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

เป็นโครงการที่พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่เพียง 1 โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการคือการปลูกป่าในพื้นที่สาธารณะจำนวน 300 ไร่

3.3 จังหวัดขอนแก่น

(1) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

มีจำนวนองค์กรที่จัดโครงการประเภทนี้จำนวน 9 องค์กร 9 โครงการ จำนวนเงิน
สนับสนุนจากกองทุนฯทั้งสิ้น 407,500 บาท ตัวอย่างโครงการ ดังตาราง

ตารางตัวอย่างโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดขอนแก่นปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
อบต.บ้านกง	พัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลบ้านกง	50,000		241 (คณะกรรมการ ประชาชน ครู นักเรียน)
อบต.ห้วยม่วง	ฝึกอบรมและให้ความรู้การจัดตั้ง กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลห้วยม่วง	49,900		600 (ผู้สูงอายุ พิกุล ผู้ป่วย เอดส์และผู้ด้อยโอกาส)

2) พัฒนาคุณภาพชีวิต

มีจำนวนองค์กรที่จัดโครงการประเภทนี้จำนวน 58 องค์กร 75 โครงการ จำนวน
เงินสนับสนุนจากกองทุนฯทั้งสิ้น 4,456,236 บาท ตัวอย่างโครงการ ดังตาราง

ตารางตัวอย่างโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดขอนแก่นปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
อบต.โนนทอง	อบรมพัฒนาการดูแลสุขภาพและสังคม	52,750		105(ตัวแทนผู้สูงอายุ)
อบต.ศรีสุขสำราญ	เยาวชนอบรมคุณธรรมจริยธรรม	41,200		50 (ตัวแทนเยาวชน)
อบต.บ้านฝ้อ	อบรมให้ความรู้การดำเนินชีวิตตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	200,000		500 (ผู้ด้อยโอกาส)

3) พัฒนาอาชีพ

มีจำนวนองค์กรที่จัดโครงการประเภทนี้จำนวน 16 องค์กร 16 โครงการ จำนวน
เงินสนับสนุนจากกองทุนฯทั้งสิ้น 648,390 บาท ตัวอย่างโครงการ ดังตาราง

ตารางตัวอย่างโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดขอนแก่นปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
อบต.หัวนาคำ	ทอเสื่อกก	45,800		40 (กลุ่มแม่บ้าน)
เทศบาลเมืองเมืองพล	ฝึกอบรมอาชีพ	28,550		70 (กลุ่มสตรีว่างงาน)
อบต.เมืองเก่าพัฒนา	พัฒนาอาชีพเพื่อการอยู่ดีมีสุข	50,000		60 (นักเรียน เยาวชน ประชาชน)

(2)โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

มีเพียง 1 โครงการ ใช้งบประมาณกองทุนฯจำนวน 208,075 บาท ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดขอนแก่นปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์
สนง.พมจ.ขอนแก่น	เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายการทำงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ	208,075		590(ตัวแทนกองทุนสวัสดิการสังคมในจังหวัด)

2) พัฒนาคุณภาพชีวิต

มีจำนวนองค์กรที่จัดโครงการประเภทนี้จำนวน 17 องค์กร 21 โครงการ จำนวน

เงินสนับสนุนจากกองทุนฯทั้งสิ้น 1,759,379 บาท ตัวอย่างโครงการ ดังตาราง

ตารางตัวอย่างโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดขอนแก่นปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
สภาเด็กและเยาวชน จ.ขอนแก่น	การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาทางสังคมและการค้ามนุษย์ “เครือข่ายเด็กพันธุ์ใหม่: e-children”	98,700		100 (แกนนำเด็กที่มีความรู้คอมพิวเตอร์)
องค์กรพัฒนาสตรี/ เยาวชนอำเภอโนนสูง	ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแกนนำสตรีและเยาวชนสร้างครอบครัวอบอุ่น	36,400		100 (แกนนำสตรีและเยาวชน)
สมาคมอาสาสมัคร ประจักษ์ศิลปาคม จ.ขอนแก่น	อบรมพัฒนาองค์ความรู้พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กเยาวชนด้านสิทธิตามกฎหมาย	80,600		200 (ผู้ปกครอง)

3.4 จังหวัดลำปาง

(1)โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

โครงการประเภทพัฒนาสวัสดิการชุมชนมีองค์กรที่จัดจำนวน 12 ตำบล

12 โครงการ งบประมาณกองทุนฯ 1,896,328 บาท งบประมาณจากอปท. 825,000 บาท

รวมงบประมาณทั้งสิ้น 2,721,328 บาท ผู้รับประโยชน์ 4,161 คน ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์
1.เทศบาลตำบล ห้างฉัตร	โครงการกองทุนส่งเสริมการจัด	149,200	สร้างเวทีประชาสัมพันธกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อทำความเข้าใจ ศึกษาดูงาน	700 (ประชาชนในตำบล)

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์
	สวัสดิการสังคม		ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ต.บ้านป็น อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา	
2.เทศบาลตำบล ล้อมแรด อ.เถิน จ.ลำปาง	โครงการขับเคลื่อน การจัดสวัสดิการ ชุมชน เทศบาลตำบล ล้อมแรด	150,000	เวทีการประชาสัมพันธ์กองทุนส่งเสริมการจัด สวัสดิการสังคม เพื่อทำความเข้าใจ จำนวน 2 ครั้ง	
3.อบต.พิชัย	โครงการการจัดเวที แบบมีส่วนร่วม เรื่อง จัดสวัสดิการชุมชนใน เขตรับผิดชอบ	140,000	จัดเวทีแบบมีส่วนร่วม ให้ความรู้และแนวคิด เรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนในพื้นที่นำร่อง 4 หมู่บ้าน อบรมหัวข้อ “แนวคิดการจัด สวัสดิการชุมชน” ศึกษางาน ณ สนง.กองทุน สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ต.แม่สลองนอก จ.เชียงราย รวบรวมข้อบังคับกองทุนสวัสดิการ ชุมชนตำบลพิชัย	265 (คณะกรรมการ กองทุน สมาชิกกลุ่ม)
4.อบต.บ้านขอ	โครงการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ โดย อบต.บ้านขอ อ.เมืองปาน	140,000	อบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการ ระดมทุนก่อตั้งกองทุนสวัสดิการตำบล ให้กับ ผู้นำหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไป อบรมเรื่อง “การจัดทำบัญชี และระบบการ ตรวจสอบ” ให้คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการ ชุมชน 2 หมู่บ้าน ศึกษางาน “กลุ่มออมบุญวัน ละหนึ่งบาท ฯ ต.ล้อมแรด	480
5.อบต.ทุ่งผึ้ง	โครงการสนับสนุนแผนการ ดำเนินงานยุทธศาสตร์ สวัสดิการสังคมและ สวัสดิการชุมชนท้องถิ่นต. ทุ่งผึ้งอ.เถินจ.ลำปาง	150,000	จัดประชุมสร้างความเข้าใจ จัดตั้งกองทุนฯ สวัสดิการหมู่บ้านนำร่อง จัดทำเอกสารเข้าเล่ม เพื่อใช้ในกองทุนหมู่บ้านนำร่อง(ม.1) อบรม การจัดทำระบบบัญชีให้กับหมู่ 1 และหมู่ 6	161 (ม.1 และ ม.6)
6.อบต.บ้านอ้อน ต.บ้านอ้อน อ.งาว จ.ลำปาง	เวทีเรียนรู้การจัด สวัสดิการชุมชนคน ตำบลบ้านอ้อน	177,200 (อบต. 50,000)	ยกเลิกการดำเนินโครงการ เนื่องจากอปท. ไม่ให้การสนับสนุนใดๆ ทั้งสิ้น จึงไม่สามารถ ดำเนินงานได้	
7.ศูนย์พัฒนาครอบครัว ในชุมชน ต.บ้านเสด็จ อ.เมือง	โครงการขยายสมาชิก กองทุนสวัสดิการ สังคม ต.บ้านเสด็จ	180,000 (อบต. 51,000)	พัฒนาศักยภาพแกนนำ และผู้บริหาร อบต. สวัสดิการสังคม เรื่องการออมวันละบาท จัดระบบฐานข้อมูลสมาชิกและเงินออมฯ	1,000 (สมาชิกใหม่)
8.อบต.บ้านเสด็จ อ.เมือง จ.ลำปาง	กองทุนสวัสดิการ ชุมชน ต.พิชัย	189,553 (อบต. 300,000)	จัดทำระบบฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ อบรม ผู้ปฏิบัติงานของกองทุนสวัสดิการตำบลพิชัย เรื่องการจัดทำบัญชี	

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์
9.เทศบาลตำบลสิริราช ต.สิริราช อ.แม่ทะ จ.ลำปาง	โครงการเวทีเรียนรู้ จัดตั้งกองทุน สวัสดิการสังคม	110,675 (ทบต. 9,000)	จัดเวทีสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน สวัสดิการสังคม ศึกษางานกลุ่มตัวอย่าง จัดตั้ง กองทุนฯ ฝึกอบรมการจัดเก็บข้อมูลเอกสาร การบริหารจัดการบัญชีกองทุนฯ	160 (ประชาชน ในตำบล)
10.อบต.วอแก้ว ต.วอแก้ว อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	สนับสนุนการดำเนิน กองทุนสวัสดิการ ชุมชน ต.วอแก้ว	188,375 (อบต. 100,000)	จัดเวทีประชุมชี้แจงทำความเข้าใจใน กลุ่มเป้าหมาย จัดประชุมคณะกรรมการบริหาร กองทุนฯ เวทีประชุมสามัญประจำปี อบรมเชิง ปฏิบัติการการเสริมสร้างและพัฒนาคณะ กรรมการบริหารกองทุนฯ	350 (คณะกรรมการ กองทุน แกนนำ หมู่บ้าน ประธาน กลุ่มในตำบล)
11.อบต.เมืองปาน ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	กองทุนสวัสดิการ ชุมชน ต.เมืองปาน	141,325 (อบต. 15,000)	จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการ สังคม ศึกษางาน กลุ่มออมทุนวันละบาท ทต.บ้านเสด็จ ประชุมคณะกรรมการเพื่อชี้แจง ผลการดำเนินงาน 3 ครั้ง	45(ผู้นำหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ และ ประชาชนใน ตำบล)
12.เทศบาลตำบลห้าง ฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	เสริมสร้างศักยภาพ กองทุนส่งเสริมการจัด สวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลห้างฉัตร	180,000 (ทบต. 300,000)	เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องสวัสดิการ ชุมชนออมวันละ 1 บาท ศึกษางาน ณ องค์กร ออมบุญวันละบาทบ้านดอนไชย อ.เถิน อบรม การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบและจัดทำ โปรแกรมบริหารชุมชน สมทบงบประมาณ ให้กับกองทุนฯ	1,000(สมาชิก กองทุนสวัสดิการ ชุมชน)
รวม 12 ตำบล	12 โครงการ	งบกองทุน 1,896,328 งบอปท. 825,000 รวม 2,721,328		4,161

2)พัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการประเภทพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายมีจำนวน 6 ตำบล จำนวน
6 โครงการ งบประมาณกองทุนฯ จำนวน 933,369 บาท งบจากองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นจำนวน 44,400 บาท งบจากชุมชนจำนวน 600,500 บาท รวมทั้งสิ้น 1,578,269 บาท
มีผู้รับประโยชน์จำนวน 1,875 คน ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาคุณภาพชีวิต)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.อบต.บุญนา พัฒนา ต.บุญนาพัฒนา อ.เมือง จ.ลำปาง	อบต.ชวนชาวบ้าน เลิกเหล้า	133,500 (อบต. 15,000)	จัดเวทีประชาคมชาวบ้านในพื้นที่ จัดอบรม เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นเครือข่ายเลิกเหล้า จัดอบรมประชาชนกลุ่มเสี่ยงผู้ติดเหล้า จ้างเหมาหน่วยงาน/สถานศึกษา	180(เครือข่ายเด็ก ประชาชนกลุ่มเสี่ยงติด สุรา)

นายกิม ภคเมธาวิ และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
2.กลุ่มองค์กรชมรม ผู้สูงอายุบ้านนางแล ต.ปงยางคก อ.ห้างฉัตรศูนย์ จ.ลำปาง	การพัฒนาสุขภาพ ชมรมผู้สูงอายุตำบลปง ยางคก	78,752 (อบต. 7,200)	ส่งเสริมการเรียนรู้ “เรื่องสมุนไพรใกล้ตัว และการจัดทำแหล่งเรียนรู้สมุนไพรเพื่อ สุขภาพ” กิจกรรมปั่นจักรยานแอ่ววัด เวที เสวนา “เตรียมข้าวห่อไปโลกหน้า”(เตรียมตัว ก่อนตายอีก1วัน) การรณรงค์ปลูกผักปลอด สารพิษในบ้าน	230 (ผู้สูงอายุทุก หมู่บ้าน และ คณะทำงานของ องค์กรฯ)
3.อบต.ทุ่งกว๋าว ต.ทุ่งกว๋าว อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	ส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ ต.ทุ่งกว๋าว	160,400 (อบต. 15,000)	ฝึกอบรมให้ความรู้สมาชิกกองทุนสวัสดิการ ชุมชนในพื้นที่ตำบลทุ่งกว๋าว 14 หมู่บ้าน	960 (ผู้สูงอายุทุก หมู่บ้าน)
4.อบต.บ้านเอื้อม ต.บ้านเอื้อม อ.เมือง จ.ลำปาง	ผู้สูงอายุสุขภาพดี ชีวี ศดใส	188,915	ประชุมทบทวนผู้สูงอายุ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลส่งเสริมการออกกำลังกาย แข่งขันกีฬา ผู้สูงอายุ ตำบลบ้านเอื้อม ตรวจสอบสุขภาพ ผู้สูงอายุประจำปี	355(สมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ)
5.ศูนย์ปรีดีศึกษา ต.วังทรายคำ	โรงเรียนชีวิตตาม แนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง	104,250 (ศูนย์ฯ 552,000)	ประชุมเวทีเสวนา จัดกระบวนการเรียนรู้+ แหล่งเรียนรู้ การทัศนศึกษานอกพื้นที่	สถานศึกษา 3 แห่ง สถานีนอนมัย 1 แห่ง วัด 5 แห่ง
อ.วังเหนือ จ.ลำปาง	เข้าค่ายคุณธรรมเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิต	188,800 (ศูนย์ฯ 48,500)	ประชุมเวทีแกนนำพระสงฆ์ ผู้นำเยาวชน จัดเข้าค่ายอบรมตามโครงการเข้าค่าย คุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก	150(เด็กและเยาวชนใน ตำบล)
รวม 5 ตำบล	6 โครงการ	งบกองทุน 933,369 งบอปท. 44,400 งบชุมชน 600,500 รวม 1,578,269		1,875

3) พัฒนาอาชีพ

โครงการประเภทพัฒนาอาชีพกลุ่มเป้าหมาย มีจำนวน 2 ตำบล เป็นจำนวน
3 โครงการ งบประมาณกองทุนฯ 374,175 บาท งบประมาณชุมชนจำนวน 53,000 บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น 427,175 บาท มีผู้รับประโยชน์ทั้งสิ้น 1,795 คน รายละเอียด
ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาอาชีพ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1. ศูนย์ปรีดีศึกษา ต.วังใต้ อ.วังเหนือ	ธนาคารขยะรีไซเคิล	53,660 (ศูนย์ฯ)	ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาระดม ความคิดการจัดตั้งธนาคารขยะ จัดทำสมุด	310(นักเรียนและครู โรงเรียนวัดโป่งและ

นายทิม ภคเมธาวี และคณะ

รายงานสมบูรณ์ โครงการวิจัยนำร่องขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
จ.ลำปาง		21,550	เงินฝากธนาคารขยะ จัดซื้ออุปกรณ์เพื่อจัดตั้งธนาคารขยะ สมทบเป็นทุนสำรองซื้อขยะ	โรงเรียนแม่พริก)
	การเพาะเชื้อเห็ด การเพาะเห็ดนางฟ้า	131,600 (ศูนย์ 31,500)	ประชุมค้นหาปัญหาและสร้างความเข้าใจ ศึกษางานเทคโนโลยีการเพาะเห็ด จัดสร้าง โรงเพาะเห็ด จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพาะเชื้อเห็ด จัดซื้อวัสดุเพาะเห็ด ต่อเติมโรงเรือนเพาะเห็ด	85 (กลุ่มเพาะเห็ด และ เด็กที่มีความสนใจ)
2. เทศบาลตำบล บ้านสา ต.บ้านสา อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง	ส่งเสริมการใช้พลังงาน ทดแทนหรือพลังงาน ทางเลือก	188,915	ประชุมแต่งตั้งคณะทำงานโครงการ จัดแสดงเทคโนโลยีด้านพลังงานทดแทน หรือพลังงานทางเลือก อบรมการผลิตเตา แก๊สจากแกลบ การผลิตเตาถ่าน 200 ลิตร การผลิตเตาอั้งโล่ประสิทธิภาพสูง การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการผลิต	1,400 (ประชาชนในตำบล)
รวม 2 ตำบล	3 โครงการ	งบกองทุน 374,175 งบชุมชน 53,000 รวม 427,175		1,795

4) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตติ

โครงการประเภทพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตติมีจำนวน 1 ตำบล 1 โครงการ
งบประมาณกองทุนฯจำนวน 188,800 บาท งบประมาณจากชุมชนจำนวน 150,250 บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 339,050 บาท ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงพื้นที่จังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาตติ)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
เครือข่าย ทรัพยากร ลุ่มน้ำาว ต.หลวงใต้ อ.งาว จ.ลำปาง	ออมดิน ออมน้ำ ออมป่าผู้สวัสดิการ ชุมชน	188,800 (เครือข่าย 150,250)	ประชุมคณะทำงาน สร้างความเข้าใจ 6 พื้นที่ อบรมพัฒนาศักยภาพคณะทำงาน/สมาชิก หนุนเสริมกิจกรรมจัดการป่า จัดการน้ำ การบำรุงรักษาดิน (ศูนย์เรียนรู้เกษตรปลอด สารพิษ) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร	ผู้นำและเกษตรกรใน ตำบล
รวม 1 ตำบล	1 โครงการ	งบกองทุน 188,800 งบชุมชน 150,250 รวม 339,050		

(2) โครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงประเด็น

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

โครงการเชิงประเด็นที่มีกิจกรรมประเภทพัฒนาสวัสดิการชุมชน มีจำนวน 2 องค์การ จำนวนโครงการ 2 โครงการ งบประมาณจากกองทุนฯ 1,084,581 บาท ผู้รับประโยชน์จำนวน 2,500 คน ดังตาราง

ตารางแสดงโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการเชิงประเด็นจังหวัดลำปางปี พ.ศ. 2550 – 2551(พัฒนาสวัสดิการชุมชน)

องค์กร	โครงการ	งบประมาณ (บาท)	กิจกรรม	ผู้รับประโยชน์ (คน)
1.สถาบันพัฒนาระบบการออมเพื่อสุขภาวะจังหวัดลำปาง	สนับสนุนการจัดการความรู้และพัฒนาาระบบสวัสดิการสังคม จังหวัดลำปาง	200,000	ประชุมวิทยากร หลักสูตร จัดการความรู้ฯ อบรมทีมขยายผล 2 ตำบล ลงพื้นที่สร้างความรู้ เพื่อให้เกิดการระดมทุนจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน 11 ชุมชน 7 อำเภอ	ประชาชนในจังหวัด
2. กลุ่มออมบุญวันละ 1 บาท บ้านดอนไชย อ.เถิน จ.ลำปาง	ขยายผลการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน 25 ตำบลในจังหวัดลำปาง	884,581		2,500 (สมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มอสม.)
รวม 2 องค์การ	2 โครงการ	1,084,581		2,500

(3) รูปแบบของกิจกรรมแต่ละประเภท

1) พัฒนาสวัสดิการชุมชน

โครงการส่วนมากของจังหวัดลำปางทั้งเชิงพื้นที่และเชิงประเด็นให้ความสำคัญกับการพัฒนาสวัสดิการชุมชน มีลำดับการดำเนินการที่สำคัญคือ (1) จัดให้มีเวทีเวทีประชาคม เพื่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และอาศัยการมีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะเป็นหลักในแนวทางก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เอื้อให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาให้กับชาวบ้าน ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยกระบวนการคิด การดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาโดยชาวบ้าน และเพื่อประโยชน์แก่ชาวบ้านเอง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ หากชาวบ้านมีความเข้าใจที่ชัดเจนก็ยิ่งจะเอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงงานการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองในหลากหลายรูปแบบได้ด้วย (2) การศึกษางานในชุมชนที่มีประสบการณ์การทำงานด้านจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดอื่น เช่น เทศบาลตำบลห้างฉัตร และอบต.พิชัย ได้ไปศึกษาดูงาน ณ จ.พะเยา ตลอดจน (3) การศึกษาดูงานในชุมชนที่มีประสบการณ์การทำงานด้านจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเดียวกัน เช่น อบต.บ้านขอ ได้พาแกนนำชุมชนไปศึกษาดูงาน ณ องค์การออมบุญวันละหนึ่งบาทฯ ต.ล้อมแรด อ.เถิน ตลอดจนได้ใช้ทุนทางสังคม ศักยภาพของทรัพยากรบุคคลใน จ.ลำปาง เป็นวิทยากรในการจัดอบรมระบบบัญชีให้กับคณะกรรมการใน ทบต.ห้างฉัตร และอบต.

ทุ่งผึ้ง กล่าวได้ว่า กิจกรรมในลักษณะการศึกษาฐานได้สร้างมุมมองในการเปิดโลกทัศน์ อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นโน้มน้าวใจให้กับแกนนำชุมชนได้เป็นอย่างดี อันเกิดจากการที่ได้มีโอกาสรับรู้ข้อมูลด้วยตนเอง และแกนนำชุมชนเหล่านั้นได้นำมาถ่ายทอดให้กับชาวบ้านในชุมชนของตนเองต่อไป ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการก่อให้เกิดจุดประกายในการจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนได้อีกด้วย

2) พัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการประเพณีนี้ทั้งหมดเป็นโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญมีดังนี้ (1) จัดเวทีประชาคมเพื่อสร้างความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมาย (2) จัดอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย หรือนำกลุ่มเป้าหมายศึกษางาน เรื่องที่จัดอบรมได้แก่ อบรมประชาชนกลุ่มเสี่ยงผู้ติดเหล้าแก่เยาวชน อบรมเรื่องสมุนไพรใกล้ตัวและการจัดทำแหล่งเรียนรู้สมุนไพรเพื่อสุขภาพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ อบรมโครงการเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก (3) จัดกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมที่พบคือ แข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ

3) พัฒนาอาชีพ

พบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพในกลุ่มที่มีการรวมตัวกระทำกิจกรรมอยู่ก่อน และมีการขยายผลกิจกรรมที่มุ่งแก้ปัญหาในชุมชนซึ่งนำไปสู่การสร้างรายได้แก่สมาชิกในกลุ่มด้วย มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ (1) ประชุมคณะทำงาน เพื่อค้นหาปัญหา และระดมความเห็นในการแก้ปัญหา (2) ศึกษางานในพื้นที่ต้นแบบ หรือนำวิทยากรมาให้การอบรมแก่สมาชิก (3) สมทบเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม เช่น โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ใช้เงินบางส่วนสมทบทุนสำรองเพื่อรับซื้อขยะในกลุ่ม โครงการเพาะเชื้อเห็ดนางฟ้า ใช้เงินจัดสร้างโรงเพาะเห็ด จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพาะเชื้อ เป็นต้น

4) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรมประเพณีพบในโครงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมเชิงพื้นที่ มีเพียง 1 กิจกรรมคือ โครงการอมดิน ออมน้ำ ออมป่า สู่สวัสดิการชุมชน ดำเนินการโดยเครือข่ายทรัพยากรกลุ่มน้ำาว ด.หลวงใต้ เป็นกิจกรรมต่อยอดจากกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่ก่อน ขั้นตอนการดำเนินการคือ (1) การจัดเวทีสร้างความเข้าใจในระดับพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่สมาชิก (2) จัดอบรม เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของคณะทำงานและสมาชิก (3) จัดกิจกรรมเพื่อการรณรงค์ร่วมกัน กิจกรรมที่จัดคือ การส่งเสริมการจัดการป่า การจัดการน้ำ การบำรุงรักษาดิน การปลูกพืชสมุนไพร

